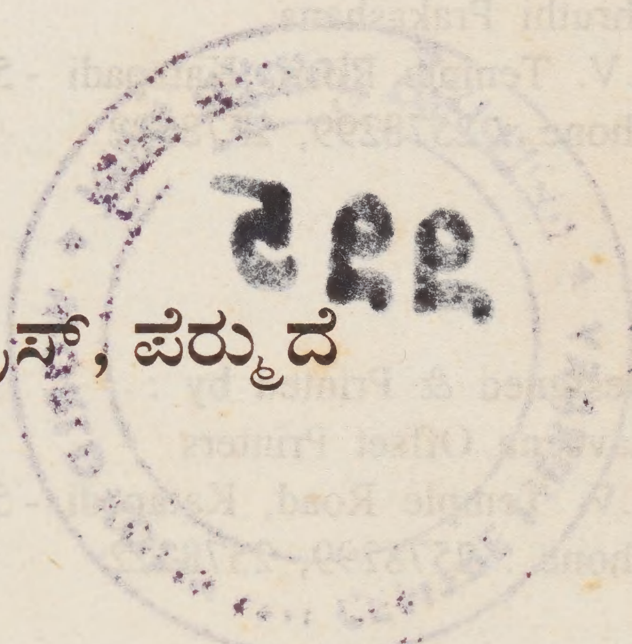

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಪೆರ್ಮುದೆ

SHRUTHI

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಪೆರ್ಮುದೆ

ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕಟಪಾಡಿ.

KONKANI SAMSKRUTI

A collection of articles on Konkani Culture, Collected by Stephe
Quadros, Permude Published by Shruthi Prakashana, Laveena Offse
Printers, S.V. Temple Road, Katapadi - 574105, Udupi Dt., India S

Publisher :
Shruthi Prakashana
S.V. Temple Road, Katapadi - 574105.
Phone : 2578299, 2578322

Designed & Printed by :
Laveena Offset Printers
S.V. Temple Road, Katapadi - 574105.
Phone : 2578299, 2578322

First Edition :
21 November, 2004

Price : Rs. 125/-

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೊಗುಳ್ ವಿಲ್ಫಿ ರೆಬಿಂಬಸಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗಾಯನ್ ಪಂಗ್ಡಾ ದ್ವಾರಿಂ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಯಂಗ್‌ಸ್ಟರ್ಸ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಘಟನಾದ್ವಾರಿಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಪಾಟಾಚ್ಯಾರ್ಕ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ಪ್ರೇತನಾಂಕ್ ಮಾನ್ ಬಾಗವ್ನ್ ಹಿ ಕೃತಿ ಗೌರವಾನ್ ಅರ್ಪಿಲ್ಯಾ.

ನವ್ಯಾ ಭರ್ವಸ್ಯಾ ಸವೆಂ........

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುಸ್ತಕ್ ತುಜ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ದಿಲಾ. ಪಾಶ್ಚಾತೀಕರಣ್ ಆಮ್ಚೆ ಭಂವ್ತಿಂ ಬಳಾನ್ ವಾದಾಳಾಂ ಉಠಯ್ತೇ ಆಸಾ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕಾಪ್, ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾನ್ ವಿದೇಶಾಂತ್ ವಸ್ತೆಕ್ ವೆಚೆಂ, ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಲಾಬ್ಚಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾಚಿ ಸಂಪರ್ಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ, ಹ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾಶೆಲೆಂಪಣ್ ದೆಪ್ಪಾಂದೇಸ್ ವೆತೇ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾನ್ ಸುಲಭ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ. 'ಬದ್ಲಾವಣ್ ಅನಿವಾರ್ಯ್' ಮ್ಹಳೆಂ ಸಾಸ್ಣಾಚೆಂ ಸತ್, ಬದ್ಲಾವಣ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಬದ್ಲಾನಾಶೆಂ ಉರ್ಚಿ ಗಜಾಲ್. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಭಂವ್ತಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಬದ್ಲಾತಾನಾ ಹಾಂವ್ ಮಾತ್ರ್ ಥಿರ್ ಉರ್ತಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪೂಣ್ ಬದ್ಲಾವ್ಣೆಚ್ಯಾ ವೇಗಾಂತ್ ಕಿತೆಂಚ್ಚ್ ಸಾಳಾಂ ಪಾಳಾಂ ಫುಟ್ ನಾತ್ಲೆಲ್ಯಾ ಚಿವ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಡ್ ಪಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಖಂಯ್ ಉರ್ಲಿ?

ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆ ವಿಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರಾಂ ವಿಶಿಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆನಿ ಜೊಕ್ತಿ ಮಾಹೆತ್ ಲಾಭಂವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಪರಿಷ್ಕೃತ್ ಕರ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಮಾನೇಸ್ತಾಂಚೆ ಪ್ರಬಂಧ್ ಆಮಿ ಸಂಗಿಂ ಘಾಲ್ಯಾತ್. ತ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ವಿವಿಧ್ ಲೇಕನಾಂನಿ ದಿಲ್ಲಿ ತಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಎಕಾಚ್‌ಕಡೆ ಲಾಭೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ವಾವ್ರ್ ಚಾರ್ ಕಾಳ್ ಉರ್ಚೆಪರಿಂ ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಮ್ಚಿ ಆಶಾ. ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಹ್ಯಾ ಸೊಭಿತ್ ರುಪಾರ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮುಖ್ಯ್ ಕಾರಣ್ ಉಡುಪಿ ಕಟ್ಪಾಡಿಚೊ ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೊ. ಹಾಂಕಾಂ ಹಾಂವ್ ಖುಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ.

ಭಾಸ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಧರ್ಮ್ ಆಮ್ಚೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ತ್ರಿತ್ವ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ಖಾತಿರ್ ವಿವಿಧ್ ರೂಪಾಂಚಾ ವಿವಿಧ್ ತಳಾಂಚಾ ಅಧ್ಯಯನಾಚಿ ಆಜ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ದಿಶೆಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರೇತನಾಕ್ ತುಜೊ ಆಧಾರ್ ಮಾಗ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂಚ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾವಿಶಿಂ ತುಜೊ ಏಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾತ್ಮಕ್ ವಿಮರ್ಶೊ ಆಶೆತಾಂವ್.

✍ ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರುಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ
ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಯೋಲಸ್, ಡೌನ್‌ಟೌನ್,
ವ್ಯಾಸನಗರ್, ಇಜಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575004
☎ 0824-2223870

ನಾಂಡಾವಳ್

ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

✍ ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ

'ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಥಂಯ್ ತೀನ್ ಮೂಳಾವೆ ಸಬ್ದ್ ಆಸಾತ್. ಆಮಿಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಶೆಂಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಸಬ್ದಾಂಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಅರ್ಥ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಚೊ ಸಾರ್ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಭೋವ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಆಮಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೋಣ್ :

ಹರ್ಯೆಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತಾಚೆಂಚ್ಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ಆಸ್ತಾ. ಕೋಣ್ಂಚ್ ನಿರ್ವಾತಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾನಾ. ಎಕಾ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ತೋ ಜನ್ಮಾತಾ, ರುತಾ ಜಾತಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾದ್ವಾರಿಂ ಎಕಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಘಟಕಾಚೊ ಸಾಂದೊ ಜಾತಾ.

ಸಿಂಧೂ ನಂಯ್ಚ್ಯಾ ಅಲ್ತಡಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸೈಂಧವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಪುಣ್ ಗ್ರೇಕೋ ಪರ್ಷಿಯನ್-ಜೇ ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸವೆಂ ವಿಕ್ರೊ ವೆವ್ಹಾರಾಕ್ ಯೆತಾಲೆ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಬೆರ್ 'ಸ'ಕಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ದೆಕುನ್ ಸಿಂಧೂ ನಂಯ್ ತಾಂಕಾಂ ಹಿಂದೂ ನಂಯ್ ಜಾಲಿ, ಸೈಂಧವ್ ಹೈಂಧವ್ ಜಾಲೆ. ಹೆಚ್ ಸಬ್ದ್ ಮುಘುಲಾಯೀ ರಾಯ್ಪಾಟಾಂತ್ ಮುಂದರುನ್ ಗೆಲೆ. ನಿಮಾಣೆಂ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಲಾತ್ಯಾ ಮೂಳೀನ್ ರೋಮೀ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಹೈಂದವಾಂಕ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ, ಹಿಂದೂ ನಂಯ್ ಇಂಡಸ್ ಜಾಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಇಂಡಿಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ವಿಶಾಲ್ ದೇಶಾಂತ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಾಡಾವಳ್ ವಿಸ್ತೃತ್ ಮಟ್ಟಾಚಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಶೆಂಚ್ ಹ್ಯಾ ಭುಂಯ್ಚೆರ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಲೋಕ್ ವಿವಿಧ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೂಳಾಂಚೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜ್ ಇಂಡಿಯಾ ಜೀವಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಸಂಗ್ರಾಹಾಲಯಿಚ್ಚ್ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

'The Museum not of dead and dried things but of everliving dynamisms, museum of cults and creeds, customs and cultures, faiths and tongues, racial types and social systems. Museum which doesn't belong to dead past but to living present and coming future...'

- Radha Kumud Mukherjee

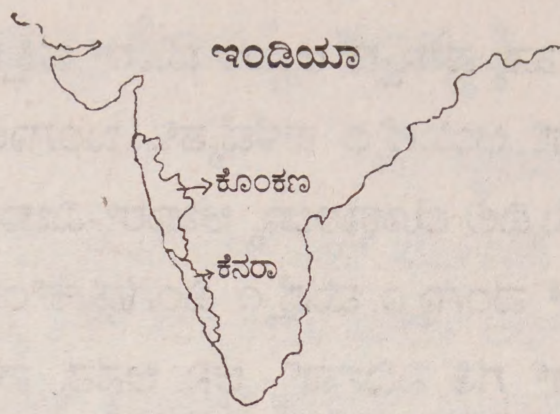
ಅಸಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಮಿಂ ಆಸಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ವ್ಹಡ್ ಅಭಿಮಾನಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ಅನಾದಿ ಕಾಲ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಕೇಂದ್ರಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಡೊನ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ನಾಂ. ವಿವಿಧ್ ಸ್ಥಳೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಸೊಭಿತ್ ತೋಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಸ್ಥಳೀಕ್ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಸ್ವಂತ್ ಜೀವನ್ ರೀತ್, ರಾಜಕೀಯ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ಫುಲವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್

ವ್ಯಾಸ್ ಜಾಯ್ತೊ ಲಾಭ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಮಿಂ ದೂರ್ ದಕ್ಷಿಣಾಂತ್ (ತೆಣ್ಕಾ) ದ್ರಾವಿಡ್ ಮಿಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೆವ್ಯೆತ್. ಬಂಗಾಲಿ ಲೊಕಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚೆ ಚಾರ್-ವಿಚಾರ್ ಸಜಾರಿ ಮೈಥಿಲಿ ಲೊಕಾಂಚ್ಯಾ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡ್ಚ್ಚ್ ಯ್. ಹರ್ಯೆಕಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮಧ್ಲೆಂ ವಿಂಗಡ್ಪಣ್ಂಚ್ಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಸ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಗತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಆನಿ ಅನನ್ಯ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಂಗಡ್‌ಯೀ ಎಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲಂವ್ಚೆ, ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ರಿಯೆಂವ್ಚೆ ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾಂವ್.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಆಮಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿಂಚುನ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಪಶ್ಚಿಮ್ (ಅಸ್ತಮ್ತೆ) ಕರಾವಳಿಚೊ ಮದ್ಲೊ ವಾಂಟೊ ಾಂಕಣ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ನಾಂವ್ ಘೆತಾ. ಗುಜರಾತಾಚ್ಯಾ ಪಾಲ್ಗರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ದಾಶಿವಗಡ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಚೆ ದರ್ಯಾವೆಳೆಕ್ ಕೊಂಕಣ್ ತೀರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ತರ್ ದಾಶಿವಗಡ ಥಾವ್ನ್ ತಲಪಾಡಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ಚ್ಯಾ ವೆಳೆಕ್ ಕೆನರಾ ವಾ ಕನ್ನಡ ತೀರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಾಚೆಪ್ರಾಸ್ ತೆಣ್ಕಾಕ್ ತಮಿಳ್ನಾಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಮಲಬಾರ್ ಯಾ ಲಯಾಳ್ ತೀರ್. ಹ್ಯಾ ವೆಳೆ ಪ್ರದೇಶಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹೆ ಉಣೆಂ ುಟಾವಳೆಚೆ. ಉಬಾರ್ ತಗ್ಸಡ್ ಗುಡೆ ಆನಿ ಖಣ್ಯೊ ಆಸ್ಚೆ, ಸಾಗ್ರೊವಳೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಾತ್ಲ್ಲೆ ಭಾರಿಕ್ ಭುಂಯ್‌ವಟೆಚೆ ಜಾಗೆ, ಹಾಂಗಾಸರ್ ಲೋಕ್ ಜೆರಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಷ್ಟಿ, ್ರಮಾನ್ ಘೊಳ್ಚೆ ಆನಿ ಸಾಹಸಿ.

ಆಮ್ಕಾಂ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕೆನರಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳೆಕ್ ಾಗೊನ್ಂಚ್ ತೆಣ್ಕಾಕ್ ಆಸ್ಚಿ ಕರಾವಳ್ ತಡ್. ಬಡ್ಗಾ ಕೆನರಾ (ಕಾರ್ವಾರ್) ಉಡುಪಿ, ಆನಿ ಣ್ಕಾ ಕೆನರಾ (ಮಂಗ್ಳೂರ್) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಹೇ ತೀನ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೆಳೊನ್ ಕೆನರಾ ಜಾತಾ. ಕೊಂಕಣ್ ಆನಿಂ ಕೆನರಾ ಮ್ಯಾಪಾಂತ್ ಪಳೆ) ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ೊಡ್ಯಾ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ಕಾರಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ಕೆನರಾಕ್ ಪೋಳ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ನಿಮ್ತಿಂ ಕೆನರಾ ೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಲೊ. ಪೋಳ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ತಾಂಚೆರ್ ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಖುರು ಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್' ವಿಷಯ್ ಜಾಲಾ.

ಕೊಂಕಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೆನರಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಪೋಳ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾರಣಾ ಕಿತೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ುರೊ. 'ಫಕತ್ತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಹಿಂಸಾ ಕಾರಣ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ತಿತ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಆನಿ ಜವಾಬ್ದಾರೆಚಿ ಾಪ್ ಜಾವ್ನ್ ದಿಸಾನಾ. ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ವಿಕೋಪ್, ಇನ್‌ಕ್ವಿಜಿಷನಾ ತಿತ್ಲೊಚ್ ಗಂಭೀರ್ ಮಸ್ಸೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿತಾ.

ಕೊಂಕ-ಕೊಂಕಣಿ :

ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ (ತೆಣ್ಕಾ ಅಸ್ಸಿಯಾ)ಚಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಲೋಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಏಕ್ ಮುಂಢಾ/ಮುಂಢಾರೀ. ಹ್ಯಾ ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಸೆರ್ವಾಲ್ಲೊ ಕೊಂದ್ಸ್ನಾನ್, ಕೊಂಕ ವರ್ಗಾಚೊ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಜಿಯೆತಾಲೊ. ಅಜೂನ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ 'ಕುಂಕುನ' ಮೂಳ್‌ವಾಸಿ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ ವರ್ಗಾಚಾ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್‌ಚ್ ಕೊಂಕಣಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಸುಮಾರ್ ದೋನ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಲೊಕಾಂಚಾ ಜಿಬೆರ್ ಖೆಳ್ತಾಲಿ, ಘೊಳ್ತಾಲಿ. ಕೊಂಕ ಲೊಕಾಂಚಿ ಸ್ವಂತ್ ಭಾಸ್ ಜಾವುನ್ ಸೊಭ್ತಾಲಿ. ಮುಂಢಾರಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್, ಉಚ್ಚಾರಣ್, ಸಬ್ದಾಂಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ - ಅರ್ಥ್ ತಾಳ್ ಕರುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಂತ್ ದುಬಾವ್ ನಾಂ. ಆಧುನಿಕ್ ಸಂಶೋಧನಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ತೆಣ್ಕಾ ಇಂಡಿಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ ಆದಿವಾಸಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಂಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಹಂತಾಂನಿ ತಿಚೆರ್ ಸೆಜಾರಿ ದ್ರಾವಿಡಾಂನಿ ಭಾಸಾಂನಿ ದಾಟ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಯಾಂನಿ ಆನಿ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರ್ ವೆವಸ್ಥೆಂತ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ದ್ರಾವಿಡಾಂನಿ ಸಂಪರ್ಕ್ ಝುಳ್ಕಾತಾ.

ವಾಯುವ್ಯ (ಬಡ್‌ಪಡ್ಲ) ಭಾರತಾ ಕುಶಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಿತರ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೆ ಕೇಂದ್ರ್ ಅಸ್ಸಿಯಾಂತ್ಲೆ ಆರ್ಯಾನೀ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗೊರ್ವಾಂಕ್ ಪೊಸುನ್ ಪೋಟ್ ಭರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಕ್ರಮಣ್ ಕರುನ್ ಮುಖಾರ್ ಆಯ್ಲೆ. ತಾಂತ್ಲೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ನಂಯ್ ತಡಿಂತ್ಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಗೌಡ ದೇಶಾಕ್ (ಬೆಂಗಾಲ್) ವಚೊನ್ ಥಂಯ್ ಪುರೊ ಪಡಾನಾಸ್ತಾಂ ಪಾಪ್ ಬಾವ್ಡೊ ಸತ್ತಿ ಲೋಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. ನಿಮಾಣೆ ಹ್ಯಾ ಸ್ಥಳೀಕ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ರಿಗವ್ನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚ್ಯಾ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಂತ್ ತಿಕಾ ತಾಣಿ ವೊಡ್ಲಿ. ಅಜೂನ್ ಸಬಾರ್ ಪಂಡಿತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾರಸ್ವತ್ ನಂಯ್ ತಡಿರ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಾದ್ ಕರುಂಕ್ ಹೆಂಚ್ಚ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲಾಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ ಮೂಳ್‌ವಾಸಿಂಚಿ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಚ್ ರೊಚ್ ದಿಸಾನಾ, ನಾಗರೀಕತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮುಖಾರ್ ಮುಖಾರ್ ವೆಚೆಂ, ಸೊಭಿತ್ ದಿಸ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ವಾಡೊನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂಚ್ ವರ್ತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಚಾ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಂತ್ ಪಡೊನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮೂಳಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾ ಚಿಂತ್ಪಾಕ್ ಬಲಿ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಯಾ ಆರ್ಯನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆವಿಶಿಂ ವಾದ್ ವಿವಾದ್ ಆಸ್ಚೊ ಜಾಲೊಮೂ. ತಿ ಭಾಸ್ ಪಾಂಚ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರಯ್ತಾತ್ ತ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಬರೆಪಣ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಉಚ್ಛಾರ್ ಉಗ್ಡಾಪೊ ಜಾಯ್ನಾ, ತೇಂಯಿೊ ಆಮ್ಕಾಂ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸಾಜಾಯ್. ಕೆನರಾಂತ್ ಕಾನಡೀ, ಮಲಬಾರಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಿ, ಮರಾಠಿ ಗಾಂವಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಗೊಯಾಂತ್ ನಾಗರೀ, ಬೊಂಬಯ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿದೇಶಿ ಗಾಂವಾಂನಿ ರೋಮಿ ಆನಿ ಗುಜ್ರಾತಾ ತೆವ್ಶಿಂ ಕಛ್ಛಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಭಟ್ಕಳಾಂತ್ 'ಪರ್ಸೊ ಅರೇಬಿಕ್' ಲಿಪಿಂತ್ ತಿ ಬರಯ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಪ್ರಬೇಧ್ ಸುಮಾರ್ ಆಸಾತ್ 1) ಮಂಗ್ಳೂರೀ 2) ಕೊಡ್ಯಾಳೀ 3) ಅಂತ್ರೂಜಿ 4) ಬಹಿರ್ದ್ವೇಶಿ 5) ಕಾರ್ವಾರೀ 6) ಕೇರಳೀ ಆನಿ 7) ಷಷ್ಠಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ತಿಚೆ ಸಾತ್ ಪ್ರಬೇಧ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಟ್ಕಳಿ, ಚೆಟ್ಟಿ, ದಾಲ್ದಿ, ಪಿರಂಗಿ, ಗೋವಾನೀಸ್, ಗೌಡ ಪ್ರಾಕೃತ್, ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್, ಕಾಂಗೊಣಿ, ಕಾರ್ವಾರೀ, ಖೊಕಿಲಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊರ್ಲಾಣಿ, ಕುಂಡ್ಬಿ, ಮೋಪಣ್, ನವಾಯ್ತಿ, ಜಿಂಗ್ರಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯೊ 16 ಬೊಲಿ ತಿಕಾ ಆಸಾತ್.

ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ತಿತ್ಲ್ಯಾರ್ ರಾವಾನಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಹಿಂದು, ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಧರ್ಮಾಂತ್ಲೊ ಸಬಾರ್ ಜಾತಿ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಪಾರ್ತಾ. ಕಲ್ವಂತಾಂ, ದೈವಜ್ಞ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ (ಸೋನಗಾರ್), ಖಾರ್ವಿ, ಕುಣ್ಬೆ/ಕುಡ್ಮಿ, ಕೊಂಕಣಸ್ಥ, ಬಾಳವಳಿ, ಸಾರಸ್ವತ್, ಗೌಡಸಾರಸ್ವತ್, ಸಿದ್ಧಿ, ಕೆಲ್ಶಿ, ಕುಂಬಾರ್ ಮುಸಲ್ಮಾನಾಂ ಪೈಕಿ ನವಾಯ್ತ್, ದಾಲ್ದಿ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಪೈಕಿ ಬಾಮೊಣ್, ಚಾರೊಡಿ, ರೆಂದೆರ್, ಗೌಡಿ, ಸುದಿರ್ ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಜಾತಿ ಕಾತಿಂ ಪಂಗ್ಡಾಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಪಾರ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಲಿಪಿಂಚಿ, ಸಬಾರ್ ಗಾಂವಾಂಚಿ, ಸಬಾರ್ ಲೊಕಾಂಚಿ ಏಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಂತ್ ದುಬಾವ್ ನಾ.

ಕೊಂಕಣ್ ಕೆನರಾಚೊ ರಾಜಕೀಯ್ ಇತಿಹಾಸ್ :

ಕೊಂಕಣಾಚಾ ಭುಂಯ್ ಆನಿ ಲೊಕಾವಿಶಿಂ ಮಹಾಭಾರತಾಂತ್‌ಚ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಲಾಭ್ತಾತ್. ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ್, ದಂಡಿನ್ ಕವಿಚ್ಯಾ ದಶಕುಮಾರ್ ಚರಿತಾ, ವರಾಹ ಮಿಹಿರಾಚ್ಯಾ ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾವಿಶಿಂ ವಿವಿಧ್ ವಿವರ್ ಲಾಭ್ತಾತ್. ಸಪ್ತಕೊಂಕಣ ಮ್ಹಣ್ಚಾ ಉಲ್ಲೇಕಾಂತ್ 1) ಕೋರಲ (ಕೇರಳ) 2) ತುಲಂಗ (ತುಳುವ ಬೇಡ) 3) ಗೋಮಾಂತಕ 4) ಕರಲಟ 5) ವರಲಟ 6) ಬಾರ್ಬರ ಆನಿ 7) ಪರಕೊಂಕಣ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಭಾಗ್ ಆಸಾತ್. ಹೆರ್ ಉಲ್ಲೇಕಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತಕೊಂಕಣಾಚೆ ಸಾತ್ ವಾಂಟೆ ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಂವಾಂನಿ ದಿಲ್ಯಾತ್.

ಶಿಲಪ್ಪಾದಿಕಾರಮಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್ ತೆಣ್ಕಾಯ್ಚೆ ತಮಿಳ್ ಸಂಗಮ್ ಘರಾಣ್ಯಾಂಚೆ ಚೇರ ರಾಯ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆರ್ ಮೂಳಾವೀ ದ್ರಾವಿಡ್ ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಚಲವ್ನ್ ಆಸ್ಲೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ಚಾಕ್ ವಿವರ್ ಆಸಾತ್. ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಕ್ (ಕಿ. ಪೂ. 273 - 232) ಕೊಂಕಣಾಚೆರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಆಸ್ಲೆಲೆಂ ಮೌರ್ಯಾ ರಾಯ್ಪಾಟ್ ಆಖೇರ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಂಧ್ರಭೃತ್ಯ (ಭಿತ್ಯಾಯ್) ಮ್ಹಣ್ಚಾ ಶಾತವಾಹನ್ ರಾಯಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ಪ್ಲೀನಿ, ಪ್ಟಾಲೆಮಿ

ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕೃತಿಯಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರೀ ವಾಡಾವಳೆವಿಶಿಂ ವಿವರ್ ದಿತಾತ್. ಗೌತಮೀ ಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿಕ್ 'ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದ ಎರೆತ್ರಿಯನ್ ಸೀ' ಮ್ಹಣೊನ್ ಗ್ರೀಕ್ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಆಪಯ್ಲಾಂ.

ಶಾತವಾಹನ್ ರಾಜ್ವಟ್ಕಾಯ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಮಿ ಕದ್ಮಿ (ಕದಂಬ) ರಾಯಾಂಚಾ ಘರಾಣ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣ್ ಆನಿ ಕೆನರಾಚೆರ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯಿಲ್ಲೆಂ ಜಾಣಾಂವ್. (ಕ್ರಿ.ಶ. 325-540) ಕದಂಬ (ಕದ್ಮಿ) ರಾಯ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೆಂ ಸ್ವಂತ್ ರಾಯ್ ಘರಾಣೆಂ. ಬಹಮನಿಚೆ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಲ್ಹಾನ್ಯೆಂ ಕದ್ಮಿ ಘರಾಣೆ ತಶೆಂಚ್ ಶಿಲ್ಹಾರ್ ರಾಯ್ ಗೋಯಾಂತ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಕದ್ಮಿ ರಾಯಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬಾದಾಮಿ, ಚಾಲುಕ್ಯ್, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ್, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ್, ದ್ವಾರಸಮುದ್ರಾಂತ್ಲೆ ಹೊಯ್ಸಳ್ ರಾಯ್ ಕೊಂಕಣಾಚೆರ್ ಪರೋಕ್ಷ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚೆರ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆರ್ ಚಡ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಪುಡ್ತುಗೇಜಾಂನಿ, 1498 ಮೇ 17ವೆರ್ ವಾಸ್ಕೋ-ದ-ಗಾಮ್ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ಪಾವ್ಲೊ. ತೇ ದೀಸ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ ಭಾರತಾಂತ್ ಎವ್ರೋಪ್ಯಾಂಚೆಂ ದಳ್ಬಾರ್. 1510 ಗೋಂಯ್ ಶ್ಹೆರ್ ಬಿಜಾಪುರಾಚಾ ಅದಿಲ್‌ಷಾಹಾಚಾ ಹಾತಾಂತ್ಲೆಂ ಪುಡ್ತುಗೇಜಾಂನಿ ವೋಡ್ನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ವಿಜಯನಗರಾಚಾ ರಾಯಾಂನಿ ಪುಡ್ತುಗೇಜಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ. 1568ಂತ್ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಪುಡ್ತುಗೇಜಾಂಚೆಂ ಜಾಲೆಂ.

ಕೊಡ್ಯಾಳಾಂತ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಾಜಾಡಳ್ತೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ವಿಜಯನಗರಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಂತ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಬಾರ್ಕೂರು ರಾಜ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳೂರ್ ರಾಜ್ ವಿಶಿಂ ಸಬಾರ್ ಶಾಸನಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಮಾಹೆತ್ ದಿತಾತ್. ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂ. ವಿಜಯನಗರಾಚಾ ಪಡ್ಣೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ (1563 - ರಕ್ಕಸತಂಗಡಿ) ಬಳ್ವಂತ್ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ್ ರಾಜ್ ನಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಿರ್ಪುಟ್ ರಾಜಾಂ (Segmentary State) ಉದೆಲಿಂ. ತಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಬೆದ್ನೂರ್ (ಕೆಳದಿ-ಇಕ್ಕೇರಿ). ಬೆದ್ನೂರ್ (ಬಿದನೂರ್) ನಾಯ್ಕಾಂಚಾ ಅಧೀನ್ ಕೆನರಾ ಆಯ್ಲೆಂ. ಇತ್ಲೆಂ ಜಾತಾನಾ ಗೋಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಳೀಕ್ ಕದ್ಮಿ ರಾಯಾಂಕ್ ಪೂರ್ತಿ ಆಡ್ ಘಾಲ್ನ್ ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ಥಂಯ್ ಬಳ್ ಜಾಲ್ಲೆ.

ಇಕ್ಕೇರಿಚಾ ರಾಯಾಂಕ್ ಸಲ್ವವ್ನ್ ಹೈದರ್ ಆಲಿನ್ ಕೆನರಾ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಸುಟ್ಕಾಯ್ ಆನಿ ಸ್ವಗೌರವಾ ಖಾತಿರ್ ವದ್ವಾಡ್ತೆಲ್ಯಾ ಹೈದರ್ ಆನಿ ಟಿಪ್ಪುನ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ದೇಸ್ ಗಿಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟೀಷಾಂ ವಿರೋಧ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್ಚೆಂ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಾರ್ ಮೈಸೂರ್ ಝುಜಾಂ ಚಲ್ಲಿಂ. 1784ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಝುಜಾಂತ್ ಸಲ್ವಲ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಂತ್ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲೊ (ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ).

1799ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಬಾನಾವ್ನ್ ಕಪಟ್ ಝುಜಾಂತ್ ಸಲ್ವಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಕೆನರಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತ್ ಕುಡಾಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಶೀದಾ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಥಾಪ್ಲೆಂ. ಸುಟ್ಕಾಯೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಮಿ ಏಕೀಕೃತ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜಾಂತ್ ಸೆರ್ವಾಲ್ಯಾಂವ್.

1962 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಮುಂದರುನ್ ಗೆಲೆಂ. ಮಾಗಿರ್ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಪೋಲಿಸ್ ಧಾಡ್ನ್ ತೆಂ ಎಕ್ವಟಾಂತ್ ವೋಡ್ನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? :

ಭಾಸ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಸಂಗ್ತಿ ಎಕಾಚ್ ತ್ರಿತ್ವಾಚೆ ಗಾಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ತೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಬಾರ್ ಭಾಷಿಕ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಭಾಸ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಾಂಗ್ ತಶೆಂಚ್ ಧರ್ಮ್ ಏಕ್ ಮೆಳಿಂತ್ ಆಸ್ತಾತ್ ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬಾರ್ ಧರ್ಮಾಂಚಾ ಲೊಕಾಚಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

'ಕಲ್ಚರ್' ಮ್ಹಣ್ಚೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಬ್ದ್ 'ಕಲ್ತುರಾ' ಮ್ಹಣ್ಚಾ ಲಾತ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ತಶೆಂಚ್ 'ಕಲ್ತುಸ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲಾ. ತಶೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಾಡಂವ್ಚೆಂ, ಸಾಗ್ವಳಿ ಕರ್ಚೆಂ, ಲಾಂವ್ಚೆಂ, ರೊಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾತಾ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾತ್, ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ವಾಡ್ತಾತ್. ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾಷಿಕ್, ಜನಾಂಗೀಕ್ ಮೊಲಾಂಕ್ ವಾಡೊವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಹಾಂಗಾ ಲಾಭ್ತಾ.

'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಬಾಹಿರ್ ಆನಿ ಆಂತರಿಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದೋನ್ ರೂಪಾಂ ಆಸಾತ್. ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತಶೆಂ, ಕಾಜಾರ್, ಬಾಂಳ್ತೆರ್, ಜನ್ಮಪೂರ್ವಿಂ-ಮರಣಾನಂತರ್ ಅಶೆಂ ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಹರ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಚಲಯ್ಜೆ ಜಾಲ್ಲೆ ಆಚಾರ್ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ್ (ಘರಾ ಭಿತರ್ಲೆ ಆಚಾರ್) ಶ್ರುತ ಸೂತ್ರ (ಘರಾ ಬಾಯ್ಲೆ ಆಚಾರ್) ಹೀಂ ಸರ್ವ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿಂ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್/ಬಾಹಿರ್ ರೂಪಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಎಕಾ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯೊ ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ, ಸಾಮಾಜಿಕ್-ರಾಜಕೀಯ್ ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಸಂಬಂಧ್, ನ್ಯಾಯಿಕ್ ವಿಚಾರ್, ವ್ಹೆವಹಾರ್, ಕುಟ್ಮಾಂ ಸಂಬಂಧ್ ಹೇ ಸರ್ವ್ ತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ತಳ್ ವಿಷಯ್ ವಾ ಲಿಪ್ತೆ-ಮೂಳಾವೆ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಎಕ್‌ಚ್ಚ್ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಲೊಕಾಂಚೆ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ತಾಂಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್, ಕುಟ್ಮಾಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಸಾಧಾರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಥರ್ ಆಸ್ತಾ.

ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಪರಿಸರಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಸ್ವಭಾವಾನ್ ಕಷ್ಟಿ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಉಬಾರ್ ಥಪ್ಕಟ್ ಗುಡ್ಯಾ ಸುವಾತೆಂನಿ 'ಕೊಂಕ' ಸುವಾತ್ ಭರೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ. ಕೃಷಿಕ್ ಫುಟಾವಳ್ ಹ್ಯಾ ಭುಂಯ್ತ್ ಉಣಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೊಕಾಕ್ ಭಂಗ್ ಕಾಡ್ನ್ ಘೊಳ್ಚೆಂ ಅನಿವಾರ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಅಪ್ಘಡಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಇನ್‌ಕ್ವಿಜೀಷನಾಚಾ ಭಿಯಾನ್ ಕೆನರಾಕ್ ಧಾಂವೊನ್ ಯೆತಾನಾ ಬಿದನೂರ್-ಇಕ್ಕೇರಿಚ್ಯಾ ನಾಯಕ್ ರಾಯ್ಪುಟಾನ್ ಹಾಂಕಾಂ ಬರೊ ಯೆವ್ಕಾರ್ ದಿಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಘೊಳ್ನ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಕೆನರಾಚಾ ರಾನಾಮೊಳ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಭುಂಯ್ ದಿಲಿ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಪಾನ್ವಾಲ್ ವಾಡವ್ನ್ ಕಸರ್ ವಿಕ್ರ್ಯಾಕ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲೊ. ಕಸರ್ ಆನಿ ಪೊಪಾಳ್ ಕೆನರಾಚಾ

ವ್ಯಾಪಾರ್ ವ್ಹೆವಾರಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಲ್ಯೊ. ಹವಿಗ್ ಭಟ್ ಪೊಪ್ಯಾಂಚಾ ಪೊಸ್ಪಾಂತ್ ಮೇಟ್ ಮುಖಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಆತಾಂ ಹೇ ಕೆನರಾಕ್ ದೆಂವ್‌ಲ್ಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಪಾನ್ವಾಲ್ ವಾಡಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಹುಷಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆ.

ಅಶೆಂ ಕೆನರಾಂತ್ ಆಮ್ಚೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಾಲ್ಘಡೆ ಸುಮಾರ್ 1590-1610ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕೃಷಿಕ್ ಘರಾಣಿಂ ಜಾವ್ನ್ ಸಂಸ್ಥಾಪಿತ್ ಜಾಲೆ. ಹಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಆಗಮನ್ ಕೆನರಾಚಾ ಖಂಚ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆವಿಶಿಂ ಚಡ್ತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ತರೀ ಎದೊಳ್ಚ್ಯಾ ಅಂದಾಜಾ ಫರ್ಮಾಣೆಂ ಬಾರ್ಕೂರ್, ಬಸ್ರೂರ್, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಕುಂದಾಪುರ್ ಭಂವ್ತಿಂನಿ ಗೊಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಘರಾಂ ಕರ್ನ್ ರಾವ್ಲೆ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಸ್ವಭಾವಾನ್ ಭರಾನ್ ಕಾಮ್ ಕರ್‍ನ್ಚೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಖಂತ್, ಬೆಜಾರಾಯ್, ಸುಖ್, ಸಂತೊಸ್ ತೊಂಡ್ಪಾಶಿಂ ರಾಸ್ ಕರ್ನ್ಂಚ್ ವೆಚೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಚೆಂ ಥೊಂಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತಶೆಂಚ್ ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕ್ದಮ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಜಾನಪದಾಚ್ಯಾ ಚಾರ್‌ಯೀ ಪ್ರಮುಖ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಅಪಾರ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

1. ಪುರ್ವಿಲಿಂ ವಿವರಣಾಂ : ಕಾಣ್ಯೊ, ಪದಾಂ, ರಾಯ್-ಸರ್ದಾರಾಂಚೊ, ಚರಿತ್ರೆಚೊ ವಿವರ್.
2. ಆಚಾರ್-ವೊಕ್ತಾಂ, ಸಂಭ್ರಮ್, ಶುದ್ಧಾಚಾರ್-ಭ್ರಷ್ಟ್, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರ್, ಮೆಲ್ಲೆಂ-ನಾಡ್, ಮೊಳ್ಬಾ ವಿಜ್ಞಾನ್.
3. ರಿವಾಜಿ : ಜನ್ಮಪೂರ್ವಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಮರಣೋತ್ತರ್ ಕಾರ್ಯಿಂ-ಲಗ್ನ್-ಖರಾರ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಖೆಳ್, ಸಂಬಂಧ್ ಸಂಪರ್ಕ್.
4. ಲೋಕ್‌ವೇದ್-ಉತ್ರಾಂ-ಮಣ್ಣಿಯೋ-ಗಾದಿ-ಹುಮಿಣ್ಯೊ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಥೊಂಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಗಾಪ್ಪಿ ಸ್ವರೂಪಾಚಾ ಪ್ರಕಾರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಭಾವಿತ್ ಜಾಲಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಚೆಂಚ್ ಸಂಗೀತಾ ಬರಿ ಆಯ್ಕಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದುಬಾವಾವಿಣ್. ಎದೊಳ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಂನಿ ಸುಮಾರ್ ಚಾಳೀಸ್ (40) ನಮೂನ್ಯಾಂಚಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಾಯನ್ ಪ್ರಕಾರಾಂ ಮುಖಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂತ್ಲಿಂ ಉಣ್ಯಾರ್ ಚಾರ್-ಪಾಂಚ್ ಪುಣಿ ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಕ್ ಸುಲಲಿತ್ ರಿತಿನ್ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಚಿಂ.

ಬನ್‌ವಡ, ವಳ್ದಿಕೆ ಗಿತಾಂ (ಬಾಮ್ಣಾಂಚಿಂ), ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಗಿತಾಂ, ಖೆಳಾ ಗಿತಾಂ, ಧಾಲೋ, ದರ್ಜಸ್, ದುಲ್ಪದ್, ದುವಾಳೊ, ಫೇಳ್, ದೇಖಣಿ, ಪುಗಡೀ, ಕುಣಬೀ ಫೆಸ್ತಾ ಗಿತಾಂ, ಕುಣಬೀ ಕಾಜಾರಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ, ಲಾವಣಿ, ಮಾಂಡೋ, ಮಾಂಡೋ ದುಲ್ಪದ್, ವೊವೀ, ವೇಸ್ರ್, ಪಾಳಣ, ಲೊಕ್ಪಾಟ್, ಕಂತಾರ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ಗಿತಾಂ, ಗಡ್ಯೊ, ಜಾಗರ್, ತೇಆತ್ರ್, ಜೋತಿ, ಫಾದೊಸ್, ಮುಸ್ಲಾ ಗೀತ್, ಕತ್ತಾಡಿ, ಚಂದ್ರಾವಳ್, ಈರಭದ್ರ, ದಿವ್ಲಿ,

ಘೊಡ್ಯಾಮಡ್ಣಿ, ರಾನವಳೆ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ನಮೂನ್ಯಾಂಚಾ ಗಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಮಾಂಡೊ-ದುಲ್ಪದ್, ವೊವಿಯೋ-ವೇರ್ಸ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸದಾಂ ಜೀವನಾಂತ್ ನಿರಂತರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಮ್ಚೆ ಪ್ರಾಸ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಚಡ್ ಆವಡ್ತಾತ್.

ಮಾಂಡೊ - ದುಲ್ಪದ್ :

ಮಾಂಡೊ ಸೊಭಿತ್ ಗಾಯನ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಮಧುರ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾವ್ನ್, ನಾಚಂವ್ಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ತಸ್ಲಿಂ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಗೊಡ್ಯ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ. ಎಕೇಕ್ ಮಾಂಡೊ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಬೊಗ್ಣಾಂ-ಭಾವನಾಂ, ಮೋಗ್, ದೂಖ್, ರಾಗ್ ಉಚಾರ್ತಾತ್, ನಾಚ್ಪಾಕ್ ಉತ್ತೇಜಿತ್ ಕರ್ಚಿಂ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾಂಚಿಂ ಹೀಂ ಪದಾಂ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್ ಭರ್ಲ್ಯಾಂತ್.

1) ಅತ್ರೆಗಿ (ಮೋಗ್) 2) ಎಕ್ವಟಿ 3) ವಿಳಾಪಿ 4) ಖಬ್ರ್ಯಾಳೆ ಮ್ಹಣೊನ್ ಚಾರ್ ಥರಾಂಚೆ ಮಾಂಡೆ ಆಸಾತ್.

ಜುರಾಮೆಂತ್ ಉತಾರ್ ದಿತಾಂ
ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ
ಪುಡ್ಲೆ ತ್ರಾಸ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಡ್ತಾಂ
ಮೋಗ್ ಮ್ಹಜೊ ತುಕಾಚ್ ಭೆಟಯ್ತಾಂ.

ದುಲ್ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ಸಬ್ದ್ 'ದೊರಿಪದ್' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ದೊರಿ ಖೆಳಾ ವೆಳಿಂ ಹೀಂ ಪದಾಂ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಶಾಂತ್ ರಿತಿನ್ ವಾಳ್ಚ್ಯಾ ನಂಯ್‌ಪರಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಲ್ಪದ್ ಉಡ್ತೆಂ, ವೇಗ್ ಆನಿ ಉಡ್ಕಾಣಾ ಆಸ್ಚೆಂ ಹಾಂತುಂ ಹುಳ್ಸಳಾಯ್ ಚಡ್ ಘೊರೊಜ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ದರ್ಯಾವೆಳೆ ಪರಿಂ.

ಕಾಂಯ್ ಬೊರೆಲೊ ಕೊಂಬ್ಲೊ ಮ್ಹಜೊ
ಮಾಂಯ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲೆಲೊ
ಕೊಣೆರೇ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್ ತಾಚ್ಯೊ
ದೊಂಕ್ರ್ಯೊ ಮೊಡಿಲ್ಯೊ
ರೆಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾ। ರೆಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೋ
ರೆಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೋ

ವೊವಿಯೋ-ವೇರ್ಸ್ :

ವೊವಿಯೋ ವೇರ್ಸ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜೀವನಾಂತ್ ವಿಶೇಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಬಾಗ್ ಘೆತಾತ್. ಆಜ್ ತಾಂಚೊ ವಾಪಾರ್ ಭೋವ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾತೇ ಆಸಾ ತರೀ ಜಾನಪದೀಯ್ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ತಶೆಂ ಸೊಭ್ಚ್ಯೊ ವೊವಿಯೋ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಿಣ್ಯೆವಾಟೆರ್ ವಾಟ್ ದಾಕಂವ್ಚೆ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಗೊಂಯಾಂ, ಕೊಂಕಣ್ ತಶೆಂಚ್ ಕೆನರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂ ಥಂಯ್ ವೊವೀ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್

ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದಸ್ಸ್ ಆಸ್ಚಿ ವೊವೀ ಗಾವ್ಪಾಕ್ ಚಡ್ ವೊಂದ್ವಾಲ್ಯಾ. ವೊವಿಯೋ ವೇಸ್ರ್ ಘುಡ್‌ಲ್ಲೆ ಮನಿಸ್ ನಾಡ್ಕಾರ್ ತರೀ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪದ್ವೆದಾರ್ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್, ಸುಂಗ್ರಾರಿ ಆನಿ ಸಮ್ಜಣೆಚೆ ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲ್ಯಾಂತ್ ದುಭಾವ್ ನಾಂ. ವೊವಿಯಾಂ ಮುಖಾಂತರ್ ಆಮ್ಚಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ವೆವಸ್ಥಾ, ನ್ಯಾಯಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಇತಿಹಾಸ್, ಹೆರಾ ಜಾತಿ-ಕಾತಿಂಚಾ, ಭಾಸಾಂಚಾ ಲೊಕಾಂ ಸವೆಂ ಸಂಬಂಧಾಂವಿಶಿಂ ಅಶೆಂ ಆಮ್ಚೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ವಿಶಿಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ ಸುಲಭ್ ಸಾಧ್ಯ ಆಸಾ.

ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂಕ್ ।
ಜಾಲಿ ತಿ ಲಡಾಯ್ ।
ಬೊಮ್ಣಾಳೆ ಘುಡಾಯ್ ಹ್ಯಾವೀ ವೊಜ್ಯಾವಯ್ರ್
ಮ್ಹಣೊನ್ ಎಕ್ ವೊವ್ವಿ ಗಾಯ್ತ್ ತರ್ ಮಾಗಿರ್ಚ್ಯಾನಿಂ
ವೊವೇ ಲಡಾಯ್
ಬೊಮ್ಣಾಳೆ ಘುಡಾಯ್ ಹ್ಯಾವೀ ವೊಜ್ಯಾವಯ್ರ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಳ್ ಮೆಳಾಯ್ಜೆ

ಪ್ರಾಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ ವೊವಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳಾವೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ.

ವೇಸ್ರ್ ಕಾಜಾರಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಹೆರ್ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಚೆಂ ಮಹತ್ವ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಶಿಕವ್ನ್ ದೀಂವ್ಕ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾನಿಂ ಥೊಂಡ್ವಾಟಿಂ ಗಾಯನ್ ಮಾಧ್ಯಮಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಲಿಸಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸೊವೊ ಸುಂಗ್ರಾರಾವ್ನ್, ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವೋರ್
ರಡಾನಾಕಾ ಬಾಯೆ, ಹುಂಬ್ರಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೊ ಹೊರೆತಾ ಹೆ ಸರ್ವ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸೋಡ್ನ್ ದೀನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ವೇಸ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಗಾದಿಯೋ-ಹುಮಿಣ್ಯೊ-ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ಕಾಣಿಯೊ :

ಗಾದಿ ಗೂಂಡ್ ವಿಚಾರ್ ಭರೊನ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಥೊಡಿಂಚ್ಚ್ ಉತ್ರಾಂ. ವೇದ್ ಘಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಿ ಗಾದ್ ಘಟ್ ನ್ಹಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಜಿಣ್ಯೆಚಾ ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಮೆಟಾರ್ ಗಾದಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಜೊಕ್ತೆಂ ನಿರ್ದೇಶ್ ಆನಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ದಿತಾತ್.

1. ಅಂಬೊ ಪೊಣ್ಸಾಂತ್ ನ್ಹಂಯ್, ದುಬ್ಳೊ ಮನ್ಯಾಂತ್ ನ್ಹಂಯ್

2. ರಾತ್ಚೆಂ ಘರಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೇ, ದಿಸಾಚೆಂ ರಾನಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೇ.

ಎಕೆಕಾ ಗಾದಿಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಲಿಪೊನ್ ಆಸ್ಚೆ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಉಗ್ತಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ವಿವರ್ ದೀಂವ್ಕ ಗ್ರಂಥ್‌ಚ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಿತ್. ಆಸಲೆ ಸುಮಾರ್ 4000 (ಚಾರ್ ಹಜಾರ್) ಗಾದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಸ್ ರೇಗೊನ್ ಸೊಧುನ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಕಿತ್ಲೆ

ಹಜಾರ್ ಗಾದಿಯೊ ಸಂಗ್ರಹಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಣ್ವಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಶಿಂಪಡ್ಲ್ಯಾತ್‌ಗೀ? ಕಿತ್ಲಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್!

ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಾ ಪಾರ್ಕೊಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸವೆಂ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಪಾರ್ಕ್ಯೊಂಚೆಂ ಸಾಧನ್. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜವಾಬ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ತಾಕಾ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಉತ್ರಾಂ ಸಮಸ್ಯ ವಿಂಚುನ್ ತುಜೆನ್ ತಿ ಜವಾಬ್ ಭಾಯ್ರ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಪಾರ್ಕೊಣಿ.

1. ಅಣ್ಸಿ ರೂಕಾರ್ ನೊವ್ವಿಂ ಫಳಾಂ (ನಾತ್ಲೊ)

2. ಕಾಳ್ಯಾ ಕೂಡಾಂತ್ ಕಾಳೆಂ ಮಾಜಾರ್ (ಭಾಣ್ಸೆರೆಂ)

ಉತ್ರಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸದಾಂ ಜೀವನಾಂತ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಸಂಗ್ತಿ, ಗೂಣ್, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಯ್ಬ್, ಸಂಬಂಧ್ ಎಕಾಚ್ಚ್ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್

1) ಜಿಬೆಡ್ಡೊ 2) ಬೊಬಾಟೀ 3) ಜಿವಾಳ್ 4) ಸೊರ್ಕೆಲಾಂ

ಮುಖಾಂವರಾಂ ಮಣ್ಚೆಂ ಜೋಡ್ ಅರ್ಥಾಚಿಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಉತ್ರಾಂ. ದೋನ್ ಸಬ್ದ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ನ್ ಭಾವಾರ್ಥ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಆರ್ಥ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಉತಾರ್ ಲಾಬಯ್ತಾ ತಸ್ಲೆಂ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್. ಉದಾ : ಆಂಯ್ಡೊ ಗಿಳ್ತಾ, ದೊಳೆ ಸೊಡ್ತಾ, ಸೊಂಡಿ ಕರ್ಪಾಲ್ಯಾ ಇತ್ಯಾದಿ. ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾಚೆಂ 'ಮುಖಾಂವರಾಂ ಮೊವ್ಳಾಂ' ಸಂಗ್ರಹ್, ಫಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾಚೊ 'ಪಿಕೊಳಿಂ' ಸಂಗ್ರಹ್ ಹ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ವ್ಹಡ್ ಸಂಸೊದ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕಡೆ ಹಜಾರ್ ಹಜಾರ್ ಜಾನಪದಿ ಕಾಣ್ಯಾಂಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ಆಸಾ. ಕದ್ಮಿ ರಾಯಾಚಾ ಧುವೆಚಿ ಕಾಣಿ, ಸಾತ್ ಜಣ್ ಭಾವಾಂಚಾ ಭಯ್ಣಿಚಿ ಕಾಣಿ, ವ್ಹಡ್ಲಿಮಾಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಾತ್ವಾಚಿ ಕಾಣಿ, ವೊಡೆ ಭಾಜ್ಚ್ಯಾ ತೆಲಾಂತ್ ಭಾಜುನ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ಉಂದೊರ್ಲೆಚಿ ಕಾಣಿ, ಚೋರಾನ್ ವಾವಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮೂಡ್ಯಾಂಚಿ ಕಾಣಿ ಅಶೆಂ ಪಟ್ಟಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಪಾವಾನಾ ಜಾಯ್ತ್ ತಿತ್ಲ್ಯೊ ಜಾನಪದೀ ಕಾಣ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಾ ಭಂಡಾರಾಂತ್ ಭರ್ಲ್ಯಾತ್. ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ವ್ಹಡ್.

ಗಿತಾಂ-ಗಾಯಾನಾಂ-ಕಂತಾರಾಂ-ಪದಾಂ :

ಗಿತಾಂ-ಗಾಯಾನಾಂ ಮನ್ ಪಿಸ್ಸಾವ್ನ್ ಜಿಬೆರ್ ಗುಣ್ಗುಣಿತ್ ಉರೊನ್ ಸಮಾಜೆಚೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಜಿವೆಂ ದವರ್ಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚಾ ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೇಕ್ ಹಂತಾರ್ ಗಿತಾಂ-ಗಾಯಾನಾಂ, ಕಂತಾರ್, ಪದಾಂ ಜಾನಪದೀ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೆತಾಂವ್. ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಪೆಟೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಗಿತಾಂ ಜಾಯ್.

ಬೊಬೆ ಭಾಜ್, ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ವೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಲಾರ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ ಘೊಂಟ್ಯಾ ಬೊಯ್ಲಾರ್

ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಗೀತ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ನಿದಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಳ್ ಆಸ್ಚೆಂ ನಾಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜೀವಿತಾಂತ್‌ಯೀ ಹೆಂಚ್ಚ್ ಸಂಗೀತ್ ಕಂತರಾಂ ರಿತಿನ್ ದೆಂವ್ಲೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಎವ್ರೋಪಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾರ್ ದಾಟ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯೀ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಹಂತಾ ಥಾವ್ನ್ ಘಟ್ಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು ಮಾಜ್ಲೊನ್ ವಚೊಂಕ್ ನಾಂ.

‘ಪಹಿಲಿ ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು
ಸಾಂತಾ ಖುರಿಸ್ ಕುರುಕೀ
ಆಮ್ಚಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್
ಕಾಡುಂಯಾ ಆಮಿಂ ಸಾಂತಾ ಬಾಬ
ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಪೊಳಾರು ಕೊಪೊಳಾರು’

ಕೆನರಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣೆ :

ಆಜ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ ಮೂಳಾಂ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪಾಳಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಾಡ್ಲೆಲಿಂ. ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಮಿ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಲ್ಯಾಂವ್. ಹಿಂದ್ವಾಂ ಮಧೆಂ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸ್ಚಿ ಜಾತ್ ವೆವಸ್ಥಾ ಅಜೂನ್ ಬಾಂಧುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಸಾಂವ್. ವ್ಹಡ್ವಣ್ ದಾಕಂವ್ಕ್, ಧಾ ಜಣಾಂಚಿ ಶಾಭಾಸ್ಕಿ ಜೊಡುಂಕ್ ‘ಹಾಂವ್ ಜಾತ್-ಕಾತ್ ಪಳೆನಾ’ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಕೊಣೀ ಪರ್ಕಿ ಭೆಟ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಸವಾಲ್ ‘ತುಂ ಖಂಯ್ಚೊ?’ ತ್ಯಾ ಸವಾಲಾಚಾ ಜಾಪಿಂತ್ ಆಮಿ ಜಾತ್ ಸೊಧ್ತಾಂವ್.

ಭಾಮಣ್, ಚಾರೊಡಿ, ವಾಣಿ ಆನಿ ಸುಧೀರ್ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಜಾತಿ ತರೀ ರೆಂದೆರ್, ಗಾವ್ಡಿ ಮ್ಹಳೆ ಹೆರ್ ಪಂಗಡೀಕರಣ್‌ಯೀ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾತ್. ಕಾಜಾರಾಂ ಪರ್ಬೆಂ ವೆಳಿಂ ಭೇದ್ ಭಾಯ್ರ್ ದಿಸ್ತಾ. ‘ನವೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್’ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಿಶೇಸ್ ವಾಂಟೆ ಕರಪ್ ಸಯ್ತ್ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಕ್ರೀಸ್ತ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸಮಾನತಾ ಹಾಡುನ್ ಆಯ್ಲೊ. ಪೂಣ್ ಆಜೂನ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಚಾ ನಾಂವಾಂ ಮುಖಾರ್ ಪ್ರಭು, ಕಾಮತ್, ಭಟ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವೊಜೆಂ ಉಮ್ಕಾಳ್ತಾ. ಕುಂಬಾರ್, ಕೆಲ್ಶಿ, ಮೊಡ್ಲೊಳ್, ಶೆರೆಗಾರ್, ಸುತಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯೊ ವೃತ್ತ್ಯಾದಾರಿತ್ ಪಂಗಡ್‌ಯೀ ಆಮ್ಕಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಭಾರತೀಯ್ ಸಮಾಜೆಚಿ ಚತುರ್ವರ್ಣಾಶ್ರಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆಮಿ ಪಾಳ್ತಾಂವ್ ತರೀ ಪಾದ್ರಿ /ಮಾದ್ರಿಂಕ್ ವೆತೆಲ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಗೃಹಸ್ಥ್ ಆನಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ್ ಆಶ್ರಮ್ ಮೆಳ್ನಾಂತ್. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾ ಆನಿ ಶೀದಾ ಸನ್ಯಾಸ್ ‘ಲೈಂಗಿಕ್ ಸುಖ್ ಹಳ್ಳಿಕ್’ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಅಶೀರ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂತ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ನಿತಳಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ‘ಅಂಕ್ವಾರ್’ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಏಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಸ್ಲೆಲೆಂ. ಆಜ್

ಸ್ತುವಾದಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾದ್ರಿ/ಮಾದ್ರಿಂಕ್ ವೆಚೆಂ ಉಣೆ ಜಾಲಾಂ. ಆಂಕ್ವಾರ್ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಪಂಯ್ಯ್ಟ್ ಜಾಲಾಂ. ಮೂಳಾನ್ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ್ ಅವಿಭಕ್ತ್ ಕುಟ್ಮಾಂ ಆಸ್ಲೆಲೆ ಕಡೆ ಮೇಣ್ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ್ ಅವಿಭಕ್ತ್ ಕುಟ್ಮಾಂ ಉಬಿಂ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ಪೂಣ್ ಆಜ್ ಅವಿಭಕ್ತ್ ಟ್ಮಾಂ ದಿಸೊನ್ ಯೇನಾಂತ್. ಲ್ಹಾನ್ ಕುಟ್ಮಾ ನಿಯಮ್ ಥಿರ್ ಜಾಲಾ.

ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ಚೆಡುಂ ಘರ್ಚೆಂ ಥಿಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಲೆಕುನ್ ಕಾ ಬಾಂದ್ಪಾಸಾಂತ್ ದವರ್ಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಸ್ಲೆಲೆಂ. ಆಜ್ ತೇಂ ಬದ್ಲಿ ಜಾಲಾಂ. ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ ಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹ್ಯಾ ಆವ್ಕಾಸಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಗರ್ಜೆ ಾಯ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಬಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾ. ಚೆರ್ಕ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಚಡಾವತ್ ಲ್ಪಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಂಕ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ವೆಗ್ಗಿಂ ಕೇರ್ ಜಾತಾ. ಚೆಡ್ವಾಂ ಚಡ್ ತೇಂಪ್ ಶಿಕೊನ್‌ಂಚ್ಯ್ ಉರ್ತಾತ್ ತೇಂ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾನಿ ಾಮಾಜಿಕ್ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಏದೊಳ್‌ಚ್ಯ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಪರಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಾಪ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಜೀವನಾಚಾ ಹರ್ ಸಂದರ್ಭಾನಿಂ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಚೆ ನಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆ ಜೀವನಾಚೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ್ ವಾಂಟೆ. ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ, ನಾದಿಸ್ತೆ ಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ವೊಕ್ತಾಂ-ಖಾಣ್ ಜೆವ್ಣಾಂ ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆಟಾಪ್ತಾತ್. ಾಳ್ಯೊ ಅಂಕ್ರ್ಯೊ, ಮಿರಿಂ, ಅರಾರೂಜ್, ಜವಾದ್, ಅರೂಟ್, ಇಂದಾಚೊ ಪಿಟೊ, ಜಿರೆಂ-ಮಿರಿಂ, ಬಿಂಡಿಸೊಲಾಂ, ರಂಗೆಸಾಲ್, ಕಳ್ಜಿರೆಂ, ಸಂಬರ್‌ಪಳಿ, ವೊಂಟಾ ಸೊಲಾಂ, ಸುರ್-ುರಯ್‌ಗೋಡ್, ಲೋಳಿಸರ್, ಕಿರಾತೆಂ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆಂ ವೊಕ್ತಾಂ ಭಂಡಾರ್. ನಾತ್ವಾಕ್ ಜಿ, ಪುತ್ನ್ಯಾಕ್ ಬಾಪ್ಪು ವ್ಹಡ್ ವಯ್ಜ್. ನಾರ್ಲ್ಯಾಂ ಉದಾಕ್ ಉಕ್ಡುನ್ 'ಕಳ್ಮೆಣ್' ಕರ್ನ್ ದವರಿಲ್ಲೆಂ ಖಂಚ್ಯಾ ಕೊಯ್ತ್ಯಾನ್ ಕಾತರ್ಲ್ಯಾ ಘಾಯಾಕ್‌ಯೀ ಹಫ್ತ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಗೂಣ್ ರ್ತಾಲೆಂ. ಖಂಚೊಯ್ ಪ್ರಚಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾಂ ಬೈಂದೂರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮೇರಿ ಮಿನೇಜಾನ್ ಗೂಣ್ ೆಲ್ಲೆ ತಿತ್ಲೆ ಪಿಡೇಸ್ತ್ ಬಹುಶಃ ಆಧುನಿಕ್ ವೈದ್ಯಾನ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಬರಿ ನಾಂತ್. ಆಸ್ಲಿಂ ಯ್ಯ್ಜ್, ವಯ್ಜಿಣಿ ಸಬಾರ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ಆಸಾತ್.

ಗೊಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಕಂಠಿ, ಪುಗೆದೊರ್, ಚಕ್ರಸರ್, ಸರ್ಪಳಿ, ಪಿಡ್ಡುಕ್, ನಾಕಾಕ್ ನೊತಿಂ, ಾಗೊಳೆಂ, ಕಾನಾಂಕ್ ಕುಡ್ಕಾಂ, ಪೆಸ್ಪೆಸಂ, ಕರಾಪ್, ಕಾಪ್, ಮುಗ್ದೆ, ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಭಾಂಗ್, ಬಾಂಕೊಳೆಂ, ಕಾಂಟೊ, ಮಾಸ್ಳಿ, ಫುಲೊರ್, ಹಾತಾಕ್ ಬೊಳಿಂ, ಕಾಂಕ್ಣಾಂ, ಪೆಂಕ್ಡಾರ್ ಪೆಂಗ್ಡೊರ್, ಪಾಯಾಂಕ್ ಪಾಯ್ಜಣಾಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ನಗ್.

ಆಮ್ಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಕಷ್ಟಿ ವಾವ್ರಾಡಿ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಭಂಗಾಂಚೆಂ ಜೀವನ್ ಚಲಯ್ತಾಲೊ. 'ಕಾಷ್ಟಿಲೇಸ್' ಚಡಾವತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಜೆರಾಲ್ ಮುಸ್ತಾಯ್ಕಿ ಾವ್ನಾಸ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್. ಸ್ತ್ರೀಯೊ 'ಗಾಗ್ರೊ ಭಾಜು' ಆನಿ ಪ್ರಾಯೇಸ್ತಾಂ ಮಾಗಾಚಿಂ

ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. ಥೊಡೊಪ್, ಕಲ್ಸಂವ್, ಲೇಸ್, ಉರ್ಮಾಲ್, ಕಿರ್ಗಿಬಾಜು, ಪುಡ್ವೆಂ ವ್ಹಡಾಂಚೆಂ (ದುಡ್ವಾನ್!) ನೆಸಾಪ್. ಶಿಂಗ್ಲೆಟ್, ಗಂಜಿಬುರಾಕ್, ಗಾಗ್ರೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿಂ ಹೆರ್ ವಸ್ತುರಾಂ.

ದುಕ್ರಾಮಾಸ್, ಸೊರೊ ಆನಿ ಸನ್ನಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಾ ಜೀವನಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾತ್. ಮುಟಾಂಬೊ ತಾಂದುಳ್ ಮಸ್ಕಾತಿ ತಾಂದುಳ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಉತ್ಪನ್ನ್. ಮುಟಾಂಬ್ಯ ತಾಂದ್ಳಾಚೆ ಪೊಳೆ, ಪಾನ್ಪೊಳೆ, ಪರ್ತಪಳೆ, ಬಕ್ರ್ಯೊ, ಪತ್ರಾಡೆ, ಮುಟ್ಲಿಂ, ಕುಬ್ಯಾ ಮುಟ್ಲಿಂ, ಪಲೆಮುಟ್ಲಿಂ, ಪಾತೊಳ್ಯೊ, ವೊಡೆ, ಶೆಯೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿಂ ವ್ಹಡ್ ಮಾನಾಚಿಂ ಖಾಣಾಂ. ಸುರ್ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಸನ್ನಾಂ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ವ್ಹಡ್ಪಣ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಫಾಜಯ್ತಾತ್. ಎವ್ರೊಪ್ಯಾಂಚಾ ಕೇಕಿ ಭಂವ್ತಿಂ ನೆವ್ರ್ಯೊ, ಚಾಕ್ಲ್ಯೊ, ಕಿಡಿ, ಗುಳಿಯಾಂ, ಕೊಕ್ಕಿಸಾಂಚೊ ಕುಸ್ವಾರ್ ಕೆನರಾಚಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ವ್ಹಡ್ವಿಕ್ ಪಾಚಾರ್ತಾ. ವ್ಹಡ್ ಸಯ್ರೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ದುಕ್ರಾಮಾಸ್ ಆನಿ ಸನ್ನಾ ಕರ್ನ್ ಮಾನ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾನ್ ವೆಗ್ಗಿಂ ವಚಾಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ರೋಸ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕುಂಕ್ಡಾಕಡಿ ಆನಿ ಶೆಯೊ ಕರ್ನ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಚಡಾವತ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್ ತಶೆಂ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ 'ಮಾಸ್‌ಖಾಯ್ರೊ' ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮಾಸ್ಳಿ, ಮಾಸ್, ರಾಂದ್ವಯ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಖಾತಾ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ನ್ಯಾಯ್-ನೀತ್ ಧರ್ಮಾಚೆಂ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಹೆರಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಆಸಾ. ರಾಜಾಡಳ್ತ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಿಂ ಜಾಂವ್, ನ್ಯಾಯ್-ನೀತ್-ಕಾನೂನಾವಿಶಿಂ ಜಾಂವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಖಾತಿರ್ ಬರವ್ನ್ ಘಾಲ್ಲೊ 'ಪುಸ್ತಕ್ ಕೋಶ್' ನಾ ತರೀ 'ದೇವ್ ಆನಿ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾನ್' ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಸದಾಂ ಜೀಣ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ 'ಇಗರ್ಜ್ ಆನಿ ಫಿರ್ಗಜ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ವಾಡ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಚ್ 'ಪಂಚೆತ್ಗಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಆನಿ ಸೊಡ್‌ದೊಡೆನ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಪರಿಹಾರ್ ಕರ್ಚಿ ವೆವಸ್ಥಾ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ವೊಮಿಯೊ-ವೇಸ್ರ್ಯಾನಿಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ಪದಾನಿಂ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ. 'ಬುದ್ವಂತ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಲೊಕಾಂಚೆ ಮುಖೆಲಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸೊನ್ ವಾದ್-ವಿವಾದ್ ಪರಿಹಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಧಾ ಜಣಾಂ ಮಧೆಂ ಸಮಾಜಿಕ್ ಭಲಾಯ್ಕೆನ್ ಜಿಯೇಂವ್ಕ್ ತಾಂಕಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಾಚುನ್ ಭಾಯ್ರ್ ದವರ್ಚಿ ರೀತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಸಂಬಂಧಾಂಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿತಾಲೊ. ಆವಯ್-ಬಾಪಯ್ ಆನಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಮಾತ್ರ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಬಾಪ್ಪು, ಮೌಶಿ, ಅಕಯ್, ಮಾಮ್, ಸಾಡು, ಜಾವ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಏಕ್ ವಿಸ್ತೃತ್ ಸಂಬಂಧ್ ಮಾಂಡಾವಳ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಆದಿಂ ಕೃಷಿ-ಸಾಗ್ವೊಳ್‌ಚ್ಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ವೆವಸ್ಥಾ ಜಾಲ್ಲೆ ನಿಮ್ತಿಂ ಸಾಗ್ವೊಳೆಚ್ಯಾ ಗರ್ಜೆಂ ಖಾತಿರ್ ಸಂಘಟಿತ್ (ಅವಿಭಕ್ತ್) ಕುಟ್ಮಾನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಗೊಟೊ-ಜೋತ್-ತಣ್-ನೇಜ್-ಲುಂವ್ಣಿ ಅಶೆಂ

ರಾನಿಂ ಹಜಾರ್ ಕಾಮ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಆಜೊ-ಆಜಿ, ಆವಯ್-ಬಾಪಯ್, ಮಾಮ್-ಮಾವ್ಶಿ, ಕಯ್-ಮಾಮ್-ಮಾಮಿ-ನಾತ್ರಾಂ, ಪೂತ್, ಧುವೊ, ಪೊಣ್ತುರಾಂ-ಶೆಣ್ತುರಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಂ ಆಸ್ತಾಂ ಧುವ್ನಿ (ಭಾವಾಚಿ ಧುವ್), ಪುತ್ನೊ (ಭಾವಾಚೊ ಪೂತ್) ಭಾಚೊ-ಭಾಚಿ ಯ್ಣಿಚೊ ಪೂತ್-ಧುವ್), ಸಾಡು (ಬಾಯ್ಲೆಚಾ ಭಯ್ಣಿಚೊ ಘೊವ್), ಜಾವ್ ಘೊವಾಚ್ಯಾ ಭಾವಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್), ಭಯ್ಣಿಚೊ ಘೊವ್ ಭಾವೊಜಿ, ಬಾಯ್ಲೆಚೊ ಭಾವ್ ವ್ನೊ, ಘೊವಾಚಿ ಭಯ್ಣ್ ನಣಂದ್, ಬಾಯ್ಲೆಚೊ/ಘೊವಾಚೊ ಬಪ್ಪು ಪಗುರ್‌ಮಾಂವ್. ಂತ್ ಭಾವ್ ಭಯ್ಣಿಂ ಬರಿಚ್ಚ್ ಅಕಯ್, ಮಾಮ್, ಬಾಪ್ಪು, ಮಾವ್ಶೆಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಾವ್-ಭಯ್ಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ.

ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧುವೆಕ್ ತ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲೋರಾ ಭಾಯ್ರ್ ವೆಚೆಂ ಪಡ್ತಾಲೆಂ. ಡ್ಯಾ ಘರಾಚ್ಚ್ ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಎಕಾದಾವೆಳಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚಾ ರಾ ವರ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಮರ್ಯಾದೆಕ್ ಹಲ್ಕ್ ಜಾವ್ನ್ 'ವರ್ನ್ ಲ್ಲೆಂ ಕಾಜಾರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ವಿದುರ್/ವಿದ್ವಿಂಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಪಣಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಾಖ್ಲೆ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಬಾಪಯ್ ವಳ್ಕಿಚಿಂ ಸಯ್ರಿಂ ಸಕ್ಡಾಂ ಕಾಚ್ಚ್ ಘರಾಂತ್ ರಾವ್ತಾಲಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆವಯ್ ವಳ್ಕಿಚಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್, ಭಯ್ಣಿಂಕ್ ಶೇಷ್ ಮಾನಾನ್ ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ಆಪವ್ನೆ ತಶೆಂಚ್ ಸರ್ಬಾರಾಯ್ ಲಾಭ್ತಾಲಿ ಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದಿಸ್ತಾ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರ್-ಸೊಭಾಣಾಂ ವೆಳಾರ್ ಆವಯ್ ವಳ್ಕಿಚಾ ಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಪಾತ್ರ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಕಾಜಾರಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್, ರೊಸಾ ವೆಳಾರ್ ನೊವ್ರ್ಯಾ, ೊಕ್ಲೆಚಾ ಮಾಮಿಯೆಕ್, ಭಯ್ಣಿಂಕ್ ಲಾಭ್ಚೊ ಮಾನ್ ಭಾವಾಂಕ್ ಲಾಭಾನಾಂ.

ಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ಜಿಣಿ :

ಕೆನರಾಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆದಿಂ ಮಾಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ದೆಶಿ ಪಯ್ಣಾರಿ ಭೆಟ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಯ್ಲ್ಯಾತ್. ವ್ಯಾಪಾರೀ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಹಾಕಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ್. ಪ್ಲೀನಿ, ಪ್ಟಾಲೆಮಿ, ಕಾಸ್ಮಸ್, ಯಾರ್ಕಸ್, ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚೆ ಗ್ರೇಕ್ (ಯೋಣ್) ಯಾತ್ರಿಕ್ ಕಾಸ್ಮಸಾನ್ ಬರಯ್ಲೆಲ್ಯಾ Universal Christian Topography' ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಕೆನರಾ-ಕೊಂಕಣಾಚಾ ಲೊಕಾ ವಿಶಿಂ ವರ್ ಆಸಾ. ಪ್ಲೀನಿ ಆನಿ ಪ್ಟಾಲೆಮಿನ್ ಬರಯ್ಲೆಲ್ಯಾ 'ಜಿಯೋಗ್ರಾಫಿಯ' ಕೃತಿಯಾಂನಿ, ನಾಮಧೇಯ್ ಪಯ್ಣಾರ್ಯಾಚಾ 'ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದ ಎರೆತ್ರಿಯನ್ ಸೀ' ಕೃತಿಯೆಂತ್ ಮಿ ಕೆನರಾ-ಕೊಂಕಣಾವಿಶಿಂ ಉಲ್ಲೇಕ್ ದೆಕ್ತಾಂವ್. ಚೀನಿ ಯಾತ್ರಿಕ್ ಹ್ಯೂ-ಯನ್-ತ್ಸಾಂಗ್ ಪ್ಲ್ಯಾ ಸೀ-ಯೂ-ಕೀ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಗಾಂವ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಂ ವಿಶಿಂ ಬರಯ್ತಾ.

ವಿಜಯನಗರ, ಬಹಮನಿ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್, ಕೇಟಿನ್, ದುಮಿಂಗೋ ಪಯಾಸ್, ದುವಾರ್ತೇ ಬಾರ್ಬೋಜಾ ಆಮ್ಕಾಂ ಕೆನರಾ-ಕೊಂಕಣಾ ಶಿಂ ತಿಳ್ಸಿತಾತ್. ಪಿಯೆತ್ರೋ ದೆಲ್ಲಾ ವಲ್ಲಾ (ಇಕ್ಕೇರಿಚಾ ನಾಯ್ಕಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ)

ಸಯ್ತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೆ ವಿವರ್ ದಿತಾ.

ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆರ್ಬಿ ಆಯ್ಲೆ, ಆಫ್ರಿಕಾಚೆ ಆಯ್ಲೆ, ಗೊರೆ ಆಯ್ಲೆ, ಸಕ್ಡಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್, ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಕೆಲೆಂ. ವ್ಯಾಪಾರ್ ವಹಿವಾಟ್ ಕೆನರಾ-ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ವರ್ತ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಚಲ್ತಾಲೊ. ವರ್ಹಾ (ವರಹ) ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ ನಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ನಾಣೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲೆಂ. ಪ್ರತಾಪ್, ಆರ್ದ್ರೊ ವರ್ಹಾ, ದಾಮ್, ತಾರ್, ಅಡುಕೊ, ಆಣೊ, ದುಗ್ಗಾಣೊ ಹೆರ್ ದುಡ್ವಾ ಮಾಪಾಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲಿಂ. ಮಲ್ಪೆ (Malipula), ಬಸ್ರೂರ್ (Barcelore), ಮಂಗ್ಳೂರ್ (Muringoor) ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾರ್ ಉಲ್ಲೇಖಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕೆನರಾ ತಡಿಚಿಂ ಬಂದ್ರಾಂ.

ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂ ಸವೆಂ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ವಾಡ್ಲೊ ಆನಿ ತೋ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾವ್ನ್ ಘುಂವ್ಲೊ. ಬೊಂಬಂಯ್ತ್ ತಶೆಂಚ್ ಆರ್ಬಿ ದೇಶಾಂನಿಂ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾ ಖಾಲ್ ಆಮ್ಚೆ ತರ್ನಾಟೆ ಘೊಳೊಂಕ್ ಗೆಲೆ. ಹಾಚೆ ನಿಮ್ತಿಂ ದುಡು ಜಾಯ್ತೊ ಆಮ್ಚಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಚೆಸವೆಂ ಹಂತಾ ಹಂತಾನ್ ಪಾಶ್ಚಾತೀಕರಣ್ ಕೆನರಾಂತ್ ರಿಗ್ಲೆಂ. ಆರ್ಥಿಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಯೇಂವ್ಚಿ, ತಾಕಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ಕಿತೆಂಚ್ಚ್ ಆಮ್ಕಾಂ ನಾಕಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾತಾ?

ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಮೂಳ್ ವೃತ್ತಿ ಕೃಷಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಂತ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಕಸರ್‌ವಾಲ್, ವಾಳ್ಚೆ ಭಾಜೆಚಿಂ ತಾಡಾಂ ಘೆವ್ನ್‌ಂಚ್ಚ್ ಸಂಸಾರ್ ಜಿಕ್ಲಲೊ ಲೋಕ್ ಆಮ್ಚೊ. ಕುಂಟ್ಲೆಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಗುಂತುನ್ ಹೆರಾಂಕ್ ವಿಕುನ್ ಆಮ್ಚಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾನಿಂ ಕುಟ್ಮಾ ಮಾನ್ಸುಗೆನ್ ಚಲಯ್ಲಿಂ. ಸಾಂತೆಕ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ವರ್ಸ್ನ ವಿಕ್ಚಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವೃತ್ತಿ. ಸೊರೊ ಕಾಡ್ಚೊ, ಸೊರೊ ವಿಕ್ಚೊ, ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಚಿ, ಬಡ್ಗಿ (carpentary), ಫಾತೊರ್ ಬಾಂದ್ಚೆಂ, ಘರ್ ಬಾಂದ್ಚೆಂ, ಆಮ್ಚಾ ಲೊಕಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲೆಂ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣ್ (ಆರ್ಯನೀಕರಣ್) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಹಿಂ ಸತಾಂ ರುಚ್ಚಿಂ ನೈಂ. ಆಂಗ್ರೇಜ್ (ಗೊರೆ) ಭಾರತಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಮ್ಚೆ ಮದ್ಲೊ ಕಾಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಥಂಯ್ ಏಕೇಕ್ಲೊ ವ್ಹಡ್ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಾಯ್ಬ್ ಜಾಲಾ ಆಸ್ತಲೊ ತೇಂ ವಿಶೇಸ್ ಪ್ರಕರಣ್ (Exceptional case) 'doesn't prove rule'.

ಆಚರಣಾಂ-ಸಂಪ್ರದಾಯ್ :

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾ ರೊದಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಘುಂವ್ಡೆಂನಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಸಂಸ್ಕಾರಾಂ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಜಲ್ಮಾಪೂರ್ವಿಂ ಆಚರಣಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮರಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲಿಂ ಆಚರಣಾಂ ತೆ ಸಂಸ್ಕಾರ್ತಾಲೆ.

ಕಾಜಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಾ ಗರ್ಭಾಂತ್ ಬಾಳ್ ಜೀವ್ ಕಿರ್ಲೊನ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಗಜಾಲ್

ಕ್ಕಿ ಜಾತಾಲಿ ಆನಿ ತಿ ಖಬಾರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಘುರ್ಕ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡೊ ವಾ ತಾಚೊ ಖಾಸಾ ಮಾಲೊ ಡ್ವಾಚ್ಯಾ ಕುಳಾರಾ ವೆತಾಲೊ. ಕುಳಾರ್ಚ್ಯಾನಿಂ ಹಫ್ತ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ವೊಜೆಂ ಾವೊವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಸಮ್ಮಾನಾಚೊ ದೀಸ್ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್-ಮಾಂವಾಂ ಾಗಿಂ ವೆಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಗುರ್ವಾಧರಾಚ್ಯಾ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಾತಾಲೊ. ನವೆಂ ಭಾಂಗಾರ್-ಕಾಪಾಡ್ ನವ್ರ್ಯಾನ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಬಾರಾ ನಮೂನ್ಯಾಚಿಂ ಾಣಾಂ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ದಿತಾಲೆ. ಸಮ್ಮಾನಾಕ್ ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲಿಂ ಕೆಳಿಂ, ಪಾನ್ವಡ್, ಉಂಡೊ (Bread) ೆರ್ ಫಳ್ ವಸ್ತು ಹಾಡ್ತಾಲಿಂ. ಫುಲ್ ಭಾಂಗಾರ್ ಮಾಳೊನ್ ಜೆವ್ಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ುಳಾರಾ ಆಪವ್ನ್ ವರ್ತಾಲಿಂ.

ಬಾಂಳ್ತೆರ್ ಕುಳಾರಾ ಜಾತಾಲೊ. ಬಾಂಳ್ತೆರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾತ್ ದೀಸ್ ವಾ ಘುರ್‌ದಾರಾಚ್ಯಾ ರಿವಾಜಿ ಫರ್ಮಾಣೆ ಆಸ್ಚೆ ಶುದ್ಧಾಚಾರಾಚೆ ದೀಸ್ ಉತ್ರಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ನಾಂವ್ ದಿತಾಲೆ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಬಾಪಾಯ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಾ ನಾಂವಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಏಕ್ ನಾಂವ್ ದಿತಾಲೆ. ಏಕಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿಂ ಆವಯ್-ಬಾಪಯ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಹೊಕಾಲ್-ನೊವ್ರೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಬಿಲ್ಲೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತೊ ಘೊವ್-ಬಾಯ್ಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ತಾಲೊ. ಆತಾಂ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಚಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾಂವ್ ದವರ್ಚೆಂ, ವೋಲ್ ಲಾಂವ್ಚೆಂ ಪೂರಾ ಒಟ್ಟು ಚಾಳೀಸಾವ್ಯಾ ದಿಸಾ ಜಾತಾ.

ಜನ್ಮಾಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆ ಕೇಸ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಏಕ್ ಆಚರಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಗಾಂವ್ಚೊ ಮಾಲೊ ಯೇವ್ನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೆ ಕೇಸ್ ತಾಸ್ತಾಲೊ. ಹೇ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಕೇಸ್ ಕೆಂಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಶಿರೊತೆಂತ್ ಬಾಂದುನ್ ವೊಡ್ಡಾಂತ್ ಪುರ್ತಾಲೆ. ಪರಿಪಿಕಾಯೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾವ್ಚಿಂ ನಿತಳ್ ಜಾತಾನಾ ಹಳದ್ ಪುಸುನ್ ಘುರ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಗೊಡ್ಯೆಂ ವಾಂಟ್ತಾಲೆ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಯೆಂ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾನಿ ತಾಣೆ ನಿತಳ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶುದ್ದಾಚಾರಾಚಾ ದಿಸಾನಿ ವೂರೆಂ ವಿಂಗಡ್ ರಾವೊಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಪ್ರಾಯೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಕ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ಬುದ್ವಂತ್, ಗುರ್ಕಾರ್ ವಾ ಹೆರ್ ಮಾಲ್ಘಡೆ ಸಯ್ರಿಕ್ ಸೊಧ್ತಾಲೆ. ಕುಳ್ಯೆ ಭಿತರ್‌ಚ್ಯಾ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಚಾ ಗೂಣ್-ಶೆಗುಣಾಂವಿಶಿಂ ಿಶೇಷ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಚಾ ಲೈಂಗಿಕ್ ಸಕ್ತೆ ವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಜಮಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಯ್ರಿಕ್ ಉಲಯ್ತಾಲೆ.

ಸಯ್ರಿಕ್ ನಕ್ಕಿ ಜಾಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಾಂವಾರ್ ವೊವ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ತಾಲೆ. ಹೊಕಾಲ್-ನೊವ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಬಾವಾನ್ ಹೇ ವಿಶಿಂ ವಿಶೇಷ್ ಹುಮೆದ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಾಜಾರಾ ಆದ್ಲೆ ದೀಸ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆನಿ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ನಿಮಾಣೆ ಆಂಕ್ವಾರ್ಪಣಾಚೆಂ ನಾಣ್ ತಾಂಚೆ ಾಂಚೆ ಘರಾ ಚಲ್ತಾಲೆಂ. ಹಾಕಾ 'ರೋಸ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಪುಟ್ ನಾರ್ಲ್ಲಾರೋಸ್, ನಾರ್ಲ್ಲಾಚೆಂ

ತೇಲ್ ಪುಸುನ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಹುನ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ ನ್ಹಾಣಾಯ್ತಾತ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿ
ಸಯ್ರಿಂ ಮೆಳೊನ್ ಮಾನಾಚಿಂ ವೊಜಿಂ ಹಾಡ್ನ್, ರೊಸೊ ಪೆಟವ್ನ್, ಕುವಾಳೊ ಕಾತರ
ಹಾತಾಕ್ ಹಾತ್ ಮೆಳವ್ನ್ ರುಚಿಕ್ ಜೆವಾಣ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ.

ಆದಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಕೊಂಕಣಿ-ದೇಶಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್ ಚಲ್ತಾಲೆಂ ಇಗಜೊ
ಚಡ್ಣೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರೆಸ್ಪೆರಾಂ ಇಗರ್ಜಾನಿಂ ಜಾತಾತ್. ನವ್ರ್ಯಾ ಹಾತಾಚೆರ್ ಉದಾಕ್ ವೊತು
ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ತಾಚೊ ಬಾಪಯ್ ವಳ್ಡಿಕ್ ಕರ್ನ್ ದಿತಾಲೊ. ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಂಯ
(ಸಾಸುಮಾಂಯ್ನ್) ಆನಿ ಪಗುರ್ ಮಾಂಯಾನಿಂ ಮುದಿ ಶಿಂವ್ಚಿ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಕಾಜಾ
ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ಉಂಡ್ಯಾ ಮಾಸಾಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿ
ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆರ್ ಚವ್ತೆಪಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚವ್ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹೊಕ್ಲೆಗೆ
ಪರ್ತಪಣ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಪರ್ತಪಣಾಚೆ ರಾತಿಂ ಹೊಕಾಲ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚಿ ಸುಹಾಗ್‌ರಾತ್ (ಪ್ರಸ್
ರೊಸಾಚಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಮಾಟೊವ್ ಬಾಂದ್ಲಾ ತೊ ಪರ್ತಾಪಣಾಚಾ ದುಸ್
ದಿಸಾ ಹೊಕಾಲ್ ಆನಿ ನವ್ರೊ ಪಾಟಿಂ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಶಾಶ್ಟಿಲ್ಯಾ ಘರಾ (ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆರ್) ಭಾಯ
ಸರ್ತಾನಾ ಸಂಗಿಂ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವೊವ್ಯೆ ತರ್ನಾಟೆ ತ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಚೆ ಖಾಂಬೆ ವೊಡ್ತಾಲೆ. ಏ
ದೋನ್ ಮೊಡ್ಲಾಂ ಪುಣಿಂ ಆಪ್ಣಾ ಸವೆಂ ಮುಖಾರ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹಾಳಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವೊಡ
ವರ್ತಾಲೆ.

ಅಮ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲಿಂ ನವಿಂ ಘರಾಂ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾತಾನಾಂ ಘರ್ ಭರ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲ್ಲೆ
ದಾಯ್ಜ್ಯಾನಿಂ ಮುಡೊ, ಪಾಳ್ಣೆ, ನಾರ್ಲ್, ಘುಡಾಯ್, ಕಸರ್, ಸರ್‌ಜಿಂದ್ಗಿ, ಚುನೆ
ಸಾಂಬಾರ್, ಮೀಟ್, ತೂಪ್, ಶಿರೊತ್ಯೊ, ಕಾಸಳುಂ ಹಾಡ್ನ್ ಘರ್‌ಭರ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲ್ಲೆ
ಮುಡೊ ಲೊಳಂವ್ಚೆಂ ತಶೆಂಚ್ ದೂದ್ ತಾಪವ್ನ್ ವೊತೊಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಆಚರಣ
ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಏಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಜಾನಪದಾಚ್ಯೆ ಜೀವಿತಾಂ
ಆಮಿ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂವ್.

ಅಯ್ಚಿ ವಾಸ್ತವಿಕತಾ :

'ನಿರಂತರ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಪ್ರಕೃತೆಚೆಂ ನಿಯಮ್' ಕುಡ್ಯಾಂಬರಿಚ್ಚ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘ
ಉಬೆ ರಾವೊನ್, ನಾಚೊನ್, ಉಡೊನ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ಮಾರ್ತಾಲೆ. ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ದಸೂಜ
ದಗಾಮ, ಆಮ್ಚೆ ಪೊದೊರ್ನ್ ಜಾಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚೆ ದೊಳೆ ಚುಕವ್ನ್ ತಾಂ
ಜಾತಿಂತ್‌ಚ್ಚ್ ರಾವೊನ್ ರೂಕಾ ಮೊಳ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಲಿಪೊನ್ ಬಸೊನ್, ಘರ್ಚ್ಯಾ ಭಿತರ
ಭಿತರ್ ಕೂಡಾಂತ್ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬಸೊನ್ ದಾಪ್ಚಿಜಾಯ್ ಪಡ್ಲಿಂ.
ಸಮ್ಜನಾಶೆಂ 'ಆಮ್ಚೆಂ ಪೋಟ್ ವ್ಹಡ್ ದೆಕುನ್ ಬಸೊನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್
ನ್ಹಂಯ್'. ಗುಮ್ಟಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ಬ್ರಾಸ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಯೆತಾನಾ ಲೊಕಾನ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಕೆಲೆ

ಧ್ ಅವಾಜ್ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣ್ ಜಾವುನ್ ನವೊಚ್ಚ್ಯಾ ಆನಂದ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಿ ಪರಿಗತ್
ಮ್ಕಾಂ ರುಚ್ಲಿ. 'ನವೆಸಾಂವ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ರಗ್ತಾಂತ್ ಸಹಜ್
ವ್ನ್ ರೊಂಬೊನ್ ಗೆಲಾ. ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ತೊ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಆಸಾನಾಯೇ
ಣೊಂಕ್ ಜಾತಾವೇ?'

ಕಿರ್ಗಿಬಾಜು, ಥೊಡೊಪ್, ಉರ್ಮಾಳ್, ಕಾಸ್ ಆಮ್ಚಿ ಮುಸ್ತಾಯ್ಕಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್.
ಾಸ್ಲಿಲೇಸ್' ಸುಮಾರ್ ನವೊದ್ (90%) ಲೋಕ್ ವಾಪಾರ್ತಾಲೊ ತೇಂ ವಿಸ್ರಾತಾಂವ್)
ಂ ನ್ಹೆಸಾಪ್ ಆಜ್ ನೆಸೊಂಕ್ ಜಾತಾಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮುಳಾವೆಂ ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ನ್ ವಾಟ್
ಕೊಂವ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಆಸಾತ್. ಆಮ್ಚಿ ಆರ್ಥಿಕ್-ಸಮಾಜಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭಿರಾಂಕುಳ್ ಬದ್ಲಿ
ಲ್ಯಾ. ಆಜ್ ಮಾಟೊವ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಚಾರ್ ಸೆಂಟ್ಸ್
ಗ್ಯಾರ್ ಸಾಡೆ ತೀನ್ ಸೆಂಟ್ಸಾಂಚೆರ್ ಘರ್ ಉಬೆಂ ಜಾಲಾಂ. ಆಮ್ಚೆ ಭಂವ್ತಿಚೆಂ ಸಕ್ಕಡ್
ದ್ಲಿ ಜಾಲಾಂ ಆಸ್ತಾಂ ಆಮಿಂ ಬದ್ಲಿ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ರಾವೊಂಕ್ ಜಾತಾ?

ಆಮ್ಚೆಂ ಬದ್ಲಾಪ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ತೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಆಮಿ 'ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ
ಂ ಮೂಳ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್ ಬದ್ಲಿ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸೊಂದಿ. ಕೊಣ್‌ಂಚ್ ಮನಿಸ್
ತ್ ಉಡವ್ನ್ ತಾಚೊ ನೀಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಪಿಯೆನಾ. ನವೆಸಾಂವ್ ಕಸ್ಲೆಂಚ್ಚ್ಯಾ ಯೇಂವ್ದಿ,
ಾಶೆಲೆಂಪಣ್ ತಶಿಚ್ಚ್ಯಾ ಆಪ್ಲಿ ಅಸ್ಮಿತ್ಕಾಯ್ ಸಾಂಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ತೆಂ ಸಾಂಡ್‌ಲ್ಲೆ ಕೂಡ್ಲೆ
ಮಿ ವಾರ್ಯಾರ್ ಧಲ್ಚೆ ಚಿವೆ ಜಾತಾಂವ್. ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜೀವನಾಚೆಂ ವಿಧಾನ್
ಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಶಿವಾಯ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಚೊ ಆಡಂಬರ್ ನ್ಹಂಯ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಪುಣಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಪಣ್ ದಾಕಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಕರ್ಯೆತ್.
ೀಸ್, ಕಾಜಾರ್, ಪರ್ತಾಪಣ್, ಗುರ್ಬಾರೀ ಸಮ್ಮಾನ್, ಘರಾಂತ್ ವಕಾಲ್, ಆಸಲ್ಯಾ
ರ್ಯಾನಿ ಆಮ್ಚೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಆಚಾರ್ ಪಾಳ್ಯೆತ್. ಆಮ್ಚೆಂ ಸಂಗೀತ್, ಥೊಂಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯ್,
ಯಾನಾ ಆಮಿಂ ಶಿಕೈತ್-ಶಿಕವ್ಯೆತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಬಂಧ್ ವೊಳಿ ಮಯ್ಯಾಸಾನ್
ಂಬಾಳ್ಯೆತ್. ಆಮ್ಚಿಂ ವೊಕ್ತಾಂ, ಖಾಣಾ-ಜೆವ್ಣಾಚಿ ರೂಚ್ ಚಾಕ್ಯೆತ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾವಿಶಿಂ
ರವ್ಯೆತ್, ವಾಚ್ಯೆತ್. ಉಣ್ಯಾರ್ ಉಣೆ ಆಮಿಂ ಕೆನರಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್ ಧೈರಾನ್
ಳ್ಕೊನ್ ಘೆವ್ನ್ ಲಜೆವಿಣ್ ಅನ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್. ಹೆಂ ಸಕ್ಕಡ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಾನ್,
ಮ್ಮಾನಾ ಖಾತಿರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಪೂಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ಚ್ಯಾ ಖರ್ಯಾ ಸಂತೊಸ್ ಖಾತಿರ್ ಜಾಯ್ಜಾಯ್.

●

ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಆದಿಂ... ಆತಾಂ...

✍ ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ದರ್ಯಾವೆಳೆ ಆನಿ ಘಾಟಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚ್ಯೆ ಭುಂಯ್ತ್ ಥರಾವಳ್ ಕುಳ್ಯೆಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಥರಾವಳ್ ಸಮಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ - ಜಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವಾಳೊನ್-ಘೊಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೂದ್ ಭಾಸೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಥಂಯ್ ಬರ್ಪೂರ್ ಲಿಖಿತ್ ತಸೆಂ ಅಲಿಖಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಕಾಣ್ಯೆ ರುಪಾರ್ ಬಂದಿತ್ ಕರ್ನ್, ಕಲ್ಪನೆಚ್ಯಾ ಧಾರಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ರಿಗವ್ನ್, ಸಂಪ್ಯಾ ಚಾಲಿಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಗೂಂಡ್ ಆಲೋಚೆನೆಕ್, ರಿತಿಂ ರಿತಿಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾ-ಮೆಳಿಂನಿ, ಪದಾಂ-ನಾಚಾಂನಿ ಗುಂತುಂಕ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ ವೊಳ್ಸಾಲ್ಲೆ. ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆತಾಂ ಬೆಳ್ಯೆತಚ್ ಆಸಾ. ಅರ್ವಿಲ್ಯಾ ಉಡ್ತ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಅಮಾಲಾ ಮಧೆಂ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ನಡ್ತ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯೆಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕಿತ್ಲೊ ಥಾರ್ತಾ, ಕಿತ್ಲೊ ಜಿರ್ತಾ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಂಗತ್. ಪುಣ್, ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್, ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ದರ್ಯಾವೆಳೆರ್ ತಕ್ಲೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಥಿರ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಗೊಡ್ ಆನಿ ಕೊಡು ಘಡಿತಾಂಕ್ ಆಂಗಾಂತ್ ಜಿರವ್ನ್ ಮತಿಂತ್ ವರವ್ನ್, ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಯ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಫಿಂಗ್ರಿ ಕಲಂಬ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪುಣ್ ಪನ್ನ್ಯಾಚ್ ರಗ್ತಾಚ್ಯಾ-ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಹ್ಯಾ ಲಿಖ್ಣೆ-ವಾವ್ರಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್.

ಪುರ್ವಿಲ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಲಿಖ್ಪಾ-ಉಲ್ಲೇಖ್ ಸರಿಸುಮಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ತಸಲೊ ಮೆಳ್ಟಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಚಿ ಸಬ್ದಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಪತ್ತಿ ಚಡ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವೈಭವ್ ವರ್ತೊ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುಡ್ತುಗೆಜ್ ಲೊಕಾನ್ ಮೇಟ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ದುರಾದೃಶ್ಟ್. 1541 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಜೂನ್ 30 ತಾರಿಕೆರ್, ಕೊಂಕ್ಣೆ ವಯ್ರ್ ಪುಡ್ತುಗೆಜಾಂನಿ 'ಇಂಕ್ವಿಜಿಶನ್' ಘಾಲ್ತ್ಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಝುಜ್ ಮಾಡ್ಲೆಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಫ್ರಾದಿಂಚ್ಯಾ ಉರ್ಬೆವಂತ್ ಕಾಮಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಬಾರ್‍ಯಾನ್ ಕೊಂದೆ ದೆ ಅಲ್ವಾರಾನ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಪುಡ್ತುಗೆಜ್ ಉಲಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಡಿಕ್ರಿ ದಿಲಿ. ಹೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ ಕ್ರಿ. ಶ. 1684ಂತ್. 1745ಂತ್ ಆರ್ಚ್‌ಬಿಸ್ಪ್ ಲೊರೆನ್ಸೊ ದೆ ಸಾಂತಾ ಮಾರಿಯಾನ್ ಕೆತರಿನಾ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಗಾಲ್ದಿನೋ, ಜ್ಯೋಸ್ ಮರಿಯಾ ದೆ ಸಿಲ್ವಾ ಪೊರ್ರೆಸ್ - ಅಸಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಸತ್ಯಾನಾಸ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಕುಂಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೆಂಡಾಬರಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿಚ್ ಉರ್ಲಿ ಆನಿ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಉಲ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ವಾಡ್ಲ್ಯಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಫಕತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಥೊಡೆಂ ವರ್ಣನ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್ತೆಲೆಂ. ಹೆಂ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಾನಪದ್ (Folklore) ನಂಯ್ಯ್ತಲೊ ಏಕ್ ಥೆಂಬೊ ಮಾತ್ರ್. ಎನ್ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಅಮೇರಿಕಾನಾ ಜಾನಪದಾ ವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾ. "ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ-ದುರಾಚಾರ್, ಬರ್ಪಿ-ನಾಬರ್ಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ : ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ವೆಂಗ್ಚಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಕ್ ಜಾನಪದ್ ಮ್ಹಣ್ತೈತ್."

ಜಾನಪದಾಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಗೋಮ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ಚಾರ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ:

1. ಪುರ್ವಿಲಿಂ ವಿವರಣಾಂ : ಕಾಣಿಯೊಂ, ರಾಯಾಂ-ಸರ್ದಾರಾಂಚ್ಯೊ ಕಥಾ, ಪೊದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘುಡಿತಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ.
2. ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ-ರಿತಿ : ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಣ್, ಜನ್ಮ್-ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪಾಚ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ.
3. ಆಚಾರ್-ಪಾತ್ಯೆಣಿ : ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ-ನೆಕೆಂತ್ರಾಚೆಂ ಶಾಸ್ತಿರ್, ಕುಡ್ರೊ ಆಚಾರ್.
4. ಲೊಕಾ ಉತ್ರಾಂ : ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಘುಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂ ಮೇಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಶೆಂ ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಪುರ್ವಿಲಿ ಸಗ್ಳಿ ಜಿಣಿಂಚ್ ಜಾನಪದಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ವಸ್ತುಮಾತ್ರ್ ಆಮಿ ಪಳೆಂವ್ಚಾರ್ ಆಸಾಂವ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಗಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಯೆತಾ; ಪುರಾಣಾ ಪರ್ಮಾಣೆ : ಕೇರಳಾ, ತುಳುವಾ, ಗೋರಾಷ್ಟ್ರ, ಕುಂಪಣಾ, ಕುರೂರರ್, ವಾರೂರ್ ಆನಿ ಬಾದ್ಬರ್; ವಿಲ್ಸನ್ ಮೆಕೆನ್ಜಿ ಪರ್ಮಾಣೆ : ಕಿರಾತಾ, ವಿರಾಟಾ, ಮರಾಟಾ, ಕೊಂಕಣಾ, ಹರ್ಗಾ, ತುಳುವಾ ಆನಿ ಕೇರಳಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಶಿಂಪಡ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಳಕ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್. ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಫ್ಲೀಟ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂನಿ ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾರ್ ಕರ್ತಾ : ತ್ರಾವಂಕೋರ್-ಕೊಚ್ಚಿನ್, ಮಲಬಾರ್, ದ. ಕನ್ನಡ್, ಉ. ಕನ್ನಡ್, ಗೊಂಯ್, ರತ್ನಗಿರಿ, ಕೊಲಾಬಾ-ಥಾನಾ.

ಪತ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಸಾತ್ ಯಾ ಚಡ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಾಂಟುನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ ಲೋಕ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಪ-ಭಾಸಾಂನಿ ಆಸಾ. ಏದೊಳ್‌ಯೀ ಇತ್ಲ್ಯೊಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಕ್ ನಾ ತರೀ 16 ಪ್ರಭೇದ್ ಸಾರ್ಕೆ ವಿಂಗಡ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ವಿಸ್ತಾರ್ ಥರಾನ್ : 1. ಭಟ್ಕಳಿ, 2. ಚೆಟ್ಟಿ ಭಾಸ್, 3. ದಾಲ್ದಿ, 4. ಫಿರಾಂಗಿ, 5. ಗೋವನೀಸ್, 6. ಗೌಡ ಪ್ರಾಕೃತ್, 7. ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್, 8. ಕಾಂಗೊಣಿ, 9. ಕಾರ್ವಾರಿ, 10. ಖೊಕಿಲಿ, 11. ಕೊಂಕ್ಣಿ, 12. ಕೊರ್ಲಾಣಿ, 13. ಕುಂಡ್ಬಿ, 14. ಮೋಪಣ್, 15. ನವಾಯ್ತಿ ಆನಿ ಇತರ್.

ಇತ್ಲ್ಯಾರ್‌ಚ್ ವಾಂಟೆ ಸಂಪಾನಾಂತ್, ಪುಣ್ ಧರ್ಮ್, ಜಾತಿ, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ. ರಾಜಕೀಯ್ ಖೆಳ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಶೆಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ - ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಹೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಕೊ, ಚುರಾನ್ ಚುರೊ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಜನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊ :

ಖಂಚಾಯಿ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಜನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಕಾಣಿಯೊ ಮುಲ್ಯಾ-ಫಾತೊರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಮ್ಹಾಲ್-ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ನೆಂಟ್ಯಾ ಬಾಳಾಂಕ್ ಜಮವ್ನ್ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೋವ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂಪ್ಯಾ ಸರಿಂನಿ ಹ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊಂ, ಕಥಾ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಭುರ್ಗಿಂ ಕಾನ್-ದೊಳೆ ಸೊಡ್ನ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತಾತ್. ನೆಂಟ್ಯಾಂಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ತಶೆಂ ನೈತಿಕ್ ಶಿಕಾಪ್ ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ಮಾರಿಫಾತ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯೊ ಕಥಾ ಜಿನ್ಸಾಂವಾರ್ ಆಸಾತ್. ಕಲ್ಪನೆಚ್ಯಾ ಸಾಗೊರಾಂತ್ ಲೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಮನೋರಂಜನ್ ತಶೆಂ ಸತ್-ನೀತ್‌ಚ್ ಮುಕೆಲ್ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮಧೆಂ ಮಧೆಂ ರಂಗೀನ್ ಪೊದಾಂಯಿ ಭರ್ಸೊನ್ ರುಚಿಕ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಇತ್ಲೆಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್-ಸುಗ್ಗಿ ವೆಳಾರ್ ಶೆತಾಂ-ಭಾಟಾಂತ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಮುಗ್ದುನ್ ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ಯಾ ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ನ್ ಬೆರುಂ ಯಾ ಕಡ್ಮಾಂ ಮಾರ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಎಕಾ ಘರಾ ಗುಮ್ಟಾಂಚಿ ಥಾಪ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತ್ ತರ್ ಸೆಜ್-ಸಾಂಬಾರ್ ಥಂಯ್ ಜಮೊ ಜಾತಾಲೆಂ. ರಾತಿಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಹಳ್ಳಿಚೆ ತರ್ನಾಟೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆನಿ ದಿಸಾಚಿ ಪುರಾಸಾಣ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಮೊನ್ ಥರಾವಳ್ ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಜನಪದ್ ಕಾಣಿಯೊಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ತೆಂ ವಿಶೇಸ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂ ಬರಾಬರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘುಡಿತಾಂಯಿ ಗಾಯ್ತಾಲೆ, ಜಾಂಕಾಂ ಕಂತಿಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ನಮುನ್ಯಾಂವಾರ್ 'ಕೊಮಿಕ್' ಪೊದಾಂ, 'ಭಲಾಯ್ಕಿ' ತಮಾಶೆಯಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾಲೆ. ಆತಾಂಯಿ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಪಿಕ್ಯಾ ಕೆಸಾಂಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ಗಾರಾಂನಿ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದೀಸ್ ಜಾಂವ್ದಿ, ಫೆಸ್ತಾ ಪರ್ಬೆವೆಳಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಘುಯ್ರಮ್ ಕಾಡ್ಚೊ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂ-ಪೊದಾಂನಿ ದುರಿತ್ ರಾಯಾಚಿ ಕಾಣಿ, ನಾರಿಚಿ ಕಥಾ, ರುಮ್ಮಿಡಾಚಿ ಕಾಣಿ, ಅಭಿಂಗಾ ಕುವರಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ, ಗೌಡಾಚಿ ಕಾಣಿ, ಇಸ್ರೆಲಿ ರಾಯಾಚಿ, ಅಬ್ರಾಮ್ ಬಾಪಾಚಿ, ಮರ್ಯೆಚ್ಯಾ ಜನ್ಮಾಚಿ - ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಕಥಾ ಮೆಳ್ತಾತ್. ವಳ್ಕೆ ಖಾತಿರ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಮೆಳ್ಚಿ ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಕಾಣಿ ಪಳೆಯಾಂ :

ಗೊಂಯಾಂ ಶ್ಹೆರಾ ಮಾಜರಿ
ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯಾಲಿ ಧುವ್ ಸುಂದರಿ
ಭರ್ತಾರ್ ನಾಕಾ ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ವೊ
ತಪಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರಿ.
ಅಭಿಂಗಾ ರಾಯಾಚೊ ಪೂತ್

ತಿಚೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಣೊನಿ
ತೇಗ್ ರಾಯ್ ಸುಂದರ್ ತುಮಿ ಮಾಲೆ ಜಾಯ್ಜೆ
ಕದ್ಮಾಂಲ್ಯಾ ರಾವ್ಫಾಕ್ ತುಮಿ ಸಯ್ರಿಕೆಕ್ ವೊಜ್ಜೆ.

ಕದ್ಮಾಂ ಕುಂವರ್ನ್ ಸೊಭಾಯೆಕ್ ನಾಂವಾಡ್‌ಲ್ಲಿ. ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಸಯ್ರಿಕ್ ವರ್ನ್ ಮಾಲೆ ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯಾಚ್ಯಾ ರಾವ್ಫೆರಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೆ. ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಪರ್ಕಿ ತರ್ನಾಟೆ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಪಳೆವ್ನ್ ಧುವ್ ಬಾಪಾಯ್‌ಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್ ಕರಿ. ಸಯ್ರಿಕೆಚೆ ಮಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾಗಾನ್.

ತೆಗಾಂ ಜಣಾಂ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ತೀನ್ ಉಣಾಂ ಕರಿಜೆ
ನಾಕ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ಪಯ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ನಾಕ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ
ಕಾನ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ದುಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಕಾನ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ
ವೊಂಟ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ ತಿಸ್ರ್ಯಾಚೊ ವೊಂಟ್ ಕಾತ್ರಿಜೆ.

ಸಲ್ವಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಾಲೆ ನಿರಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾ ಸರ್ಶಿಂ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಾಲೆ. ಬೆಜಾರಾಯೆನ್ ಕುಂವರ್ ಶಿಕಾರೆಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೊ. ಏಕ್ ಸುಕ್ಣಿಂ ಸಯ್ತ್ ಮೆಳ್ಳೆ ನಾ. ಆಕ್ರೇಕ್ ಮಧೆಂ ರಾನಾಂತ್, ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಧಾಂವ್ ಮಾರ್ತಾನಾ-ಅಪ್ಪಿತ್ತ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾನ್ ಘುಟ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ :

ಏಕ್ ಮೊಣ್ ಭಾಂಗಾರ್ ತುವೆಂ ಜೊಕುನ್ ಕಾಣ್ಫೆಜೆ
ಏಕಾ ಮೊಣಾಚಿ ಏಕ್ ತುವೆಂ ಕಿಂದ್ರಿ ಘುಡಿಜೆ
ಕಿಂದ್ರಿ ಘುಡಿಜೆಗಾ ತುವೆಂ ರಾವ್ಫಾಕ್ ವೊಜ್ಜೆ
ಕಿಂದ್ರಿಚೊ ನಾದ್ ತುವೆಂ ಪರ್ತಿಜೆವೊ ಪರ್ತಿಜೆ.

ಸುಕ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ಉತಾರ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ಕುಂವರ್ ರಾವ್ಫೆರಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವೊನ್ ಕಿಂದ್ರಿ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ, ಕುಂವರ್ನ್ ಕಿಂದ್ರಿಚ್ಯಾ ನಾದಾಕ್ ಪಿಸ್ಸಾಲ್ಯಾ.

ಕಿಂದ್ರಿಚ್ಯಾ ನಾದಾಕ್ ನಾರಿ ನಾಗ್ಡಿ ಉಗ್ಡಿವೊ
ದೋನ್ ಮುಡೆ ತಾಂದುಳ್ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ
ಮುಟಿನ್ ಮುಟಿ ವ್ಹರಾ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ
ಗಳ್ಯಾರ್ ಹಾರ್ ಮೊಜೊ ತಾಕಾ ದಾನ್ ಕರ್ಯಾಗೊ.

ಕುಂವರ್‌ಗೀ ಆಯ್ಕೊಂಚೊ? ಮುಡೆ ತಾಂದುಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಉಡಯ್ನ್ ತುಜೆ, ವ್ಹರಾ ಪಾಯಾನ್ ಡಾಂಕಿನ್ ಆನಿ ಗಳ್ಯಾಚೊ ಹಾರ್ ಹಾತಾನ್ ಡಾಂಕಿನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ರಾಗಾನ್ ಕುಂವರ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಭೋಗಿ ಸನ್ನೆಶ್ಯಾಕ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತಾ, ತಾಚಿ ಕಿಂದ್ರಿ ಫೊಡಯ್ತಾ. ಫುಟ್ಕರ್ ಕಿಂದ್ರಿ ಘೆವ್ನ್ ಕುಂವರ್ ಬೆಜಾರಾಯೆನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಭಯ್ಣಿಗೆರ್ ಚಮ್ಕಾಲಾ.

ಕದ್ಮಾಂಲೆ ನಾರಿನ್ ಮ್ಹಜೆಲಾಗಿಂ ಪೊಂತ್ ಘಾಲಾಂಗೊ
ತೆಗಾಂ ಜಮಾಂ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೊಜಾ ಉಣಾಂ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್‌ಗೊ
ಲೊಟುನ್ ಡಾಂಕುನ್ ಘಾಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ನಗ್ರಾ ಭಾಯ್ರ್
ಚೆಡ್ವಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದೀ ಮೊಜ್ಯೆ ಭಯ್ಣಿ.

ಭಯ್ಣ್ ತರೀ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತೆಲಿ? ತಿಚೊ ಘೊವ್ ದಂಡಾಕ್ ಗೆಲಾ ಪಾಟಿಂ ಯೇವ್ನ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣಾತ್? ಪುಣ್, ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರ್‌ಗೀ ಸೊಡ್ಚೊ? ಸಲ್ವಾಲ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್ -

ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸಯ್ತಾ, ಪೆಂಕ್ಟಾಕ್ ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸಯ್ತಾ
ಚೊಳಿ ಘಾಲಿತಾ ಹರ್ದ್ಯಾಕ್ ಚೊಳಿ ಘಾಲಿತಾ
ನಾಮ್ ತಿಳೊ ಕರಿತಾ ತೆಂ ಕಪಾಲಿಂ ವಯ್ರ್
ನಾಮ್ ತಿಳೊ ಕರಿತಾ ತೆಂ ಕಪಾಲಿಂ ವಯ್ರ್.

ಆಸ್ಯಾಂತ್ ತೀಳ್ನ್ ಕುಂವರ್ :

ಚೆಡ್ವಾ ಸಾಂಗ್ನೊ ಸುಂಗ್ಗಾರ್ ತುವೆಂ ದಿಲೊಯ್ ಭಯ್ಣಿ
ನಾಕಾಚೆಂ ಮೊತಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾ ಜಾಲೆಂಮೂ ಭಯ್ಣಿ?
ಆಮ್ಕಾಂ ಘುಡ್ಯೆಂ ಭಿತರ್ ಮೊತಿಂ ಘುಡಿಲೆಂವೊ
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭಾವಾಕ್ ತಿಣೆ ನಾಕಿಂ ದವರ್ಲೆಂ.

ಭಯ್ಣ್ ಉಪಾವ್ ಸಾಂಗ್ತಾ :

ಚೆಡ್ವಾ ಸಾಂಗ್ನೊ ಸುಂಗ್ಗಾರ್ ತುಕಾ ಮೆಳ್ನೊಮೂ ಭಾವಾ
ಭಿತರ್ಲ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ವಚೊನ್ ತುಂ ಮಾರ್ಗಾರ್ ಮೆಳ್‌ರೆ
ಫುಲಾಂ ವ್ಹರ್ಚಾ ಮಾಲೊಣಿಗೆರ್ ಬಿಡಾರ್ ಕರ್‌ರೆ
ವಾಟ್ಳಿವಿಣೆರೆ ತೆಂ ಫುಲಾಂ ಬಾಂಧ್.

ಭಯ್ಣಿನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಭಾವ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಚಲಿಯೆಚ್ಯಾ ವೆಸಾರ್ ರಾವ್ಪೆರಾ ಸರ್ಶಿಂ ವೆತಾ. ಥಂಯ್ ಎಕ್ಯೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆಗೆರ್ ಬಿಡಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆ ಕಡೆನ್ ಕುಂವರಾನ್ ಧಾಡ್ನ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಕುಂವರ್ನ್ ಪಿಸ್ವಾತಾ. ಇತ್ಲಿಂ ಬರಿಂ ಫುಲಾಂ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆಚ್ಯಾ ನಾತಿಕ್ (ಅಭಿಂಗಾ ಪುತಾಕ್) ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಶೆತಾ. ಚಲಿಯೆಚ್ಯಾ ವೆಶಾರ್ ಯುವಕ್ ರಾವ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಾ. ವರ್ತ್ಯೆ ಸರ್ಬಾರಾಯನ್ ಕದ್ಮಾಂಲಿ ಚಲಿ ತಾಕಾ ಪಳೆತಾ. ಹಾತ್ ಕಿತೆಂ ಇತ್ಲೆ ಫುಟ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾನಾ ಕುಂವರ್ 'ಘಾಟಾಂತ್ ತೀಳ್ ಬುಡ್ನುನ್' ಮ್ಹಣ್ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ. ಸಾಂಗಾತಾ ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ವೆತಾನಾ, ಆಪ್ಣಾಚೊ ನ್ಹಾಂವ್ಚೊ ಪೈರೊ ಘಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚುಕಯ್ತಾ. ಕುಂವರ್ನ್, ಆಪ್ಣಾಸಂಗಿಂ ಆಸ್ಚಿ ಚಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಘಟ್ವಾತಾ ಆನಿ ನ್ಹಾತಾ! ಜೆವಾಣ್-ಬಿ ತಿರ್ಸುನ್, ಕುಂವರ್ನ್ ಕಾಣಿಯೊಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ- 'ತುಂ ತರ್ ತಿಂಗಾ ಗೆ ಹಾಂವ್ ತರ್ ಹಾಂಗಾ' ಹಾವೆಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ತುಕಾ ಕಶೆಂ ರುಚಾತ್?

ಸವಾಲ್ ಕರಿ ಕಪಟಿ ಚಲಿ. ಜಾಲೆಂ, ದೊಗಾಂಯಿ ಎಕಾಚ್ ಮಾಂಚ್ಯಾರ್ ನಿದ್ರಾತ್ ಆನಿ ರಾತ್ ಫಾಲೆಂ ಕರ್ತಾತ್. ಫುಡೊಂ ನಜೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಫುಡ್ರಾ. ಆಪ್ಲೆ ಧುವೆಲಾಗಿಂ ಪರ್ಕಿ ಚಲೊ ನಿದ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕದ್ಮಾಂ ರಾಯ್ ರಾಗಾನ್ ಪಿಸೊ ಜಾತಾ-ದುಸ್ರಿ ವಾಟ್ ನಾಸ್ತಾನಾ, ಅಭಿಂಗಾ ಕುಂವರಾಚಿ ಆನಿ ಕದ್ಮಾಂಲೆ ಚಲಿಯೆಚೆಂ ಲಗ್ನ್ ಜಾತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಂಕಾರಿ ಕದ್ಮಾಂ ಕುಂವರ್ನಿಕ್ ಖಾಲ್ತಿ ಕೆಲ್ಲಿ ಕಾಣಿ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಆಸಾ.

ರುಂಮ್ಮಿ ಫುಲಾಚಿ ಕಾಣಿಯಿ ಲ್ಹಾನಾಂ-ವ್ಹಡಾಂಕ್ ಆಕರ್ಶಿತಾ. ಸಾತ್ ಜಣಾಂ ಭಾವಾಂಕ್ ಎಕ್ಲಿಚ್ ಭಯ್ಣ್. ತೈ ಭಯ್ಣಿನ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಫುಲ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಮಾತ್ರ್ ತೆ ಕಷ್ಟಾತಾತ್. ಭಯ್ಣಿನ್ ವಿಚಾರ್ಚೆಂ ತೆಂ ರುಂಮ್ಮಿ ಫುಲ್ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಎಕ್ಸುರ್ಯಾ ದ್ವೀಪಾಂತ್ ರಾಕ್ಷಿಣಿಂಚ್ಯಾ ಮಧೆಗಾತ್ ರುಕಾರ್ ಫುಲ್ತಾ. ತೆಂಯಿ ಆಮಾಸೆ ದಿಸಾ ಮಧ್ಯಾನೆ ರಾತಿಕ್. ಏಕೆ ಘುಡಿಯೆ ತರ್ ಹೆಂ ಫುಲ್ ಫುಲ್ತಾ ಆನಿ ತಕ್ಷಣ್ ಸರ್ಗಾರ್ ಚಡೊನ್ ವೆತಾ. ರುಕಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾಂಕ್ ರಾಕ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಬೊಲ್ಪ್ಯಾಂಚೆಂ, ಸಿಂಹಾಂಚೆಂ, ಅಸ್ವೆಲಾಂಚೆಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಮುರ್ಗಾಂಚೆಂ ಸೈನ್ ರಾಕ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಅಪ್ರೂಪ್ ಫುಲಾಕ್ ಖುಂಟುಂಕ್ ಭಾವಾಂನಿ ಕಾಡ್ಚಿ ವಾಂವ್ಟ್ ಕಾಣ್ಯೆಂತ್ ಪದಾಂ ರುಪಾರ್ ಪಿಂತ್ರಾಯ್ಲ್ಯಾ.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘುಡಿತಾಂ ವಯ್ರ್ ಘುಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಲಗ್ನ್, ಜೆಜುಚೊ ಜನ್ಮ್, ಎಜಿಪ್ತಾಕ್ ಪಯ್ಣ್ - ಹಿಂ ಪೂರಾ ಜನಪದ್ ಕವಿಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡಾಶೆಂ ತಾಸ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಬಸಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಜನಪದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಗಾರಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ದಾವಿದ್ ರಾಯಾಚಿ ಎಕ್ಲಿಚ್ ಧುವ್. ಹಿಕಾ ಕಾಜಾರ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ರಾಯ್ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಂಕ್ ಧಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಕುಂವರಾಂಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದಿತಾ. ಯೆವ್ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹಸ್ತಿಚೆ ದೊಳೆ ಬಾಂಧುನ್, ತಿಚೆ ಸೊಂಡ್ಯೆಕ್ ಮಾಲೊ ದೀವ್ನ್ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಭೊಂವ್ಡಾಂವ್ಚೆಂ-ಕೊಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಮಾಲೊ ಘಾಲ್ತಾಗೀ ತಾಕಾಚ್ ಮರಿಯೆಕ್ ಧಾರ್ ವೊತುನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾತಾ. ಬಾರಾಂಯಿ ಗಾಂವ್ಚೆ. ಸೊಭಿತ್ ಸುಂದರ್ ರಾಯ್-ಕುಂವರ್ ಲಗ್ನಾಕ್ ಯೆತಾತ್. ಜುಜೆ ಬಾಪ್‌ಯಿ ಲುಂಗಿ, ಖೊಮ್ಸಾರ್ ಮಾಟ್ವಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವ್ತಾ. ಹಸ್ತ್ ಘುಂವ್ತಾ ಘುಂವ್ತಾ ಆನಿ ಜುಜೆಚ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಹಾರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಆಕಾಂತ್ ಚರ್ತಾ. ಪಿಶಿ ಹಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಎಕಾ ಪಾಟಿಂ ಏಕ್ ತೀನ್ ಹಸ್ತಿಂ ಕರ್ನಾಂ ಮಾಳಾ ಭೊಂವ್ಡಾಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹರ್ಯೆಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಸ್ತ್ ಚುಕಾನಾಶೆಂ ಭಕ್ತಾ ಜುಜೆಚ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್‌ಚ್ ಮಾಳಾ ಘಾಲ್ತಾ - ಅಶೆಂ ಜುಜೆ ಮರಿಯೆಚೆಂ ಕಾಜಾರ್ ವರ್ಣಿತಾತ್.

ಪೊದಾಂ :

ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಗುಂಡಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಸಬ್ದಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ಸೊಭಿತ್ ಏಕ್ ತುರೊ ಕರ್ನ್, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಕ್ ತಾಂಕ್ತಾ ತ್ಯಾ ರುಪಾರ್

ಸ್ವಾದಿಕ್ ಆಕಾರ್ ದೀವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗಾಯ್ತಾ ಗಾಯ್ತಾನಾ ನಾಚ್ಚೆಂ ಜಮಾಂ ಮಧೆಂ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ಂಯೀ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಕಾಂದ್ರ್ಯಾ ಕವಿನ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ "ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ, ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್". ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಜಿಂ ಪೊದಾಂ, ಗಾಯಾನಾಂ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ಗೊಡ್ಯಾ್ಯ - ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಭರ್ಸೊನ್ ಆಸಾತ್. ಆಶೆಂಚ್ಯಾ ಕಿರ್ಣಾಂಕ್ ಆನಿ ದುಃಖಾಂಚ್ಯಾ ಝುರಿಂಕ್‌ಯಿ ಪಾಚಾರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಕಾಂಯ್ ಬರ್ಗಾಲ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ, ದುಲ್ಪೊದ್, ದೆಖ್ಣಿ, ಜಾಗೊರ್, ಖೆಳ್-ಕುಂಡ್ಬಿ ಲೊಕಾಚಿಂ ಪೊದಾಂ; ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ ಆನಿ ನವಾಯ್ತಿ ಪೊದಾಂ; ವ್ಹೊವಿಯೊ, ವೇರ್ಸ್ - ಹಿಂ ಪೂರಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂಚ್ ಅಪೂರ್ವ್ ದಾಯ್ಜ್. ಕೊಸ್ತಾನಾ, ಲಾಯ್ತಾನಾ, ಭಾತ್ ಕಾಂಡ್ತಾನಾ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ನಾಣಯ್ತಾನಾ, ಪಾಳ್ಣಿಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಪೊದಾಂ-ಗಾಣಾಂ, ಭಕ್ತಿಕ್ ಅಮಾಲಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕಂತಾರಾಂ-ಕಂತಿಗೊ, ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚ್ಯಾ ಥಾಪಿಕ್ ಮೆಳಂವ್ಚಿಂ ಪೊದಾಂ-ಅಶೆಂ ತಶೆಂ, ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಘಡಿತಾಂ ವೆಳಾರ್ ಕಾಳ್ಜಾಚಿಂ ಬೊಗ್ಣಾಂ ಉಚಾರ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಬರ್ಪೂರ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ :

ಮಾಂಡೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಏಕ್ ಸೊಭಿತ್ ಗಾಯಾನ್, ಸ್ವಾದಿಕ್ ಉತ್ರಾಂಚೆ ಕವಿತೆನ್, ಘುಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ರುಚಿಚ್ಯಾ ನಾದಾನ್ ಸುಂಗ್ಗಾರಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಚ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಂಚಿ ಸುಟ್ಕಾ ಜಾತಾನಾ, ತಾಂಚೆ ಅಟೆವಿಟೆ, ಕಾಳ್ಜಾಂಚೆ ಚಡ್ಬಡೆ, ಸುಕಾಚೆ ಬುಡ್ಬುಡೆ, ಮೊಗಾಚೆ ತಳ್ಮಳೆ, ಖಂತಿಚೆ ಮುರ್ಮುರೆ ಬಿಗ್ಡೊನ್ ಅರ್ನಾಲ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ ಮೊಗಾಳ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೆ ತ್ರಾಸ್, ಹೊಕಾಲ್-ನೊವ್ರ್ಯಾಂಚೆ ತ್ರಾಸ್ ಥರಾಂ ಥರಾಂಚೆ ಮಯ್ಪಾಸ್, ಮಾಯಾಮೋಗ್, ಸೊಭಿತ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಉಮಾಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಹೆಚ್ ಮಾಂಡ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ಜಿಬೆರ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಎಕೇಕ್ ಮಾಂಡೊಯಿ ಮೊಗಾಚಿ ಏಕ್ ಕಥಾ. ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೊ ಬಾಂಧ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಜಾಯ್ತೊ ತೇಂಪ್ ಮೊಗಾ ಜಾಲೊ
ಸೊಭಿತ್ ರುಪ್ಕಾರ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ತುಜೊ
ಮೋಗ್ ತುಜೊ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ರಿಗ್ಲೊ
ದೆವಾನ್ ಸದಾಂಚ್ ನಿರ್ಮಳ್ ದವರ್ಚೊ.

ಮೊಗಾನ್ ಘುಮಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ತರ್ನಿ ಚಲಿ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇಮಿ ಖಾತಿರ್ ಚಡ್ಪಡ್ತಾ :

ತುಕಾ ಪಳೆವ್ನ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಸಗ್ಳೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಮೊಜೆಂ ನಾಚ್ತಾಲೆಂ
ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುವೆಂ ಎಕ್ಸುರೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ.
ರಾವ್ ಆತಾಂ ರಾವ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ತುವೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ, ಕೋಣ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಸರ್ಗಾರ್ ಸುಖ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜೆಶಿಂ ವಾಂಟೊ ಆಸಾ.
ಸಗ್ಳೆಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲೆಂ ಸುಖ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ತುಜ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಡು ಜಾಲೆಂ
ಜೀವ್ ಹೊ ಪಿಸೊ ಜಾಲೊರೆ ಮೊಗಾ
ಎಕ್ತೆಂಚ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ತುವೆಂ.

ಜಾಣಾರಿ ಲೋಕ್ ಮಾಂಡ್ಯಾ-ಪೊದಾಂಚೆ ಚಾರ್ ಪಂಗಡ್ ಕರ್ತಾತ್ : 1. ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆ 2. ಎಕ್ವಟಿ ಮಾಂಡೆ 3. ವಿಳಾಪಿ ಆನಿ 4. ಖಬ್ರಾಂಚೆ ಮಾಂಡೆ.

ಶೃಂಗಾರ್ ರಸಾನ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚೆ ಹೆ ಮಾಂಡೆ ಮೊಗಾಚಿಂ ಸ್ವಪ್ಣಾಂ ದೆಕ್ತಾತ್. ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಅಮಾಲಾರ್ ರಾವ್ಕಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ ಮನ್ ಪಿಸ್ಸಾತಾ. ಆಂಗಾಂತ್ ನಾಚಾಚಿ ರೂಚ್ ವೆಂಗ್ತಾ. ಭೊಂವ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಮಾಜ್ವಾತಾ :

ಸುರ್ಯೊ ದೆಂವೊನ್ ಗೆಲೊ
ಆನಿ ಚಂದ್ರೆಮ್‌ರೆ ಉದೆಲೊ
ಆಮೊರೆಚೊ ವೇಳ್ ಕೊಮೆಸಾರ್ ಜಾಲೊ
ಮೊಗಾ ಖಂಯ್‌ರೆ ತುಂ ಪಾವ್ಲೊ.

ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್‌ಚ್ ಸರ್ವ್ ಆಸ್ತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಉದೆತಾತ್. ಕಾಳ್ಜಾಂ ಅತ್ರೆಗಾನ್ ನಾಚ್ತಾತ್.

ಸಾಂಗಾತ್ ಮೊಗಾ ತುಜೊ
ಸುಖ್ ಸಂತೊಸ್ ಮೊಜಾ ಜಿವಾಚೊ
ಕುಡಿಂತ್ ಆತ್ಮೊ ಆಸ್ತೊಚ್ ಮೊಜೊ
ಮೋಗ್ ವಿಸ್ರೊನಾರೆ ತುಜೊ.

ಮೊಗಾಚೆಂ ರಾವ್ಪೆರ್ ಹೆಂ ಅಶೆಂಚ್ ಸಾಂಬಾಳಿತ್ತ್ ವ್ಹರ್ ದೆವಾ ಮ್ಹಣ್ ತರ್ನಿ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಅತ್ರೆಗ್ತಾತ್. ದಸ್ಮಿ-ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಪರ್ಮಳ್ ಸದಾಂಚ್ ಉರೊಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾತ್.

ಸಂತೊಸ್ ಭೊಗ್ತಾರೆ ಜಿವಾಕ್
ಉಜ್ವಾಡ್ ಪೆಟ್ಲಾ ಹ್ಯಾ ಘರಾಕ್
ಧಾದೊಸ್ಕೆನ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ದೀಸ್
ಮಾಗ್ಣೆ ಆಮಿ ಕರ್ಯಾಂ ದೆವಾಕ್.
ಪರ್ಮಳ್ ಜಾಸ್ಮಿಂಚೊ, ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ
ಸದಾಂಚ್ ದೆವಾನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕರ್ಚೊ.

ಆನ್ಯೇಕ್ ಕಾಳಿಜ್ ಆಪ್ಲೊ ಅತ್ರೆಗಿ ಮೋಗ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇಮಿಕ್ ಸಮರ್ಪಿತಾ :

ಜುರಾಮೆಂತ್ ಉತಾರ್ ದಿತಾಂ
ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ
ಫುಡ್ಲೆ ತ್ರಾಸ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಡ್ತಾಂ
ಮೋಗ್ ತುಕಾಚ್‌ರೆ ಭೆಟಯ್ತಾಂ
ಧಾದೊಸ್ಪಣಾನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ತಾಂ
ಜಾಯ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪತಿಣ್ ತುಜಿ ಜಾತಾಂ.

ಮೊಗಾಚೊ ಬಾಂಧ್ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಉಬೊ ಜಾತಾನಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ನ್ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಅತ್ರೆಗಾಂನಿ ಫುಗಾರ್ ಜಾತಾ. ತೆದ್ನಾ ಕವಿ ಜಾಗೊ ಜಾತಾ ಆನಿ ತಾಂಬ್ಲೆರಾಂತ್ ಮೊಂವ್ ಭರೊನ್ ವೊವ್ವ್ಯೊಂಚಾಬರಿ ಸಂಗೀತ್ ವಾಳ್ತಾ. ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಳ್ ಭೊಗ್ಣಾಂಕ್ ಉಗ್ತೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾ-ಪೊದಾಂಕ್ ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಣಾರಿ ಉಲೊ ಮಾರ್ತಾತ್.

ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ದಾಕಂವ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ವೆಗ್ಳಿಚ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಪೊದಾಚೆಂ ಹೆಂ ದರ್ಶನ್ : ಪಿಟಾಬರಿ ಧೊವೆಂ ಫುಲ್-ಚಾಂದ್ನೆ ಪ್ರುಥ್ವೆರ್ ಪಡ್ಲಾಂ. ದರ್ಯಾಂ-ವೆಳೆರ್ ಫೆಂಡ್ ವ್ಹಾವಂವ್ಚಿಂ ಲಾರಾಂ ಮನ್ ಪಿಸ್ಸಾಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೊಗಾನ್ ಲಾಸ್ಚಿಂ ದೋನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಎಕ್ವಟಾಚೊ ಸಪುತ್ ಘೆತಾತ್.

ದರ್ಯಾಚಾ ಲಾರಾರಿ
ಚಂದ್ರೆಮಾಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾರಿ
ಹ್ಯಾ ತುಜ್ಯಾ ಕೆಸಾಂಚಾ ಪಾಂತ್ಯೆರಿ
ಜುರಾರ್ ಜಾತಾಂ, ದೆವಾಚಾ ಮುಕಾರಿ.
ಯೊರೆ ಮೊಗಾ ಚೊಯ್‌ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ
ಮೊಗಾಚೆ ದೊಳೆ ಲಾಯ್‌ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ.

ಸುಖಾಚಿಂ ಸ್ವಪ್ಣಾಂ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ ಪ್ರಕೃತಿ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ನಾಚ್ತಾ. ಮೊಗಾಚಾ ಆಮಾಲಾರ್ ಫುಲಾಂ, ಚಂದ್ರೆಮ್‌ಚ್ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಮೊಗಾಮೋಗ್ ಆಮಿ ಕೆಲೊ ಬಸೊನ್ ಫುಲಾಂನಿ
ಪಾವ್ಕಾವ್ನ್ ಚಂದ್ರೆಮಾಚ್ಯಾ ಕಿರ್ಣಾಂನಿ
ಹಾತಾಂತ್ ಧರುನ್ ದಸ್ಮಿ, ಮೊಗಾಚ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ತಲ್ಯಾಂವ್ ಕಾಣಿ
ಗೊವಾಯ್ ಆಮ್ಚಿ ದಿತೆಲಿಂ ತಿಂ ಫುಲಾಂ ವೊಡ್ತಾಂತ್ಲಿಂ.

ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಮೊಗಾ ಮಧೆಂ ಥೊಡಿಂ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಮೊಗಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿರಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಳಾಪ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹರ್ದೆಂ ಕಾಂಪಂವ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಕಾಳ್ಜಾರ್ ಫೊಂಡ್ಕುಲೆ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಸಾದ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ಥೆಂಬೆ ದುಃಖಾಂ ದೆಂವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪೊಳೆ ಭಿಜ್ತಾತ್.

ಫುಲ್ ತುಂ ತುಜಾ ಮೊಗಾನ್ ವೊಗೊರ್ ಮಾಳ್ಳೊಲೆಂ
ದೆಕುನ್ ರಗ್ತಾನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹಾಂವೆಂ ಶಿಂಪ್ಲೆಲೆಂ
ನಾಚ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತೊಂಡ್ ಕರುನ್ ಹಾಸ್ತೆಂ
ಘೆ ದೋನ್ ಭೆಜ್, ಕಾಳಿಜ್ ಕರುನ್ ಉಗ್ತೆಂ
ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಜನೆಲಾರ್ ವಿಸ್ತುದಾಚಿ ಚಲಿ
ಜನೆಲಾರ್ ವಿಯೊಲ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾಲಿ
ವಿಯೊಲ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ, ವಿಯೊಲಾರ್
ದುಖಾಂ ಗಳಯ್ತಾಲಿ.

ಮೊಗಾನ್ ಸಾಂಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯಾ ವಿಳಾಪಾಂಕ್ ಬಾಂದುನ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಮೊಗಾಚೊ ಬಾಂಧ್, ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಅತ್ರೆಗ್ ಸಳ್ಸಳ್ತಾತ್.

ತುಕಾ ಪಳೆವ್ನ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಸಗ್ಳೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಮ್ಹಜೆಂ ನಾಚ್ತಾಲೆಂ
ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುವೆಂ ಎಕ್ಸುರೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ.
ರಾವ್‌ರೆ ಆತಾಂ ರಾವ್‌ರೆ ಮೊಗಾ
ತುವೆಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ಕೊಣ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಸರ್ಗಾರ್ ಸುಖ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಮೊಗಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜೆಶಿಂ ವಾಂಟೊ ಆಸಾ.
ಸಗ್ಳೆಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲೆಂ ಸುಖ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ತುಜ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಡು ಜಾಲೆಂ
ಜೀವ್ ಹೊ ಪಿಸೊ ಜಾಲೊರೆ ಮೊಗಾ
ಎಕ್ತೆಂಚ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ತುವೆಂ.

ವಿರಹ್ ದುಃಖಾನ್ ಕಾಳಿಜ್ ಕಶ್ಟಾತಾನಾ ಸೊಭಿತ್ ಚಂದ್ರೆಮ್‌ಯಿ ಝುಳ್ಕಾನಾ. ಸುಕ್ಣಿ-ಸಾವ್ಜಾಂ ಗಾಯಾನ್‌ಯಿ ಕರಿನಾಂತ್.

ಕಸಲೆ ಜಾಳ್ ವೊಳ್ವಳೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಭೊಗ್ತಾಯ್ ಗಾಗುರ್ ಮೊಜಾ ಕಾಳ್ಜಾ
ಬಿಮ್ ಬಿಮ್ ಬಿಮ್ ಪಾವ್ಸ್ ಪಡ್ತಾ
ಎಕ್ಲೊ ಜೀವ್ ಮೊಜೊ ಮಿಲ್‌ಮಿಲೆತಾ.
ಕೆದಿಂಚ್ ವಿಸ್ರೊನಾಕಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಗೋಪಾಂತುಲ್ಯಾ ಮೊಜ್ಯಾ ಮಾಣ್ಕಾ
ಹ್ಯಾ ತುಜ್ಯಾ ಮೊಗಾನ್‌ರೆ ಅಂಜಾ
ಕಾಳಿಜ್ ಮೊಜೆಂ ಫೊಟ್ಕೊಟೆತಾ.

ಭೊಂವ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಚಿತ್ರಣಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಶೆತ್ಕಾರ್, ಕಾಮಾಗಾರ್ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆಂ ನಡ್ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂನಿ ಭರ್ಮಾರ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಲ್ತಡಿ ವೆತಾಂ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವೆತಾಂ.

ಅಸಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಮನಾಂ ವೊಡ್ತಾತ್. ಪುರ್ವಿಲಿ ಜಿಣಿ ಆಜ್ ಕಾಣಿ ದಿಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ಜಾಗವ್ನ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್.

ದುಲ್ಪೊದಾಂ :

ದೊರಿ-ಪೊದಾಂ ಸಬ್ದ್ ದುರ್ಪೊದಾಂ-ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ಜಾಣಾ. ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಏಕ್ ನವೆಂ ರೂಪ್ ದುಲ್ಪೊದ್.

ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಏಕಾ ನಾಣ್ಯಾಚಿಂ ದೋನ್ ಮುಖಾಂ. ಏಕ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ದುಸ್ರ್ಯಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಗ್ಯೆರಿ ಜಾತಾ. ರುಪಾಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ತರೀ, ಅರ್ಥ್ ದುಸ್ರೊ ತರೀ, ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ನಾದಾರ್, ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಅಮಾಲಾರ್, ಚಿಂತ್ನಾಂಚ್ಯಾ ಲಾರಾರ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಆಪಾಪಿಂಚ್ ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್ತಾತ್. ಜಿಣಿಯೆಚಿಂ ಶೆಂಭರೊಂ ಘಡಿತಾಂ, ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ, ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚಿಂ, ಸುಕ್ಣ್ಯಾ-ಸಾವ್ಜಾಚಿಂ, ರುಕಾ-ಝುಡಾಂಚಿಂ ಅಶೆಂ ಥರಾವಳ್ ವಸ್ತುಂ ವಯ್ರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪೊದಾಂ ಸಾಂಕ್ಳಿ ರುಪಾರ್ ಗಾಂಚ್ ಘಾಲ್ನ್ ಸೊಭ್ತಾತ್. ಮಾಂಡೆ ಸುಸಂಸ್ಕ್ರುತ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ಮಜ್ಬೂತ್ ಚಿಂತ್ನಾಂಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗೊಡ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಸ್ವಾದೀಕ್ ಬೊಬ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕಾಯ್ ಬೊರೆಲೊ ಕೊಂಬ್ಲೊ ಮೊಜೊ
ಮಾಂಯ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲೊಲೊ
ಕೊಣೆರೇ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್
ತಾಗೆಲೊ ದೊಂಕಿಲೊ ಮೊಡಿಲೊ

ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೊ
ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಬಾಬಾ ಬಾಬಾ ಬಾರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಶೋ.

ಪೆಲ್ಯಾ ರಾನಾಂತ್ ಕಾಜ್ಞ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್
ಕಾಟ್‌ಕೋಯ್ ಕಾಡ್ತಾ ಪಿಲಾಂ
ಕಾಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಡುಂದಿ ಸಾಯ್ಬಾ
ತಾಂತಿಯಾಂ ಘಾಲಿನಾಸ್ತಾಂ.

ಘಾರಾರ್ ಘಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತ್
ಘಾರಾರ್ ಘಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತ್
ಆಗೊ ಫುಲಾಬಾಯ್, ಫುಲಾಬಾಯ್
ಫುಲಾಚ್ ಮೊಜೆಂ ಬಾಯ್-ಫುಲಾಬಾಯ್
ಮೊಟೆ ಮೊಟೆ ಪೊಲ್ಕಿಸ್ತ್ ಮೊಜಾ ಬಾಯ್
ತುಕಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್.

ಆಯ್ಕಾತೆಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಉಲ್ಲಾಸಿ ಆವಾಜಾ ಮಧೆಂ, ಶಿಲೊಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾ ಮಧೆಂ, ಭುಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಉಡ್ಕಾಣಾ, ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾ ಆನಿ ಮ್ಹಾತಾರ್‍ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಂಗ್ ನಹಿಂ ತರ್‌ಯೀ ಪೆಂಕ್ಟಾಂ ಪಾಯ್ ಹಾಲಂವ್ಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಉರ್ಬೆಚೆ ಉಸ್ಮೊಡಿನ್, ಉಚಾಂಬಳಾಯೆನ್ ಸಾಂಕ್ಳೆ ಪರಿಂ ಎಕಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ಮತ್ ಹಾಳು ಜಾತಾ. ಕಷ್ಟ್ ಮಾಯಾಕ್ ಜಾತಾತ್. ನವೊ ಜೀವ್ ಅಂಗಾಂತ್ ಭರ್ತಾ-ಹೆರಾಂ ಥಂಯ್ ಪಾಜಾರ್ತಾ.

ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೋಣ್ ವೆತಾ ಪಳೆ
ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಮಾಳ್ನ್ ಮೊಗ್ರೆಚೆ ಕಳೆ
ಸಗ್ಳೊ ಲೋಕ್ ಬಾಂಯ್‌ಕಡೆ
ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ ಜಾತಾ ಕಾನಾಕಡೆ.

ಅರೆ ಭುಗ್ಯಾಂನಿ ರಾಂಪೊಣ್ ಮಾರಿಲ್ಯಾ ವೆಳೆರಿ
ಅರೆ ರಾಂಪೊಣಿ ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಶೆತುಕಾಂ ಮಾಸೊಳಿ
ಅರೆ ವೊನಿ ದೆರಾಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾಲಿ ಕಾಣಿ.
ಮೊಗ್ರೆಚೊ ಕಾಡುನ್ ಕಳೊ
ಮೊಗಾ ತುಜಾ ಕೊಟಾಕ್ ನಹಿಂರೆ ಲಾಯ್ಲೊ.
ತುಂ ಬರೊ ದಿಸ್ತಾಯ್ ಮ್ಹಣ್
ಮಾಮಾನ್ ತುಕಾ ವಿಂಚುನ್ ನಹಿಂರೆ ಕಾಡ್ಲೊ.

ಉಟ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ ಖಂಯ್ ಭೊಂವೊಂಕ್ ಗೆಲೆಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆವಯ್ ತರ್ನ್ಯೆ ಧುವೆಕ್ ವಿಚಾರಿ ಕರಿ :

ತ್ಯಾ ಘಾಂತ್ಯಾಘಾರಾರಿ ರೆಜಿನ್ ತುಂ ಖಂಯ್ಗೊ ಗೆಲೊಲೆಂ
ಜಳ್ವಾ ಗೆಲೊಲಿಂಗೆ ಮಾಂಯ್ ಜಳ್ವಾ ಗೆಲೊಲಿಂ.
ತುಂ ಜಳ್ವಾಂ ಗೆಲೊಲಿಂ ರೆಜಿನ್ ತುಕಾ ಕೊಣೆಗೊ ದೆಕಿಲೆಂ?
ತ್ಯಾ ಭ್ಹಾತ್ಕಾರ್ಯಾ ಬಾಬಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹೆಲೊಲೆಂ.

ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಂನಿ ಆಪಾರ್ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಆನಿ ತತ್ವಾಂಯಿ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ನಶಿಬಾಂತ್ಲೆಂ ಚುಕಾನಾ, ರಾಂದ್ಲ್ಲೊಲೆಂ ಉರಾನಾ
ಸೊಡ್ಯಾರ್ ರೊಯ್ಲೆಲೆಂ ಪಿಕಾನಾ
ಸೊಡ್ಲ್ಯಾ ಬಗಾರ್ ಮೆವಾನಾ, ಮಾಗಾನಾಸ್ತಾನಾ
ಸಾಂಗಾನಾ ತರ್ ಸೊಜ್ಮೊ ನಾ.

ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಆಮಿ ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರ್ತಾ ಆನ್ಯೆಕ್ ದುಲ್ಪೊದ್ :

ಸದಾಂಚ್ ಆಮಿ ಗೊಂಯ್ಯಾರ್ ಪಾಟಿಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್-ಕಿತ್ಯಾಕ್?
ಭಾಯ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಹಾಂಗಾ ಲಾಗ್ಲೊ ಪೊಟಾಕ್
ಕೆದ್ನಾ ಕಿತ್ಯಾ ಸಾಂಗ್ ಪಡಾನಾ ಸುಣ್ಯಾ-ಮಾಜ್ರಾಕ್-ಕಿತ್ಯಾಕ್?
ಕೊಣ್ ಬಾಂಧಿತ್ ತರ್ ಸಾಂಗ್ ದರ್ಯಾಚೆಂ ತೊಂಡ್.

ವಾರೆಂ, ಉದಾಕ್ ಆನಿ ಉಜೊ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ದರ್ಯೊ ಆನಿ ಲಾರಾಂ ಮೊಗಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಕಾಂತ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸ್ತಾತ್ :

ಪಾವ್ಸ್ ಬಗ್ಲೆಕ್ ಪಾಪ್ಲೊ ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಮಾಂಯ್ ದರ್ಯೊ ಗಾಜೊತಾ.
ದರ್ಯಾಚೆ ದೆಗೆರ್ ಬಸೊನ್ ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಮಾಂಯ್ ಲಾರಾಂ ಮೆಜಿತಾಂ
ಪತಿ ಮ್ಹಜೊ ಯೆತಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂಯ್, ದಾಟುನ್ ರಾಬೊತಾಂ.

ಸೆಜಾರ್ಯಾಂ ಮದ್ಲೊ ನ್ಯಾಯ್ ಆತುರಾಯೆಚೊ ಜಾತಾ :

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತಲ್ಯಾಕನ್ ತಾಂತಿಯಾಂ ಘಾಲಿಂ ಬಾರಾ
ಸೆಜಾರ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಘಾಲಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ
ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೆಸ್ತಾಂವ್ ಹೆ ಘಡೊನ್ ಮಾರ್ ಆನಿ ಫಾರ್
ತಾಂತ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಲೋಕ್ ಎಕ್ಟೊಲೊ ಸಬಾರ್
ತಲಾಕ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಕಿತು ಬೊರೆಲೆಂ
ವೆಗಿಂ ವೆಗಿಂ ವಚೊನ್ ತಾಂತ್ಯಾಂ ಗೊತೆಲೆಂ
ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಹೆಂ ಅಜಾಪ್ ಪಳೆಲೆಂ
ಎಕ್ವೀಸ್ ದಿಸಾಂನಿ ಪಿಲಾಂ ಕಾಡುನ್ ಕೊಂಬಿ ಜಾಲೆಂ

ಆತಾಂ ತಲ್ಯಾಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ
ಬಾವ್ಡೆಂ ಜಾಲಾಂ ಪಿಸ್ಡುನ್ ಪಾಕಾಂ
ಧಾಂವ್ತಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಕುಂಕ್ ತಿಂ ಪಿಲಾಂ
ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ರೊವಾಣಿ ನಾಕಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಜಾಣಾ ಆಸ್ಚೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ರ್ನಾಟೊ ಚಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಮಾಗ್ತಾ ತರ್, ಚಲಿ ವಿಚಾರಿ : ಮಾಂಡೊ-ಚ್ ಯೆತಾ ಮೊಜೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಶಿ. ನಾಚ್ ಯೇನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಬಾವ್ಡೊ ನೊವ್ರೊ ಲಿಯೆಚ್ಯಾ ವೊಗಾನ್ ಜಾಲೊ ಪಿಸೊ - ವಾಟೊ ದುಸ್ರಿ ನಾಸ್ತಾನಾ ತೊ ನಾಚ್ ಕ್ಯಾಚ್ ವೆತಾ :

ಕಿಣಿ ಕಿಣಿ ಜಾತಾ ಕಾನಾಕಡೆ
ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೋಣ್ ಯೆತಾ ಪಳೆ
ವಿಚಾರುಂಕ್ ಆಯ್ಲಾಂಗೊ ತುಜೆಕಡೆ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಜೆಕಡೆ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾತೊಲಿಂ ತುಜೆಕಡೆ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಜೆಕಡೆ
ಬಾಬಾ ತುಂ ಕಾಂಯ್ ಭಿಯೆನಾಕಾ
ಚಲಿ ಮೆಳ್ತೊಲಿ ತುಕಾ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ತೊಚ್ ಕಾಜಾರ್ ತುಮ್ಚೆಂ
ನತಾಲಾಂಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ
ಆಮಾಣಿ ಗುಮಾಣಿ ಬಾಬಾ
ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಕಳಾನಾ ತುಕಾ
ಶಿ.. ಶಿ... ಬಾಬಾ
ಹಿ ಚಲಿ ಸುಜಾರ್ ಕರ್ತೊಲಿ ತುಕಾ
ತುಂ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಹಿ ಚಲಿ ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ಮೆಳ್ಚಿನಾ ತುಕಾ.
ಬರ್‍ಯಾ ಶಿಕ್ಲೆಲ್ಯಾ ಲೆತ್ರಾದ್ ಬಾಬಾ
ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಹೆಂ ಕೊಂಫುಸಾಂವ್
ಮಾವ್ಮೆಚ್ಯೆ ಚಲಿಯೆನ್‌ರೆ ತುಕಾ
ಶಿಕಯ್ಲೆಲೆಂ ಲಿಸಾಂವ್
ನಾ ನಾ ಸುಸನಾ
ಮಾಂಡೊ ನಾಚೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಾನಾ

ವಚ್ ವಚ್ ವಚ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ಲೊ
ಮಾಂಡೊ ಶಿಕೊನ್ ಯೆ ಪಯ್ಲೊ
ಚಲ್ಯೆಕ್ ಆಮ್ಗೆಲೆ
ಮಾಗೊಂಕ್ ಯೆತಾಯ್ ರೆ, ಒಯ್ ಒಯ್ ಒಯ್
ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾನಾತ್ಲ್ಲೊ
ನೊವ್ರೊ ನಾಕಾರೆ, ಒಯ್ ಒಯ್ ಒಯ್.
ನಾರೆ ನಾರೆ ಅಶೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂನಾ
ನೊವ್ರೊ ತಿಕಾ ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ಮೆಳ್ಳೊ ನಾ.

ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ತಶೆಂ ಹೆರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂವೆಳಾರ್ ಲ್ಹಾನಾಂ ವ್ಹಡಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂ, ಗಿತಾರಾಂ, ರೆಬೆಕಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಶಿಳೊಣ್ಯೊ, ತಾಳಿಯೊ ಆನಿ ಬೊಬಾಟ್ ಮಾರ್ನ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗಾತಾನಾ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ನ್ ಏಕ್ ಪಾಂವ್ಡೊ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ತಾ. ಉತ್ಸಾಹಾಚ್ಯಾ ಪುತ್ರ್ಯಾ ಆಮಾಲಾರ್ :

ಆಯಾಯೊ ಮಾಯಾಯೊ ಆಯಾಯೊ ಮಾಯಾಯೊ
ನಾ ತರ್,
ಲಿಯಾಯ್ ಲಿಯಾಯ್ ವೊ
ಲಿಯಾಯ್ ಲಿಯಾವೊ ವೊ
ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ ಲಿಯಾ
ಸಾಂಬಾ ಲಿಯಾವ್ ವೊ
ಮ್ಹಣ್ ಬೊಬಾಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್.

ದೆಖ್ಣಿ ಪೊದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ :

ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ದೆವಾಕ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಕಾಂದ್ರ್ಯಾಂತ್ ಹಾಂಕಾಂ 'ದೇವದಾಸಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಕೊಲ್ವೊಂತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಹಿಂ ದಿವ್ಳಾ ಭಿತರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ಭಕ್ತಿಕ್ ಅಮಾಲಾರ್ ಇಮಾಜಿಂ ಮುಕಾರ್ ನಾಚ್ತಾಲಿಂ. ದೆವಾಚಿ ಸೇವಾ ಕರ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಕೊಲ್ವೊಂತಾಂ ಆತಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾತ್. ಸುಂದರ್ ಚಲಿ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕರ್ನ್ ನಾಚ್ತಾ ಆನಿ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪಾಯಾಂಕ್ ಚಿನೆಲಾಂ, ಹಾತಾಂಕ್ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ, ನಾಕಾಕ್ ನೊತಿಂ, ಗೊಮ್ಟೆಕ್ ಸರ್ಪಳಿ, ಕೆಸಾಂಗಿ ಮೊಗ್ರಿ ಫಾಲ್ನ್ ನಾಚನಾತ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಿಂದೂ ಕಾಜಾರ್ ಸೊಭಾನಾ. ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಖ್ಣಿ ಮುಖೆಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿ ಆಸ್ತ್.

ಚಲ್ತಾಂ ಚಲ್ತಾಂ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ ರಾತ್
ಚಕೊನ್ ಭುಕೊನ್ ವಾಟ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಚುಕ್ಲಿ.
ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಲ್ತಡಿ ವೆತಾಂ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವೆತಾಂ
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ಕಳಾನಾ.
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ಕಲ್ವಂತಾಂಚೊ ಖೆಳ್ಹಾ.
ಆಗಾ ತಾರಿಯಾ ತಾರಿಯಾ ಮಾಮಾ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ಕಲ್ವಂತಾಂಚೊ ಖೆಳ್ಹಾ.
ಶಿರೊಡ್ಚಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂ
ಜಿವಿಂ ಪಾಂಪ್ರೆಲಾಂ
ರಾತ್ಚೆಂ ಉಗ್ತಿಂ ಘಾಲ್ತತ್
ಜನೆಲಾಂ ಹಾಯ್ ಜನೆಲಾಂ.
ಪಾರ್ವತಿಚ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್, ಮುಜ್ಗೊ ವ್ಹಾಜೊತಾ
ಆನಿ ಮುಜ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸಾದಾರ್, ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ.
ಘೆ ಘೆ ಘೆ ಘೆ ಘೆ
ಘೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ, ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ
ಹ್ಯಾ ಮೊಜಾ ನಾಕಾಚೆಂ ನೊತೆಂ
ಘೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ.
ಹಿಂ ಮೊಜಿಂ ಪಾಯಾಂಚಿಂ ಪಾಂಯ್ಜೊಣಾ
ಘೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ.
ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ನಾಂವ್ ಮೊಜೆಂ ಮೊಗ್ರೆಂ.

ಶಾನಾಯ್ ಆನಿ ತಬ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಾದಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾತಾಂ-ಪಾಯಾಂಕ್ ನಾಚಾ ರುಪಾರ್ ಥರಾ ಥರಾಂನಿ ಬಾಗಾವ್ನ್ ಧಲವ್ನ್ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾನಾ ವ್ಹಡ್ ಸಂತೊಸ್ ಲಾಭ್ತಾ.

ನಾಚ್ತಾಂ ನಾಚ್ತಾಂ ಚಲಿ ಮ್ಹಣಾತ್,
ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಹಾಂವ್ ದೆಖ್ಣಿ ನಾಚ್ತಾಂ
ಚೊಯ್ ಚೊಯ್ ಚೊಯ್
ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಚೊಯಾಯ್‌ರೆ ಹಾಂವ್ ದೆಖ್ಣಿ ನಾಚ್ತಾಂ
ಮೊಜಾ ನಾಕಾಚೆಂ ನೊತೆಂ
ಸಾಂಡ್ಲೆಂಮೂ ದೆವಾ.

ದೆಖ್ಣಿ ಪೊದಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ನ್ಹಂಯೊ, ದೊಂಗೊರ್, ಆಬೊಲಿಂ, ಶಿಂಪ್ತಿಂ, ಮೊಗ್ರಿಂ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಹಿಂ ದೆಖ್ಣಿ ಪೊದಾಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಮೋಲ್ ಉಂಚಾಯೆಕ್ ಉಬಾರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪರ್ಕಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್ಪೊ ಉಬಾರುಂಕ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕುಂಡ್ಬ್ಯಾಂಚಿಂ ಪೊದಾಂ :

ಕುಂಡ್ಬಿ ವೃತ್ತೆನ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೃಷಿಕ್. ಹಾತಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಘರಾಂ ಘರಾಂ ಹೆ ಭೊಂವ್ತಾಲೆ. ಗುಮ್ಟಾಂ ಮಾರಿತ್ತ್ ಕುಂಡ್ಬಿ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೊ ತಾಳೊ ಕಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ತಾತ್ :

ಶಿಂತಿದಾನ್ ಪಾಯ್ ಘಾಲ್‌ರೆ ಜಾಕಿ
ಖಂಯ್ಚ್ಯಾನ್ ನಿಸ್ರೊನ್ ಪಡ್ಶಿ
ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್‌ರೆ ಮೊಡ್ಶಿ
ಅರೆ ಜಾಕಿ ಕುಂಪಾರಿ ತುಂ ನಿಸ್ರೊನ್‌ರೆ ಪಡ್ಶಿ
ಆನಿ ಆ ಪ್ಪುನ್ ಧಾಪ್ಪುನ್ ತುಂ ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್ ಮೊಡ್ಶಿ.
ಆಪ್ಣಾಚಿ ಶಿಫಾರಸ್ ಕುಂಡ್ಬಿ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಥರಾನ್ ಕರ್ತಾ :
ಕುಂಡ್ಬಿ ಹಾಂವ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಕೊಣಾಕ್ ಆಯ್ಕೊನಾ
ಬರಾಬರ್ ಸೊರೊ ಪಿಯೆಂಚಾಂತ್ ಕೊಣಾಕ್ ಭಿಯೆನಾ.
ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲೊ ಸೊರ್ಯಾ ಬೊತ್ಲ್ಯೊ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್
ಕುಂಡ್ಬಿ ಹಾಂವ್ ಜನ್ಮಾಲಾಂ ಸೊರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘರಾಂತ್.

ಗುಮ್ಟಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಕುಂಡ್ಬಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಹಾತಾಂಚ್ಯಾ ಥಾಪಾಂನಿ ಹುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೊ ನಾಚಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಫುಗ್ಡಿ ಮ್ಹಣ್ ಉಲೊ ಮಾರ್ಚೊ ಹೊ ನಾಚ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾನ್ ತೀಕ್ಷ್ಣ್ ಜಾತಾ - ಆನಿ ನಾಚಾಚ್ಯಾ, ಸಂಗಿತಾಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾರ್ ಸ್ವತಾಕ್ ವಿಚಾರ್ತಾತ್.

ಕುಂಡ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ದುಸ್ರಿ ಥೊಡಿಂ ಪದಾಂ :

ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾ ತುಜೊ ಬೆಲ್‌ಗೆ
ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ

ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ ಮ್ಹುಣ್
ಸೊನಾರಾಲಾಗಿಂ ದಿಲೊಲೊ
ಸೊನಾರಾ ಬಾಪ್ಡ್ಯಾನ್ ಸುತಾ ಸಂಗಿ ಕರಿಲೊ
ವೊಡ್ಡಾ ಸಾಂದಿ ಪಡ್ಲೊ ಪಾಯ್
ಪಾಯಾಕ್ ಜಾಲೊ ಘಾಯ್
ಕಿತೆಂ ರಾಂಡುಲಾ ಪಳೆತಾಯ್
ಪಳೆ ಮೊಜೊ ಘಾಯ್.
    ದೊರಿ ನಾ ಕೊಳ್ಸೊ ನಾ
    ಬಾಂಯ್ಕಡೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?
    ವಾರೆಂ ನಾ ವಾದಾಳ್ ನಾ
    ಘಾಗ್ರೊ ಕಸೊ ಉಬ್ಲೊಗೊ?
    ಆರ್ಸೊ ನಾ ದಾಂತೊಣಿ ನಾ
    ಜನೆಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಭಂಡಾರ್ಯಾಂಚಿಂ ಪೊದಾಂ :

ಖಾರ್ವಿ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಂಗ್ಟ್ಯಾಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಭಂಡಾರಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸುರ್ ಮುರ್ಚೊ ಮುಕೆಲ್ ಉದ್ಯೊಗ್. ಹೆ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹುಣ್ಚಾಂತ್, ಜಾಗೊರ್ ಆನಿ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ಚಾಂತ್ ಹುಶಾರ್. ಜಾಗೊರ್ ಏಕಾ ಥರಾಚೊ ಫಾರ್ಸ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪೊದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಯೀ ಆಸ್ತಾ. ರಾತಿಚ್ಯಾ ವೊರಾಂನಿ ಸುರು ಜಾಲ್ಲೊ 'ಜಾಗೊರ್' ಫಾಂತ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ. 'ಮಾಂಡ್' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮೆಳೊನ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚ್ಯಾ, ಡಬ್ಬ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾಕ್ ಪೊದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಹೆ ಜಾಗೊರ್ ಸುರು ಕರ್ತಾತ್. ಸುರ್ವೆರ್ 'ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು' ಪೊದ್ ನಾಚಾ ಸಮೇತ್ ಮ್ಹುಣ್ತಾಚ್ ಫಾರ್ಸ್ ನಾಚ್, ಪೊದಾಂ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂಕ್ 'ಸೊವೊಂಗಾಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

'ಖೆಳ್' ಏಕಾ ಥರಾಚೊ ಹಳ್ಳಿಚೊ ನಾಟಕ್, ಸುಧಾರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ನತಾಲ್, ಪಾಸ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ಅಸಲೆ 'ಖೆಳ್' ಆಸಾ ಕರ್ತಾತ್. ಹಳ್ಳಿಂತ್ಲ್ಯಾ ರೆಗೆದೊರಾಗೆರ್ (ಗುರ್ಕಾರಾಬರಿ) ಥಾವ್ನ್ ಸುರು ಜಾವ್ನ್ ಹೆರ್ ಘರಾಂನಿ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಭೊಂವ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಾ ಮುಕೆಲ್ಯಾಕ್ 'ಮೆಸ್ತ್ರೆ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೊಚ್ ನಾಟಕಾಚೊ ಬರಯ್ಣಾರ್, ಸಂವಾದ್‌ಕರ್ತ್, ದಿಗ್ದರ್ಶಕ್ ಆನಿ ತಯಾರಕ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಗೆರ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಮೆಸ್ತ್ರೆ ಖೆಳ್ ಚಲಯ್ತಾ. ತಂಡ್ ಯೆಂವ್ಚಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಕೋಂಬ್, ಪಿಲ್ಲುಕ್, ವಾಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬಡಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸಗ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಚ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಸಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂನಿ ಸಂವಾದ್, ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂ:

ಆಜ್-ಕಾಲ್ ಪುರ್ವಿಲಿಂ ಕಂತಾರಾಂ-ಪೊದಾಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಉಣೆಂ ಜಾಲಾಂ. ಆದಿಂಮಾಗಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಜ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ರಚ್ಲ್ಯೊ ಹಾಂತುಂ ದೇವ್‌ಭಕ್ತ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ದೆಕಿಕ್ ಥೊಡಿಂ ದಿಂವ್ಚಿಂ ತರ್ :

ಪಹಿಲಿ ಸಾಂತಾ ಖುರ್ಸಾಚಿ ಕುರು
ಸಾಂತಾ ಖುರಿಸ್ ಕುರುಕೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ
ಕಿರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್
ಕಿರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್
ಸಾಂತ್ ಖುರಿಸ್ ಕಾಡುಯಾಂಯಿ ಆಮಿ
ಕೊಪೊಳಾರೀ, ಕೊಪೊಳಾರೀ.

ಅಶೆಂ ಮುಖಾರ್ತಾ ಹೆಂ ಪೊದ್ ಭಕ್ತಿಕ್ ಚಿಂತ್ನಾಂನಿ. ಕಪಾಲಾರ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಖುರಿಸ್ ಪಾಡ್ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ವೊಂಟಾರ್ ಕಾಡ್ಚೊ ಖುರಿಸ್ ಪಾಡ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ತಾ. ಹರ್ದ್ಯಾರ್ ಕರ್ಚೊ ತಿಸ್ರೊ ಖುರ್ತ್ ಪಾಡ್ ಅಪೇಕ್ಷಾಂಕ್ ನಾಸ್ ಕರ್ತಾ.

ದೆವಾಚಿಂ ಮಹಿಮಾಂ ವರ್ಣುಂಚಿಂ ಕಂತಾರಾ ಕಾಂಯ್ ಉಣಿಂ ನಾಂತ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ಘೆವ್ನ್ ರಾತ್ ಘಾಲೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ದೆವಾಕ್ ವರ್ಣುಂಚೆಂ ಆನಿ ನಮಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆವಶ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ.

1. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ರಚೊನಿ ಭುಮಿ ಮಂಡಳ್
ಪಾತಳಿಂ ಆಯ್ಲಾಂ ಕಿಂದ್ಯೆ ಫುಲ್.

2. ಕಿಂದ್ಯಾ ಫುಲಾಚಿ ಮಹಿಮಾ ತರಿಪಿಲಾ
ಕೊಣೆ ಕಾಂಯ್ ಮನಾಂತ್ ಚಿಂತುನಾ ತರಿ
ವೊ ತಾಣೆ ರಚೊನಿಯಾಂ ತಾಣೆ ರಚೊನಿಮು.

3. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ಸರ್ಗ್ ರಚಿಲಾವೊ, ದೆವಾನ್ ಸರ್ಗ್ ರಚಿಲಾ
ಸರ್ಗ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲೊಗಾ ಆಂಜಾ ಭಡ್ವ್ಯಾಂನಿ.

4. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ಸಂಸಾರ್ ರಚಿಲಾವೊ, ದೆವಾನ್ ಸಂಸಾರ್ ರಚಿಲಾ
ಸಂಸಾರ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲಾ ತಾಣೆ ರುಕಾ-ಝುಡಾಂನಿ.

5. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ದರ್ಯೊ ರಚಿಲಾವ್ಹೊ, ದೆವಾನ್ ದರ್ಯೊ ರಚಿಲಾ.
ದರ್ಯೊ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲೊಗಾ ಮಾಸ್ಳ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳ್ಯಾಂನಿ.

6. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ?
ದೆವಾನ್ ಮೊಳಾಬ್ ರಚಿಲಾಂವ್ಹೊ, ದೆವಾನ್ ಮೊಳಾಬ್ ರಚಿಲಾಂ
ಮೊಳಾಬ್ ಸುಂಗ್ರಾರ್ ಕೆಲಾಗಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂನಿ.

ಮಂದಾಮೆಂತ್, ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್, ಪಾತ್ಕಾಚಿಂ ಮುಳಾಂ- ಅಸಲೆಂ ಪೊದಾಂ ರುಪಾರ್ ಗಾವ್ನ್ ಬಾಯ್ಲ್ಪಾಟ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲೆ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ.

1. ಓಗಾ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾನ್ ದಿಲಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಭಾಸ್
ತ್ಯಾವಿ ನಿಂಗಾ ಭಾಸೆಚಿ ವೊಡ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಆಸ್
ದೆವಾ ಪುತಾನ್ ಶಿಕಯಿಲೆ ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್.

2. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾ
ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾಚೆಂ ಮೂಳ್
ಆದಾಂವ್ ಎವೆಚೆಂ ಕುಳ್‌ಗಾ ಬಾಪಾ
ಜೆಜುನ್ ಸೊಡಯಿಲಾಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾತ್‌ಯಿ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಂಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್, ಕುಳಿಯೊ ಆನಿ ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತ್ ಕೋಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಪೊದಾಂತ್ ವಿವರಿಲಾಂ :

1. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಶಿರೊಡೆಂ
ಬಾರ್ದೆಸ್ತಾಚಿ ಶಿರ್
ರಾಜ್ ಧರತೀರ್‌ಗಾ ಭೊಗ್ತಾ
ಸೊಮಿ ಸಾಲ್ವಾದೊರಾ.

2. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಬಾರಾ ಹಳ್ದೊಣೆ
ಗುಂಡ್ಯಾ ಘಾತ್ರಾಂಚೆಂ
ಥಂಯ್ ಕೆಲಾ ಇಸ್ಕೊ ತಾಣೆ
ಸಾಂ. ತೊಮ್ಯಾ ಭಕ್ತಾಚೊ.

3. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕೊಂಲ್ಗಟಿ
ಸಭಾ ಭೊಂವ್ತಿ
ದರ್ಯಾ ಮಾಜರ್ ಭೊಳಿಗಾ
ಭಕ್ತ್ ಸಾಂತ್ ಅಲೇಸ್.

4. ಚೊವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕಾಂದೊಳೆಂ
ತಾರ್ವಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ ಬಾರಾ
ಶಿಡಾಂ ಸೊಡ್ಲಿಂ ನವ್ಯಾ ಶೆರಾ
ಭಕ್ತಾ ಸಾಂತಾ ಸಾವೆರಾ.

5. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ನಾತ್ನೊಳೆಂ
ಅಂಬ್ಯಾ ಬೋವ್ ರೂಕ್
ಥಂಯ್ ಬೊರ್ವೆಂ ಸುಖ್ ಆಮ್ಕಾಂ
ಸಂತಾನ್ ಮಾಯೆಚೆಂ.

6. ಸವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಳ್‌ಗಾಂವೆಂ
ತಳ್ಯಾ ಸಕ್ಲಾ ಶೀತ್
ಪರ್ಗಟ್ಲಿ ಮಾತಾ ಕಾಯ್
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ.

7. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಆಸ್‌ಗಾವೆಂ
ಪಾನ್ ಭೋವ್ ನಾಗ್ವೆಲಿಕ್
ಪಯ್ಲೊ ಇಡೊ ಧಾಡುಂಗಾ ಭಕ್ತಾ
ಸಾಂ. ಮಿಂಗೆಲಿಕ್.

8. ಆಟ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊರೊಳಿ
. ದೊಡೆ ರುಕ್ಮೆಚಿ
ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಹುಕ್ಮೆಚಿ
ಕಂದೊಯಿ ಮಾಂಯ್.

9. ನೊವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊಂಬ್ರುವೆಂ
ದೊಣಿ ರುಕುಮೆಚೆಂ
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹುಕುಮೆಚಿ
ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್.

ದೊತೆರ್ನೆಚ್ಯಾ ತಶೆಂ ಬಾಯ್ಬಲಾಚ್ಯಾ ವಿವರಾಕ್ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ರುಪಾರ್ ಸವಾಲಾಂ ಜವಾಬಿಂನಿ ಮಾಂಡುನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ.

1. ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್
ಏಕ್ ದೇವ್ ಸತೆವಂತ್

2. ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಕಿತೆಂ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದೋನ್
ದೋನ್ ಫೊಳಿಯೊ ಮೊಯ್ಜೆಚ್ಯೊ, ಏಕ್ ದೇವ್ ಸತೆವಂತ್.

ಅಶೆಂಚ್ ತೀನ್, ಚಾರ್... ಪಂದ್ರಾ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಸವಲಾಂ ಚಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ಜವಾಬಿ ತಯಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ತೇಗ್ ಪಾತ್ರಿಯಾರ್ಕ್
ಚೊವ್ಗ್ ಎವಾಂಜೆಲಿಸ್ತ್
ಪಾಂಚ್ ಘಾತೊರ್ ದಾವಿದಾಚೆಂ
ಸ ಭಾಣಾಂ ಸೊರ್‍ಯಾಚಿಂ
ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್
ಆಟ್ ಬೆಸಾಂವಾಂ ಭಾಗ್ಯಾಚಿಂ
ನೋವ್ ಕೋರ್ ಆಂಜಾಂಚೆ
ಧಾ ಮಂದಾಮೆಂತ್
ಇತ್ರಾ ಹಜಾರ್ ಆಂಕ್ವಾರಿ
ಬಾರಾ ಆಪೊಸ್ತಲ್
ತೆರಾ ಅಚರ್ಯಾಂ ಸಾಂತಾಂತೋನಿಚಿಂ
ಚೊವ್ದಾ ಹಜಾರ್ ಭುರ್ಗಿಂ
ಪಂದ್ರಾ ಮಿಸ್ತೆರ್ ರೊಜಾರಿಚೆ.

ಹ್ಯೆಚ್ ರಿತಿನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪೊದ್ ಪಳೆವ್ಯಾಂ :

1. ಇಜಾನಂದನಾ ಕುಂವರಾ ದಾವಿದಾ ರಾಯಾ
ಗೊಲಿಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಜಾಕ್ ವಚಾನಾಕಾ ಬಾಳಾ
ದುದಾಚೆ ದಾಂತ್ ತುಜೆ ಝುಡ್ಲೆನಾಂತ್ ಬಾಳಾ
ಸಾನ್ವೊಣೆಚೆಂ ಆಂಗ್ಲೆಂ ತುಜಾ ಪಾಯಾಂ ಮುಳಾ.
2. ಗೊಲಿಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಜಾಕ್ ವೆತಲೊಂ ಹಾಂವ್
ಪಾಂಚ್ ಘಾತೊರ್ ಗೊಪಿಣ್ ಹಾತೆರ್ ಘೆತಲೊಂ ಹಾಂವ್
ಘಾತೊರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ದಾವಿದಾ ಸುಣ್ಣ್ಯಾಕ್ ಮಾರುಂಕ್?
ಗೊಪಿಣ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ ದಾವಿದಾ ಸುಕ್ಣ್ಯಾಕ್ ಮಾರುಂಕ್?
3. ದಾವಿದಾನ್ ಏಕ್ ಮಾರ್ ಮಾರಿಲೊ
ಗೊಲಿಯೊ ಲಟಾಸಿಂ ಪಡಿಲೊ
ಎದ್ಯಾ ವ್ಹಡಾ ಗೊಲಿಯಾಕ್
ಮಾರ್ಲೊ ದಾವಿದಾನ್.
4. ಊರ್ ಊರ್ ಸಾವ್ಲ್ ರಾಯಾ
ಖಂತಿಚಾ ವಿಂಗ್ಳಾ
ಗೊಲಿಯಾಚೆಂ ಶಿಸ್ ತುಜ್ಯಾ ಪಾಯಾಂತಳಾ.

ಗಾಣಾಂ

ಭುಗ್ಯಾರ್ಯಾಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ನಿದಾವ್ನ್, ಆವಯ್ ರಂಗೀನ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿತ್ತ್, ಪಾಳ್ಣೆಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಬಾಳ್ ನಿದೆನ್ ಝುಮ್ತಾ ಆನಿ ಸ್ವಪ್ಣಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಭಿತ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾಯ್ ದವರ್ತಾ. ಪಾಳ್ಣೆಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಭುಗ್ಯಾರ್ಯಾಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ ಹರ್ಯೆಕಾ ಭಾಸಾಂನಿಯಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚಿಂ ಏಕ್-ದೋನ್ ಗಾಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಚಿಂ ತರ್ :

1. ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್
ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್
ಪೊದೆರ್ ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ವ್ಹರ್.
ಬಾಬ್ ರಡತಾ ರಡತಾ
ಪೊದೆರ್ ಬೊಲ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಪೊರ್ತಿತಾ? ಬಾಬ್ ರಡ್ಲ್ಯಾರ್ ರಡುಂ
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ನಾಕಾ ಮ್ಹ್ಣಕಾ.

2. ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾರೆ ದೊಮ್ಸುಲ್ಯಾ
ಉಂಬ್ರಾ ಮುಖಾರ್ ಪೊಣ್ಸುಲ್ಯಾ
ಘಾತೊರ್ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮೊಜಾ
ಪೊಣೊಸ್ ಘಾಡಿ
ಚಾರಿ ಕುಶಿಂ ಮಾರಿ
ಬಾಬಾಕ್ ಮೊಜಾ
ಘೊರೆ ಬುರ್ಕಾಯ್.

3. ಆಗಾ ಮೊಜಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಪಾಕ್ ದೆಖ್ಲಲೊ
ದೆಖ್ಲಲೊ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಪಾಕ್
ಮಿಸಾಕ್ ವೆತಾಲೊ
ಆಗಾ ಮೊಜಾ ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮಾಮಾಕ್ ದೆಖ್ಲೊಲಿ
ದೆಖ್ಲೊಲಿ ಸಾಯ್ಬಾ ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮಾಮಾಕ್
ಬಾಬಾಕ್ ಕಲ್ಸಾಂವ್ ಶಿಂವ್ತಾಲಿ.

ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಗಾಣಾಂ ಆತಾಂಯಿ ಬರ್ಪೂರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಣಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ನಾ.

ಆವಯ್ಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ಏಕ್ ಭಾಗ್. ಆವಯ್ ಬಾಳಾಕ್ ಧಲಯಿತ್ತ್ ವಾಂಜ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಿಂ ಖೆಳ್ಕುಳಾಂ ಕರ್ತಾ.

ಸಾಂಜ್‌ಚ್ ಜಾಲಿ ವಾಂಜ್‌ಚ್ ಜಾಲಿ
ಆನಿ ಧಂಸ್ತರ್ ಬಾವ್ಡಿ ಕಾಂಟಳಲಿ
ಲೆಂಕುರ್‌ವಾಳಿ ವಸ್ತುರಾಂ ಘಾಳಿ
ವಾಂಜ್ ಪಾಪಿಣ್ ಬಸೊನ್ ದುಕಾಂ ಗಳಿ.

ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಕಿತೆಂ ದೀಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ ಆವಯ್. ಹುನ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ದೂದ್ ಬೊಕುಲ್ ಪಿಯೆಲೊ ಗಾಯ್ಚೆಂ ದೂದ್ ಕಾಡ್ನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ :

ಜೈಗೊ ಜೈ ಬೊಕ್ಲಾನ್ ಕೆಲಿ ಸಾಯ್
ಆನಿ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಗಾಯ್ ಬಾಳಾ
ದೂದ್ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್
ದೂದಾಚೆ ಭುಕೆ ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ದೀಂವ್
ಕಡ್ತ್ಯಾ ದೂದಾಚೆ ಬಾಳೆ ಸಯ್ ಲಾಂವ್
ಗಾಯ್ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ದೂದ್ ತಾಟ್ಯಾಂತ್
ಆನಿ ಬಾಳ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಮೊಜೆಂ ನಿದ್ರಾ ಕರಿ
ಎಗೆ ಎಗೆ ಗಾಯೆ ಖಾಗೆ ತುಂ ಕುಂಡೊ
ಬಾಳಾಕ್ ದೀ ಉಂಡೊ ಲೊಣಿಯಾಲೊ.

ಪಾಳ್ಣೆಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಆವಯ್ಕ್ ಬಾಳಾಚ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾ-ಧಯ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಉಡಾಸ್ ಅವಶ್ಯ್ ಯೆತಾ. ಸಮ್ಜಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭಾವಾ-ಭಯ್ಣಿಂಚೆಂ, ಮಾವ್ಯ್ಯಾ-ಬಾಪ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ಕರ್ತಾ :

ವಾಟೆ ವಯ್ಲೆಂ ಘರ್ ತಾನೆಚೆಂ ಪಿವಾನ್
ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ದಿವಾನ್ ಬಾಳ ಆಜೊ ತುಜೊ
ಆಮ್ಚ್ಯೆ ನಂಯ್ತ್ ಬೋವ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಖುಬೆ
ಆನಿ ಮುಂಡಾಸ್ಗಾರ್ ಉಬೆ ಬಾಳೆ ಮಾವ್ಯೆ ತುಜೆ
ದಮಸ್ಕಾಚೆ ಸತ್ರೆ ಮೊತ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಬಾಳ್ಯೊ
ಆನಿ ಸತ್ರೆ ತಾಳಾ ಉಬ್ಯೊಗೆ ಭಯ್ಣಿ ತುಜ್ಯೊ
ತೆಣೆ ಕೋಣ್ ಎತಾ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಕೊಬಾಯೆಚೊ

ಭುಗ್ರೋ ಸೊಭಾಯೆಚೊ ಬಾಳಾ ಮಾವ್ಲೊ ತುಜೊ
ಮಾವ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಪ್ಲೆ ಗಂಧಾಚೆ ತಿಳೆ
ಜಳೊಂವ್ ಬಾಳೆ ದಿವೆ ತುಜ್ಯಾ ಆಜ್ಯಾಳಾಚೆ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕಿತೆಂ ದಿತಾಯ್? ವಿಚಾರ್ ಕರಿ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಲಾಗಿಂ. ತುಜಾ ಅಂಜಾಳ್ ನಿದೆಂತ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಾಸುನ್ ವಿನತಿ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾ.

ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ಲಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾಗ್?
ಆನಿ ಬಾಂಬ್ಯೆಂತ್ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಬರೆಂ ಮಾಗ್.
ಗಾಣಾಂ ಗಾಂವ್ಚಾ ನಾರಿಕ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಪಾಗ್?
ತುಜಾ ರಜಾರಾಂತ್ ಆಜೆಕ್ ಆವ್ಕ್ ಮಾಗ್.

ಆಜ್ಯೆನ್ ಭುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್ ದವ್ರುನ್, ತಾಚೆ ಮೋವ್ ಹಾತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ 'ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ತಾನಾ' ಬಾಳ್ ಕಿಡ್ಕಿಡೊನ್ ಹಾಸಾತ್ ಆನಿ ಆಜ್ಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಾಟಿಂ ಮುಖಾರ್ ಧಲಾತ್.

ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ವೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಲಾರ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ ಘೊಂಟ್ಯಾ ಬೊಯ್ಲಾರ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ತೆಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜಿ ಮಾವ್ಶಿ ಯೆತಾ ಫಾಲ್ಕೆಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಮಾಲ್ತುಲಾಂತ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾ ಮಾಂಚಿಲಾಂತ್
ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಗೊಡಾಚೆ
ಫೊಡ್ಯಾರ್ ಬಸೊನ್ ಬಾಪ್ಪು ಯೆತಾತ್ ಬಾಯೆಚೊ.
ಧಲ್ಗೊ ಬಾಯೆ ಧಲ್
ಧಲಾ ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಕೋಲ್
ಕೊಲಾಕ್ ಪೆಟ್ಲೊ ಉಜೊ
ಬಲಾವ್ ಕೆಲೊ ತುಜೊ
ಕೊಲ್ ಗೆಲೊ ಲಾಸೊನ್
ಬಾಯ್ ಗೆಲೆಂ ಹಾಸೊನ್.
ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಮಾ ಬಡಯ್ತಾಯ್?
ವೊಡಾಚಿ ತಾಳಿ ಝುಡಯ್ತಾಯ್?
ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಉಬೊ ಮ್ಹೊರ್
ಮ್ಹೊರಾ ಮ್ಹೊರಾ ಕಾಂಟೆರಾ

ಸುಕ್ಣಿಂ ಉಬ್ಲಿಂ ಗೊಂಟೆರಾ
ತ್ಯಾ ಮೊರಾಚ್ಯೊ ಕಾಡಿನ್ ಕಾತಿ
ಜೊಳಿನ್ ವಾತಿ ಸಗ್ಳ್ಯೆ ರಾತಿ.

ಸಾರಸ್ವತ್ ಆವಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಧಲಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಸುಂದರ್ ಗಾಣಾ ಗಾತಾ :

1. ಅದ್ದುಗುಲು ದುದ್ದುಗುಲು ಧೈಂಯಾಚೆ
ಸಿಂಪೆ ಪೇಶ ಗಂಧಾಚಿ
ಗಂಧಾ ಲೋಟವ್ಹಾಂವಣತಾಚಿ
ರಾಕ್ಷಸಾ ರಾಣಿ ಚೊಯ್ತಾಚಿ
ಕೂ. ಮ್ಹಣಾರೆ... ಕೂ... ಮ್ಹಣಾ ॥

2. ಮಾಂಕಡಾಚೆ ಪಿಲಾ
ಘೋವ ಖಂಯ್ ಗೆಲಾ?
ತಾಯುಕಿಲ್ಯಾಚಿ ಬಡ್ಡಿ ಘೆವ್ನ್
ಡೋಳು ವ್ಹಾಜವ್ಹಾಕ ಗೆಲಾ
ಕೊಳಾಚಾ ಬಾಮ್ಣಾ
ಪರಬ ಕೆನ್ನ
ಫಲತಾ ಎನ್ನ
ಡಾಂ ಕುಂ ಜಾತ್ತಾ.

ವ್ಹೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್

ವ್ಹೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜಾಂತ್ಲಿಂ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ವಜ್ರಾಂ, ಜಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್-ಮಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಪುಟ್ ಆನಿ ನಿತಳ್ ಉರ್ಲಾಂ. ತತ್ಕಾಲೀನ್ ಸಮಾಜಿಚೆ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಆರ್ಸೊ ಧರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕವಿತೆಂಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಾ ವರ್ವಿಂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ್, ಸಮಾಜ್-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಆನಿ ಮಾನವ-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ದಿಷ್ಟಿಂನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ಪಾರ್ಕುಂಕ್ ಜಾತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹೆ ವಾಟೆನ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಣಾರಿ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಪೂದಾಂ ಘುಡ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಡ್ಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಭೆರೆ ನ್ಹಂಯ್ ಪುಣ್ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಸುಂಗ್ರಾರಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪೊದಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವರ್ನಿ ಸಮಾಜಿಕ್, ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗುಣಾ ವರ್ನಿ ರಿವಾಜಿಂ-ನಿತಿಂಕ್ ಚಡಿತ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಆನಿ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲಾಂ.

ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಲಿಕಿತಾಂತ್‌ಯಿ ವ್ಹೊವಿಯಾಂಚೊ ಪಾತ್ರ್ ವರ್ತೊ ಆಸಾ. ಮಾ। ತೋಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ (1549-1619) ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಮಹಾನವ ಬರಯ್ಣಾರ್ ತಶೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಇಂಗ್ಲೆಜ್

ಮಿಸ್ಸಿಯೊನಾರ್ - ಹಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಖಾತಿರ್ 'ವ್ಹೊವಿ' ಛಂದ್ ವಾಪಾರ್ಲಾಂ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚೆಂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಚೆಂ ಮಾಜ್ಯಾನಾತ್ಲ್ಲೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೆಂ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್' (1616) ಹ್ಯಾ ವೊ ವಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಛಂದಾರ್ ಆಸಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಮುಕೆಲ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ವರ್ಗಾಚೆ ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬೆ ದಿಸಾಂನಿ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂ ರುಪಾರ್ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ಸರ್ಗಾರ್ ಚಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಕಂತಾರ್ 'ವ್ಹೊವಿ' ರುಪಾರ್ ಆಸಾ.

ಆಸುಂಮ್ಸಾಂವ್ ದೀಸ್
ನಿರ್ಮಳ್ ವ್ಹೊರ್
ಆಂಜ್ ಭಡ್ವೆ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್ತಿ
ನೋವ್‌ಯಿ ಕೋರ್.

ಮಾಯೆಚಿ ವಡ್ವಿಕ್ ವರ್ಣಿತ್ತ್ ಆಂಜಾಂಚ್ಯಾ ನೋವ್‌ಯಿ ಕೊರಾಂನಿ ಕೆಲ್ಲೊ ದಬಾಜೊ ಗಾಯಿತ್ತ್ :

ಯೆ ನೊವಿ ಕೋರ್
ಗಾಂವ್‌ಯಿ ವೆಳಾ
ಮಾಗ್ಯಾಂ ಆಧಾರ್ ದಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚಾ
ಮರ್ಣಾ ಕಾಳಾ. ಆಮೆನ್.

ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ವ್ಹೊವಿಯಾಂ-ವೆರ್ಸಾಂನಿ ಜೆಜುಕ್ ಆನಿ ಮರಿಯೆಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ, ಹಿಂದು ಭಾವಾಂನಿ 'ಗಣಪತಿ'ಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ.

ರೊಸಾ ದಿಸಾ ಭಾಂವ್ಡಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ, ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಮುಕಾರ್ ತಕ್ಲಿ ಪಂದಾ ಘಾಲ್ನ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆ/ಹೊರೆತಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾ-ಕಾನಾಂಕ್ ತೇಲ್ ಘಾಲಿತ್ತ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್,

ಕಾನಿಂ ಘಾಲೆಂ ತೇಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಪಾಲಿಂ ಕಾಡ್ಲೊ ಖುರಿಸ್
ವೆಕುಂಠಿಚೊ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀತ್.
ಆಪ್ರೊಸಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ ಕಾಸ್ಗರಾನ್ ಪೆಟ್ಲಿ
ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್ ಭೆಟ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ.

ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್ಕ್ ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಮರ್ಯಾದ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಹೊರೆತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಕದೆಲ್ ವೊಡ್ನ್ ಬಸ್ಚೆ ತಿತ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾಗತ್ ಮರ್ಯೆಲಾಗಿಂ -

ರುಜಾಯ್ ಮಾಯೆ ನಾಕಾ ಕರುಂಕ್ ಪಯ್ಸ್
ಕದೆಲ್ ದವರ್ನ್ ಬಸ್ ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ.

ಕೊಸೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್, ಮಿಲಾಗ್ರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್, ರುಜಾಯ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್-ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ತೆದಾಳಾ ಗರ್ಜೆಚಿಂ.

ರೋಸ್ ಲಾಂವ್ಚೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿ ಮೊತಿ ಧರ್ ತೆಸಾಂವ್
ದಿಗೆ ಮಾಯಿ ಬೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಕೊಸೆಸಾಂವ್
ಮಿಲಾಗ್ರ್ ಮಾಯ್ ಸೈರಿ, ರುಜಾಯ್ ಮಾಯ್ ಘುರ್ಚಿ
ತಿಣೆಂ ಕುರ್ಪಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಹೊಕ್ಲೆಕ್.

ಸಾಂತಾಂ-ಸಾಂತಿಣ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚೊ ಉಡಾಸ್ ಕಾಡಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಎಕ್ಲಿ ಮಾಲ್ಘಡಿ ಉಡಾಸ್ ಕರ್ತಾ!

ಆಪ್ರೊಸ್ ರೋಸ್ ಪುಸುನ್ ತೆಂಡ್ಲೆ ಮುಳಾಂತ್ ನಾಣಯಾ.
ಏಕ್ ಉತಾರ್ ಜಾಣಯಾ ತಿಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಕ್.

ರೊಸಾ ದೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ, ಸಯ್ರಿಂ-ಧಯ್ರಿಂ ರಾಂದೊಯ್ ಸುಟಿ ಕರ್ತಾನಾ ವ್ಹೊವಿಯಾ-ವೆರ್ಸಾಂಚೊ ವ್ಹಾಳೊಚ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ. ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಫುಗಾರ್ನ್ ಫುಮಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಘುರ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ನಮಾನ್ ಘಾವೊ ಜಾತಾ ತಶೆಂ ಘುಡ್ಬಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಂಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಮೆಳ್ತಾ. ವಾಡ್ಯಾಗಾರಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್-ಯೆಜ್ಮಾನಿ ರತ್ನಾಂ ತಶೆಂ ದಿಸ್ತಾತ್ :

ಪಯ್ಲೆಂ ರತನ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿ ಆಮ್ಚೊ ರಾಯ್
ತಾಣೆ ಮಾಟೊವ್ ಘಾಲಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಟ್ಲಾ ಶ್ಥಿರಾ
ದುಸ್ರೆಂ ರತನ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಆಮ್ಚಿ ರಾಣಿ
ಗಿಂಡಾಂನಿ ಪಾಣಿ ತಿವಿ ದಾನ್ ಕರಿ.

ಕಾಜಾರ್ ಕಾಡ್ನ್ ಹಾತ್ ರಿತೆ ಜಾಲೆ, ಪೆಟ್ ರಿತಿ ಜಾಲಿ, ಚಿರಿಂತ್ಲೆ ಪಯ್ಶೆಯಿ ಖಾಲಿ ಜಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿನಾಕಾ; ಭಾಗ್ಯಸಿರಿ ಸುನ್ ಯೆತಾ, ಹೆಂ ಪೂರಾ ಭರ್ತಿ ಕರ್ತಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂಯ್ಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ :

ಹಾತ್ ರಿತೆ ಪೆಟ್ ರಿತಿ ಚಿರಿ ರಿತಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಕಾ ಕರುಂಕ್ ಚಿಂತಾ
ಭಾಗ್ಸಿರಿ ಸುನ್ ತುಜಾ ಘರಾ ಯೆತಾ.
ಜುಜೆ ಬಾಪಾಕ್ ವ್ಹೊಥ್ಲಿಕ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್
ಕೊಣೆಂಯಿ ರಾಗಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾಕಾ, ತಾಕಾ ಆಪವ್ನ್
ಹಾಡುಂಕ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಇಡೊ ಧಾಡ್ಲಾ.
ಯೆಜ್ಮಾನಿಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೊ ಚುಡೊ
ಫುಡೆಂ ಧಾಡ್ಲಾ ಇಡೊ ಭಕ್ತಾ ಸಾಂ. ಜುಜೆಕ್.

ವ್ಹೊವಿ ಸಾಂಗ್ತೆಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಹ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ಬರೆಂಚ್ ಮೊಲ್ ಬಾಂಧ್ತಾ. ಬರಿ ವ್ಹೊವಿ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಿಲಿಮೂ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ :

‘ವೊರ್ಲಾಬ್ಯಾ ಪೊಂತಾಕ್ ಬಾಂದ್ಲಿ ಏಕ್ ರುವಿ
ಮಾಣ್ಕುಲಿ ವ್ಹೊವಿ ಮೊಜಿ ಹೊಗ್ದಾಯ್ಲಿ’
ಅಶೆಂ ತಶೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ರೋಸ್ ಮುಗ್ದಾಲಾ.

‘ದೀಸ್ ಉದೆವ್ನ್ ದಿಸಾಕ್ ಪಡ್ಲಿಂಲಾರಾಂ
ಹೊರೆತ್ ಮೆಜ್ಯಾ ವೊರಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರೆಸ್ಪೆರಾಚಿಂ’
ರೆಸ್ಪೆರಾಚೊ ವೇಳ್ ಲಾಗಿಂ ಆಯ್ಲಾ.

‘ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಾ ಹೊಕಾಲ್ ಭಾಯ್ರ್ ಭಿತರ್ ಸರ್ತಾ.
ಪಯ್ಲೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ್ತಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ.’
ದುಸ್ರೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ದೆವಾ ಪುತ್ರಾಲಾಗಿಂ,
ತಿಸ್ರೆಂ ದೇವ್ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಸಾಂತಾಲಾಗಿಂ,
ಚೊವ್ತೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಯ್-ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ
ಆನಿ ಪಾಂಚ್ವೆಂ ಸಮೇಸ್ತ್ ಪರ್ಜೆಲಾಗಿಂ.

ಆತಾಂ ಹೊರೆತಾ ಬಾಬಾ ದೊಡ್ತೆ ಗೆಲ್ಯಾತ್ ಘೊಡೆ
ಬಾರಾ ಕಾಣ್ಫೆ, ಧೆಡೆ ತುಕಾ ಸಾಂಗಾತಾಕ್.

ವೆತಾನಾ ವಚ್ ಹೊರೆತಾ ಕೊಂಬಾ ವ್ಹಾಜ್ವಾನ್
ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ ಯೆ ಹೊಕ್ಲೆಚಾ ಸಾಂಗಾತಾನ್.

ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ಬಾರಾ ಜಣ್ ಪಾದ್ರಿ ಶೆಂಭರ್ ವಾತಿ ಜಳ್ತಾತ್. ಮಿರೊಮ್ ಘಾಂಟ್ ಮಾರ್ತಾನಾ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೊಡ್ತಾಂತ್ ಫುಲ್ಲಿ ತಿ ಪಾತ್
ಉಜ್ವೊ ದಿ ಹಾತ್ ತುಜ್ಯಾ ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್.

ರೆಸ್ಪೆರ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಡೊ ಭರ್ತಾನಾ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಸರ್ಗಿಂಚ್ಯಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ಚಡ್ತಾ.

ಸಾಡೊಚ್ ಹಾಡ್ನ್ ದವರ್ಲಾ ಬಾಂಕಾ
ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಯೆಗಾ, ಸರ್ಗಿಂಚ್ಯಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ
ನವ್ಯೆ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆಯಾಪಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾಂಯ್ ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾ.
ಹಾಂವ್ ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾಂ ಬಾಪಾ ತುಕಾ ಸಮರ್ಪುನ್
ತಾಚ್ಯೆ ನಾಂವಿಂ ಘೆಗೆ ಹೊಕ್ಲೆ ಆಯಾಪಣ್.
ಆಯಾಪಣಾಚಿ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯ್ ವರ್ಣಿತಾ.

ಸರ್ಪಳೆಚೊ ಪೊಡ್ ಧರ್ತಾನಾ ಜಡ್
ಆಯಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ದೆವಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್.

ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂಧ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊಕ್ಲೆಚೆ ಕೇಸ್ ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೆ ದಾಂತೊಣೆನ್ ಸುಂಗ್ಗಾರಾವ್ನ್, ಜಾಯೊ, ಶಿಂವ್ತಿಂ, ಆಬೊಲಿಂ ಮಾಳ್ನ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತಾತ್.

ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವೇರ್ಸ್ಯಿ ತಿತ್ಲೆಚ್ ಗರ್ಜೆಚೆ. ಮಾಟ್ವಾಚ್ಯಾ ಬಾಗ್ಲಾಚ್ಯಾ ದೋನೀ ಕುಶಿಂನಿ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಚ್ಯಾ ವರಾಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಂನಿ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಘನಾ-ಗಂಭೀರಾಯೆನ್ ಉಬೆ ರಾವೊನ್ ಗರ್ನಾಳಿ-ಫುಗೆಟಿಂಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾ ಮಧೆಂ ವೇರ್ಸ್ ಗಾತಾನಾ ಸ್ವರ್ಗೀಯ್ ಸೊಭ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ರಾಯಾಳ್ ಮರ್ಜಿ ಥಾರ್ತಾ :

ದೆರಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೊ ವೊರ್ ಆನಿ ನೆಣಾ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್ ವೇಳ್
ಮುಖಾರ್ ಧಾಡ್ತ್ಯಾಂವ್ ಖೆಳ್ ಆರ್ಕ್ ವಿಯೊಲಾಂಚೊ
ಆರ್ಕ್ ವಿಯೊಲ್ ದೆರಾಂತ್ ಆನಿ ರೆಬೆಕ್ ಕಾಂತಾರ್ ಸಾಲಾಂತ್
ಉಜ್ವಾಡ್ ಫಾಂಕ್ಲಾ ಘರಾಂತ್ ದೊಗಾಂಯ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ಯಾಂಚೊ.

ಮುಕಾರ್ ವೆರ್ಸಾಂನಿಂಚ್ ಸಂಭಾಷಣ್ ಚಲವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವೊರಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ವೊತ್ ಪಡೊನ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ತೇಲ್ ಹುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾತೆಂ ಕರ್ಪಾತಾನಾ ಭಿತರ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆತುರಾಯ್ ಜಾತಾ :

ಪಯ್ಲೊ ಖಜ್ನೊ ಸೊಡಾ ಆನಿ ದುಸ್ರೊ ಖಜ್ನೊ ಭರಾ
ಲಾವ್ಡಾತ್ ಕಂತಾರ್ ಕರ್ನ್ ವೊರಾಣ್ ಭಿತರ್ ಕರಾ.

ವ್ಹೊವಿಯಾಂ-ವೆರ್ಸಾ ಮಾರಿಫತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಪಂತಾಟ್ ಚಲಂವ್ಚೊ, ಆಪಾಪ್ಲಿ ಜಾಣ್ತಿಕಾಯ್ ಪ್ರದರ್ಸುಂಚಿ ಭಾರಿಚ್ ಆತುರಾಯ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾ. ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಸಾಡೊ ಏಕ್ದಮ್ ಮೊಲಾದಿಕ್; ತೊ ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಕ್ ತಕ್ಲಿ ಘುಂವ್ಲೊಳ್ ಆಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಾಡ್ತಿಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಫುಕಾರಿತ್ :

ತ್ಯಾವಿ ಭಟ್ಕಳ್ಗಾರಾಚಿ ನಾತ್ಲಿ ಆಮ್ಕಾಂ ವಳಕ್
ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಆಯ್ಲಾ ಕಾಳೊಕ್ ಸಾಡೊ ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ.

ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ತಿಚಿ ಏಕ್ಲಿ ಮದಾಮ್ ಖುಬಾಳ್ತಾ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ :

ತುಳ್ಶ್ಯೆ ಭಾಸೆನ್ ಕುಳ್ಟಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಕುಡು.
ಕಳ್ಸೆಂತ್ ಮೆಜ್ಲಾ ದುಡು ಹೊಕ್ಲೆ-ಬಾಪಾಯ್ನ್ ತುಜಾ.

ಪಯ್ಲೆಂ ವೊ ವಿ ಗಾಯಿಲ್ಲೆಚ್ಯಾ ಮುಸ್ಕರಾಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾತಾ.

ಭರ್ತಾರಾಗೆರ್ ಕಾಂಯ್ ಚಡುಣೆಂ ಜಾಯ್ತ್ ತರ್
ಹೊಕ್ಲೆ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಸಾಂಗೊನ್ ಧಾಡ್.

ಜವಾಬ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ತಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚೆ ಪಾಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ :

ಘುರಾ ಪಾಟಿಂ ಗುಡೊ, ಗುಡ್ಯಾಪಾಟಿಂ ಫಾಟ್
ಸಾಂಗೊನ್ ಧಾಡ್ಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವೊರೆತ್ ಫೊಡಿತ್ ಪಾಟ್.

ಎಕ್ಲಿಬಾಯ್ಲ್, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬೂದ್ ಸಾಂಗ್ತಾ :

ನಾರ್ಲ್ ಕಾಂತುನ್ ನಾರ್ಲಾಚೊ ಕೆಲೊ ಚುರೊ
ಭಾಂಗಾರ್-ಶಿಂಗಾರ್ ನಾಕಾ ಹೊಕ್ಲೆ ಭರ್ತಾರ್ ಪುರೊ.

ಭಾಂಗಾರ್-ಶಿಂಗಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೆವ್ಳಿಲೆಚ್ಯೆ ಕಾನ್ ನೀಟ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಜವಾಬ್ ಉಸಾಳ್ತಾ

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘುರಾ ಪಾಟಿಂ ಮದ್ರೆಚಿ ವಾಲ್
ಭರ್ತಾರಾಕ್ ಗುಂತುನ್ ತುಜ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್.

ಕಾಜಾರಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್, ವೊಹ್ವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್ ಗಾತಾನಾ, ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ, ಸೊವ್ಯಾರ್ ಬಸಯ್ತಾನಾ ವಿಧ್ವಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಪ್ರವೇಶ್ ನಾ. ಏಕಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ವಿಧ್ವಿನ್ ಆಶಾ ಭಾಗಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕ್ ವೊಹ್ವಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಉರ್‍ಲ್ಲ್ಯೊ ಬಾಯ್ಲ್ಯೊ ಉಚಾಂಬಳ್ ಜಾತಿತ್ :

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘುರಾ ಪಾಟಿಂ ಆಬೊಲ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಂಡ್
ದೊಗಾಂ ಘೊವಾಂಚಿ ರಾಂಡ್ ಹಾಂಗಾ ವೊಹ್ವ್ಯೊ ಗಾತಾ.

ಮ್ಹಣ್ ಗಾಳಿ ದಿತಿತ್. ಆತಾಂ, ಹೊಕಾಲ್ ಸೊಡ್, ಮಾಂಯ್‌ಚ್ 'ಮಿಡಿ' ಘಾಲ್ನ್ ಹಲೊ ಡಿಯರ್ ಮ್ಹಣಾತ್ತ್ ಆಸ್ಸೊ ತಿಳಿತ್ತ್ ಆನಿ ಕಾಳೆ ಜಾಲ್ಲೆ ವೋಂಟ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕರಿತ್ - ಅಶೆಂ ವೊಹ್ವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್ ಬಂಧ್ ಪಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ಅಸಲೆ ಸಂದರ್ಭ್‌ಯಿ ಚುಕ್ತಾತ್.

ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ

ಮನ್ಶಾಂ ಮಧೆಂ ಜೆ ಸಬಾರ್ ಥರಾಂಚೆ ಬಾಂಧ್ ಆಸ್ತಾತ್, ಹಾಂಕಾಂ ಥಿರ್ ಕರುಂಕ್ ಯಾ ಅಥಿರ್ ಕರ್ನ್ ಉಡಂವ್ಕ್ ಭಾಸ್‌ಚ್ ಆಯ್ದ್. ಹೆಂ ಆಯ್ದ್ ಜಾಣ್ತೆಕಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ನಿತಿಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್ ಜಾತಾ-ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ, ನಾಸಾಚೆಂ ಆನಿ ದುಖಾಚೆಂ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ. ಅಶೆಂ ಆದಿಂಮಾಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಗಾ-ರಾಗಾ, ನಿತಿ-ಅನಿತಿ, ಸಂತೊಸ್-ದುಕಾಂ ಮಧೆಂ ಝುಜ್ ಚಲತ್ತ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಆನಿಕ್‌ಯಿ ಚಲ್ತೆಲೆಂ. ಹ್ಯೆ ಘುಸ್ಪಡಾಯೆ-ಜಿಣಿಯೆ ವಿಧಾನಾ ವಾರ್‍ಯಾ-ವಾದಾಳಾಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ತೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂನಿ ಜಿತಾ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸ್ಪಂದನಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಥಾರ್ತಾ. ಹಾಚಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಜಾವ್ನ್ ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಉಬ್ಜಾತಾತ್. ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಶಾಣೆಪಣಾಕ್ ಸಾಣೆ ಧಲ್ಯಾರ್, ಗಾದಿ ವಿಸ್ತಾರ್ ಆನ್ಯೊೇಗಾಕ್

ಮಟ್ವ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಬಂಧ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲೆ. ಗಾದಿಂಕ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ 'ಮ್ಹಣ್ಣಿ' ಯಾ 'ಆದಗತ' ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಉಲೊ ಮಾರ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗೂಂಡ್ ವಿಚಾರ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತಾತಾತ್ ಜೆ ಅನ್ಭೋಗಾಚ್ಯಾ ಪರಿಪಿಕಾಯೆಚ್ಯಾ ಶಿಖರಾರ್ ಉಬೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಮಧೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಚ್ಯೆ ಥೊಡ್ಯೊ ಗಾದಿ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ರುಜು ಜಾತಾ.

1. ಅಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ರುಕಾಕ್ ಪೊಂಗೆರಾಚಿ ಸಾಲ್ ಲಾಗ್ತಾಗೀ?
2. ಆಮಾಸ್ ಯೆತಾನಾ ಪುನೊವ್ ರಾವ್ತಾಗೀ?
3. ಕಿಲ್ಲಾರ್ ಬಾವ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವಾಸ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಯೇತ್.
4. ಉದ್ಕಾಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್ ಸುಂಕಾಟ್ ಉಡ್ತಾ.
5. ಹಸ್ತಿಕ್ ಘಾಂಟ್ ನಾಕಾ.
6. ಸಂಯ್ಯಾಚೆಂ ಬೊಡ್ ಸಸ್ತಿಚೆಂ ಕೊಡ್.
7. ಹಾತಾಚಿಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆರ್ಸೊ ನಾಕಾ.
8. ಕಿಂಳ್ದಿದ್ ವೊಂಪ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಿಳಿದ್ ಪಿಕ್ತಾಗೀ?
9. ಯೆಂಟೊ ಲಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ವೋಳ್ ವೆತಾಗೀ?
10. ಪೊಟ್ ಭರ್ಲ್ಯಾರ್ ಗರೆ ಕೊಡು.

ಸದಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂನಿ ತಾತ್ವಿಕ್ ಉಂಚಾಂಯ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭುಂಯ್-ಭಾಟಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್, ಕೆಲ್ಸ್ಯಾ-ಕುಂಬಾರಾ-ಮೊಡ್ವೊಳಾಂಕ್, ಸುಣ್ಯಾ-ಮಾಜ್ರಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಂನಿ ಮೊಳ್ಳಾಂ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಆಲೋಚನಾಂಕ್ ಬಂಧಿತ್ ಕೆಲಾಂ. ಮೊಡ್ವೊಳಾಚ್ಯಾ ಗಾಡ್ವಾಂತ್ ಜಿಣಿಯೆಚೆಂ ಕೊಡು ಸತ್ ಪಳೆಲ್ಲ್ಯಾ, ಮ್ಹೊಸಿಚ್ಯಾ ವಾಸ್ರಾಂತ್ ಮನ್ಯಾಚಿ ಸಸಾರಾಯ್ ದೆಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಚಿಂತ್ನಾಂಕ್ ಮಾಂದಿಜಾಯಿಚ್ ಪಡ್ತಾ. ದುಬ್ಳ್ಯಾಪಣಾಚ್ಯಾ ಕಷ್ಟಾಂಕ್ ಕಾಮ್ಗಾರಾಂಚ್ಯಾ ನಷ್ಟಾಂಕ್, ವ್ಹಡಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯೆಕ್, ತರ್ನ್ಯಾ ರಗ್ತಾಚ್ಯೆ ಉಚಾಂಬಳಾಯೆಕ್, ಪಯ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದಳ್ಬಾರಾಕ್ ಸಂಪ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ದವರ್ಲಾಂ.

ಅಂಬೊ ಪೊಣ್ಸಾಂತ್ ನಹಿಂ, ದುಬ್ಳೊ ಮನ್ಯಾಂತ್ ನಹಿಂ.
ಆಟಿಚೊ ಕಣೊ ಮಾಳೊ ಮೊಡ್ತಾ, ಸೊಣಾಚೊ ಕಣೊ ಪೆಂಕಾಡ್ ಮೊಡ್ತಾ.
ಆಸಾ ಗುಲೊ, ಮಾರ್ತಾ ಉಲೊ; ನಾ ಗುಲೊ, ಪಡ್ಲೊ ಮುಲೊ
ಆವಯ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಪೋಟ್, ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಪಳೆಂವ್ಚಿ ಪಾಟ್.
ಎಕಾ ಘಡಿಯೆಚ್ಯಾ ಆಟಾಕ್ ಪಮ್ಮ್ರದಾನ್ ಖಾಡ್ ತಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್.
ಏಣೆಲಾಕ್ ವಯ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್, ಸುಗ್ಗೆಕ್ ಸುಕೆಂ ಉದಾಕ್, ಕೊಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಪರ್ನೆಂ ಉದಾಕ್.

ಕಾನ್ ತುಟ್‌ಲ್ಲೆಂ ಶೆಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೊಡೊ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತ್.

ಕುಳ್ಳಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾನಾ ಇತ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕುಳಿತ್ ಖಾತಾನಾ ಕಿತ್ಲೆಂ?

ಕೆಲ್ಯಾಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಮ್ಹೊಸಿಚೆಂ ವಾಸ್ರುಂ ಸಯ್ತ್ ಪಾಯ್ ಉಕಲ್ತಾಲೆಂ ಖಂಯ್.

ಗಾಡ್ವಾಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಥಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೊರ್ಚಾ ವರ್ನಿ ಹಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಥಳಾ ಪಡೊನ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.

ಗಾದ್ಯಾಕ್ ಮೇರ್ ಘುಟಾಯ್, ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಫಿಯಾದೊರ್ ಘುಟಾಯ್.

ಘರ್ ಆಸ್ಕತ್, ಬಾಯ್ಲ್ ಮಾಂಕಾಡ್ ತಾಚ್ಯೆ ವಯ್ರ್ ನಾ ಸಂಕಡ್.

ತೂಸ್ ಕಾಂಡುನ್ ಹಾತಾಂಕ್ ಫೊಡ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ತೆಂಕ್ಡಿನ್ ಮೊಂವ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊಂಡಾಕ್ ಪಡ್ತಾಗೀ?

ದುಬ್ಳ್ಯಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊರಾನಾಯೆ, ಗ್ರೇಸ್ತಾಚೆಂ ಘರ್ ಲಾಸಾನಾಯೆ.

ಧಾ ಜಣಾಂನಿ ಕಾವ್ಳೊ ಖಾವ್ನ್, ಕಾವ್ಳೊ ಖಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಜಾತಿಂತ್ಲೊ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.

ಬರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೊಕಾಲ್-ಹೊರೆತಾಚೆಂ, ವಾಯ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಲ್ಯಾಚೆಂ. ಮೂಂಜ್ ಪಳೆ ಕಾಸ್ಟಿ ನ್ಹೆಸ್.

ಮೊಡ್ವೊಳ್ ವೊತ್ ಯೆತಾನಾ ಭಿಕ್ಣಾಂ ಭಾಜ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್, ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಾನಾ ಉಂಬಳ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್.

ರಾತ್ಚೆಂ ಘರಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ, ದಿಸಾಚೆಂ ರಾನಾಂತ್ ಉಲಯ್ನಾಯೆ.

ವ್ಹಡಾಚೊ ವೊಡೊ ರಾಕ್ತಾನಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾಚೊತೊಡೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಖಂಯ್.

ಶೆಟಿಚೊ ಬೊಯ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊ ಗಾಂವ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಆಯ್ಲೊ, ಶೆಟ್ ಪಡ್ಲೊ ಕೊಣ್ ನಾ.

ಸುನೆಕ್ ಕಾಂಡುಂಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್. ಧುವೆಕ್ ವಾಸ್ಡುಂಕ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್.

ಹಿಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣಾ ಖಂಯ್, ಸಾಳ್ಯೊ ದುಬ್ಳ್ಯಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣಾ ಖಂಯ್, ತಾಪ್ ಗ್ರೇಸ್ತಾಗೆರ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹುಣ್ ಖಂಯ್.

ಮೊತಿಯಾಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಪುರೊನ್ ಗೆಲಾಂ ತೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಹಾಂಗಾ ವಿವರುಂಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಾಚ್ಯ್ಯಾನ್ ಎಕೇಕ್ ಗಾದ್‌ಯೀ ಮೊತಿಂತ್ ವೊರವ್ನ್ ಜಿರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಚಡಿತ್ ಸ್ವಾದ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಮೆಳಾತ್.

ಹ್ಯಾಚ್ ಸುರ್ಪಾಯೆಚ್ಯೊ ಗಾದಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬಾಂವ್ಡಾಂಲಾಗಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

1. ದಾಂತ್ಯಾತುಲೆಂ ರಡ್ತಾನಾ, ಸುಪಾಂತುಲೆಂ ಹಾಸ್ತಾ.
2. ತೂಪೀ ಘಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಆಯ್ದು'ನಾಕೀ ನಯೀ ವತನಾ.
3. ದರಿಯಾಂ ಆಸಾ ಮಾಸೋ, ಮೋಲ್ ಕರತಾ ಪಿಸೋ.
4. ಮಾಳಪ್ಪ ಪೈಕೀ ಜ್ಯೋಇರು ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಸಂಗ್ರಮಾಕ ಪೇಜವೇ?
5. ಹೂನ ಪೇಜೇಕೀ ತೂಪ ನಾಕ್ಕಾ, ಧಾಕಟಿ ಬಾಯ್ಲೇಕ ರೂಪ ನಾಕ್ಕಾ.

6. ಹಾತಾ ಕಾಂಕ್ಣಾಕs ಆರಶಿ ನಾಕ್ಕಾ, ಮೊಡ್ಕೊಳ್ಯಾ ಚರಡಕs ಬಾರ್ಸೊ ನಾಕಾ.
7. ಗೋರು ನಿಪ್ಪಯ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಗೊಟೊ ನಿಪ್ಪಯ್ನಾಕಾ.
8. ಬರಿಲ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕs ದಹ್ಯಾಂತು ಘಾತ್ತೊರು.
9. ಪಿಂಡಾಕs ಅಂಡs ಲಾಯಿಲ್ಯಾವಾರಿ.
10. ಉದಾಕಾರಿ ಬಡ್ಡಿ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರ್ಯವರಿ ಗೋವs ಬಾಯ್ಲು‌s ಏಕsಚಿ.

ಹ್ಯಾ ಗಾದಿಂನಿ ಗಳ್ಸಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಾಸ್, ಅನುಪ್ರಾಸ್, ಯಮಕ್, ಅಲಂಕಾರ್, ಉಪಮಾನ್ ರೂಪಕ್, ಪ್ರತಿಮಾ ಆನಿ ಸಂಕೇತಾಂ ಹೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಗಾದಿಂಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ದೀನಾಂತ್.

ಹುಮಿಣ್ಯೊ

ಹುಮಿಣ್ಯಾಂಕ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾರ್ಕೊನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭುಂಯ್ ತಶೆಂ ಆಕಾಸಿಂ ಆಪ್ಣೆಂ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಆಸಾ ತಶೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಸೊಭ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ ಗಜಾಲಿಂಕ್ ವಿಂಚ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ವಿಣುನ್ ಏಕಾ ಸಮಸ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಗುಂತ್ಲ್ಯಾರ್ ಮೋಲ್ ಯೆತಾ. ಹೆಂ ಜಾಣ್ವಾಸಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಥಳ್. ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಿಚಾರ್ತೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಜವಾಬ್ ದಿತೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೆಂದ್ವಾಕ್-ಮತಿಕ್ ಖುಶಾಲಾಯ್-ಜ್ಞಾನ್ ಹಾಡ್ನ್ ದಿತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಣ್ಯಾ ನೆಣ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಝುಳ್ಕೊಂಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ದೆಕಿಕ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾತ್ :

1. ಅಂತ್ರಳಾರ್ ಥೊರುಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಯ್ತೊ. (ಚೀಂಚ್)
2. ಆಣ್ಸಿ ರುಕಾರ್ ನೊವ್ವಿಂ ಫಳಾಂ. (ನಾತ್ಲೊ)
3. ಕಣ್ಕೆಚ್ಯಾ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ ಸೊಸ್ಯಾಚಿಂ ಪಿಲಾಂ. (ಉವೊ)
4. ಕಾಳ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಾಳೆಂ ಮಾಜಾರ್. (ಭಾಣ್ಶೆರೆಂ)
5. ಕೊವ್ಡೊ ರಾಯ್ ಮಾತಿ ಖಾಯ್, ತೀನ್ ತಕ್ಲ್ಯೊ ಧಾ ಪಾಯ್. (ನಾಂಗೊರ್, ಕೊಸ್ಸಿ, ಜೊತ್)
6. ಗೆಂದಾ ಚರೊನ್ ವೆತಾ, ಕಾರಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾ. (ಗುಡೊ ಲಾಸ್ತಾ, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಬೊರ್ ಜಾತಾ.)
7. ಡಾಮ್ ಡಕಳ್, ಪಂದಾ ಪೊಕಳ್, ವರ್ಸಾಕ್ ಏಕ್ ಕಾಪಾಡ್. (ಪಾಕೆಂ ಶಿಂವ್ಚೆಂ)
8. ತೀನ್ ಪಾಯಾಂಚೊ ತಿಕ್ಲೊ ಘೊಡೊ, ತಾಚೆರ್ ಬಸ್ಲಾ ಕಾಳೊ ಚೆಡೊ. (ರಾಂದೊಣ್ ಆನಿ ಮೊಡ್ಕಿ)
9. ಬಾರಾ ಪಡ್ವೊಳಿಂ ಆಟ್ ಆಡೊಳಿಂ, ಚಾರ್ ಚೌಕೊಳಿಂ, ದೋನ್ ಮಾಣ್ಕೊಳಿಂ. (ದುಕ್ರಾಚೆ, ಸುಣ್ಯಾಚೆ, ಗೊರ್ವಾಚೆ, ಬಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಬೊಂಬ್)
10. ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೆ ಬುಲಿಂತ್ ರುಪ್ಯಾಚಿ ಪೂಡ್. (ಮಿರ್ಸಾಂಗೆಚ್ಯೊ ಬಿಯೊ)
11. ಮುರೊ ಖೊಂಡ್ಲೊ ಮಾತಿ ಮೆಳ್ಳಿ, ಮಾತಿ ಖೊಂಡ್ಲಿ ಖಡಾಪ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ, ಖಡಾಪ್ ಖೊಂಡ್ಲೆಂ ಶೇಡ್ ಮೆಳ್ಳಿ, ಶೇಡ್ ಖೊಂಡ್ಲಿ ಉದಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. (ನಾರ್ಲ್)

12. ಪರ್ಜಳಿಕ್ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಜಕ್ರಿಯಾಲ್ ಧಾಂಕ್ಣೆ, ಹಿ ಹುಮಿಣ್ ಪಾರ್ಕಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ. (ಕಾಲ್ಸ್ ಆನಿ ಪಾತೆನ್)

13. ಸರ್ ಸರ್‌ವಾಲಿ ಸರ್ಗಾರ್ ಗೆಲಿ. ಆವಯ್ ಮೆಲಿ, ಧುವ್ ಜನ್ಮಾಲೊ (ವಾಲ್ ಆನಿ ಸಾಂಗ್)

14. ಆಕಡ್ ಪಾಕಡ್ ತಾಂಭ್ಯಾ ಭಾಣ್, ಬತ್ತೀಸ್ ರುಕಾಂಕ್ ಏಕ್ ಪಾನ್ (ಜೀಬ್)

15. ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕಾಸ್ಟಿ ನ್ಹೆಸ್ತಾ, ವ್ಹಡ್ ಜಾತಚ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯ್ತಾ (ಕೀಲ್ರ್)

ಅಸಲ್ಯಾಂ ಶೆಂಭರೊಂ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ತಕ್ಲಿ ಖರ್ಚಿತಾನಾ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಪುರಾಸಣ್ ಮಾಜ್ವಾತಾ ಆನಿ ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೊ ಸಂತೊಸ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಿ ಜಿಣಿ, ಸಂಯ್ಮ್, ವೊಡ್ಮ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಗಾದಿಂನಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ ತೀಳ್ನ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಕಳ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯೊಚ್ ಥೊಡೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಜ್ಯೊ ಸಾರಸ್ವತ್ ಘರಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಾತ್, ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

1. ತೀಕ ತೀಕಃ ಪಾನ
ಕರ್ಬಲಾಂಚೆ ರಾನ
ತೆಜ್ಜೆ ನಾಂವ ಸಾಂಗಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ
ತುಕಾ ಉರ್ನಾ ಮಾನಃ. (ಆಲೆಂ)

2. ದಣ್ಬೊ, ದಣ್ಬ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕುಡವು
ಕುಡವಾ ವಯ್ರಿ ಸಿದ್ಧೆ
ಸಿದ್ಧ್ಯಾವಯ್ರಿ ಗುಡ್ಡೊ
ಗುಡ್ಡ್ಯಾ ವಯ್ರಿ ಕರಃಡ
ಕರಡಾ ವಯ್ರಿ ಗೊರಃವ ಚರತಾ. (ಮನಿಸ್)

3. ಹಡ್ಪ, ಹಡ್ಪ್ಯಾ ಭಿತರಿ ಖಡ್ಪ
ಖಡ್ಪಾ ವಿತ್ತರಿ ಶಂಖು
ಶಂಖಾ ಭಿತ್ತರಿ ತೀರ್ಥ. (ನಾಲ್ರ್)

4. ಘರಾಂತ್ ಮ್ಹಾಕ್ಕಾ ಆಪ್ಡಿಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್
ತುಕ್ಕಾ ನೀದ್ ಪಡನಾಃ. (ಬಾಗಿಲ್)

5. ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘರ್ಬಾ ದೇವಾಕಃ
ಮೂಸಃ ಆಪ್ಡಿನಾಚಿ (ಉಜೊ)

6. ದಿವ್ಸಾಕಃ ಕಃಳೋ
ರಾತ್ರೀಕಃ ಫೂಲಃ (ಮಾಂದ್ರಿ)

7. ಮುಖಾರಿ ಬಸ್ಲಾ ಟೊಪ್ಪಿ ಭಟ್ಟು
ಮಾಕ್ಷಾನಽ ಆಸಾಚಿ ಪಾಂಯ್ಯಿಂ ಲೋಽಕು. (ಕೆಂಳ್ಳೊ)

8. ತಾಂಬ್ಡೆ ತೊಂಡಾ ಸಾಯ್ಬು
ಪಾಟ್ಲೆನಽ ವಟ್ಟು ಚೆಯ್ಡುಽ (ಕೆಂಳ್ಳೊ)

9. ಘಾಟಾರಽ ಸಾನು ತೀಽನಿ ಕಲಽವಂತಽ ಆಯ್ಲೆ
ಏಕಽ ತಳ್ಯಾ ಗೆಲೆ
ಎಕಽ ರುಕಾರಿ ಗೆಲೆ
ಎಕಽ ಹಿಂಡಾಂತು ಗೆಲೆ. (ಸಾಳಕ್, ಸಾಂಪೆಂ, ಕೇದಗ್)

10. ಚುನ್ನೊ ಕಾಡೀಲೆ ಘುರಽ
ವಚ್ಯಾಕಽ ವಾಟ್ ನಾ. (ತಾಂತಿಂ)

ಹ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಾರ್ಕುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾತಾ. ನಾರ್ಲಾ ಖಾತಿರ್ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಥಂಯ್‌ಯಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಮೆಳ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದು ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಭಾಶಿಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್‌ಥಳಾಚೊ ಫರಕ್‌ಯಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

‘ಪರ್ಜಳಿಕ್ ಕುಂಡ್ಲೆಂ ಜಕ್ರಿಯಾಲ್ ಧಾಂಕ್ಣೆ’ ಆನಿ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಘುರ್ಬಾ ದೆವಾಕ್ ಮೂಸ್ ಆಪ್ಡಿನಾಚಿ. ಹೆಂಚ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿತಾತ್.

ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾನಪದೀಯ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಬೋವ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ವಿಸ್ತಾರ್ ಆಸಾ. ತಾಚೆಂ ವಿಸ್ತೃತ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಚಡ್ ಆಸಾ.

ಆಮ್ಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್

✍ ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರುಸ್, ಪೆರ್ಮುದೆ

ಆಮ್ಚ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾರ್ಯಾಂವೆಳಿಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಉದ್ದೇಶಾನ್ 'ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್' ಗಾಯ್ತಾ. ಆಜ್ ಕಾಲ್ ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಫಕತ್ ರೊಸಾವೆಳಿಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ರೀತ್ ಆನಿ ಫುಡೆಂ ಚಲಜೆ ಜಾಲ್ಲೆ ವಾಟೆಚೆರ್ ಏಕ್ ನದರ್.

ಕೊಡ್ಯಾಳ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಸಬಾರ್ ಸ್ಥಳೀಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಪೆಗಾಚ್ಯಾ ಬಳಾರ್ ಆನಿ ಗರ್ಜೆ ತೆಕಿದ್ ಉರೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಣ್, ಕೊಬು ವಾಂಟ್ಚೆಂ, ಆಲ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ ಮಾಂಡಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ಚೆಂ, ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಹ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ಥಳಾಚ್ಯಾ ಉಡಾಸಾಚಿಂ ಜಾವ್ನ್ ಉರೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಮುಳಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಆಧುನಿಕ್ ಪ್ರಕಾಸಾಂತ್ ಆನಿ ಸೌಲತಾಯೆಚ್ಯಾ ಬಳಾಂತ್ ಘಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ವೊವ್ಯಾಂಕ್‌ಯಿ ಆಜ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ರೂಪ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ.

ಕೆನರಾ-ಕೊಂಕಣಿ ಗಾವ್ಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ರೊಂಬ್ಲಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕಾರ್ಯ್ಯಾಂಕ್ ಗಾಯಾನ್ ಪಳೆವ್ಯೆತಾ. ತಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಗಾಯನ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವೊವಿಯೋ ವೇರ್ಸ್. ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಫಕತ್ ರೊಸಾವೆಳಿಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ವೆಳಾಚೆಂ ಮೋಲ್ ಚಡ್ಲಾಂ, ತ್ಯಾ ತೆಕಿದ್ ಆಮ್ಚೆಲಾಗಿಂ ಆಸ್ಚೊ ವೇಳ್ ಉಣೊ ಜಾಲ್ಯಾ. ಏಕೆ ಚಿಟಿನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯೊ, ಏಕಾ ದಿಸಾ ಭಿತರ್ ಕಾಜಾರ್ ಮುಗ್ದೊನ್ ಹನಿಮೂನಾಕ್ ವೆಚೊ ಕಾಳ್ ಆಯ್ಲಾ. ಪಯ್ಲೆಂ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ, ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಧಾಡ್ತಾನಾ/ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ತಾನಾ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ ಆತಾಂ ನಾಂತ್.

'ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್' ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್, ಮನೋರಂಜಕ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲವ್ನ್ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಒಪ್ಚೆಂ ತರ್, ಆಜ್ ಹ್ಯಾ ತಿನೀ ಕಾಮಾಂಕ್ ವೊವ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಜೊಕ್ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ತಸಲೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಂಯ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾ?

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ದೀವ್ನ್ ಆನಿ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ದ್ವಾರಿಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಮ್ಚಿಂ ಮಾಲ್ಘಡಿಂ ಮಾಹೆತ್‌ವಂತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಫುಡ್ಪಡೆಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ಚಡ್ ಸ್ವಾಗತ್ ನಾ ತೆಂ ಸಹಜ್.

ವೊವ್ಯಾ-ವೇರ್ಸಾಂಚಿಂ ಮುಳಾಂ :

ಭೋವ್ಶ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತೆನ್ಕಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂ ಸಂ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಪ್ರಕಾರಾಂನಿ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚೆಂ ಗಾಯಾನ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಜಾನಪದಾಚ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಪಾಡ್ದನಾ, ಸೊಬಾಣೆಗಿತಾಂ, ಸ್ತೋತ್ರಾಂ, ಉಪೆಗಾಂತ್ ಆಸಾತ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲೋಕ್ 'ಸೋಬಾನೆಗಿತಾಂ' ಕಾಜಾರಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಉಪೇಗ್ಸಿತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸುಮಾರ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಆಕೇರಿಚ್ಯಾ ಭಾಗಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೆನರಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯ್ಲಿ. ತೆದ್ನಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ಲಿ ಸೊಭಾಯ್ ಆನಿ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಥಳಾಂತ್ಲಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಏಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನವಿ ಶೈಲಿ, ನವೆ ಸಬ್ದ್ ವಾಪಾರುನ್ ವೊವ್ಯೊ-ವೇರ್ಸ್ ಮಟ್ವೆ ಜಾಲೆ. ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಚಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಕಥೊಲಿಕ್ ಧರ್ಮಾಚೆಂ ವಾರೆಂ ವೊವ್ಯಾ-ವೆರ್ಸಾಂಚೆರ್‌ಯೀ ಭರ್ಲೆಂ. ಸಬಾರ್ ವೊವ್ಯಾಂನಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ವಿಶಿಂ, ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತಾಂವಿಶಿಂ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಆಮಿ ವಾಚ್ತಾಂವ್/ಆಯ್ಕಾತಾಂವ್. ವೊವ್ಯೊ ಕೊಣೆಂ ರಚ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹರ್ಯೇಕಾ ಸಾದ್ಯಾ ಗಾವ್ಪ್ಯಾನ್ ತಾಚಿಚ್ ವೊವಿ ಗಾವುನ್ ವೊವ್ಯಾಂಚಿ ರಾಸ್ ಕೆಲಿ. ಹರ್ಯೆಕಾ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆರ್ ವೆಳಾಕಾಳಾಚೊ, ಥಳಾಚೊ ಆನಿ ಧರ್ಮಿಕ್, ರಾಜಕೀಯ್, ಆರ್ಥಿಕ್, ಸಮಾಜಿಕ್ ವಾಡಾವಳಿಚೊ, ಬದ್ಲಾಪಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಚೆಂ ಸಹಜ್ ತಶೆಂಚ್ ವೊವ್ಯಾಂಚೆರ್‌ಯೀ ಘಡ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಆಧುನಿಕ್ ವೊವಿಯೊ ರಚ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಕ್ರಿಯಾ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ವೊವ್ಯೊ :

ಆದಿಂ ಎಮ್. ಸಿ. ಚಿ ಗರ್ಜ್‌ಚ್ ನಾತ್ಲ್ಲಿ. ವಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಹಾತಾಕ್ ಹಾತ್ ಲಾವ್ನ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ನಿರ್ದೇಶ್ ದಿತಾಲ್ಯೊ ತೆಂಯಿ ಸುಂದರ್ ಗಾಯಾನಾಂ ರಿತಿಂನಿ.

- ಆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ದೊಸಿ, ಸಾಕ್ರಿಚೆಂ ಮೇಲ್ / ಪಾಂಚ್ ಥೆಂಬೆ ತೇಲ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ (ವ್ಹರೆತಾಚ್ಯಾ) ಕಾನಿಂ ಘಾಲ್.
- ಜಾರ್ದ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಕುಮೆರಿಂತ್ ಫುಲ್ಲೊ ಗೊಂಡೊ / ಚಡಯಾ ಹಾಂಡೊ ಆತಾಂ ರಾಂದ್ಣೆರ್.
- ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಕ್ ಶಿರೊತಿಗೀ ಪಾನ್ / ಪಯ್ಲೊ ದಿಯಾ ಮಾನ್ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗುರ್ಕಾರಾಕ್.
- ದೊನ್ಪಾರಾಂಚ್ಯಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ನಿಸ್ತ್ಯಾಕ್ ಕಿತೆಂ ದೆಂಟೊ
  ಹಾಂಗಾ ಯೆಯಾ ವೊವ್ಯ್ಯಾಂನೊ ರಾಂದ್ನಿಕ್ ದವರಾ ಸೊಂಟೊ.
- ಇಶೆಡ್ಡಾಚೊ ಲಿಂಬೊ ಹಾತಾಂತ್ ಧರ್ತಾನಾ ಮೋವ್ / ಸೊವ್ಯಾಕ್ ವ್ಹರ್ ಲೋವ್ ಆಮ್ಚೆ ಹೊಕ್ಲೆಕ್.

- ಹ್ಯಾವಿ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ದೋಗ್ ತೇಗ್ ಬೆಂಡ್ಕಾರ್ / ದೀಸ್ ಜಾಲೊ ದೊಸ್ಪಾರ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿ ತುರ್ತ್ ಕರ್.

ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಯೀ ಆಮಿ ಉತ್ರಾಶಿಂ ಕಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಥೊಡೆಂಪುಣಿ ಉಣೆಪಣ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಪುಣ್ ಧಾ ಜಣಾಂ ಮುಕಾರ್ ಗಾಯಾನಾಂ ರುಪಿಂ ವಾರೆಂ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಕೊಣ್‌ಯಿ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಖುಶೆನ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ.

ದೆವಾಚೊ ಸಂಬಂದ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ವೊವ್‌ಯೊ :

ಕಥೊಲಿಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಕಾಮಾಂತ್ ದೆವಾ ಸವೆಂಚ್ ಮುಕಾರ್ ಸರುಂಕ್ ಆಶೆತಾ. ಪುರ್ವಿಕ್ ದೆವಾಸವೆಂ ಲಾಗ್ಶಿಲೊ ಬಾಂದ್ ದವರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೊವ್‌ಯೊ ಸಂಕೇತ್.

- ಆಪ್ರೊಸ್ ಕಾಡ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾ ಬೊಶ್‌ಯೆ / ಜೆಜುಚೆ ಖುಶ್ಯೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ರೋಸ್ ಕಾಡ್ಲಾ.
- ಕೊಸೆಸ್ ಮಾಂಯ್ ಸ್ಯೆರಿ, ರುಜಾರ್ ಮಾಂಯ್ ಘುರ್ಚಿ / ತಿಣೆಂ ಕುರ್ಪಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೊರೆತಾಕ್.
- ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಾ ವ್ಹರೆತ್ ಸಾಂಗಾತಾಕ್ ಕೋಣ್ / ಸಾಂತಿಸ್ಸಿಮಾ ತ್ರಿಂದಾದಿಚೊ ದುಸ್ರೊ ಜಣ್.
- ಹ್ಯಾವೀ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಕೋಯ್ರ್ ಭೋವ್ ಜಾಲೊ / ಫುಲಾಂ ಶಿಂಪಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಚೊ ಮಿನಿನ್ ಜೆಜು ಬಾಳ್.

ಎಕಾಮೆಕಾಚೆ ಗೂಣ್ ಆಪ್ಣುಗ್ನ್ ವಾಚ್ಚೆ :

ಚಡಾವತ್ ವೊವ್‌ಯೊ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ದುರ್ಸೊಣಂಚೆ ಖಾತಿರ್‌ಚ್ ಉಪೆಗ್ ಜಾತಾತ್. ದೆಕುನ್ ವೊವ್‌ಯೊ ಸಾಂಗ್ಚಿಚ್ ಚೂಕ್, ತ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಝುಗ್ಡೆಂ, ಹಗೆಂ ಸುರು ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ವಾದ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ವೊವ್‌ಯಾಂಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಬರೆಂ ಕರ್ಚೆಂಚ್ ಶಿವಾಯ್ ಪಾಡ್ ಕರ್ಚೆಂ ನ್ಹಂಯ್. ಹೆಂ ದುರ್ಸೊಣೆಂ ವಿಕಾರ್ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಚಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಖಂಡಿತ್ ನ್ಹಂಯ್.

ವೊವ್‌ಯಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ :

ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ತಶೆಂಚ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ್ ಶಿಕಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ತಾಣೆ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಕಶೆಂ ಜಿಯೆಜೆ, ಕಿತೆಂ ಕರಿಜೆ, ಕಿತೆಂ ಕರಿನಾಯೆ ಮ್ಹಳೆವಿಶಿಂ ಮುಕೆಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ತಾಣೆಕಶೆಂ ಜಿಯೆಜೆ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಹ್ಯೊ ವೊವ್ಯೊ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

✧ ಸನ್ವಾರಾ ಧು ಮಾತೆಂ ಆಯ್ತಾರಾ ಫಾಲ್ ತೇಲ್ / ಮಿಸಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಉಲಂವ್ಕ್ ಮೇಳ್.

✧ ಲಾಗಿಂ ಮಾಂವಾಡೊ ಮ್ಹಣ್ ಸದಾಂ ವಚಾನಾಕಾ / ಕಾಂಡಿ ಬೊಂಡಿ ರಾಂದುನ್ ವಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಘರಾ ಸಾಂಗಾನಾಕಾ.

✧ ಭಿತಲ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ದವಲ್ಯಾ ಕಡಾಯ್ ಫೊಡ್ ಕಸರ್ ಧಾಡಾಯ್ ಹೊಕ್ಲೆ ಮಾಂವಾಕ್ ತುಜ್ಯಾ.

✧ ಹ್ಯಾಯಿ ಸಾಡ್ಯಾಚಿ ಲಾಂಬ್ ಕಾಡ್ ವೊಂಟಿ / ಮಾಂವಾಗೆಲ್ಯಾ ವೊಡ್ತ್ಯಾಂತ್ ಫಾಲ್ಯಾಂ ಪಾನಾಂ ಖಿಂಟಿ.

ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಆಯಾಪಣಾಚೆಂ ಮಹತ್ವ್ :

ಹರ್ ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪುಣ್ ಭುಂಯ್ಚೆರ್ ಕೃಶಿ ಕರ್ನ್ 'ಖಾಣ್ ತಯಾರಕ್' ಹಂತ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾಜಾರ್ ತ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿ ಲೈಂಗಿಕ್ ಕರ್ನಿ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ನದ್ರೆನ್ ದೆಕ್ತಾತ್.

✧ ಸೊಡ್ ಸೊಡ್ ಹೊಕ್ಲೆ ಆಂಕ್ವಾರ್‌ಪಣಾಂ ನ್ಹೆಸಣ್ / ಆಮಿ ಹಾಡ್ಲಾಂ ಸಾಸಣ್, ಫುಲಾಂ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ.

✧ ಸೊನಾರಾಚೆ ದೊಳೆ ದಿಸಾಕ್ ದಿವೆ ಜಳೆ / ಸುರ್ಯೊ ಚಂದ್ರ್ ಖೆಳೆ ತುಜ್ಯಾ ಮಿನಿನಾರ್.

✧ ಸರ್ಪಾಳೆಚೊ ಫೊಡ್ ಉಕಲ್ತಾನಾ ಜಡ್ / ಆಯಾಪಣ್ ವ್ಹಡ್ ಆಮ್ಚೆ ಹೊಕ್ಲೆಚೆಂ.

✧ ರೆಸ್ಪೆರ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಿಯೆಂತ್ ಫಾಲಾ ಹಾತ್ / ಆನಂದ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ತಾಂಚೊ ಭಾಗೆವಂತ್.

ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕ್ :

ಕೆನರಾ ಕಥೊಲಿಕಾಂಕ್ ಸಬಾರ್ ತೆಂಪಾ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ದಿಸ್ತಾ. ತಿನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂದಿಂಚ್ ಬೊಂಬಯ್, ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಯೆರೊಪಿ ಗಾಂವಾವಿಶಿಂ ತಾಂಕಾಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ತಿ ಜಿಯೆಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ವೊವಿಯಾಂದ್ವಾರಿಂ ಕಳ್ತಾ.

✧ ಕೊಂಬಿಯೆನ್ ಕಾಡ್ಲಿಂ ಪಿಲಾಂ, ಉರ್ಲೊ ಏಕ್ ಕೊಂಬ್ಲೊ / ಬೊಂಬಯ್ ಬಾಂದ್ಲಾಂ ಬೊಂಗ್ಲೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹರೆತಾನ್.

✧ ಪರ್ನೆಂ ಕಾಪಾಡ್ ಪಿರಿ ಪಿರಿ ಪಿಂದ್ತಾ / ಬೊಂಬಯ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಚಿಂತ್ತಾ ಆಮ್ಚೊ ವ್ಹರೆತ್ ಬಾಬ್.

✧ ಗೊಂಯಾಂ ವೆಚೆ ವಾಟೆರ್ ಕಣೆರಿಚೆಂ ಪೀಕ್ / ಮುದ್‌ಯೆ ವಯ್ಲಿಂ ಥಿಕ್ ಆಮ್ಚಿ ಹೊಕಲ್ ಬಾಯ್.

ಸಮಾಜಿಕ್ ವೆವಸ್ತಾ :

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂ-ವೆರ್ಸಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಸುಮಾರ್ ದೊನ್ನಿಂ-ತಿನ್ನಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಿಕ್ ಸಂಬಂಧಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳತ್. ತರ್ನೆ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಲಗ್ನ್, ಸ್ತ್ರೀಯೆಚೆರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್, ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಲೊ ಆನಿ ಹೆರಾಂಚೊ ಸಂಬಂದ್ ತಶೆಂಚ್ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಂಗ್ತಿಂಚೆರ್ ವೊವ್ಯೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಲ್ತಾತ್.

✧ ವ್ಹರೆತಾ ಬಾಬಾ ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸ್ ದೊಡಿ / ದೋತ್ ಥೊಡಿ ತರಿ ಹೊಕಲ್ ಕುಳಿಯೆನ್ ಬರಿ.

ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಲಗ್ನಾ ಸೊಭಾಣಾಕ್ ನೆಸ್ಚೆಂ ವಸ್ತುರ್, ಆಮ್ಚೆಂ ಮಧೆಂ ದೋತ್ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖಬರ್ ಆನಿ ಕುಳಾರಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೆಂ ಪಳೆವ್ಯೆತ್.

✧ ಆವ್ಮೊ ಯೆಜ್ಮಾನಿ ನೆಸ್ಲಾ ಚಕ್ರಾಚೆಂ ಪುಡ್ವೆಂ / ಸುರ್ ಸೊರ್ಯಾಚೆಂ ಕುರ್ವೆಂ ವ್ಹರೆತಾ ಬಾಪುಯ್ ತುಜೊ.

✧ ಬಾಪುಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹೊಕ್ಲೆ ನಾಕಾ ಕರುಂಕ್ ಚಿಂತ್ತಾ / ಬಾಪುಯ್ ಸಾರ್ಕೊ ಮಾನ್ ತುಕಾ ಭಾವ್ ದಿತಾ.

✧ ಹ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಕಿತ್ಲಿಂ ಯೆತಿತ್ ವೊಜಿಂ / ಯೆತಿತ್ ಶೆಂಭೊರ್ ಯೆಜ್ಮಾಂನಿ ತುಜ್ಯಾ ಜಾಂವ್ಯಾಗೆಲಿಂ.

✧ ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲ್ಹಾರಾ ಉಬೊನ್ ಗೆಲಿ ಖೊಲಿ / ಫಿದಾಲ್ಲಾಂಚಿ ಚಲಿ ಆಮ್ಚಿ ಹೊಕಲ್ ಬಾಯ್.

(ಫಿದಾಲ್ಲ್=Feaudal ಧನ್ಯಾ-ಆಳಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವೆವಸ್ತೆಚೊ ಹಾಂಗಾ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಜಾಲಾ.)

✧ ಏಕ್ ಶೆರ್ ವಾಟುನ್ ವೊತ್ಲೆಂ ಆಮಿ ತೊಂದ್ರಾ / ಜಾಲಿಂ ಪಂದ್ರಾ ಆಮ್ಚೆ ಹೊಕ್ಲೆಕ್.

✧ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಿತ್ಲಾಂತ್ ಆಂಬ್ಯಾಚಿ ಸಸಿ / ಫುಟೊಂಕ್ ನಾ ಮಿಶಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹರೆತಾಕ್.

✧ ಕಿರ್ಯಾಂತ್ ಮಾರ್ಲಿ ಫಾಂಟ್ ಮುಲ್ಕಿ ಜಾಲೆಂ ಟಾಂವ್ / ಚೆರ್ಕೊ ಭುರ್ಗೊ ಜಾಂವ್ ಫಿಲ್ಯಾದ್ ಜೊಡ್ತಾಂ ಹಾಂವ್.

(ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಜಾಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ವೊವಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಮೆಳೊಂಕ್ ನಾ.)

ತುಳು-ಕನ್ನಡ ಭಾಸ್ :

ವೊವ್ಯಾಂನಿ ಆಮಿ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೊ ಉಪ್ಯೆಗ್ ಕರ್ತಾಂವ್. ಆಪ್ರೂಪ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಸಬ್ದ್ ವಾಪಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಕೆನರಾಚೊ ಲೋಕ್ ವಿವಿಧ್ ಭಾಸಾಂಸವೆಂ ಮಧುರ್ ಸಂಬಂಧ್ ದವರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹಿ ಸಾಕ್ಸ್.

- ✧ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ರಾಂದ್ವಯೆಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತರ್ಕಾರಿ / ಸದಾಂ ಪುರ್ಪುರಿ ಹೊಕ್ಲೆ ಮಾಂಯ್ ತುಜಿ.
- ✧ ತುಳ್ವೆ ಭಾಶೆನ್ ರಾನಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಕಾಡ್ / ಘರಾಂತ್ ಆಸಾ ನಾಡ್ ಹೊಕ್ಲೆ ಮಾಂಯ್ ತುಜಿ.
- ✧ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಪಯ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಮನಿ / ಸಕ್ಕಡ್ ಭಾಂಗಾರ್ ಕೆಲಾಂ ವ್ಹರೆತಾನ್ ಕರಿಯಮಣಿ.
- ✧ ತುಳ್ವೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಮುಸ್ಕೆಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ನುರ್ಗೆ / ಗುಣಾಚೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಆಮ್ಚಿ ಹೊಕಾಲ್ ಬಾಯ್.
- ✧ ತುಳ್ವೆ ಭಾಷೆಂತ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗೆಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಮುಂಚಿ / ಗುಣಾಂನಿ ಉಂಚಿ ಆಮ್ಚೊ ವ್ಹರೆತ್ ಬಾಬ್.

ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ :

ವೊವಿಯಾಂ ವೆರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡ್ಯಾಂತ್ ಇತಿಹಾಸಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಸಂಗ್ತಿ ಆಸಾತ್.

- ✧ ಟಿಪ್ಪುಕ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೆಜಾಂಕ್ ಜಾಲಿ ತಿ ಲಡಾಯ್ / ಬೊಮ್ಮಾಗ್ಳೆ ಘುಡಾಯ್ ಹ್ಯಾ ವೊಜ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್.
- ✧ ಇಕ್ಕೇರಿಚಿ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಝುಜಾಂತ್ ಘಟ್ / ಮಾಂವಾ ಮುಕಾರ್ ಹೊಕ್ಲೆ ಚುಕೊನಿ ಮಾರಿನಾಕಾ ಘಟ್.

ಎಕಾಮೆಕಾ ಪೊಂತಾಪೋಂತ್ :

ವೊವ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ವೊವ್ಳ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ದೊನೀ ವಾಂಟ್ಯಾಚಿಂ ಎಕಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಸಂಗಿಂ ಜಾಲಿಂ ತೆದ್ನಾಂ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ದುಸ್ರೊಂಚೆಂ, ಚಿಡಾಂವ್ಚೆಂ ಬರ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ವೊವಿಯೊ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ವೊವ್ಳ್ಯೊ ಆಪ್ಣಾಚೆ ಜಾಣ್ವಾಯೆವಿಶಿಂ ಸಾಂಗೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಲಜೆನಾಂತ್ ತೆಂ ಆಮಿ ಪಳೆತಾಂವ್. ಹಾಂಗಾಮಾತ್ರ್ ಪೊಜ್ಯ್ವಾಪಣಾಕ್, ಜಿದ್ದಾಕ್ ಆನಿ ಹಂಕಾರಾಕ್ ಪ್ರವೇಶ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

- ✧ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ದುಕ್ರಾಚೆಂ ಕೋಂಡ್ / ವೊವಿಯೊ ಯೇನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂತುಂ ಲೊಳಯ್ ತುಜೆಂ ಸೊಂಡ್.
- ✧ ಪಾನ್‌ಂಚ್ ಖಾವ್ನ್ ಉಡಯಿಲ್ಲಿ ಪೀಕ್ / ವೊವಿಯೊ ಯೇನಾಂತ್ ತರ್ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ ಶಿಕ್.
- ✧ ಹೊ ಸಾಡೊ ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ ಆಮ್ಕಾಂ ನಾತ್ಲಿ ಗೊವಯ್ / ಸಾಡೊ ಮೆಳ್ಳಾ ಸವಾಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್.

ಚೆಡ್ವಾಗೆಲ್ಯಾಂನಿ ಸಾಡೊ ಕಾಡ್ತಾನಾ ಚೆಡ್ವಾಗೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಖಬರ್ ದೀನಾಶೆಂ ಸವಾಯೆಚೊ ಸಾಡೊ ಹಾಡ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ದುಸ್ರೊಣೆಂ.

ವೊವಿಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ ವೊವಿಯೊ-ವೇರ್ಸಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಆರ್ಥಿಕ್, ಸಮಾಜಿಕ್, ಧರ್ಮಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಚೆರ್ ಲಾಗ್ಯಿಲಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಲಾಭ್ತಾ.

ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ಬಾರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಯಾ ಸೋಮೇಶ್ವರ ತಿಸ್ರ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' ಕೃತಿಯೆಂತ್ ಕರಾವಳೆಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ 'ವೊವಿಯೊ' ಸಾಂಗ್ತಾಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕೆಲಾ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್‌ಚ್ ಅಸಲೊ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ವೊವಿಯಾಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಎದೊಳ್ ಜಾಲ್ಲೆಬರಿ ದಿಸಾನಾ. ಶ್ರೀ ಅಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊನ್ ಸಂಪಾದಿಲ್ಲೊ 'ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್' ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಮೊ ಕೆಸೆಟಿ ಆಮಿ ದೆಕ್ತಾಂವ್. ಹೆಂ ಬರೆಂ ಪ್ರೇತನ್, ಪುಣ್ ವೊವಿಯಾಂ-ವೇರ್ಸಾಚೊ ಸಂಸೊದ್ ಆನಿ ವೈಗ್ಯಾನಿಕ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಆಜ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ●

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್

✍ ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಏಕ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್ಚೊ ಸಬ್ದ್. ತಾಚೆಂ ಉಗಮ್, ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆಚಿ ಸುರ್ವಾತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ಶಿವಾಯ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಕುಳಾಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಶಿಕಾಪ್ ಅಪೂರ್ಣ್. ತರಿಪುಣ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಜಾಲಿ ಮಾತ್ರ್. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ದೇಶಾಂನಿ ಎದೊಳ್ಚ್ ಹ್ಯಾ ಆಮೊಲಿಕ್ ದಾಯ್ಜಾಚೆಂ ಮೋಲ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ತಾಕಾ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ಬಳಾಧೀಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ದವರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತರೀ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಉಣೊ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಭಾರತೀಯ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸ್ನಾತಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಶಿಕ್ಪಾ - ವಿಷಯಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ದೀವ್ನ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾ ಖಾತಿರ್ 'ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದಾಕ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಷೆನ್ 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಯಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ 'ಜಾನಪದ' ಸಬ್ದಾಚೊ ಸಮಾನಾರ್ಥ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಾ. 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್' ಸಬ್ದಾಕ್ 'ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದ್, ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಮಾನಾರ್ಥ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾತ್ರ್‌ಾತ್. ತರಿಪುಣ್, ಆನಿಕೀ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಬ್ದ್ ಮೆಳ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್, 'ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್' ಸಬ್ದಾಕ್, ವಯ್ಲ್ಯಾ ಅರ್ಥಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವಯ್ ವರ್ಗಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಸಾ. ಹಾಚೊ ಕರ್ತೃ ಕೊಣೀ ಏಕ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಹಂಯ್. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಏಕೇಕ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾಚಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ; ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾಳಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ರಿಕೆಂಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ರುಪಾಂಚೆಂ ದರ್ಶನ್. ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಜಿವೊ ರುಪ್ಕಾರ್. ಆದಿಂಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಮನಿಸ್ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಆಶೆಲಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಂ ವೆಳಾರ್, ಎಕ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕರ್ಚಿಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ್ ಸಂವೇದನಾಂ, ಪ್ರೇರಣಾಂ ಆನಿ ಸಂಕೇತ್, ಆಪ್ಣೆ ವಾಡ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ದ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆಪಾಪಿಂ ಉಬ್ಜನಾಂತ್. ಹೆ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾತ್. ಅಶೆಂ ಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ್, ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಾತಾವರಣ್ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಹಾಂಚ್ಯೆ ಸಯ್ರಿಕೆ ವರ್ವಿಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉಬ್ಜತಾ, ಬದಲ್ತಾ ಆನಿ ಪಿಳ್ಗೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ತೊಂಡ್ಪಾಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ವಾರಿಫಾತ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾ.

ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾವೆಳಿಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಕಸಲೊಚ್ ಸಂಬಂಧ್ ಯಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಎಕಾಚ್ ಥರಾಚ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಸ್ತು ಪಳಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ, ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಕೊರ್ಗ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆನಿ ಅಮೇರಿಕಾಚ್ಯಾ ರೆಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಆದಿವಾಸಿ ಮಧೆಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಂಬಂಧ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯೀ ನಾಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಸಾಮ್ಯ್ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಎಕ್‌ಚ್ : ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿಂ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಭೊಗ್ಣಾಂ, ತಾಚ್ಯಾ ಸುಪ್ತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆಚಿ ಘುಡಾವಳ್, ಸಂವೇದನಾಂ, ಸಂಕೇತಾಂ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾಂ, ಸರ್ವ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಭಾಯ್ಲೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಾಳಾ, ವಾತಾವರಣಾ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾವರ್ವಿಂ ಬದಲ್ತಾ.

ಪುಣ್ ಮೂಳ್ ಮಾತ್ರ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಭೋವ್‌ಶಾ ಸರ್ವಯ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಶೆಂ ಘಡ್ತಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ !

ಅಸಲ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ ಆನಿ ವೈವಿಧ್ಯ್‌ಮಯ್ ವಿಷಯಾಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಲಾಭೊಂಕ್ ಇತ್ಲಿಂ ಶತಕಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉಬ್ಜೊಂಚೆಂ ಸಹಜ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾ ವಯ್ರ್ ವಯ್ಲೆಭಾರ್ ಏಕ್ ದೀಷ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ಕಿ, ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕುಳಿಯೆಕ್ ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಮರ್ಜೆರ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಭವಿಷ್ಯ್ ರೂಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಮಾತ್ರ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚೆಂ ಇತಿಹಾಸ್, ಕುಳ್ಯೆಂವಯ್ರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಂಧಡೆಂಚೆಂ ಏಕ್ ವರ್ಣನ್, ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಚ್ಯಾ ನಾಲಿಸಾಯೆಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಕ್ - ಭಾಸೆಂಕ್ ಕಲಂಬ್ ಲಾಗಾಶೆಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಂಚಿ ಏಕ್ ಕಥಾ.

ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಆನಿ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂನಿ ಸ್ವತಂತ್ರಾಯೆಚಿ ರೂಚ್ ಆನಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಾಚಿ ಝುಳಕ್ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಶ್ಯಾ ಕೊನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಝುಗ್ಲಾಲಿ ಆನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆಂಚಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರ್ಚಿ ಉಮೆದ್ ವ್ಹಾಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಆನಿ ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಅಭಿರೂಚ್ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಖಾತಿರ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ಲಿಂ.

ತಶೆಂ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಪ್ಹೋಕ್‌ಲೋರ್' ಸಬ್ದ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ಚೊ. ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಪಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ 1846 ಇಸ್ವೆಂತ್ - ವಿಲ್ಯಂ ಜಾನ್ ಥಾಂಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾನ್. ಅಂಬ್ರೊಜ್ ಮರ್ಟನ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗುಪಿತ್ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ಹಾಣೆ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದಿಲ್ಯಾ ತರೀ ಹೆರ್ ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ವಿಶಯಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂಬರಿ ಹ್ಯೊ ಎಕಾಮೆಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಕ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಸರ್ವಯ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಕ್ ಮಾನ್ಸೊಂಚೆ ತಸಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಕಷ್ಟಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್.

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಇ. ಎಸ್. ಹಾರ್ಟ್‌ಲೆಂಡ್, ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲ್ಯಾಂಗ್, ರಿಚರ್ಡ್ ಡಾರ್ಸನ್, ಇ. ಬಿ. ಟೈಲರ್, ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಮುಕೆಲ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾತ್. ಹಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಪಂಡಿಂತಾಂಚಿಂ ವಿಸಾಂ ವಯ್ರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಮರಿಯಾಲೀಜ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್, ತಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಕಮರ್ ಬಾಂದ್ಲೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಲೀ ಆಟ್ಲ್, ಆಲೆನ್ ಡುಂಡೆಸ್, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಕ್ರಾಪೆ, ಸ್ಟಿತ್ ಥಾಂಸನ್, ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಬಾಗ್ಸ್ ಮುಕೆಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆಕ್ ಕಾರಣ್ ಪುರುಷ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜೇಕಬ್ ಗ್ರಿಮ್ಮ್, ವಿಲೆಮ್ಮ್ ಕಾರ್ಲ್ ಗ್ರಿಮ್ಮ್ ಅಸಲ್ಯಾಂಬರಿ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಜೋನ್ ಲೇಡನ್, ಅಬ್ಬೆ ದುಬ್ವಾ, ಜೋನ್ ಫ್ಲೀಟ್, ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ್, ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ್, ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ್, ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ಡಿ. ಜವರೇಗೌಡ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ, ಸಿ. ಸಿ. ಎ. ಪೈ ಅಸಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಮಾನಾಪಾತ್ರ್ ಜಾಗೊ ಜೊಡುನ್ ಘೆತ್ಲಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ ಆಜೂನ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ ತರ್‌ಯೀ, ಜುಜೆ ರೇಗ್, ಎ. ಜೆ. ಸೊಜ್, ಲುಸಿಯೊ ಲುದ್ರಿಗ್ - ಅಸಲ್ಯಾ ಮಹಂತಾನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ಆನಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ ತೊ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಎದೊಳ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವಯ್ರ್ ದೀಷ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ತಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ವಿವರಾಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಮಟ್ವ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಅಶಿ ದಿವ್ಯೆತ್ : "ಹರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಲೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್." ಹೆರ್ ಸಬ್ದಾಂನಿ "ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾವ್ನ್ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್, ... ಪಿಳ್ಗೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್."

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ. ಹಾಂಚ್ಯೆ ಪಯ್ಕಿ ಅರ್ಥರ್ ಟೈಲರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್, ಭೌತಿಕ್ ಸಾಹೆತ್ ಆನಿ ಶಬ್ದಿಕ್ ಸಾಹೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ. ವರ್ಗೀಕರಣಾಂ ಪಯ್ಕಿ ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್‌ಬಾಗ್ಸಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಚಡ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಆಸಾ : ಹೊ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಚಾರ್ ವರ್ಗಾಂನಿ ವಾಂಟ್ತಾ :

1. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಕಥಾ, ಗಿತಾಂ, ಗಾಣಾ, ಐತಿಹ್ಯಾಂ, ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾವ್ಯಾಂ, ಚರಮ್ ಕಾವ್ಯಾಂ (ಸಮಾಧಿ ವಯ್ರ್ ಬರಂವ್ಚೆ ತಸಲಿಂ), ಹಾಸ್ಯ-ಪದಾಂ ಆದಿ.

2. ಭಾಷಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಮ್ಹಣ್ಯೊ, ಬೆಸಾಂವಾಂ, ಶಿರಾಪ್, ಘರ್ಮಾಣ್, ನಿಂದಾ, ಅಣ್ಕಾಣೆ, ಉಚ್ಚಾರ್, ಉತ್ರಾಂ, ಉಪಮಾನ್, ಅಲಂಕಾರ್, ನಾಂವಾಂ ಆದಿ.

3. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ವರ್ಗ್ : ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಕುರ್ಡಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಭವಿಷ್ಯ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ವೈದ್ಯಕೀಯ್ ವಿದ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಂಜ್ಞಾ, ಸಂಕೇತ್ ಆದಿ.

4. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ವರ್ಗ್ : ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಹಾತ್-ಕಾಮಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್, ಕಲಾ, ವಾದ್ಯ-ಸಂಗೀತ್, ಖೆಳ್, ಖಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಆದಿ.

ಅಸಲ್ಯಾ ಹರ್ ಥರಾಕ್ ಬಾಗ್ಸ ಸ (6) ಮುಖೆಲ್ ಘಟಕಾಂನಿ ಆಟಾಪ್ತಾ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಮೂಳ್‌ವಸ್ತುಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಂಪೆಂ ಜಾತಾ.

ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ಭಾಷಿಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಚಾರ್ ಮುಕೆಲ್ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವಿಂಗಡ್ಸಿತಾ :

1. ಲೋಕ್ ಕಥಾ 2. ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ 3. ಮ್ಹಣ್ಯೊ 4. ಹುಮಿಣ್ಯೊ.

ಲೋಕ್ ಕಥಾ :

ತೊಂಡ್ಪಾಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚ್ಯಾ ಥಳಾರ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಕಥಾ ಯೆತಾತ್. ಸ್ಟಿತ್ ಥಾಂಸನ್, ಆಂಟಿ ಅರ್ನೆ ಅಸಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಕಥಾಂ ವಯ್ರ್ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲಾಂ. ಲೋಕ್ ಕಥಾಂಕ್ ಕಿನ್ನರ್ ಕಥಾ, ಮನ್ಜಾತಿ ಕಥಾ, ಅತಿಮಾನುಷ್ ಕಥಾ, ಹಾಸ್ಯ ಕಥಾ, ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಕಥಾ, ನಿತಿ ಕಥಾ ಮ್ಹಣ್ ವಿಂಗಡ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಕಥಾಂನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುಪ್ತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆಂಚಿ ಆಶಾ-ನಿರಾಶಾ ಪ್ರತಿಫಲಿತ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಯೋಗ್ಯ ವಿಷಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ತಾ.

ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ :

ಕಥಾ ಗದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಗಿತಾಂ ಪದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚಿಂ. ಕವಿತಾ ಶಿಕ್ಪಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಸಾದ್ಯಾ, ನಾಬರ್ಪಿ-ನಾಶಿಕ್ಪಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಘಡ್ನ್ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗಿತಾಂಕ್, ಗಾಣಾಂಕ್, ಪದಾಂಕ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾರ್, ಕಾನಡಿ ಕವಿನ್ ಹಾಂಚೆವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ "ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ, ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್" ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಸತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಲಾವಣಿ, ಬ್ಯಾಲಡ್, ಕಥನ್ ಗಿತಾಂ, ವ್ಯವಸಾಯಿಕ್ ವೇರ್ಸ್, ವೊವಿಯೊ, ಪಾಳ್ಣೆಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ, ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚೆ ಪ್ರಾಸ್,

ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ-ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂಚೆ ಮುಕೆಲ್ ವರ್ಗ್. ಲಾವಣೆಂಚಿ ವಸ್ತ್ ಇತಿಹಾಸಾಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ಪುರೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿ ತಸಲಿ. ಅಸಲ್ಯಾ ಗಿತಾಂನಿ ಬದ್ಲಾಪಾಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಉಣೊ. ವಾಜ್ಪಾ ಸಾಂಗಾತಾ, ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಭಾರತೀಯ್ ಸಮಾಜಿಂನಿ ಬರ್ಪೂರ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಕಥನ್ ಗಿತಾಂನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಪೌರಾಣಿಕ್ ವಸ್ತು ಆಸೊನ್, ದುಕಾ-ವಿಕ್ಳಾಪಾಚಿ ಸಾವ್ಳಿ ಝುಳ್ಕಾತಾ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಅಸಲಿಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ವ್ಯವಸಾಯಿಕ್ ಗಿತಾಂನಿ, ಶೆತ್ಕಾರಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯವಸಾಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ದೆಕಿಖಾತಿರ್, ಸಾರೆಂ ಶಿಂಪ್ಡಾಯ್ತಾನಾ, ಕೊಸ್ತಾನಾ, ನೇಜ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ, ಲುಂವ್ತಾನಾ, ತುಪೆಂ ಭಾಂದ್ತಾನಾ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ತಸಲಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಮುಕೆಲ್ ವಿಷಯ್-ದೇವ್ ಯಾ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಖಾಣ್ ಜೆವಾಣ್-ನೆಸಾಣ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಭುಂಯ್, ಪಾವ್ಸ್, ಪ್ರಕೃತಿ ಆಸ್ತಾ. ಫೆಸ್ತ್-ಪರ್ಬೆಂ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೀರ್ತನಾಂನಿ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದೆವಾಚೆಂ ಇತಿಹಾಸ್ ಆನಿ ಸ್ತುತಿ ಆಸ್ತಾ. ಲಗ್ನಾ ವೆಳಿಂ ಚಲ್ಚ್ಯಾ ಹರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಕ್ ಸಹಜ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ಆಸಾತ್.

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಸಂತೊಸ್-ಶೃಂಗಾರಾಚಿಂ ಭಗ್ಣಾಂ ಚಡ್. ಪಾಳ್ಣಿಂ ಧಲಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗಾಣಾಂನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಹೊಗಳ್ಸುಂಚೆಂ, ದೆವಾಸಂಗಿಂ ಸರಿ ಕರ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್, ತರ್ಕಾಬದ್ದ್ ಅಲೋಚನ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಉಣೆಂ.

ಮ್ಹಣ್ಣೆ :

ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಂನಿ ತಾತ್ವಿಕ್ ಉಂಚಾಯ್ ದೆಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಅಸಲಿಂಚ್ ಘುಡಿತಾಂ ಹೆರಾಂ ಥಂಯ್‌ಯಿ ಪಳೆವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ಅನ್ಭೋಗಾಕ್ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್, ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ವಾಟ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಸಸಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಬರಿಂ, ಸಂಪ್ಯಾ ಪುಣ್ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಮೆಳಿಂನಿ ಬಾಂದುನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ. ಹರ್ ಭಾಸೆಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಣಿಯೊ ಅಶೆಂ ಉಬ್ಜತಾತ್ ಆನಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸೊಭ್ ದಿತಾತ್.

ಹುಮಿಣ್ಯೊ :

ಸಾದ್ಯಾ ಮತಿಂಚ್ಯಾ ಬುದ್ವಂತ್ಕಾಯೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾತಾತ್. ಶಾಣೆಪಣ್, ತರ್ಕ್ ಬದ್ಧತಾ, ಕಲ್ಪನಾ-ಸಾಮರ್ಥಿ ಮುಕೆಲ್ ಗೂಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ

ಹುಮಿಣ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಚಡ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾಂತ್. ವಯ್ಲಿ ವರ್ಗ್ ಭಾಷಿಕ್ ಗುಣಾಂಚೆ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಭೌತಿಕ್ ರುಪಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚೆ ಭೊವಾರಿಂ ಪಳವ್ಯೆತ್. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ : ಲೋಕ್‌ನಾಚ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ವೈದ್ಯ್, ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ನೆಸಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಮುಕೆಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಲೋಕ್‌ನಾಚ್ :

ಮಾನಸಿಕ್ ಭಗ್ಣಾಂಕ್ ಶಾರೀರಿಕ್ ಹಾವ್-ಭಾವಾಂನಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಕಲಾ ನಾಚ್. ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಡಿಚೆ ವಿಶ್ವೆ ಮತಿಚ್ಯಾ ಭೊಗ್ಣಾಂಕ್ ಪಾಚಾರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾತ್. ನಾಚಾಂ ಭಿತರ್ ವೃತ್ತೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ನಾಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ನಾಚ್, ಝುಜಾ ನಾಚ್ ಆನಿ ಶಿಕಾರಿ ನಾಚ್ ಮುಕೆಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಪಾತ್ಯೆಣಿ :

ಪಾತ್ಯೆಣಿ ವರ್ತವ್ಣಾ, ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿಣೆಯೆ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಮಾನಸಿಕ್ ಬಳ್. ಕಷ್ಟಾಂ-ಅನ್ಸ್ವಾರಾಂ ಮಧೆಂ, ಪಿಡೆಶಿಡೆ ಮಧೆಂ, ದುಬ್ಳಿಕಾಯೆ ಮಧೆಂ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಆಶಾ ಆನಿ ಉದ್ದೇಶ್ ಹ್ಯಾ ಬಳಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಂವಾರಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತೆಚ್ಯಾ ವಿಚಿತ್ರಾಂಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆದಿಮನಿಸ್ ಭಿಯೆಲೊ, ಕಾವ್ಜೆಲೊ ಆನಿ ಆಕಾಂತ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಅಗಾದ್ ಸಕ್ತೆಚಿ ಭಿರಾಂಕುಳಾಯ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಉದಾಕ್, ಉಜ್ವಾಡ್, ಉಜೊ, ವಾರೆಂ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಕ್ತಿಂಕ್ ದೈವಿಕ್ ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್ ಆರಾಧನ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಸಕ್ತೆಂಕ್ ಶಾಂತ್ ದವರ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಸುಖಿ ದವ್ರುಂಕ್ ಆಶೆಲೊ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಉಬ್ಜಾಲಿ. ಸುರ್ವಾತೆರ್ ಹರ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ರಾಜಾಂವಿ ಥಳಾರ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ವೆಳಾ ಕಾಳಾರ್ ಹಿ ದೀಷ್ಟ್ ಮಾಯಾಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುರ್ಡಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ಲಿ.

ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ :

ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಸಕ್ತಿಕ್ ಮಿಕ್ವಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಕ್ತಿಕ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಹಾಂಚ್ಯೆ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಅತಿಮಾನುಷ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ಕರ್ಚಿ ವಿದ್ಯಾ ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ವೈದ್ಯ್‌ಶಾಸ್ತ್ರಾಯಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ ತರೀ, ಆಜ್ ಏಕ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ಲಾಂ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಯಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ್ ಸೂತ್ರಾಂ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾತ್ ತರೀ, ನೆಣಾರ್ಪಣಾ ಆನಿ ಕುರ್ಡ್ಯಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆ ವರ್ವಿಂ ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂಚೊ ವಾಯ್ಟ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾ ವಯ್ರ್ ಪಡ್ತಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬರೆಪಣಾ ಖಾತಿರ್ ಹೆರಾಂ ವಯ್ರ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಆನಿ ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಕ್ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ನೇತ್ಯಾರ್ಥಕ್ ಮಂತ್ರಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಶೆಂಚ್

ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾವಿಶೆಂ ಧೊಶಿ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ಬ್ಯಾಕ್ ದೊವಿ ಘಾಡಿ ಮ್ಹಣ್, ಆನಿ ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತೆಂಚ್ಯಾ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಮರಣ್ ಪಿಡಾ-ಶಿಡಾ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾಳಿ ಘಾಡಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ :

ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ರಿತಿರ್ ಜಮೊ ಕರ್ನ್ ತಾಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಖಂಚಾಯಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಜಮೊ ಕರ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಸದಾಂ ಸರ್ವದಾಂ ಚಲಾಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಜಮೊ ಕರ್ತಾನಾ, ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಮೂಳ್‌ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ನಾ ತರ್, ಅಧ್ಯಯನಾವೆಳಿಂ, ವಸ್ತು-ನಿಷ್ಟತಾ ನಪಂಯ್ಸ್ಟ್ ಜಾತಾ. ದೆಕಿ ಖಾತಿರ್ ಲೋಕ್ ಕಥಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್, ತಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕಶೆಂ ಕರ್ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ವಿವರಾವ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆ ಸುವಾತೆರ್ ಜಮೊ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಥಾಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪಾಠಾಂತರಾಂಕ್, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರುಪಾರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಥಾಂಕ್ ಮುಕೆಲ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂ ಜಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡಣ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಹರ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂಚಿಂ ಸಬಾರ್ ರುಪಾಂ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಾಂಡಾವಳಿರ್ ಬಸಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಘಟಕಾಂಚೆಂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳಿಕ್ ಮೂಳ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಂಭವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಪಾಂಚಿಂ, ರುಪಾಂತರಾಂಚಿಂ ಕಾರಣಾಂ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ಚಿಂ ಅಶೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಸಾಧಾರ್ ಮೂಳ್, ಪ್ರಸಾರಾಚಿ ವ್ಯಾಪಕತಾ, ಪ್ರಾಚೀನತಾ, ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಆನಿ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಾಂಚ್ಯಾ ಸೂತ್ರಾಂ ಸಂಗಿಂ ಆಸ್ಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಪಾಠಾಂತರ್, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್-ಹಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ರುಪಾಂತರಾಂಕ್ ರಾಜಾಂವಿ ಸಂಬಂಧ್ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಸಕ್ಚೆ ತಸಲಿ ಕಾಣಿಯೆಚಿ ಮೂಳ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೊಧಿಜಾಯ್ ಆನಿ ಹಾಂತುಂ ಸುಪ್ತ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಮನ್ಶಾ-ಮತಿಚಿಂ ಸಂವೇದನಾಂ, ಸಂಕೇತಾಂ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾಂಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸೂತ್ರಾಂ ಖಾಲ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾವಯ್ರ್ ಏಕ್ ದೀಷ್ಟ್ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ತಾ. ಹೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾವರ್ನ್ ಚಡ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಯೋಗ್ಯ್ ವಿಷಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವಿಸ್ತಾರಾವರ್ವಿಂ, ಭಂವ್ತಿಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಷೆಂಚ್ಯಾ-ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ, ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ, ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ, ಪಂದ್ರಾ ವೀಸ್ ಥರಾಂಚ್ಯಾ ಉಪ-ಭಾಸಾಂ ವರ್ವಿಂ, ಜಾತಿ-ಕಾತಿಂಚ್ಯಾ ವೈವಿಧ್ಯಾಂ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಿಸ್ತರಾಯ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್.

ಖಾಸ್ಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ವಾವ್ರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಕರುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಅಸಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಖಾತಿರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಪೀಠಾಂಕ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ ಖಾಸ್ಗಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆರ್ಥಿಕ್ ಕುಮ್ಕೆದ್ವಾರಿಂ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನ್ ಪೀಠಾಂನಿ, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಕ್ ಗೂಂಡ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾ-ಕ್ರಮಾಂತ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಚ್ಯಾ ಮುಕೇಲ್ಪಣಾಖಾಲ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾಂಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ಘಟಕಾಂ ಉಘಡುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಘಟಕಾಂನಿ, ಆಧುನಿಕ್ ಉಪಕರಣಾಂಚೆ ಕುಮ್ಕೆನ್ ಟೇಪ್ ರೆಕೊರ್ಡರ್, ಕೆಮರಾ, ಫೋಟೊ ಫಿಲ್ಮ್, ವಿಡಿಯೋ ರೆಕೊರ್ಡರ್ ಆನಿ ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಡಿತಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಇತಿಹಾಸ್, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂವಿಜ್ಞಾನ್, ಸಮಾಜ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವ್ ಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ನಿಯಮಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆದಿ-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್. ಪಯ್ಲಿಂ ಮೇಟ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಸುರು ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಅಖ್ಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಕ್ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿಭಾಗಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ನ್, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರೀತಿರ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡಿಜಾಯ್.

ಆತಾಂ ಬೊಂಬಂಯ್ತ್, ಗೊಂಯಾಂತ್, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್ರಾಂ ಉಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೊಗಿ, ಕಾರ್ಯ್‌ಕರ್ತ್ ಆನಿ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆ ಖಾತಿರ್ ಕಮರ್ ಬಾಂದುನ್ ಆಸಾತ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿನ್ ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಿಶ್ವ್‌ವಿದ್ಯಾಲಯಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಆಯಿನ್ ವೆಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕಾಮ್ಯೀ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಥರಾನ್ ಚಲಾತ್ ತರ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಒಳಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಎಕ್ವಟ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಸಂಪೆಂ ಜಾತಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಹ್ಯಾ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ನಷ್ಟಿ ಪ್ರಭಾವಾ ವರ್ವಿಂ ಘುಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂಕ್ ಆನಿ ಶಿರಾಂಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಮೊವಾಳ್ ಆನಿ ಖುಶಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾವರ್ವಿಂ ನವೆಂ ಬಳ್ ಆನಿ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಲಾಭ್ತಲೊ.

●

ಕೊಂಕಣಿ : ಜನಾಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಸ್

✍ ಡೊ| ವಿಲಿಯಮ್ ಮಾಡ್ತಾ

ವಾಂಶಿಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾ ಸಮುದಾಯೆಕ್ ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿತಾಂವ್. ಎಕಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಸಮಗ್ರ್ ಸಾಮುದಾಯಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಜನಾಂಗಾಚಿ ವಸ್ತಿ, ನ್ಹೆಸಾಣ್ ತಸಲ್ಯಾ ಮೂರ್ತ್ ಸ್ವರೂಪಾಚ್ಯಾ ಜೀವನಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ಭೌತಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Material Culture) ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೊ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಮೌಖಿಕ್ ಆನಿ ಅಮೌಖಿಕ್ ಕಲಾ, ಲಲಿತ್ ಆನಿ ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಕ್ ಕಲಾ, ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ್ ಕಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಮೂರ್ತ್ ಸ್ವರೂಪಾಚ್ಯಾ ಕಲಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಅಭೌತಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Non material culture) ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ತಾತ್.

ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಮೌಖಿಕ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಚ್ ಭಾಸ್. ತಿ ಭಾಸ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಕುಳಾಕ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ಸಾಧನ್‌ಯಿ ವ್ಹಯ್. ಮನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮೊನ್ಜಾತ್ ಮಾತ್ರ್ ಉಲಯ್ತಾ. ಹೆರ್ ಮೊನ್ಜಾತಿ ಮೊನ್ಯೊ ಆಸ್ತಾತ್. ಮನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಕ್ ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಭಾಸ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚೆಂ ಅತ್ಯಾಮೂಲ್ಯ್ ದಾಯ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಭಾಶೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಿ. ಎಫ್. ಹೊಕೆಟ್.

ಕಿತ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗಾಂ (Ethnic frays) ಆಸಾತ್ ತಿತ್ಲ್ಯೊ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯೊ ಆಸಾತ್. ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯೊ ಆಸಾತ್ ತಿತ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಆಸಾತ್. ಅಶೆಂ ಜನಾಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಸ್ ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ್ ಆನಿ ಪರಸ್ಪರ್ ಪೂರಕ್ ಸಂಬಂಧ್ (Inter-relatedness) ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಹೆರಾ ಭಾಸಾಂಬರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಯಿ ಜನಾಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಸೆಚೊ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ್ (An ethno-culturo-linguistic triunity/trinity) ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್, ಎಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಕುಶಿ (Three dimensions & one Konkani reality). ಹಾಂಚೊ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಂಬಂಧ್ ಭೇಧಾಭೇದ್ (Unity in distinction) ಸ್ವಭಾವಾಚೊ.

1.0 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗ್

ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಸುರ್ವಿಲಿ ಚರಿತ್ರಾ [History<Historiae(lat)] ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳನಾ. ಪರಶುರಾವ್ ಸೃಷ್ಟಿ ವೃತ್ತಾಂತ್ (Legend) ಪೌರಾಣಿಕ್ ರುಪಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ (Folklore) ಸುಪ್ರಸಿದ್ದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾ [Historie(Gm] ವರ್ವಿಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಜನಾಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. ಹಿ ಕಾಣಿ ಕಾಲ್ಪಿ ಆನಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್, ತಿ ಆಯ್ತಿ ಆನಿ ವೆಗ್ನ್ಯಾನಿಕ್ ನ್ಹಂಯ್. ತೆಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಜಾಂವ್, ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾವಿಶಿಂ ವಿಸ್ತಾರಾಯೆನ್ ಆನಿ

ಗುಂಡಾಯೆನ್ ವೈಗ್ನಾನಿಕ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಚಲಾಜಾಯ್. ತವಳ್ ಮಾತ್ರ್ ಹೆಂ ಇತಿಹಾಸ್, ಚರಿತ್ರಾ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತಾ.

17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲವ್ಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಲೋಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಇಂಕ್ವಿಜಿಶನಾಚ್ಯಾ ಸಂಕಷ್ಟಾವರ್ವಿಂ ಕೊಚ್ಚಿ, ಕೆನರಾ ಆನಿ ರತ್ನಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಪೋಳ್ನ್ ಗೆಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ Hortus Indicus Malabaricus ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಆಧಾರ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ - Lingua brahmanica - ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

Census of India (1961) ಸುಮಾರ್ ಸೊಳಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಪಭಾಸೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾ. ಹಾಂತುಂ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಏಕ್ (One in many) ಉಪಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್. ಕುಮ್ಕಿ, ಕುಡ್ಮಿ, ಕೊರ್ಲಾನಿ, ಖೊಕಿಲಿ, ಕಾಂಗೊಣಿ ಅಸಲ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಜನಸಮುದಾಯೆಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯೊ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್? ಹಾಂಗಾಸರ್ ಸಂಶೋಧನಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಭಾಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡೊ। ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆ ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾ :

Very little is known about the early history of Konkani... The entry of Saraswath into Goa is depending upon mythical and semi-historical facts contained in the Sahyadrikanda of Skanda Purana. Until this history is uninvolved we are not in a position to say anything more about the manner in which they apoted the Konkani Language. The emphasis is mine.

ಕತ್ರೆಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಗೊಂಯಾಕ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೋಕ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪುರಾಣ್ ಸತ್ ಗಜಾಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಎಕಾದಾವೆಳಾ ಲೆಕ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ತಾಣೆಂ ಥಂಯ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಕಶಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಗಜಾಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಸಂಗತ್ ಕಿತೆಂಗೀ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಲೋಕ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್.

ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಪಳೆತಾನಾ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಭಾಸ್ ವೆಗ್ನಾನ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಸಾಂಬರಿ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ವರ್ಗಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಸುರುಪ್ ಯಾ ಬಹಿಸ್ತರ್ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾವರ್ವಿಂ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ತರ್ ಹೆಂ ಪ್ರಭಾವ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ ಕಸೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾವ್ಯೆತ್? ಹಿ ಭಾಸ್ ಖಂಚ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಭಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾವ್ಯೆತ್? ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲಾಂ ಉಬ್ಜತಾತ್.

ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ವರ್ಗಾಚೆ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆ ಕೊಂಕ, ಕೊರ್ಲಬಿ, ಕುಡ್ಬಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಲೋಕ್ ಜನಾಂಗಾಂ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಲೋಕ್ ದ. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕರಾವಳಿಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ ಸವ್ಕಾಸಾಯೆನ್ ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಗರ್ಜಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ ಭರ್ಸೊನ್ ಹಾಂಚ್ಯೊ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯೊ ಮೆಳೊನ್ ಏಕ್ ಜಾತಾನಾ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ನವೀಕರಣ್ ಜಾಲಾಂ ಜಾವ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಪ್ರಮೇಯ್ (Hypothesis) ಕರ್ಯೆತ್.

ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ Hoffman ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಕಾನ್ ಸಂಕಲನ್ ಕೆಲ್ಲಿ Encyclopedia Mundarica ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕೃತಿ ತಜ್ವೀಜ್ ಕರ್ನ್ ಪಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಆಸ್ಟ್ರೋ ಎಷ್ಯಾಟಿಕ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ/ಮುಂಡಾರಿ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ಹಾಚೆ ಮಧೆಂ ಜ್ಞಾತಿ ಸಂಬಂದ್ - Cognate relationship - ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಹೊ ಪ್ರಮೇಯ್, ಸಿದ್ಧಾಂತ್ (Theory) ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಚಡಿತ್ ಸಂಶೋಧನಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕತ್ರೆ ಆನಿ ಹೊಫ್‌ಮನ್ ಹಾಂಚೆ ಗ್ರಂಥ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಸ್ವಭಾವ್ ಯಾ ತಿಚೆಂ ಅಂತಸ್ತರ್ ಮುಂಡಾರಿ/ಆಸ್ಟ್ರೊ ಎಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಆನಿ ತಿಚೆಂ ಬಹಿಸ್ತರ್ ಯಾ ಸುರು ಮಾತ್ರ್ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಂಗತ್ ಪ್ರಮೇಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್ ಆನಿ ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್ ಕತ್ರೆಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಕಲ್ನ್ ಧರ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫಕತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಭಾಸ್ ನ್ಹಂಯ್. ತಿ ಹಾಚ್ಯಾದಿಂ ಹೆರ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಸ್ವ-ಭಾಸ್ (Native Language) ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

2.0 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಸಬಾರ್ ಜನಾಂಗಾಂ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಾಗೊರಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂಚೆಂ ಉದಾಕ್ ಕುಡ್ಸಲಾಂ ಮ್ಹಣಾಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಗಜಾಲ್ ಆಶಿ ಆಸ್ತಾನಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ವೆಗ್ಯಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನ ಸಮುದಾಯೊ ಖಂಯ್ಚ್ಯೊ ಆನಿ ಖಂಯ್ಸರ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಭೌತಿಕ್ ಆನಿ ಅಭೌತಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್‌ಯೀ ಒಳಕ್ ಆನಿ ವಿವರ್ ಘೆವ್ನ್, ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಲಕ್ಷಣಾಂಚೊ ವಿವರ್ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಾಯ್. ಅಸಲೆಂ ಜವಾಬ್ದಾರೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸೊಡ್ನ್, ಕಸಲೆಂಚ್ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಕಾರ್ಯೆಂ (Field work) ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ, ಏಕಾ ಪಂಗ್ಡಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೆರಾಂಚೆರ್ ಥಾಪುನ್ 'ಹಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಅವೆಗ್ಯಾನಿಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ್ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ರುಂದಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ಗುಂಡಾಯೆಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಜೆ. ತವಳ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಒಳೊಕ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆ ಲೊಕಾಚಿ

ಸಾರ್ಕಿ ಒಳೊಕ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಗ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಜಾಯ್ಜೆ. ವಾವ್ರಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಂಬುನ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ.

3.0 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್

ಆರ್. ಎಲ್. ಟರ್ನರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಾಷೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್ ಪರಿವಾರಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧ್ವನಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ನಿಯಮಾಂ (Regular phonetic changes)ಕ್ ಗಮನ್ ದೀವ್ನ್, ತ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೈರುತ್ಯ ಉಪವರ್ಗಾಕ್ (North West subgroup) ಸೆರ್ವತಾ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಕತ್ರೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಉಪಭಾಸೊ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ನ್ ಹೊಚ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಗುಜರಾತಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ನೈರುತ್ಯ ಉಪವರ್ಗಾಚಿ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರ್ಲ್ಯಾಂ.

ಹೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ಲೊ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಮಾತ್ರ್ ಪಳೆವ್ನ್ ತಿಕಾ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾ. ತಿಚಿ ತುರ್ತ್ ಮಾಹೆತ್ ಕಳಾಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ, ಖೊರ್ಲಾನಿ, ಕುಂಡ್ಬಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಮೂಳ್ ಜನಾಂಗಾಂತ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷ್ ಪ್ರವರ್ಗಾಚೊ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಆನಿ ಮುಂಡಾರಿ ಭಾಸಾ ಸವೆಂಯಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರಿಜೆ. ತವಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಫಕತ್ ಪ್ರಮೇಯ್ ಮಾತ್ರ್‌ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜಿ ಖಾಸ್ಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್.

ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿ ಕತ್ರೆಚಿಂಚ್ ಉತ್ರಾಂ ಆಯ್ಕಾಯಾ : Viewing the conditions today, we may safely presume that Konkani was not the language of a single homage group including Brahmins as well as non-Brahmins... as instanced by the language of the Somars of Goa or the Gavdis of the two Kanaras (the formation of Konkani, 175)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಭೋವ್ ಉಣೆ. ಮುಳಾವ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಥಳಾಚೆರ್ (Substratum of Konkani) ದ್ರಾವಿಡ್, ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಜನಾಂಗಾಂಚೊ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂಚೊ ಆನಿ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕಸಲೊ ಆನಿ ಕಿತ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಜಾಯ್. ತವಳ್ ಮಾತ್ರ್ ತಿಚ್ಯಾ ರುಪಾಚಿ ಆನಿ ಸ್ವಭಾವಾಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜೊಣಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಧಾರಾಸವೆಂ ಮೆಳ್ತಲಿ. ತವಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿಚೆಂ Make up / ಮುಖವಾಡ್ ಪಳೆವ್ನ್, ತೆಂಚ್ ತಿಚೆಂ ಮುಕಾವಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ಚೆಂ ಆನಿ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ನಾಕಾ. ಹಿ ಅನ್ಯಾಯಾಚಿ

ಗಜಾಲ್! ಊಂಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪೂರಾ American/Western ಮ್ಹಣ್ ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಚಿಂತ್‌ಲ್ಲೆಪರಿಂ, ಊಂಚ್ ಆನಿ ಸೊಭಾಯೆಚೆಂ ಸಕ್ಕಡ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್/ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಚೆಂ ತಸಲೆಂ Neo-Colonialism ಆಮ್ಕಾಂ ನಾಕಾ. ತೆಂ ದುಬಾವಾಚೆಂ ಆನಿ ದಬಾವಾಚೆಂ (Oppresive/exploitative).

4.0 ನಿಮಾಣೆಂ ಉತಾರ್

ಕೊಂಕಣಿಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್, ಜನಾಂಗ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹೆಂ ಸಂಗಮ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಆನಿ ಕೆದಾಳಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಿರ್ಧಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್, ಹಿ ಭಾಸ್ ಪುರಾತನ್ ಕಾಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಜನಾಂಗ್ ಉಲವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ತಿ ಭಾಸ್ ತಾಚೆ ವರ್ನಿ ಆದಿಂ ಕೊಂಕ ತಸಲ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ (Basic vocabulary) ಆನಿ ಮುಂಡಾರಿ ಭಾಷೆಂತ್ಲ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ತಿಚೆಂ ಭಾಯ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನಾಚೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ದೋನ್-ತೀನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚೆಂ ಮಿಲನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಕಶೆಂ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂಚ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಜಿಣಿ, ತಶೆಂ ಸಹಮಿಲನ್‌ಚ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಜಿವಿತ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಚಡಿತ್ ಸಂಶೋಧನಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಮ್ಜಾಜಾಯ್.

ಆಜ್ ಆಮಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಾಸ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಸಾಸ್ರಾಕ್ ಪಾಯ್ ದವರ್ಲಾ, ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಕುಳಿ ಆನಿ ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ವರ್ನಿ ಚಡ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಯಾನಿಕ್ ಆನಿ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಯುಗಾಂತ್, ಸಂವಹನ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಕಿತೆಂ? ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಆನಿ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಸಂವಹನಾಚೆಂ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ರುತಾ ಆನಿ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಕರ್ಚಿ ಕಶಿ? ಅಸಲ್ಯಾ ಸಕಾಲಿಕ್ ಭಾಶಾ ಸಮಸ್ಯಾವಿಶಿಂ, ಭಾಸ್ ಯೋಜನ್ (Language Planning) ಆನಿ ಅಭಿವೃದ್ದೆಚ್ಯಾ (Language development) ದೃಶ್ಟೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್, ಅಧ್ಯಾಪನ್ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಚಲೊನ್ ವರ್ಚೆಂ ಭೋವ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಆನಿ ತುರ್ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಲೆಕಿಜಾಯ್.

5.0 ಪರಾಮರ್ಶನ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್

❖ ಮಾಡ್ತಾ ವಿಲಿಯಮ್, 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ', ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ (ಸಂ. 5), ಮೈಸೂರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ್.

❖ 'ಭಾಸೆಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್' ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್ (ಸಂ.) ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಮಂಗ್ಳುರ್, ರಾಕ್ಣೊ ಪ್ರಕಾಶನ್, 1974.

- ‘ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ’ ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ (11.1), ಮಂಗ್ಳುರ್ : ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, 1987.
- ‘ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ’ ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಹಿರಿಯಡ್ಕ (ಸಂ.) ‘ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ - ಸಾಹಿತ್ಯ’, ಉಡುಪಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 1996.
- ‘ಎಕ್ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆನಿ ಸಮಸ್ಯೆ’ : (ಎಕ್ವಿಸಾವ್ಯಾ ಅಕಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಶದೆಚೆಂ (ಜನವರಿ 18-19, 1997) ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ್ ಭಾಶಣ್, ಚಿಂಚೆ ಫುಲಾಂ, ಮುಂಬಯ್, 1997.
- CRAWFORD, Arthur, Legends of the Konkan, Allahabad : Pioneer Press, 1909.
- GOMES, Olivinho, ‘The Konkanis’ : A Community’ Goa Today (July, 1997).
- KATRE S.M., The Formation of Konkani : Deccan College Poona, 1966.
- MADTHA, William. ‘Some Comments on te Language Situ ation of Goa in the 16th and 17th Centuries. ‘H. S. Biligiri (ed.) Papers and Talks. Mysore : Central Institute of Indian Languages, 1971.
- ‘Konkani Dialects in the Dravidian Area’. The Karnataka University Journal : Humanities, Vol. XXIV XXV (1980-81).
- The Christian Konkani of South Kanara : Prasaranga, Karnataka University, 1984.
- ‘Language Planning for Konkani : A Linguistic Perspective’, Secular Citizen (September, 1995).
- PEREIRA, Jose. Konkani A Language : A History of the Konkani Marathi) Conversy, Dharwad : Karnataka University, 1971).
- SHANBHAG, D. N. (ed.), Essays on Konkani Language and Literature (Professor Arnardo Menezes Felicitation Volume), Dharwad : Konkani Sahitya Prakashan, 1970.
- TURNER (SIR), S. Ralph Lilly. A comparative Dictionary of the Indo-Aryan Languages, London, 1962.

ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್

✍ ಮಾ| ದೊ| ಆವೆಲಿನ್ ಆರ್. ಡಿ'ಸೊಜಾ, ಜೆ.ಸ.

ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂ, ರತ್ನಗಿರಿ, ಬೊಂಬಯ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಆಸ್ಚೊ ಪಾಗಿ ಲೋಕ್ ನಾಂವಾನ್ ಖಾರ್ವಿ. ಗೊಂಯಾಥಾವ್ನ್ ತೆನ್ಕಾಕ್ ಹೊ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾ, ಬಡ್ಗಾಕ್ ಮರಾಠಿ ಉಲಯ್ತಾ. ತೆನ್ಕಾ ಜಾಂವ್ ಬಡ್ಗಾ ಜಾಂವ್ ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಚರೊ ಆನಿ ನಮ್ರುತಾ ಏಕಾಚ್ ಥರಾಚಿ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ದರ್ಯಾ ತಡಿರ್ ಪಾಗಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಚಿ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯಾನ್ ಒಳಕ್ ಜಾಲಿ. ತಾಂಚೊ ಸಾಧೊ ಸ್ವಭಾವ್, ಕಶ್ಟಿ ಜೀವನ್, ಮಯ್ಪಾಸ್ ಆನಿ ಸ್ವತಂತ್ರಾಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೋವ್‌ಚ್ ಪಸಂದ್ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ತಡಿಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರಾಂಕ್ ನ್ಹಂಯ್. ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಜೆಂ ಶೋಧನ್ ಪುರ್ತೆಂನಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ದಿಂವ್ಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಖಾರ್ವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಕ್ ಪುರ್ತೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ ಪುರ್ತಿ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. 'ಕೊಂಕಣ್' ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ಗೀ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹೊ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ಲೋಕ್ ಆನಿ ಹಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಂಯ್ ಆಸ್ಚೊ ಹೆರ್ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಆಸಾಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಯೆತಾ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ಚೊ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖಾರ್ವಿ. ಪುಣ್ ಹೊನ್ನಾವರ್, ಕುಮ್ಟ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ 'ಖಾರ್ವಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಹೆರ್ ಲೋಕ್ ಆಸಾ. ಹಾಂಕಾಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ನಾಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ಖಂಡೆ ಖಾರ್ವಿ ಆದಿಂ ದವ್ನ್ ತಲ್ವಾರ್ ಭಿಜಾಂವ್ಚೆ ನಾವಿಕ್. ಪಾಲಕಿ ವ್ಹಾವಂಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ದೈಹಿಕ್ ರಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಹೆ ಪ್ರಸಿದ್ದ್ ಜಾಲ್ಲೆ. ಆದಿಂ ಹೆ ಗೊಂಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಆನಿ ಹಾಂಚೊ ದೇವ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತೋಪ್ ದೇಮಾಚೊ ರಾವುಲ್‌ನಾಥ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಹೆ ಪಾಗಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್, ತಾರ್ವಾಂ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ದರ್ಯಾ ಚೊರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಲ್ಯಾರ್ ಭಿಜಾಂವ್ಚೆ ಸೈನಿಕ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಜಾಂವ್ಕ ಪುರೊ. ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಹೆ ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆ ಥಾವ್ನ್ ಹೊನ್ನಾವರ್, ಕಾರ್ಗಲ್ ಆನಿ ತದಡಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ತಾರ್ವಾಂನಿ ಸಾಮಾನ್ ಸಾಗ್ಸಿತಾಲೆ.

ಕುಳಿಯೆನ್ ಖಂಡೆ ಖಾರ್ವಿ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ದಂದೊ ಆನಿ ನಾಂವಾಂಯಿ ತಶೆಂಚ್ ಆಸಾತ್. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಿಂ ಮುಖ್ಯ ನಾಂವಾಂ ರೋಗು, ತೊಂಡೊ, ಭೀಮ್, ಕುಮಾರ್, ಗಾಣಿ, ಪಾಯ್ಕ್, ಭಿಕಾರೊ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಕ್ ದಾದ್ಲೆ ಭೀಮಾ, ಮೆಸ್ತಾ, ತಾಂಡೆಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ಆಡ್ ನಾಂವಾಂ ಕುಡ್ಸಿತಾತ್. ಬಾಯ್ಲಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಗೌರಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಕುರ್ಶಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆಂ ಖಾಣ್ ಮುಖ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಶಿತ್ ಆನಿ ಮಾಸ್ಳೆ ಕಡಿ. ಪುಣ್ ದೆವಾಕ್ ಬಲಿ ಭೆಟಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆನಿ ತಾಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ತೆ ಖಾತಾತ್. ಧಾದೊಶಿ ಸುರ್ ತಾಂಕಾಂ ಪಿಯೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾತಾಂತ್ ದಮ್ಡಿ ಉರೊಂಕ್ ಕಷ್ಟ್. ಹಾಂಚೊ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಲೋಕ್ ಮಾಳಿಯೆಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾ ಆನಿ ದುಬ್ಳೊ ಸಾದ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ.

ಕೊಂಕಣಾಚಿ ತೆನ್ಕಾ ಗಡ್ ಹೊನ್ನಾವರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹೊನ್ನಾವರ್ ಆನಿ ಕುಂದಾಪುರ್ ಮಧೆಂ "ಕೆಮ್ಮಾಣ್ ಖಾರ್ವಿ" ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಹೆರ್ ಖಾರ್ವಿ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣ್ ಆನಿ ತುಳು ಗಾಂವಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ 'ಹಾಯಿಗಾ' (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸರ್ಪಾಂಚೊ ಗಾಂವ್) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ 'ಕೆಮ್ಮಾಣ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ತೆಂ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಧರ್ಮಾನ್ ತೆ ಹಿಂದು ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಹಾಂಚಿ ಭಾಸ್, ದಂದ್ಯಾನ್ ಹೆ ಪಾಗಿ. ಹಾಂಕಾಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣ್ ಖಾರ್ವಿಂಕ್ ಜಾಂವ್, ಖಾಂಡೆ ಖಾರ್ವಿಂಕ್ ಜಾಂವ್ ಕಾಯಿಂಚ್ ಸಂಬಂಧ್ ನಾ. ಖಾಂಡೆ ಖಾರ್ವಿ ಬರಾಬರ್ ಹಾಂಚೊ ಸಂಕೊ ಭೋವ್‌ಚ್ ಉಣೊ.

ತಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕೊಂಕಣ್ ಖಾರ್ವಿಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹಾಂಕಾ ಆಮಿ 'ಖಾರ್ವಿ' ಮ್ಹಣ್ ಆಪವ್ಯಾಂ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, ಲಗ್ಬಗ್ ಚಾಳೀಸ್ ಹಜಾರ್ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ. ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಪಾಗಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಹಾಂಚೊ ಸಂಕೊ ಸುಮಾರ್ 27% ಜಾತಾ. ಹಾಂಚೆಂ ಕೇಂದ್ರಿಕರಣ್ ಚಡಾವತ್ ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಹೊನ್ನಾವರ್, ಅಂಕೋಲಾ ಆನಿ ಕಾರ್‌ವಾರಾಂತ್ ಆಸಾ. ಕುಂದಾಪುರ್ ಆನಿ ಮಲ್ಪೆಂತ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ತಡಿಂನಿ ಹಾಂಚೊ ಸಂಕೊ ಭೋವ್‌ಚ್ಚ್ ಉಣೊ. ಖಾರ್ವಿಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚೊ ದಂದೊ ಏಕ್‌ಚ್-ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಚಿ ಆನಿ ವಿಕ್ಚಿ.

'ಖಾರ್ವಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ (ಕ್ಷಾರ) 'Khsar' ಸಬ್ದಾಚ್ಯಾ ಅಪಭ್ರಂಶ್ 'ಖಾರ್' (Ksar) ಹಾಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಯೆತಾ. ಖಾರ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಚ್ಯಾ ಹಾಂಕಾಂ ಖಾರ್ವಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಜಾಯ್ಜ್. ಕೆನರಾಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಚ್ಚಿಚ್ಯಾ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಮಸ್ತು ಅನುರೂಪ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಚ್ಚಿ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂಚೆ ಪುರ್ವಜ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ವಾದ್. ಹೆಂ ಅನುರೂಪ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯೆಂತ್, ರೀತ್ ರಿವಾಜಿಂತ್ ಆನಿ ಸಾಕ್ರ್ಯಾಂತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಹಾಂಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ವೆಂಕಪ್ಪಾ, ಕೊಮಾರ್ಸಾ, ತಿಮಪ್ಪಾ, ದಾಮಾರ್ಸಾ, ದೀಪು, ನಾರಾಯಣ, ರಾಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ಲ್ಯಾ ನಾಂವಾಕ್ ದಾದ್ಲೆ 'ತಾಂಡೇಲ್' ಮ್ಹಣ್ಜೆ Captain ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಡ್ ನಾಂವ್
ಡ್ಸಿತಾತ್. ಬಾಯ್ಲಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್ - ಜಾಕು, ಪುತ್ತಿ, ರುಮಾಯಿ,
ೀವಾಯಿ, ಪಾರ್ವತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಖಾರ್ವಿ, ಜೀವಾನ್ ಆಡ್ಪೊಸರೆ ಪುಣ್ ಬಳಾಧಿಕ್. ಮಿಟಾಚ್ಯಾ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಕಾಮ್
ರ್‍ಯಾ ಹಾಂಚಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಉತ್ತೀಮ್. ಹಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕಾನಡಿ ಹೆ
ಣಾಂತ್. ಹಾಂಚ್ಯೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂ ವರ್ನಿಂ ರುಪೇಸ್ತ್. ಖಾರಾಚ್ಯಾ ಉದ್ಕಾಂತ್
ನಿ ವೊತಾಚ್ಯಾ ದಾವೆಕ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಕಾತ್ ಕರ್ಪೊನ್ ವೆತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಕಾಳೆ ಪಡ್ತಾತ್.

ವಾಸ್ಕೊ ದೆ ಗಾಮಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದಿನಚರೆಂತ್ ಮಲ್ಲಿಂದಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವಸ್ತಿ
ರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ತಾರ್ವಟ್ಯಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಬರಯ್ತಾ. 'ಮಲ್ಲಿಂದಿ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್
ಲ್ಲ+ಇಂದಿ=ಇಂಡಿಯಾಚೊ ಮುಕೆಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಸ್ಕರೆಞ್ ಹಾಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್. ವಾಸ್ಕೊ
 ಗಾಮಾ ಭಾರತಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ವಾಟ್ ಕಳನಾಸ್ತಾನಾ ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಬಂದ್ರಾಕ್
ಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಕಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ತಾರ್ವಾಟ್ಯಾಂಚಿ ಒಳಕ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ತಾಕಾ
ಾರತಾಚಿ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್ಲಿ. ಹೆ ತಾರ್ವೊಟಿ, 'ಪಣ್ಣಿಕರ್'ಯಾ 'ಪಣ್ಜಿಕರ್' (ಗೊಂಯಾಂತ್
ೊಂಡಾಚೆ), ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಖಾರ್ವಿ ಮ್ಹಣ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್. ವಾಸ್ಕೊ ದೆ ಗಾಮಾ
ಲ್ಲಿಕೋಟೆಂತ್ ಭೆಟ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಮೊರಿನ್ ನಿಜಾಕ್‌ಯೀ 'ಸಮುದ್ರಿನ್' (ದರ್ಯಾಚೊ
ಡಿಲ್) ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಮಸ್ಕರೆಞ್ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್
ಾರ್ವಿ ಉದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಘುಂವ್ತಾಲೆ ಆನಿ ವೆಪಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಮ್ಹಣೊನ್
ಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಪಣ್ಜಿಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ತಾರ್ವಾಂಕ್ 'ಪಾಂಡಿ' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಲೆ. ವಾರ್‍ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ
ಶ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್ ಹ್ಯೊ ಪಾತ್ಮಾರಿ ಚಲಯ್ಜೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. 'ಪಾಂಡಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್
ನರಾ ಕರಾವಳಿರ್ ಆತಾಂ ಪಾಚಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಅಪಭ್ರಂಶ್ ರುಪಾಕ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಪಾಂಡಿಚೆರ್
ಣ್ಜಿಗಾರ್ ಎಜಿಪ್ತ್, ಅರ್ಬಿಸ್ತಾನ್, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಜಪಾನ್ ಆನಿ ಚೀನಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವೆಪಾರ್
ಲಯ್ತಾಲೆ. ಭಾರತಾಚೆಂ ವಸ್ತುರ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ವಿಕ್ತಾಲೆ. ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಶೆಚೊ ಸಬ್ದ್
ತುಣಿ', ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂಚೆ 'Tunic' ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಜಾವ್ಯೆತ್.

ಪಣ್ಜಿಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಖಾರ್ವಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ವೆಪಾರ್ ಸಾವ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ತಾಂ ತಾಂಚಿ ಸಂತತ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಪಾವ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಯೆತಾ. ಗೊಯಾಂತ್ ಆನಿ
ೇರಳಾಂತ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ರಿತಿರ್ ತೆ ಆಸಾತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಣ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ತಾ. ಪುಣ್
ರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆತಾಂ ಆಸ್ಚೊ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಭೋವ್‌ಚ್ ಸಾಧೊ ಆನಿ ದುರ್ಬಳೊ.
ಾಗಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಅಂಬಿಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಚಡ್ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್
ಾರ್ವಿಚ್ ಚಡ್ ಗರೀಬ್. ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಸಾಂದ್ಯಾಚೊ ದಿಸಾಕ್ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ್

ಚಡುಣೆ ಸ ರುಪಯ್. ಅಂಬಿಗ್ ಪಾಗಿ ಆದಿಂ ಉತ್ತೀಮ್ ಸ್ತಿತೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಕಳಿತ್ ಜಾತಾ. ವ್ಹಡ್ ಕುಳಿಯೊ ನಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೆಬರಿ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಆನಿ ಅಂಬಿಗಾಂಚಿ ಕುಳಿ ಕ್ರಮೇಣ್ ಪಾಡಾರಿ ಜಾಲಿಗಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಆರ್ಥಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿ ಆನಿ ಶಿಕಪ್ ಎಕಾ ಮಾಪಾನ್ ಆಸ್ತಾ. ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಶಿಕಪ್ ಭಾರಿಚ್ ಉಣೆಂ. ಎಕಾ ಘರಾಣ್ಯಾಂತ್ ಶಿಕಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಮಾತ್ರ್. ವ್ಹಡಾಂಕ್ ಶಿಕಪ್‌ಚ್ ನಾ. ಭುರ್ಗಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಚಡಾವತ್ 2-3 ವರ್ಸಾಂ ಶಾಳಾಂತ್ ಖರ್ಚಿತೆಚ್ ಘರಾ ರಾವ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪುರ್ತೆಂ ಶಿಕಪ್ ಜಾಯ್‌ತರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಶಾಳಾಕ್ ಧಾಡಿನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾಲ್ಯಾರ್, “ಆತಾಂ ಇತ್ಲಿಂ ಶಿಕ್ಲಿಂ ನ್ಹಯ್‌ವೆ, ಕಿತೆಂ ಫಾಯ್ದೊ ಜಾಲೊ?” ಮ್ಹಣ್ ಆಡ್ ಸವಾಲ್!

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ತುಳಸಿ ಝಾಡ್ ಅವಶ್ಯ್. ತಾಕಾ ತಾಣೆಂ ಪುಜಾ ಕರ್ಚಿ ಆಸಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಚಿ ದೇವತಾ ಕಂತ್ರಾದೇವಿ ಯಾ ಬನೇಶ್ವರಿ. ಕಂತ್ರಾದೇವಿಚೆಂ ಮುಖ್ಯ್ ದೆವಾಳ್ ಅಂಕೋಲಾಚ್ಯಾ ಅವೆರ್ಸಾಂತ್ ಆಸಾ. ಫೆಸ್ತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೋಳಿ ತಾಣೆಂ ಕರ್ಚಿ ವರ್ತಿ ಪರಬ್. ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ತಾಣೆಂ ದಿವ್ಯಾಕ್ ವಚಾಜೆ ಆನಿ ಕಾಣಿಕ್ ಭೆಟಯ್ಜೆ. ದೀಪಾವಳಿ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಮುಕೆಲ್ ಪರಬ್. ಸಂದ್ರಾಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಖಾರ್ವಿ ತಿರುಪತಿ, ಗೋಕರ್ಣ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಕ್ ತೀರ್ಥ್ ಯಾತ್ರ್ಯಾರ್ ವೆತಾತ್.

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥಾ ಆನಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪುಜಾ. ಮನೋರಂಜನಾಚೊ ಅಭಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಕಾಣಿಯೊ ಮನೋರಂಜಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಬಗಾರ್ ನೀತಿ ತಾತ್ವಿಕ್. ಕಾಣಿ ಜಾತೆಚ್ ಪುಜಾ, ದೋನ್‌ಯಿ ಎಕಾಂತ್ ಮೆಳೊನ್ ಆಸಾತ್.

ಮಸ್ಕರೇಞ್ಞ್, ಕ್ರೀಸ್ತಿ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಕಾಲಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾಸ್ಪಣಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲವ್ನ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಾಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಸ್ಥಾನ್ ದಿತಾ, ರಾಬುಲ್‌ನಾಥ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸೊಮಿಜೆಜು ಕ್ರೀಸ್ತ್. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ತಾಚೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ನಾಂವ್. ಸೊಮ್ಯಾಕ್ ಭೈರವ್ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯೀ ತೆದಾಳಾ ಉಲೊ ಮಾರ್ತಾಲೆ. ಭೈರವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾಯ್+ರಾವ್, ಭಾವ್ ಆನಿ ಧನಿ. ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತೆಕ್ ಆನಿ ಆಪಸ್ತೊಲಿಕ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಿಸೊನ್ ಯೇನಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಕಾಸ್ ಪರಸ್ಪರ್ ಸ್ಪಂದನಾನ್ ಉರ್ಜಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್‌ನಾ.

ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ ಗೊಂಯಾಂ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತಾಣೆಂ ಪಳೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ಆಪಸ್ತಲಿಕ್ ಕಾಳಾಚೊ ಭಾವಾಡ್ತ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ್

ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಾಣೆಂ, ಉದೆಂತಿಚೆಂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್ ವೊಂಪ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಫಿಂಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಅಜ್ಞಾನಾನಿಮ್ತಿಂ ಬೆತಾಳಾಚಿಂ (ಸಾಂ. ಬಾರ್ತೊಲೊಮೆವ್) ದಿವ್ಯಾಂ ಆನಿ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾವಾಂಚಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ರುಪಾಂ ವಿಭಾಡ್ ಕೆಲಿಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಥಂಯ್ ಆತಾಂ ಆಸ್ಚಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕತಾ ಆನಿ ಪೂಜಾ ಖಂಯ್ಸರ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಲಿ ಯಾ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣಾ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಲೀಸ್ ನ್ಹಂಯ್.

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಘಟನಾಂತ್ ಆದ್ಲಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಚಾಲು ಆಸಾ. ದರ್ಯಾ ರೆಂವೆರ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಆಸ್ಚಿಂ ಘರಾಂ ಸರ್ವ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿಂಚ್. ಹೆರಾ ಜಾತಿಚೆಂ ಏಕ್‌ಯೀ ಘರ್ ಮಧೆಂ ಮೆಳಾನಾ. ಹರ್ ಹಳ್ಳೆಕ್ 'ಬುದ್‌ವಂತ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಎಕ್ಲೊ ಮುಕೆಲಿ. ಹಳ್ಳೆಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಕ್ 'ಜಾಗುಲಾಸ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮುಕೆಲಿಂಚಿ ಏಕ್ ಸಮಿತಿ. ಸಬಾರ್ ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಕುಡ್ಸೊನ್ ತಾಂಕಾಂ 'ರಾವುತ್' ಮ್ಹಣ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ಮುಕೆಲಿ. ಚಡ್ ಮಹತ್ವಾಚೆ ವಿಚಾರ್ ರಾವುತಾನ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ಚೆ. ಭೋವ್‌ಚ್ ಕಠೀಣ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸವಾಲಾಂ ರಾವುತ್, ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠಾಧೀಶ್ವರಾಕ್ ಕಳಯ್ತಾ ಆನಿ ಜಾಪ್ ಹಾಡಯ್ತಾ.

ಆದ್ಲಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪರ್ಜೆಚೊ ತಾಳೊ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೊನ್ನಾವರಾಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಹಳ್ಳೆಂತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚ್ಯಾ ಅಡ್ಚಣೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಸಮಿತಿನ್ ಅಸೊ ಏಕ್ ಠರಾವ್ ಕೆಲಾ. ಕೊಣ್‌ಯೀ ಪಿಯೆವ್ನ್ ಸಾಂಜೆರ್ 8 ವರಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಳ್ಳೆಂತ್ ಗಲಾಟೊ ಕರಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಏಕ್ ಹಜಾರ್ ರುಪಯ್ ದಂಡ್. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಹಳ್ಳೆ ಭಿತರ್ ಗಡಂಗಾಂಕ್ ಜಾಗೊ ನಾ.

ಖಾರ್ವಿ ಮಾಯಾಮೊಗಾಚೊ ಲೋಕ್. ಕೊಣೀ ಘರಾ ಯೆಂವ್, ಸ್ಯೆರೊ ಯಾ ಪರ್ಕಿ ತಾಕಾ ಸತ್ಕಾರ್ ಆಸಾ. ಘರಾಂತ್ ಕೊಣೀ ಆಸುಂ ಯಾ ನಾ ಆಸುಂ ಘರಾಕ್ ಬೀಗ್ ಘಾಲ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ನಾ. ಘರಾಂನಿ ಬಸ್ಕಾ ಜಾಂವ್ ಸಾಹೆತ್ ಜಾಂವ್ ಭಾರಿಚ್ ಉಣಿ. ಪುಣ್ ರೇಡಿಯೊ, ಚಡಾವತ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಘರಾಂತ್ ಆಸಾ. ಗಾಂವ್ಚಿ ವಾರ್ತಾ ಆನಿ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಹವಾಮಾನ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಯ್ಕೊಂಚಿ ತಾಂಕಾಂ ಗರ್ಜೆಚಿ.

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಪಿಯೊಣ್ಯಾಚೆಂ ಬಳ್ ಚಡ್. ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗುನ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲೊ ದಾದ್ಲೊ, ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಮಾಸ್ಳಿ ವಿಕ್ರಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಪುಣ್ ಗಡಂಗಾಕ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಜಾಯ್ತೊ ದುಡು ಪಿಯೊಣ್ಯಾನ್ ವಿಭಾಡ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ನಾಸಮಾಧಾನ್ ಉಬ್ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಬಾಯ್ಲೊ. ಪಿಯೊಣೆಂ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದುಬ್ಳಿಕಾಯೆಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಣ್ಚಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ.

ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಪುರೋಹಿತ್ ಆವಶ್ಯ ಜಾಯ್. ಜೀವನಾಂತ್ ಮುಖ್ಯ ಸಂದರ್ಭ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಮರಣ್. ಹಾಚೆ ಭಾಯ್ರ್ ಜನನ್, ದರ್ಯಾಚಿ ಪುಜಾ, ತಾರ್ವಾಂಚಿ ಪುಜಾ, ಶನಿ ಕಾಡ್ಚಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಆಸಾತ್. ಮಾಸ್ಳಿ ಉಣಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆಮ್ಕ್ಯಾ ಸ್ಪಿರಿತಾಕ್ ಪುಜಾ ಕರ್ನ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸಾ. ವರ್ಸಾಚಿ ದರ್ಯಾ ಪುಜಾ ಆಯಿನ್ನ್ ವೆಳಾರ್ ಕರಿನಾ ತರ್, ಕಾಂಯ್ ವಿಘ್ನ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ. ಅಶೆಂ ವರ್ಸಾಕ್ ಆದಾಯಾಂತ್ಲೊ ಕಾಲ್ದೊ ವಾಂಟೊ ಪುರೋಹಿತಾಕ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಖಾರ್ವಿ.

ಕಾಜಾರ್ ನಿಶ್ಚಯ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಚೆಡ್ವಾಚೆಂ ಜಾತಕ್ ಪಳಯ್ತೆ. ಜಾತಕ್ ಕುಡ್ಲೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ಮಂಜೂರ್ ಜಾತಾ. ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಚಡಾವತ್ ಕಾಜಾರಾಂ 'ಕೂಡಿಕೆ' ಕಾಜಾರಾ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕಾಜಾರಾ ಆದಿಂ ಜೋತಿಶಿಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಹೆವಿಗ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ತಾಂಚೆ ಪುಜಾರಿ.

ಆದಿಂ ಖಾರ್ವಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಜಾಳಾಂ ಆನಿ ಪಾತಿ ಘೆವ್ನ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ತಾಲೆ, ವಿಕ್ರ್ಯಾಯ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಜೀವನ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ಅರ್ಧ್ಯಾಕ್ ಅರ್ಧೊ ಖಾರ್ವಿ ಹೆರಾಂ ಸರ್ಶಿನ್ ಯಾ ಟ್ರೊಲ್ ಬೋಟಿಂಕ್ ಕುಲ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆತಾತ್ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೋಯಿ ಡೊಕಾರ್ ಮಾಸ್ಳಿ ವ್ಹಾವಂವ್ಚೆ, ಸುಕಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ವಿಕ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್. ಸ್ವಂತ್ ದೋಣ್ ಜಾಳಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಘರಾಣಿಂ ಸುಮಾರ್ 20 ಠಕ್ಕೆ ಜಾತಿತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಮುಕಾರ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಕಿತೆಂ ಕರಿಜೆ ಮ್ಹಣ್ ತುಮ್ಚಿ ಖುಶಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸುಮಾರ್ 80 ಠಕ್ಕೆ ಘರಾಣ್ಯಾಂಚಿ ಜಾಪ್, "ಭಾಯ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಯಾ ವೃತ್ತಿ ಯಾ ದುಸ್ರೆಂ ಕಸಲೆಂಯ್ ಜಾಯ್ತ್ ಪುಣ್ ಮಾಸ್ಳೆಚೊ ದಂದೊ ಮಾತ್ರ್ ನಾಕಾ." ಅಶೆಂ ಮಾಸ್ಳೆಚೊ ದಂದೊ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ನಾಕಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಮಾಸ್ಳೆಚ್ಯಾ ದಂದ್ಯಾಂತ್ ಜೀವನ್ ಸಾಗ್ಸಾನಾ ಆನಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಮಾನ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತೆ.

ಆರ್ಥಿಕ್ ಪರಿಗತ್ ಆನಿ ಕಲಾ ಮಧೆಂ ಶೀದಾ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಆದಿಂ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಂಚ್ಯೊ ಕಲಾ ವಿಕಾಸುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಕಾಜಾರಾಂ ತಸಲ್ಯಾ ಬರ್‍ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಸೊಬಾಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಂತಿಗ್ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆತಾಂಯಿ ಹಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಸಿನಿಮಾ ಪದಾಂನಿ ವಿಭಾಡ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸೊಬಾಣಾಂಕ್ ಆದ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಾಯ್ ಆನಿ ಸೊಭಾಯ್ ನಾ. ಶ್ರುತಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ತಲಾಂತರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸೊಬಾಣಾಂಚೊ ಅಧಿಕಾಂಶ್ ಆತಾಂ ವಿಸ್ರೊನ್ ಗೆಲಾ. ಕೊಲಾಟ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಬರ್‍ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಖೆಳಜೆ ಜಾಲ್ಲೊ ಖೆಳ್. ಕೊಲಾಟ್ ಆದ್ಲೆ ಬರಿಚ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಹಾಡ್ಲಾ. ಯಕ್ಷಗಾನ್, ಡೋಲ್, ನಾಚಾಪ್ ಇತ್ಯಾದಿ ನವೀನ್ ರುಪಾರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚೆ ಸಂಘ್ ವಾವುರ್ತಾತ್.

ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ದೆವಾ ಥಂಯ್ ಭಕ್ತ್ ಚಡ್. ಹರಿ ಕಥಾ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಥಾ, ರಾಮ್ ಭಜನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಆತ್ಮೀಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್. ತುಲಾಭಾರ್ (ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಯಾ ಅಂಗವ್ಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಜೊಕುನ್ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ದಾನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ) ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದೆವಾಸ್ಪಣ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಾಂ. ದಿಸಾಚಿ ಪೋಡ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ದರ್ಯೊ ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ದೇವಿ. ದರ್ಯಾ ಪೂಜಾ ವರ್ಸಾವಾರ್ ತಾಣೆಂ ಕರಿಜೆ. ಹೊನ್ನಾವರ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಹಿ ಪುಜಾ ಸರ್ವ್‌ಜಾತಿಂಚೆ ಪಾಗಿ ಮೆಳೊನ್ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಹರ್ಯೆಕಾ ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ತುಳ್ಸಿ ಕಾಟೆಂ ಆವಶ್ಯ್ ಜಾಯ್, ತೆಂ ಘರಾಕ್ ಅಲಂಕಾರ್ ದಿತಾ. ತುಳಸಿ ಪುಜಾ ದೆವಾಕ್ ಮಾನ್ ದಿತಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯೆಚಿ ಖುಣ್‌ಯಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಆದ್ಲ್ಯೊ ದೋಣಿ ಆನಿ ಜಾಳಾಂ ಆಜೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲೊ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಆಧುನಿಕರಣಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪಿಡ್ಯಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸಾ. ತರಿ ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಕಸಬ್‌ದಾರ್ ಲೊಕಾಚೊ ಮಾಸ್ಳೆ ದಂದೊ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ವರುಂಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಖಾಸ್ಗಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಧನ್ ಕರ್ತಿತ್ ತರ್, ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಕ್ ಭವಿಷ್ಯ್ ಆಸಾ. ಆರ್ಥಿಕ್ ಪ್ರಗತಿ ಜೋಡ್ನ್, ಮಾನವಿಕ್ ಮೊಲಾಂ ಕೀಳ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಉತ್ತೀಮ್ ಸುಗುಣಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಲೊಕಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೊ ಕಾಯ್ದೊ ಆಮ್ಚೊ.

ಆಧಾರ್ ಸಾಹಿತ್ :

1. H. O. ಮಸ್ಕರೇನಸ್ : ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣ್, 1960. ಬೇತಾಳ್ ಪ್ರಕಾಶನ್, ಬೊಂಬಯ್
2. Gazetteer of the Bombay Presidency, Canara District Vol. XV, Part I, 1991, Sagardeep Publications, Karwar.
3. South Canara, Madras District Manuals, Complied by J. Sturrock I.C.S., 1984, Government Press, Madras.
4. Gazetteer of India, Karnataka State, Uttara Kannada District, Ed. by : Suryanath U. Kamath, 1985, Government of Karnataka Publications, Bangalore.

ಹಳಿಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲೆ ಸಿದ್ಧಿ

✍ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ಅನಾಗರಿಕ್ ಲೊಕಾಕ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಲೊಕಾನ್ ಧರುನ್ ವರೊನ್ ಮೊಲಾಕ್ ವಿಕ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಚಲ್ತೆಚ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಯೆರೊಪಾಚೆ ನಾವಿಕ್ ಚವ್ದಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಸಾರಾಚಿಂ ಸೊಧ್ನಾಂ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಲೆ ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ತಾಣಿಂ ನಿಗ್ರೊ ಲೊಕಾಕ್ ಧರ್ನ್ ಗುಲಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಕ್ ವಿಕ್ಚೆಂ ಸದಾಂಚೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂನಿ ಆನಿ ಡಚ್ಚಾಂನಿ ನಿಗ್ರೊ ಗುಲಾಮಾಂಕ್ ಆಪ್ಣಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭಾರತಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಫಿದಾಲ್ಗಾಂಕ್ ಕಾಪ್ರಿ ಗುಲಾಮ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ದೀಸ್‌ಚ್ ವಚಾನಾತ್ಲೆ. ತಾಂಚ್ಯೆ ಶಿವಾಯ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಆಪ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಪಾಟ್ಲಾಮೆಚಿ ಅಧಿಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಿ. ತಾಂಕಾಂ ತಾಂಚ್ಯೆ ಪಾಟ್ಲಾಮೆಂತ್ ಭಾರತೀ ಶಿಪಾಯಾಂಕ್ ಭರ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಧಯ್ರ್ ಪಾವ್ಲೆಂನಾ. ದೆಕುನ್ ತಾಣಿಂ ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ತಾಂಚ್ಯಾ ವಸಾಹತಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಜಿವಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ದಾಟ್ ಕಾತಿಚ್ಯಾ ನೀಗ್ರೊಂಕ್ ಹಾಡುನ್ ಆಪ್ಲಿ ಪಾಟ್ಲಾಮ್ ಬಾಂದ್ಲಿ. ಹಿ ತಾಂಚಿ ರಿವಾಜ್ ಭಾರತಾಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಮೆಳ್ತಾನಾಂಯೀ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಿ. ದೆಕುನ್ ನೆಹರೂನ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಚಿಂ ನಕ್ಲಾಂ ಕರುನ್ ತೊ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೊ : 'ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸೈನಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆಫೀಸರ್ ಆಸಾತ್ ತಿತ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸೈನಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಶಿಪಾಯ್‌ನಾಂತ್'.

ಅಶೆಂ ಗುಲಾಮ್ ಆನಿ ಶಿಪಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ನೀಗ್ರೊಂಕ್ ಏಕ್ ನಾ ಏಕ್ ದೀಸ್ ಸುಟ್ಕಾ ಲಾಭ್ತಾಲಿ. ಸೈನಾಂತ್ಲಿ ಸುಟ್ಕಾ ತಾಂಕಾಂ ನಿಯಮಾಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಪುಣ್ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಂತ್ಲಿ ಸುಟ್ಕಾ ಗುಲಾಮಾಂನಿ ಆಪ್ಣೆಂಚ್ ಮೋಲ್ ಭರುನ್ ವಿಕ್ತಿ ಘೆಂವ್ಚಿ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಅಪ್ರೂಪ್ ಕೋಣ್ ದಯಾಳ್ ಧನ್ಯಾಂನಿ ಬರ್‍ಯಾ ಮನಾನ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿಂವ್ಚಿಯಿ ಆಸ್ತಾಲಿ.

ಅಶಿ ಸುಟ್ಕಾ ಲಾಭ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಶಿಮ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಭ್ಯೆಂ ಸೊಡ್ನಾಸ್ಲೆಂ. ಪತ್ಯಾರ್ಂ ಕೋಣ್ ಪುಣ್‌ಯಿ ಧರ್ತಿತ್ ಆನಿ ಕೋಣ್ ಪುಣ್‌ಯೀ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಗುಲಾಮ್ ಕರ್ತಿತ್ ವಾ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾಕ್ ವಿಕ್ತಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅಪಾಯ್ ತಾಂಕಾಂ ಧೊಸ್ತಾಲೊ. ಶೆಜಾಚ್ಯಾರ್ ಕನ್ನಡ ರಾಯಾಂಚೆಂ ಬರೆಂ ಮನ್ ಅಶೆಂ ತೆಂ ತಿಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಜಾಣಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಸಂದ್ರಾಪ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾಫರಾ ಪೊರ್ತುಗಿಜಾಂಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂಕ್ ತಿಂ ಪೋಳ್ನ್ ವೆತಾಲಿಂ ಆನಿ ಭಿರಾಂತೆನ್ ಆಪಾಪ್ಲೊ ಪಂಗಡ್ ಬಾಂದುನ್ ದಾಟ್ ರಾನಾಂನಿ ಲಿಪೊನ್ ಜಿಯೆತಾಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಪಳೊನ್ ಯೇವ್ನ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ರಾನಾಂ ಮೊಲ್ಯಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಲೊ ಲೋಕ್‌ಚ್ ಸಿದ್ಧಿ.

ಅಶೆಂ ಪೋಳ್ಳ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಶೆಂಭರ್ ಠಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೊ. ಹಾಕಾ ದೋನ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲೆಲ್ಯಾ ರೊಮಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ : ಮ್ಹಣ್ಜೆ - ಆಫ್ರಿಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಪ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಧರ್ನ್ ವರ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಂಕಾಂ ದೊತೊರ್ನ್ ಶಿಕವ್ನ್, ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮ್ ದೀವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಬಗರ್ ಗಡಿ ಭಾಯ್ರ್ ವರೊಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾಪ್‌ಸಾಯ್ಬಾಚಿ ಕಠೀಣ್ ತಾಕಿದ್ ಆಸ್ಲಿ. ದುಸ್ರೆಂ : ಪಾಪ್‌ಸಾಯ್ಬಾಚ್ಯೆ ತಾಕಿದೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಚೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್‌ಯೀ ಆಸ್ಲೆಂ. ಹಿಂ ದೋನ್‌ಯಿ ಕಾರಾಣಾಂ ಅಬ್ಬೆಶಿ ಲೊಕಾಕ್ ನಾ ಮನ್ ನಾ ಪುರ್ಸತ್ ತರೀ ಕಾಯ್ದ್ಯಾಂಕ್ ಭಿಯೆವ್ನ್, ಆಪ್ಣೆಂ ಆಫ್ರಿಕಾಂತ್ ಕರುಂಕ್‌ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ತೆ ನಾಂವಾ ತೆಕಿದ್ ಭಾರತಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ತಿರ್ಸಿತಾಲೆ. ಕಾಪ್ರ್ಯಾಂಕ್ ದೊತೊರ್ನ್ ಶಿಕಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ವಾ ಶಿಕಯ್ನಾಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾಚೆಂ ಉದಕ್ ವೊತುನ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ನಾಂವಾಂ ದಿಂವ್ಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಕೊಣ್‌ಯೀ ಚುಕಾನಾಸ್ಲೆ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಳೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಕಾಪ್ರಿ ಸಗ್ಳೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆ.

ಹಾಚ್ಯೆ ಶಿವಾಯ್ 1493-1950, ಹ್ಯಾ ಸಾಡೆಚಾರ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಆವ್ದೆಂತ್, ಕಾಪ್ರಿ ತವಳ್ ತವಳ್ ಅವ್ಘಡಾಂ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾಂನಿ ಕೆನರಾ ತೆವ್ಶಿಂ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್, ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಹಾಡುನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಏಕ್ ತಾರುಂ ಬಂಗಾಳ ಅಖಾಡ್ಯಾಂತ್ ಫುಟ್ಲೆಂ. ತಾಂತುಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತೊ ಕಾಪ್ರಿ ಲೊಕ್ ಉಪೆವುನ್ ಬಚಾವ್ ಜಾಲ್ಲೊ ತೊ ಕೆನರಾಚ್ಯೆ ಕುಶಿನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಗಜಾಲ್ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಅಶೆಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಪ್ರ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಮುಳಾವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಗ್ಳಿ ವಿಸರ್ಚಿ ಪಡ್ಲಿ. ಸೈನಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಭಾಸ್ ಚಾಲ್ತಿ ಜಾಲಿ. ಪುಣ್ ಅಧಿಕ್ ಲೋಕ್, ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆನಿ ದಾದ್ಲೆ ಗುಲಾಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಣಿಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಲಾಗಿಂ ದಿಸ್ಪಡ್ತೆಂ ಭರ್ಸೊಂಚೆಂ ಪಡ್ಲೆಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಲಿ ಆನಿ ತಶಿಚ್ ಉರ್ಲಿ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದರ್ಬಾರಿ ಫಿಂರ್ಗಿ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ಆನಿ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ತೆ ಗೊರೆ ಸಾಯ್ಬ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ದಾಬ್ಯಾರ್ ಕಾಳ್ಯಾ ಕಾತಿಚ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾ ದೆವಾಸ್ಪಣಾಥಂಯ್ ಲಕ್ಷ್ ದಿಲಿನಾ. ದೆಕುನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್‌ಯೀ ಕಾಪ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಆವಸ್ಥಾ ಗೊವ್ಳಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶೆಳಿಯಾಂಚಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಿ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ರಾನಾಂನಿ ರಿಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂಕಾಂ ಸಮಡ್ತಿಚಿ ಸೆವಾ ಲಾಭ್ಲಿ ನಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಹಾಂಚಿ ಖಬರ್‌ಚ್ ಘೆತ್ಲಿ ನಾ ಮ್ಹಣ್ತೆಚ್, 'ತೆ ಅಂಬುಡ್ತೆಲ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಚಲ್ಲೆ.' 'ತಾಣಿ ತೊಪಿ ದವರ್ಲೆಲ್ಯಾಂಚೊ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕೆಲೊ'. ಕೊಣ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಸಾಂಡುನ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಧರ್ಮಾಂತ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೆ ಆನಿ ಕೋಣ್ ಹಿಂದು ಜಾಲೆ. ಹಾಚೆಂ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಜ್ ವ್ಹೊ ಲೋಕ್ ತೀನಾಂತ್

ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಹಿಂದು, ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆನಿ ಉರ್ಲೆಲೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾವುನ್ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಪುಟ್ ಸತ್ : ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಧರ್ಮ್ ಸಾಂಡ್ಲೆಂ ತರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಸಾಂಡ್ಲಿ ನಾ. ಆಜೂನ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್, ಹಿಂದು ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಚಿ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ.

ಗುಂಡೊಳ್ಳಿ, ಗಡೊಳ್ಳಿ ವಾಡಾ ಆನಿ ಸರ್ಶಿಲ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಹಾಂವೆಂ ಖುದ್ದ್ ಭೆಟೊನ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕೆಲಿ. ತಾಂಚಿ ಜೀವನ್ ರೀತ್, ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್, ಜನಜೀವನ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂ ವಿಶಿಂ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ಸವಿಸ್ತಾರ್ ವಿವರಿತಾಂ. ಹೊ ಮ್ಹಜೊ ಖಾಸ್ ಖುದ್ದ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸಿದ್ಧ್ಯಾಂಚೆಂ ಘರಾಂ ಆನಿ ಕುಟಾಮ್

ಥೊಡ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂಕ್ ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ರಾನ್ವಾಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ತಾಂಚ್ಯಾ ಗುಲಾಂಪಣಾಂತ್ ಶಹರಾಂಚೆಂ ವಾರೆಂ ಲಾಗ್ಲಲೊ ಲೋಕ್ ತೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ನಾಗರಿಕತೆಚೊ ವಾಸ್ ತಾಂಕಾಂ ಮೆಳ್ಳಲೊ. ಉದ್ಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳೆಕ್ ಗಾಳುನ್ ಕಾಡುನ್ ವಯ್ರ್ ರೆಂವೆರ್ ಉಡಯ್ಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಪರಿಂ ಹಾಂಕಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್‌ದೆಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಯ್‌ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ದುಡ್ವಾಚ್ಯಾ ಅಬ್ಲೆಶಿ ಧನ್ಯಾಂನಿ ತುಟೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೆ. ತಶೆ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಾತಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಾತಾಕ್, ಹಾತಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಾತಾಕ್ ವಿಕ್ಲೆ. ಆಕೇರಿಕ್ ಗುಲಾಂಪಣಾಂತ್ ಆಪ್ನೊನ್ ದಪ್ನೊನ್, ಕಷ್ಟೊನ್ ಕರ್ಗೊನ್ ಭಿಂಯಾನ್ ಕಂಗಾಲ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಲೋಕ್ ತೊ. ದಾಟ್ ರಾನಾಂನಿ ತೆ ಲಿಪ್ಲೆ ತರೀ ಆಪ್ಲೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್ ಆನಿ ನಾಗರಿಕ್ಪಣ್ ತಾಣಿಂ ಸಾಂಡ್ಲೆಂನಾ. "ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಾಟಿಂ ವೆಚೊ" ಸಂದ್ರಾಪ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಸ್ಲೊ ತರ್ ತೊ ಲೋಕ್ ರಾನಾಂನಿ ಲಿಪ್ತೊಚ್ ನಾ. ತವಳ್ ತಾಂಕಾಂ ಫಕತ್ತ್ ಜೀವ್ ವಾಂಚಂವ್ಚೊ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೊ ಇರಾದೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಮೂಹಾಂನಿ ಕುಟ್ಮಾಂ ಮಧ್ಲೊ ಎಕ್ವಟ್ ದೆಕ್ತಾನಾ ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತೆಂ ಖಂಡಿತ್ ರುಜು ಜಾತಾ. ಆಸೊ ಹೊ ಲೋಕ್ ರಾನಾಂನಿ ರಿಗ್ತಾಚ್, ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಾಲಿ, ಬೆತಾಂ, ವಾಸ್ಯಾಂನಿ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಗುಡ್ಸುಲಾಂ ಬಾಂದುನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಆತಾಂ ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಉರ್ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹಿಚ್ ಏಕ್ ರಾನ್ವಟ್ ಕಲಾ. ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಸವ್ಕಾಸ್ ರಾನಾಂ ಮೊಲ್ಯಾಂತ್ಲೆ ಭಾಯ್ರ್ ಯೇವ್ನ್, ರಾನಾಂ ಕಾತ್ರುನ್, ಭುಂಯ್ ಖೊಂಡುನ್ ಶೆತಾಂ ರಚ್ಲಿಂ ಹಾಣಿಂ. ಭಾತ್, ಧಾನಿ ವೊಂಪುನ್ ಶೆತ್ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೆ ಸುದ್ರೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಶೆತಾಂನಿ ಮೆಳ್ಳೆಲೆ ಆಂಟ್ ಮಾತಿಯೆನ್ ಇಟೆ ಕರುನ್ ಯಾ ಮಾತ್ಯೆನ್‌ಚ್ ಘರಾಂ ಬಾಂದ್ಲಿಂ. ಪುಣ್ ಪಾಟ್ಲೊ ಸೊಪೊ, ಗೊಟೊ, ಕೊಡ್ಕಿಂ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮುಕ್ಲೊ

ಸೊಪೊಯಿ ಮಾತಿಯೆನ್ ಬಾಂದಿನಾಂತ್. ವಾಸೆ ಚಿರುನ್ ಕಾಂಬಿ ಕರ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ತಟ್ಯೊ ಕರ್ತಾತ್. ತ್ಯೊ ಉಬ್ಯೊ ಕರ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಿತಲ್ಯಾನ್, ದೊನೀ ಕುಶಿಂನಿ ಶೆತಾಚಿ ಮಾತಿ ಪಾತಳ್ ಕಾಲವ್ನ್ ಥಾಪ್ತಾತ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಮಾಡಾಚಿಂ ಮೊಡ್ಲಾಂ ವೊಳುನ್ ವಾ ಹಾತೆರಾಂಚ್ಯೊ ತಟ್ಯೊ ಥಾಪ್ತಾತ್.

ರಾನಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾನಾ ರಾನ್ ವೊನ್ಜಾತಿ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಾಚೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯೊ. ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಕಾಲೆತಿನ್ ಧೈರಾಧಿಕ್ ಆನಿ ಘಟ್‌ಮುಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾನ್, ರಾನ್ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚಿ ಪರ್ವಾ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ರಾನಾಂತ್ ರಿಗೊನ್, ಭಿರಾಂಕುಳ್ ಗರ್ಜವ್ನೆಚ್ಯಾ ಮೊಂವಾ ಮುಸಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆಚ್ ಯುಕ್ತೆನ್ ಧಾಂವ್ಡಾವ್ನ್, ಮ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ರಾನ್ ಮಿರಿಂ ಜಮಾಂವ್ಚಿ ಸವಯ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಸಾ. ರಾನ್ವಟ್ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚಿ ಶಿಕಾರಿ ತಾಂಚೊ ಹವ್ಯಾಸ್; ತಶಿಚ್ ದಿನಚರಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತಾಂಚ್ಯೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊಯೀ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಬರಾಬರ್ ಶಿಕಾರೆಂತ್ ಧೈರಾಧಿಕ್ ಆನಿ ನಿಸ್ಸೀಮ್. ಅಶೆಂ ತಾಣಿಂ ಶಿಕಾರಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚೆಂ ಮಾಸ್ ತಿಂ ಖಾಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪೆಗಿತಾತ್. ತಾಂಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ನಿತಳ್ ಕರುನ್ ಸುಕವ್ನ್ ವಿಕ್ತಾತ್. ತಶಿಂಚ್ ತಾಂಚಿಂ ಶಿಂಗಾಂಯಿ ವಿವಿಧ್ ಗಜಾಂಕ್ ಉಪೆಗಿತಾತ್. ರಾನ್ವಾಟ್ ಒಕ್ತಾಚಿಂ ಝುಡ್ಕುಟಾಂ, ಪಾಳಾಂ, ಮ್ಹೊಂವ್, ಮಿರಿಂ, ತಿಕೆಸಾಲ್ ಆನಿ ತಿಕೆಚಿಂ ಪಾನಾಂ ಫುಲಾಂ ಜಮವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಪೆಂಟೆಕ್ ವರೊನ್ ವಿಕುನ್ ಘರ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ತಿಂ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತಾತ್.

1985 ವರ್ಸಾ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಸಿಪ್ರಿಯನ್ ಲೋಬೊ ಬಾಪಾನ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಲಿ ವರ್ದಿ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಲೆಕಾರ್ ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲುಕಾಂತ್ 458 ಸಿದ್ಧಿ ಕುಟ್ಮಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ. 2,280 ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ 201 ಕುಟ್ಮಾಂ ಮುಸಲ್ಮಾನಾಂಚಿಂ ಆನಿ 257 ಕುಟ್ಮಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ. ಹಿಂದು ನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಚೆಂ ಲೇಕ್. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲುಕಾಂತ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಯಾಜಕಾಂಚೊ ಅಂದಾಜ್ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ಆಸಾ. ತೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಶೆಂಭರಾಂತ್ 80% ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ಉರ್ಲೆಲೆ ಮಾತ್ರ್ ಹಿಂದು ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್. ಕಶೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಶೆಂಭರ್ ಠಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ತೆ ಆಜ್ ತೀನ್ ಧರ್ಮಾಂನಿ ಫಾಸ್ಲೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಒಪೊಂಕ್‌ಚ್ ಜಾಯ್.

ಹ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿ ಕಾಲೆತ್ ಆತಾಂಯಿ ಆಮಿ ದೆಕ್ಯೆತ್. ಹಳ್ಯಾಳ್ಚೆ ಪೆಂಟೆ ಥಾವ್ನ್ 14-20 ಕಿ. ಮೀ. ಭಿತರ್ ರಾನ್ವಟ್ ಸುವಾತ್ಯಾಂನಿ ತೆ ಜಿಯೆತಾತ್. ಆತಾಂ 9-10 ಕಿ. ಮಿ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಬಸ್ಸಾಂ ವೆತಾತ್ - ತರೀ ಬಸ್ಸಾಚ್ಯಾ ರಸ್ತ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಣ್ಯಾರ್ ಉಣೆ ಚಾರ್ ವಾ ಪಾಂಚ್ ಕಿ. ಮಿ. ಚಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿ ವಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಪಾವೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹಫ್ತ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ದೀಸ್ 9-15 ಕಿ. ಮಿ. ಚಲೊನ್‌ಂಚ್ ತೆ ಪೆಂಟೆಂತ್ ಜಮ್ಚ್ಯೆ ಸಾಂತೆಕ್ ವೆತಾತ್ ಆನಿ ಯೆತಾತ್. ಆಶೆವಾಟ್ ಚಲ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತೆ ನಿಸ್ಸೀಮ್, ಭುರ್ಗಿಂ ಧರ್ಲೆಲಿಂ ತಿಂ ವ್ಹಡಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್.

ಹಳ್ಯಾಳ್ಚೆ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ ಸಿದ್ಧಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಶಿಕಾಪ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಬೊರ್ಡಿಂಗಾಂ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆ ತವಳ್ ವಾಡಾ ಗಡ್ರೋಳ್ಳಿ ತೆಣೆಂಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಡುನ್ ಬೊರ್ಡಿಂಗಾಂತ್ ದವರ್ಲಿಂ. ಹಿಂ ಸಾತಾಟ್ ವರ್ಸಾಂಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಸೈತ್ ಘುರ್ಚೊ ಉದಾಸ್ ಯೆತಚ್ ಕೊಣಾಕ್ ಸಾಂಗಾನಾಸ್ತಾನಾಂಚ್ 14 ಕಿ.ಲೊ ಮಿಟರಾಂಚಿ ವಾಟ್ ಚಲೊನ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ಲೆಲೆ ದಾಕ್ಲೆ ಆಸಾತ್.

ವಾಡಾ ಗಡ್ರೋಳ್ಳಿ ತೆವ್ಶಿಲಿಂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿಂ ಘರಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಗ್ತೊ ಬಾರಿಕ್ 'ಖಟ್ಯಾ=ಚಾವ್ಡಿ' ವಾ ಸೊಪ್ಪೊ, ಭಿತರ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಕೋಣ್=ಕುಡ್. ಕೊಣಾಕ್ ಶೆತಾಂ ಆಸಾತ್ ತಿಂ ಹಾಂತುಂ ಬಡಯಿಲ್ಲೆಂ ಶೆತ್=ಭಾತ್ ತಟ್ಟೊ ಬಾಂಧುನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹೆ ತಟ್ಟೆ ಆದಿಂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಭಾತಾಚೆಂ ಕಣಜ್ ಬಾಂದ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾಚ್ ಆಕಾರಾಚೆ ಆಸ್ತಾತ್. ವಾಸ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಾರಿಕ್ ಕಾಂಬಿಂನಿ ವೊಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ತಟ್ಟ್ಯಾಂನಿ ಹೆ ತಟ್ಟೆ ಘಡ್ತಾತ್. ತಾತಾಂಚ್ಯಾ ಶೆತಾ ಆನಿ ಘರಾಚ್ಯೆ ವಿಸ್ತಿರ್ಣಾಯೆ ಪ್ರಮಾಣೆ ಹೆ ವ್ಹಡ್ ವಾ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕುಡಾ ಮಾಗಿರ್ ಆಸಾ ತಾಂಚೆಂ ರಾಂಧ್ಚೆಂ ಕುಡ್. ನ್ಹಾಣಿ ಆನಿ ಕಾಕುಸ್ ಘರಾಚ್ಯೆ ಪಾಟ್ಲೆ ಕುಶಿನ್ ಪಾಡ್ಡ್ಯಾಂತ್=ಹಿತ್ಲಾಂತ್. ಚಡಾವತ್ ಲೊಕಾನ್ ಚೆಂಬು ಘೆವುನ್ ಗುಡ್ಯಾಕ್ ವೆಚೆಂಚ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್. ನ್ಹಾಣಿಯೆಂತ್ ಶೆಣಿಯೊ ಆನಿ ಕಾಟಿಯಾಂಚಿ ರಾಸ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೊ ತಾಂಚೊ ಜಳವ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಕ್ಯಾಕ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ನಳೆ ವಾ ಕಾಪ್ರಿಯೊ ಧಾಂಪ್ತಾತ್. ಹೆ ನಳೆ ಗಾಂವ್ಚೆ ಕುಂಬಾರ್ ಕರುನ್ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಆವ್ಯಾಂತ್ ಶಿಜಯ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೊ ಆಕಾರ್ ಶೆವಿಯೊ ದಾಂಬ್ತಾನಾ ಧರ್ಚ್ಯಾ ಹಾತ್ಯಾಬರಿಂ.

ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿಂ ಘರಾಂ ಚಡಾವತ್ ಲಾಗಿಂಲಾಗಿಂಚ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಲಾಗೊನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಆಟ್ ಯಾ ಧಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಆತಾತಾಂ ಸಾಂತೆತ್ಲೆಂ ಗೋಡ್ ಹಾಡುನ್ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಘರಾಂತ್ ಪುಣೇ ಚೊರಿಯಾಂ ಸೊರೊ ರಾಂದುನ್ ವಿಕುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಾ. ಸೊರೊ ಪಿಯೆವ್ನ್ ಝುಗ್ಡಿಂ ಆನಿ ಕಿತೆಂ ಘಡೊನ್‌ಚ್ ಆಸಾ. ವಾಡ್ಯಾಂಕ್ ವಚೊಂಕ್ ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯೊಚ್ ವಾಟೊ ಜಾಲ್ಯ್ಯಾನ್ ಹಾಂಚೆರ್ ಪೊಲಿಸಾಚೆ ಧಾಡ್ ಪಡ್ಚಿ ಆಪ್ರೂಪ್.

ಹಳ್ಯಾಳ್ ಪೆಂಟೆ ಥಾವ್ನ್ ವಾಡಾ ಗಡ್ರೋಳ್ಳಿ ವೆಚೆಂ ತರ್ 14 ಕಿ. ಮಿ. ವಾಟ್. 9 ಕಿ. ಮಿ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಯೆಂವ್ಚಾ ಆನಿ ವೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾಕ್ ಸಕಾಳಿಂ ಆನಿ ಸಾಂಜೆ ದೋನ್ ಟ್ರಿಪ್ಪಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಬಸ್ಸ್ ಆಸಾ. ಉರ್ಲೆಲಿ ವಾಟ್ ಚಲೊನ್‌ಚ್ ವೆಚಿ. ಸ್ಕೂಟರ್ ವೆಚಿ ಧರ್ಣ್ ಹಿ ನ್ಹಂಯ್. ಪುಣ್ ಮೋಟರ್ ಸೈಕಲ್ ಮಾರ್ಯೆತ್. ತರೀ ಪಾವ್ಸಾಡ್ಯಾಂತ್ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ನ್ಹಂಯ್. ವಾಟ್ ಅಟ್ಟಾಂಗ್ ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಆಸ್ವೆಲಾಂ, ರಾನ್ ರೆಡೆ ಆಡ್ ಯೆತಾತ್. ಆತಾಂ ಸುಕೆಧಾಡಿಂತ್ ಮಾಂಕೊಡ್, ಕೊಲೆ, ಸೊಂವ್ಯೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸದಾಂ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಲಾಗಿಂ ಝುಜ್ಚೆ ಸಾಮರ್ಥ್ ಆನಿ ಧೈರ್ ಹ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾಲಾಗಿಂ ಜರೂರ್ ಆಸಾ.

ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಗೊಟೆ, ಗೊರ್ವಾಂ ಸಾಮಾನ್ಸ್. ಗಾಯೊ, ಮೊಶಿ ಪೊಸ್ತಾತ್. ಆಪ್ಣಾಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದೂದ್, ಧಂಯ್, ಲೋಣಿ ಆನಿ ತೂಪ್ ಖಾಂವ್ಚೆಂ ಖಾವ್ನ್ ಉರ್ಲೆಲೆಂ ವಿಕ್ತಾತ್. ಹೆ ಚಾ, ಕಾಫಿ ಪುಟಿಚ್ ಪಿಯೆತಾತ್. ಹಾಂಗಾಚಿ ಮಾತಿ ಕಾಳಿ ಆನಿ ಚಿಕ್ಕಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಚಲೊಂಕ್ ಭಾರಿ ಕಷ್ಟ್.

ಸಿದ್ಧ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾ ಮಧ್ಲೊ ಮೋಗ್ ಆನಿ ಎಕ್ವಟ್ ವಿಶೇಷ್. ವ್ಹಡಿಲಾಂಕ್ ಸೊಡುನ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ರಾವೊಂಕ್‌ಚ್ ಸಕಾನಾಂತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಕ್ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಟೀಚರಾಂ ಮಾರ್ತಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಾವ್ಜೆಣಿ ಆನಿ ಭಿರಾಂತ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂಕ್ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲಿ ಖಬಾರ್ ಜರ್ ತಾಂಕಾಂ ಮೆಳ್ಳಿ, ಆನಿ ಆವಯ್-ಬಾಪಯ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಕ್ ವಚುನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂ ಹಾಡ್ನ್ ಮಾಗಿರ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಕ್ ಧಾಡುಂಕ್ ತಿಂ ಒಪ್ಪಾನಾಂತ್. ಶಹರಾಂತ್ ಕಾಮ್ ದಿತಾಂ, ಘೊವ್-ಬಾಯ್ಲ್ ದೊಗಾಂಯಿ ಯೆಯಾ, ತವಳ್ ತವಳ್ ಘುರಾ ವಚೊನ್ ಯೆವ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ತಿಂ ಉಪಾಶಿಂ ಮರ್ತಿತ್ ಪುಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಘಟನಾ ಥಾವ್ನ್ ಸುಟೊನ್ ಮೆಕ್ಳಿಂ ಜಾವ್ಪಾಕ್ ಕೊಣ್‌ಚ್ ತಯಾರ್ ನಾಂತ್. ತ್ಯಾ ವೊತಾಂತ್ ಭಾಜೊನ್, ಶೆತಾಂತ್ ಕರ್ಗೊನ್ ಆನಿ ದುರ್ಬಳ್ಕಾಯೆನ್ ಉಪಾಶಿಂ ಮೊರೊಂಕ್ ತರೀ ತಿಂ ತಯಾರ್, ಪುಣ್ ಆಪ್ಲೊ ಸಂಘಟನಾಚೊ ಸಮೂಹ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಎಕ್ಲೆಂಯಿ ತಯಾರ್ ನಾಂತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾ ಭಿತರ್‌ಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಆಶಾ.

ಫುಲಾಂ ಝಾಡಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಘುರ್ ಆನಿ ಅಂಗಣ್ ಸೊಭಯ್ಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಆತುರಾಯ್ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಘುರಾ ದಿಸಾನಾ. ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊವೆಂತಾಚ್ಯಾ ಆಂಗ್ಣಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಫುಲಾಂ ಝಾಡಾಂ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾತ್. ವಾಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಅಟ್ಠಾವೀಸ್ ಸಿದ್ಧಿ ಘುರಾಂಚ್ಯಾ ಮುಕಾರ್ ಏಕ್‌ಯೀ ಫುಲಾಂಚೆಂ ಝಾಡ್‌ಚ್ ನಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸುತ್ತುರಾಂತ್ ಏಕ್‌ಚ್ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ದಸ್ಮಿಚೆಂ ವ್ಹಡ್ ಝಾಡ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ.

ವಾಡಾ ಆನಿ ಗಡ್ಡೊಳ್ಳಿಚ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಿತ್ಲಾಂ ಆನಿ ಘುರಾಂನಿ ಘುಡಾಯ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೆಂಳ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಣ್ಣ ಮುಳಾಂ ಉದಾಕ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಸುಕ್ಲೆಲಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಳಿಂ. ಪಾವ್ಸ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತ್ಯಾ ಕೆಂಳ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ ಉದಾಕ್ ಖಂಯ್. ಮಾಗಿರ್ ಧರ್ತೆರಿಚಿ ಶೆಳ್ ಪಡೊನ್‌ಚ್ ಕೆಂಳ್ಬೆ ಪ್ರಸೂತ್ ಜಾತಾತ್. ದುಸ್ರೊ ಪಾವ್ಸ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಕೆಳಿಂ ಜೂನ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಿಕ್ತಾತ್. ಪತ್ತ್ಯಾನ್ ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಾನಾ ಮೊಕೆ ವಾಡೊನ್ ಘುಡಾಯ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಫುಲ್ತಾತ್.

ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಬಾಂಧುನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಬಾಂಯ್ ಆನಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲೆಂಚ್ ಉದಕ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಘುರಾಂಕ್. ತಿ ಕಾಂಯ್ ಲಾಗಿಂ ನಾ, ಏಕ್ ದೇಡ್ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸಾ.

ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಫುಲೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಕ್ ತೆಣೆಹೆಣೆ ಆಸ್‌ಪಾಸ್ ಸುದ್ರೊನ್ ಆಯ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಆಧುನಿಕ್ ಪರಿಸರ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೆದ್ನಾಂ ಆಪ್ಣಾ ಮಧೆಂಯೀ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಆಶೆತಾತ್. ಪುಣ್ ಸಿದ್ದ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಹೆಂ ಪರಿವರ್ತನ್ ಭೋವ್ ಉಣೆಂ.

ಕುಡಿಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ನ್ಹೆಸಣ್ ಆನಿ ಸ್ವಭಾವ್ :

ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಬರಿಂ ದಿಸ್ಚೊ ಹೊ ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್, ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕಾ ಥಾವ್ನ್ ವಿಭಿನ್ನ್. ಲಾಂಬ್ ಜೀವ್, ಕಾಳಿಕಾತ್, ಮುದಿಯಾಳೆ ಕೇಸ್, ತಾಂತ್ಯಾಕಾರಾಚೆಂ ತೊಂಡ್, ವಾಡ್ಕುಳೆಂ ನಾಕ್ ಆನಿ ಘಟ್‌ಮೂಟ್ ಕೂಡ್. ಗಂಭೀರ್ ದಿಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಲಜಿಸ್ಟ್ ಕಾವ್ಜೆಣೆಚೊ ತಾಂಚೊ ಸ್ವಭಾವ್. ಪೆಲ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭರ್ಸೊಂಕ್ ವಾ ಆಪ್ಲೆಚ್ ವಿಶಿಂ ಕಾಂಯ್ ತರೀ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ತೇ ಲಜೆತಾತ್ ಆನಿ ಮೊನೆ ಜಾತಾತ್.

ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲೆ ಸಿದ್ಧಿ ದಾದ್ಲೆ ಪುಡ್ವ್ಯಾಚೊ ಕಾಚ್ ಮಾರ್ತಾತ್. ಆತಾತಾಂ ಮಟ್ವಿಂ ಇಜಾರಾಂ ಆನಿ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಲಾಂಬ್ ಹಾತಾಂಚೊ ಜುಬ್ಬೊ ಆನಿ ಟೀ-ಶರ್ಟಾಂಯಿ ಘಾಲ್ತಾತ್.

ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಮರಾಠ್ಯಾಂ ಪರಿಂ ದಾಟ್ ಮಾಗಾಚಿಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ಕಾಚ್ ಘಾಲುನ್ ನ್ಹೆಸ್ತಾತ್. ಥೊಡ್ಯೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಪರಿಂಚ್ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾತ್. ಮಾತ್ಯಾರ್ ಪಾಲಂವ್ ಧಾಂಪ್ಚಿ ರೀತ್ ಸಿದ್ದ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಚಾಲು ಆಸಾ. ಚಲಿಯೊ ಆಂಗ್ಲಿಂ ಘಾಲ್ತಾತ್.

ಜೆವಾಣ್ ಆನಿ ಖಾಣ್

ಸಿದ್ಧಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಶೆತಾಂತ್ ಪಿಕ್ಚ್ಯಾ ಭಾತಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ಘರಾಚ್ ತೆ ಭಾತ್ ಕಾಂಡ್ತಾತ್. ತಸೊ ಕೆಲ್ಲೊ ತೊ ತಾಂದುಳ್ ದಾಂತ್ಯಾರ್ ದೊಳುನ್ ಪಿಟೊ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಕಾ ಕಾಂತ್ಲಿ ವಾ ಚೊನ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಮೀಟ್ ಆನಿ ಉದಕ್ ಭರ್ಸುನ್ ಸುಮಾರ್ ಎಕಾ ಅರ್ಧ್ಯಾ ಇಂಚ್ ದಾಟ್‌ಭಾಕ್ರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಪಿಟೊ ಘಾಲ್ನ್ ರಾಂದ್ವಯೆಚಿ ಕಡಿ ಕರ್ನ್ ತಿ ಭಾಕ್ರಿ ಸಕಾಳಿಂಚ್ಯಾ ಫಳಾರಾಕ್ ಖಾತಾತ್.

ಘರಾ ದೂದ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಚಾ ವಾ ಕಾಫಿ ಪುಟಿಚ್ ಪಿಯೆತಾತ್. ಧಂಯ್ ಶಿತಾಕ್ ಘಾಲ್ನ್ ಜೆವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಭಾಕ್ರಿ ಖಾಯ್ನಾಂತ್ ತರ್ ಸಕಾಳಿಂ ಸಾಂಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದಿಸಾಕ್ ತೀನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಜೆವ್ತಾತ್.

ತಾಂಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ದಾಟ್ ತಾಂದ್ಳಾಚ್ಯೊ ಭಾಕ್ರ್ಯೊ ತೀನ್-ಚಾರ್ ಎಕೇಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಖಾತಾತ್. ನಿತಳಾಯ್ ಎಕ್ದಮ್ ಉಣಿ. ಸದಾಂ ನಾಂವ್ಚೆಂ ಧುಂವ್ಚೆಂ ವ್ಹಾಳೆಂ ನಿಯಮ್ಚ್ ನಾ.

ಪಾವ್ಸಾಂತ್ ತಳ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗುನ್ ಹಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿ ರಾಂದುನ್ ಖಾತಾತ್. ಹೆರಾಂ ದಿಸಾಂನಿ ಶಿಕಾರಿ ಕೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಮಾಸ್ ಖಾತಾತ್. ಹಾಚ್ಯೆ ಶಿವಾಯ್ ಶೆತಾಂತ್ಲಿ ರಾಂದ್ವಯ್ ಹಾಂಚೆಂ ಖಾಣ್.

ಗಾದೆ, ಬೆಸಾಯ್ ಆನಿ ಸಾಗೊಳಿ

ಪಯ್ಲೆಂ ಥಾವ್ನ್ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜಮೀನ್ದಾರಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ರಾನ್ವಟಿ ಮನ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕೀಳ್ ಮನೋಭಾವಾನ್ ತಾಂಚೆರ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಧರ್ಲೊ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಕಾಮಾಕ್ ಲಾಯ್ಲೆಂ, ತಾಂಚೊ ಮಾನ್ ಲುಟ್ಲೊ; ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಇಜಾ ದೀವ್ನ್ ದಗ್ದಿಲ್ಲೆ ದಾಕ್ಲೆಯಿ ಆಸಾತ್.

ತಾಂಕಾಂ ಕೀಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಲೆಲ್ಯಾನ್ ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ರಿತಿನ್ ದುಬ್ಳೊಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲೊ. ಹಾಚೆ ಶಿವಾಯ್ ತಾಂಚೊ ಮುಳಾವೊ ಸ್ವಭಾವ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ತಾಂಚಿ ದಾಕ್ಷೆಣ್, ಲಜ್ ಆನಿ ಲ್ಹಾನ್ಪಿಕಾಯ್ ತಾಂಕಾಂ ಮುಕಾರ್ ಯೇನಾಶೆಂ ಆಡಾಯ್ತಾಲಿ.

ಮಿಶ್ಯೊನರಿಂನಿ ತಾಂಚ್ಯೆ ಉದರ್ಗತೆ ಥಂಯ್ ದೀಷ್ಟ್ ಘಾಲಿ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ಜೀವನ್ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಕಳ್ಳೆಂ. ರಾನಾಂ ಕಾತ್ರುನ್ ದೊಂಗೊರ್ ಖೊಂಡುನ್ ತಾಣಿಂ ಶೆತಾಂಭಾಟಾಂ ಕೆಲಿಂ. ತಾಂತುಂ ತಾಣಿಂ ಸಾಗೊಳಿ ಕೆಲಿ.

ಹಫ್ತ್ಯಾಚೆ ಸ ದೀಸ್ ಸಕಾಳಿ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಳೊಕ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶೆತಾಂನಿ ಘೊಳ್ತಾತ್. ಆಯ್ತಾರಾ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಮೀಸ್ ತಿರ್ಸುನ್ 14 ಕಿ. ಮಿ. ಚಲೊನ್‌ಚ್ ಹಳ್ಯಾಳ್ ಸಾಂತೆಕ್ ವೆತಾತ್. ವಿಕುಂಕ್ ಆಸ್ಚಿ ರಾಂದ್ವಯಿ ವಾ ಧನಿ ಸಾಂತೆಂತ್ ವಿಕುನ್ ಘರಾಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಾರ್ ಹಾಡ್ತಾತ್.

ಪಾವ್ಸಾಂತ್ ಜಮ್ಲೆಲೆಂ ಉದಕ್ ಗಳ್ಸುನ್ ಗಿಮ್ಳ್ಯಾ ಧಾನಿ, ಕೊಬು ಆನಿ ರಾಂದ್ವಯಿ ಕರ್ತಾತ್. ಸುಕ್ಣಿಂ, ಕೊಲೆ, ಮಾಂಕೊಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೇವ್ನ್ ಕಿರ್ತ್ ಖಾತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಗಾದ್ಯಾಂನಿ ವಾಸ್ಯಾಂಚಿ ಅಟ್ಟೊಳ್ಳಿ ಬಾಂಧುನ್ ತಾಚೆರ್ ಭಾತೆಣ್ ಹಾಂತುಳ್ನ್ ರಾತಿಚೆಂ ಶೆತಾನಿಂಚ್ ನಿದ್ತಾತ್. ಶೆತಾಂಚ್ಯಾ ಮಧೆಂಚ್ ಕೊಡ್ಕಿಂ ಬಾಂಧುನ್ ಥಂಯ್ಚ್ ಜಿಯೆತೆಲಿಂಯ್ ಆಸಾತ್. ಮನ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ಲಜ್ಕುರಿಂ ತರೀ ಪ್ರಕೃತೆಕ್ ಧೈರಾನ್ ಮಾತೆಂ ಮಾರ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಹೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸಿದ್ದಿಂಚೆಂ ಶಿಕಪ್ ಆನಿ ಹವ್ಯಾಸ್

ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸಿದ್ದಿಯಾಂಚೆರ್ ಗುಮಾನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲಾಂ. ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಆನಿ ಬೋರ್ಡಿಂಗಾಂ ಉಗ್ತಿಂ ಕರುನ್ ಸಿದ್ದಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪೋಷಣ್ ಆನಿ ಶಿಕಾಪ್ ದಿತೆಚ್ ಆಸಾತ್. ಆಯ್ಲೆವಾರ್ 'ವಯಸ್ಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್'ಚೊ ಲಾಭ್ ಜೊಡುನ್ ವ್ಹಡಾಂಯಿ ಅಕ್ಷರಾಂಚಿ ಒಳಕ್ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಶೆಂ ಶಿಕ್ಪಾಚೆಂ ಮಹತ್ವ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ತರೀ ಥಿರಾಯೆನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾ.

ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಚಟುವಟಿಕೆಂನಿ ಸಿದ್ಧಿ ಬುದ್ವಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಖೆಳ್ ಆನಿ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಂನಿ ಮುಕಾರ್. ಶಾಳೆಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಪದಾಂ, ನಾಚ್ ಆನಿ ಖೆಳಾಸ್ಪರ್ಧೆ ಜಿಕ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಹುಶಾರ್. ಸಿದ್ಧಿಲೊಕಾಕ್ ಗೊಯಾಂ ವೆಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಕುಳಾರಾ ಗೆಲ್ಲೆಪರಿಂ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚೊ ಗಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂಚೆ ತರ್ನಾಟೆ ಜಾಗೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಸಬಾರಾಂನಿ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ವೆಲಾಂ. ಹಾಂವೆಂ ಭೆಟ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್ :

1. ಗುಂಡೊಳ್ಳಿಚ್ಯಾ ಹೊಸುರ್ ವಾಡ್ಯಾಚೊ ಜುಜೆ ಆಗ್ನೆಲ್ ಸಿದ್ಧಿ ಆತಾಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಾರತಾಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲೆಲ್ಯಾ ಸಾಲ್ಗಾಂವ್ಕರ್ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಟೀಮಾಂತ್ ಗೋಲ್‌ಕೀಪರ್ ಆಸಾ.
2. ಮಿಂಗೆಲ್ ಸಾವೆರ್ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸ್ತುತಾಕ್ ಗುಜರಾತಾಂತ್ ರೇಲ್ವೆ ಖಾತ್ಯಾಂತ್ ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಆಫೀಸರ್. ಹಳ್ಯಾಳ್ ಫಿರ್ಗಜೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾ ಗಾಂವ್ಚೊ, ಧಾಂವ್ಣೆಂತ್ ಚಾಂಪಿಯನ್.
3. ಕಮಲ್ ಸಿದ್ಧಿ ಹಾಡ್ಲಾರ್, ಮಂಚಿಕೇರಿಚಿ.
4. ಆಗ್ನೆಲ್ ಜೆರೊನಿಗಾಡೊ, ವಾಡಾಚೊ, ಜೂಡೊ ಚಾಂಪಿಯನ್.
5. ಲುವಿಸ್ ಸಿದ್ಧಿ, ವಾಡಾಚೊ, ಗುಜ್ರಾತ್ ರೈಲ್ವೆಂತ್ ಆಸಾ. ಟ್ರಿಪಲ್ ಜಂಪ್ ಚಾಂಪಿಯನ್.
6. ಜುಜೆ ಆರ್ನೊಡ್ಕರ್, ವಾಡಾಚೊ, ಖೆಳ್ಗಾಡಿ, ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಪೊಲೀಸ್
7. ಡೇವಿಡ್ ಸಿಲ್ವಾ, ವಾಡಾಚೊ, ಖೆಳ್ಗಾಡಿ, ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಪೊಲೀಸ್.

ಸಿದ್ಧಿಂಚೊ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಹಳ್ಳ್ಯೊ

ಸಿದ್ಧಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಅಂಕೋಲಾ, ಸಿರ್ಸಿ, ಮುಂಡಗೋಡ್, ಯಲ್ಲಾಪುರ್, ಹಳ್ಯಾಳ್ ಆನಿ ಸುಪಾ ತಾಲುಕಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್, ಥೊಡೆ ಧಾರ್ವಾಡ್ಚ್ಯಾ ಕಲಘಟಗಿಂತ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾನಾಪುರಾಂತ್ ಆಸ್ಲೆಲೆ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲುಕಾಚ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ ಬಾವಿಸ್ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಹಾಂಚಿ ವಸ್ತಿ ಆಸಾ. ಹಾಂಚ್ಯೆ ಪಯ್ಕಿಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಫಕತ್ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ತಶೆಚ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಫಕತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ್ ಜಿಯೆತಾತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಸಿದ್ಧಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಲೋಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಜಿಯೆತಾತ್. ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಚ್ಯಾ ಭಾಗವತಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ಹಿಂದು ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಿದ್ಧಿ ಭರ್ಶಿಕ್ ಆಸಾತ್. ಗುಳ್ಳಾಪುರಾಂತ್ ಹಿಂದೂ ಸಿದ್ಧಿ, ಕೀರ್ವತ್ತಿಂತ್ ಹಿಂದು, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಿದ್ಧಿ ಭರ್ಶಿಕ್ ಆಸಾತ್. ಬುಕಿನ್‌ಕೊಪ್ಪಂತ್ ಫಕತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಿದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತರ್ ಗಾಡ್ರೊಳ್ಳಿ, ಗುಂಡೊಳ್ಳಿ, ಗಾಡಿಗೇರಾ, ಅಕಿಲ್ಕಟ್ಟಾ,

ನಾಗ್‌ಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಪ್ಪ, ತತ್ತ್ವಣಗಿ, ಕೆಸ್ರೊಳ್ಳಿ, ವಾಡಾ, ಸಿದ್ಧಿಹಳ್ಳಿ, ಕೆರ್‌ದಾಳ್, ಕಾಮ್ತಿಕೊಪ್ಪ, ಹೊಸೂರು, ದೊಡ್‌ಕೊಪ್ಪ, ಬಿದ್ರಾಳ್ಳಿ, ಕುಂಬಾರ್‌ಕೊಪ್ಪ, ಬಾಳ್ಸೆಟ್ಟಿಕೊಪ್ಪಾ, ಹ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚೊ ಸಮೂಹ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾರ್ 25 ಘರಾಂ ಆಸಾತ್. ಸಗ್ಳಿಂ ಎಕ್ವಟಾನ್ ಜಿಯೆತಾತ್.

ಪ್ರಸ್ತುತಾಕ್ ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲುಕಾಂತ್ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂ ಮಧೆಂ 70 ಠಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, 25 ಠಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆನಿ 2 ಠಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ್ ಹಿಂದು ಆಸ್ಚೆ ದಿಸ್ತಾತ್. ಉರ್ಲೆಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

ಕಾಜಾರಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಿದ್ಧಿಂಚೆಂ ಲಗ್ನ್ ಹೆರಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಬರಿಚ್. ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ಹೊಕ್ಲೆನ್ ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ದೊತ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಕಡ್ಡಾಯ್ ನಾ. ನವ್ರ್ಯಾನ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಮುದಿ ಘಾಲುಂಕ್ ಆಸಾ. ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಯಾ ರುಪ್ಯಾಚಿ ಯಾ ತಾಂಬ್ಯಾಚಿ ಮುದಿ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಸರ್ಪಳಿ ಕಾಳ್ಯಾ ಮಣಿಯಾಂಚಿ. ಹಾಕಾ ಲ್ಹಾನ್ಶಿ ತಾಳಿಯೀ ಆಸ್ತಾ.

ಆಮಿ ಸಗ್ಳಿಂ ವಾಡಾ ಸಾಯ್ಡಿಚಿಂ
ಗುಂತೂನ್ ಹಾಡ್ಲಾಗೇ ಕಾಳೆ ಮಗ್ರೆಚಿ
ಸಾಂಡಿನಾಕಾಗೆ ದುಸ್ಮಾನಾ ಹಾತಾಂತಿ.
ಆಮಿ ಸಗ್ಳಿಂ ಹೊಸುರ್ ಸಾಯ್ಡಿಚಿಂ
ಗುಂತೂನ್ ಹಾಡ್ಲಾಗೇ ಪಾಂಡ್ರ್ಯಾ ಮಗ್ರೆಚಿ
ಸಾಂಡುನಾಕಾಗೆ ದುಸ್ಮಾನಾ ಹಾತಾಂತಿ.
ಆಮಿ ಸಗ್ಳಿಂ ಗುಂಡೊಳ್ಳಿ ಸಾಯ್ಡಿಚಿಂ
ಗುಂತೂನ್ ಹಾಡ್ಲಾಗೇ ತಾಂಬ್ಡೆ ಮಗ್ರೆಚಿ
ಸಾಂಡಿನಾಕಾಗೇ ದುಸ್ಮಾನಾ ಹಾತಾಂತಿ.

ತೀನ್ ರಂಗಾಂಚೊ ಮಣಿಯಾಂ ಸರ್ ಲಗ್ನಾಕ್ ಉಪೆಗ್ಸಿತಾತ್. ರೆಸ್ಪೆರಾಚೆಂ ಮೀಸ್ ಚಲ್ತಾನಾ ಮುದಿ ಆನಿ ತಾಳಿ ಬೆಂಜಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ನವ್ರೊ ಪಯ್ಲೊ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಮುದಿ ಘಾಲ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಳಿ ಬಾಂಧ್ತಾ.

ಹಿಂದು ಲೊಕಾಂತ್ ನವ್ರೊ ಮುದಿ ಹಾತಾಂತ್ ಧರ್ನ್ ತೊ ಹಾತ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಧರ್ತಾ. ತವಳ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚೊ ಬಾಪಯ್ ತ್ಯಾ ಹಾತಾಚೆರ್ ಉದಾಕ್ ವೊತ್ತಾ ಆನಿ ನವ್ರ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಮುದಿ ಘಾಲ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಳಿ ಬಾಂಧ್ತಾ. ಹಿಂದ್ವ್ಯಾಂಕ್ ದೊತಿ ಲೆಕಾರ್ ಶೆಂಭರ್ ವಾ ಹಜಾರ್ ನಾಲ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ ದುಡುಯೀ ದಿತಾತ್.

ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ರೋಸ್ ಪುಸ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಹಡಿಲಾಂಚೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ಘೆವ್ನ್ ನವ್ರ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ತಾಂಬ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ರೋಸ್ ಪುಸ್ತಾತ್. ರೊಸಾಕ್ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೊವಿಯೊ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚೆಂ ವಾ ಗೊರ್ವಾ ಮಾಸಾಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ವಾಡ್ತಾತ್. ದುಬ್ಳಿಂ ರಾಂದ್ವಯೆಚೆಂ ಜೆವಣ್ ದಿತಾತ್. ಜೆವ್ಣಾ

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾಕ್ರಿಚ್ಯಾ ಮೆಲಾಚಿ ಗೊಡ್ಡಿ ಬೂಂದಿ ನಾ ತರ್ ಮುಗಾದಾಳಿಚೆಂ ವೋರ್ನ್ ವಾಡ್ತಾತ್.

ಆತಾಂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚೆ ಖಾಸ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ರಿತಿ ರಿವಾಜ್ಯೊ ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಉರನಾಸ್ತಾನಾ ತಾಣಿ ಭರ್ಸೊನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ ಪಾಳ್ತಾತ್.

ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್, ಉಲವ್ಪ್, ಪದಾಂ ಮ್ಹಣ್ಣಿಯೊ

ಸಿದ್ಧಿ ಆದಿಂ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆ ಕಾಪ್ರಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯೀ, ತಾಣಿಂ ಉಲಂವ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಫಕತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ. ವಾಡಾ, ಗಡ್ಡೊಳ್ಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಾಂವಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆ ಶಿವಾಯ್ ದುಸ್ರಿ ಭಾಸ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಭೆಟ್ಲೆಲ್ಯಾ ದೊನ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ವಿವಿಧ್ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾನ್ ಉಲಂವ್ಚ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲಲೊ ದಿಸ್ತಾ. ಹಿಂದು ಸಿದ್ಧಿ ಚಡಾವತ್ ಕನ್ನಡ ಭರ್ಶಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಿದ್ಧ್ಯಾಂ ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಉರ್ದು ಭರ್ಸಲ್ಲ್ಯಾ. ಹಾಣಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ನಾಂವಾಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಿದ್ಧಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಜನಾಂಗಾಚೆಂ ನಾಂವ್ಯೀ ಉರಯ್ಲಾಂ. ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲೆಲೆಂ ಜನಾಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ಲಾಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿಂಚ್ ಚಡ್ ಮಾಪಾನ್ ಕನ್ನಡ ಭರ್ಸಾಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಕಿವ್ರೊ, ಇವ್ರೊ, ಗೆವ್ರೊ ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚೊ ಲೋಕ್ಯಿ ಆಸಾ.

ಮರಾಠಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಲೆ ಥೊಡೆ ಸಬ್ದ್ ಆಸೆ ಆಸಾತ್ : ಚಾವ್ಲೆ (ಸಾವ್ಲೆಂ)=ಕಾಪಾಡ್, ಜಿಲ್ಗೊ=ಚೆಡೊ, ಲೇಕ್=ಪೂತ್, ಮಾವ್ಯ್ಯಾ=ಮಾವ್ಯೆಚೊ ಘೊವ್, ಕುತ್ರೆಂ=ಸುಣೆಂ, ಲಯ್ ಸದ್ರೆಂ=ಚಡ್ ಬರೆಂ, ಭಗ್=ಪಳೆ, ಗಾಗರ್=ಕೊಳ್ಸೊ, ಸಾಣತಿ=ಸಾರಣ್, ಕಾಟಿ=ಬಡಿ.

ತಶಿಂಚ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಶೆ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್ : ಮೂಗ್ ಬೊಟ್ಟ್=ನೊತಿಂ, ದರ್ಜಿ=ಶಿವ್ಣೊಣ್ಗಾರ್, ಗುಡಿ=ಇಗರ್ಜ್, ಕುರ್ಚಿ=ಕದೆಲ್, ಕೋಣ್=ಕುಡ್, ಶಾಬೂನ್=ಸಾಬು, ಲಂಗೊ=ಘಾಗ್ರೊ, ಕಿಟ್ಕಿ=ಜನೆಲ್, ಹಿಂಡ್ತಾ=ದುಬ್ತಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಲಿಂ ಪಡ್ಡೆ (ಹಿತಾಲ್), ಯಾದ್ (ಉಡಾಸ್), ಗವತ್ (ತಣ್), ಪೊಸ್ಕೊ (ಉಜ್ಯಾಪೆಟ್) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಿದ್ಧ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ

ಗಾಯನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಪಿಸೊ ಜಾಯ್ನಾಸ್ಲೊ ಸಿದ್ಧಿಚ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಕೊವ್ಳೆಂತ್ ಭರುಂಕ್ ಗಾಯಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಶೆಂ ಕಶೆಂ ಪುಸ್ಲಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಗಾವುಂಕ್ ಲಾಯ್ಜಯ್ ಪಡ್ತಾ.

ಹಾಣಿಂ ಲಗ್ನಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಪದ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ದಿಲಾಂ. ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ ಆಸಾ :

ಗಾಡಿ ಗಾಡಿ ಆಯ್ಲೊ ರೋಸ್
ಗಾಡಿ ಗಾಡಿ ಆಯ್ಲೊ ರೋಸ್
ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಯ್ಲೊ ರೋಸ್
ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಯ್ಲೊ ರೋಸ್
ಗಾಡಿ ಗಡ ಗಡ ಜಾತಾ
ಗಾಡಿ ಗಡ ಗಡ ಜಾತಾ
ರೊಸಾಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದಿತಾ
ಸಾಯ್ಬಿಣ್ ಮಿಲಾಗ್ರಿನ್ ಮಾಯಿ.

ಸೊವ್ಯಾರ್ ಬಸ್ಲ್ಯಾ ಕಡೆ ಖುಶಾಲ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಪದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ :

ಕಿಣ್ಕಿಣ್ಯಾಂಚಿ ಜೊಡಿ ಕಿಣ್ಕಿಣ್ಯಾಂಚಿ ಜೊಡಿ
ಉಠ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಠಾನಾ ಉಠ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಠಾನಾ
ನವ್ರ್ಯಾಲಾಗಿಂ ನವ್ರಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾ ನವ್ರ್ಯಾಲಾಗಿಂ ನವ್ರಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾ
ಉಠ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಠಾನಾ ಉಠ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾತರ್ ಉಠಾನಾ
ಅಂಪೊಳ್ ಡಿಂಪೊಳ್ ಯೆಯ್ಲಾ ಅಂಪೊಳ್ ಡಿಂಪೊಳ್ ಯೆಯ್ಲಾ
ಕೆರ್ಗಾಂವ್ಚೊ ನವ್ರೊ ಯೆಯ್ಲಾ ಕೆರ್ಗಾಂವ್ಚೊ ನವ್ರೊ ಯೆಯ್ಲಾ ಊಟ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾ
ಅಂಪೊಳ್ ಡಿಂಪೊಳ್ ಯೆಯ್ಲಾ ಅಂಪೊಳ್ ಡಿಂಪೊಳ್ ಯೆಯ್ಲಾ
ಕೆದ್ಗಾಳ್ಚಿ ನವ್ರಿ ಯೆಯ್ಲ್ಯಾ ಊಟ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾರ್.

ಹಾಂಗಾ ದುಸ್ರಿ ಪಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಚೂಕ್ ಕೆಲ್ಲೆಂಪರಿಂ ದಿಸ್ತಾ. ಹೆರ್‌ಕಡೆನ್‌ಚ್ ಹೆಂಚ್ ಗೀತ್ "ಕಿಣ್ಕಿಣ್ಯಾಂಚಿ ಜೊಡಿ ತುಟ್ ಮಟ್ಲ್ಯಾರ್ ತುಟನಾ" ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಆಯ್ಕಾಲಾಂ.

ವ್ಹೊರ್ ಭಿತರ್ ಘೆತಾನಾ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ :

ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವೊರ್
ಆರತಿ ಕರ್‌ಗೆ ವೆಗಿಂ ಆರತಿ ಕರ್‌ಗೆ ವೆಗಿಂ
ರಾವ್ತಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ರಾವ್‌ರೆ ಚೆಡ್ವಾ
ಆಮ್ಚಿ ನವ್ರಿ ಆಮ್ಕಾಂ ವ್ಹಡ್.
ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಚೊ ವೊರ್ ಆರತಿ ಆರತಿ ಕರಾ
ಪಾಯ್ಲೊ ದಾರಾರ್ ದಾರಾರ್
ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಚೊ ವೊರ್
ಪಯ್ಲೆ ಬಾಪ್ಪೆ ಕಾಡಾ
ಆರ್ತಿಚ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಮಾಂಯ್‌ಗೊ

ದುಸ್ರೆ ಚಾಪ್ಟೆ ಕಾಡಾ
ಆಯ್ಲೊ ಆಮ್ಟೊ ವೊರ್.

ಹೆರ್ ಥೊಡಿಂ ವಿನೊದಿ ಪದಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್ :

1. ಪರಿಗುಡ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಬ್ಲ್ಯಾಂನೊ ಪರಿಗುಡ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಬ್ಲ್ಯಾಂನೊ
ಕೊಣಾಚಿ ವಾಟ್ ಭಗ್ತಾತಿ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಭಗ್ತೊಂ ಭಗ್ತೊಂ ಅಣ್ಣಾಜಿ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಪೆರಿಂತ್ ಆಂಬೊ ಪಿಕ್ಲಲೊ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಗೊರಾ ಮಾಮಾ ಕಿತ್ಲೊ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಆತಾಂ ಮ್ಹಜೊ ಅಣ್ಣಾ ಯೆತಲೊ ಹೂಂ ಹೂಂ
ತಳ್ಯಾಂತ್ ಪಾಂಯ್ ಧುವ್ನ್ ಘೆತಲೊ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಕೊಣಾಚಿ ವಾಟ್ ಭಗ್ತಾತಿ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಭಗ್ತೊ ಭಗ್ತೊ ಅಣ್ಣಾಚಿ ಹೂಂ ಹೂಂ
ತಳ್ಯಾಂತ್ ಪಾಂಯ್ ಧುವ್ನ್ ಘೆತಲೊ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಕೊಣಾಚಿ ವಾಟ್ ಭಗ್ತಾತಿ ಹೂಂ ಹೂಂ
ಭಗ್ತೊ ಭಗ್ತೊ ಅಣ್ಣಾಚಿ ಹೂಂ ಹೂಂ

2. ಕಾಲ್ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಳಾರಿಗೆ ಮಾಂಯ್
ಕಾಲ್ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಳಾರಿ
ದೆರಾಂತ್ ಏಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊಗೆ ಮಾಂಯಿ
ದೆರಾಂತ್ ಏಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಪಡ್ಲೊ
ರೆಂದೆರ್ ಯೆವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಗೆಲೊಗೆ ಮಾಂಯಿ
ರೆಂದೆರ್ ಯೆವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಗೆಲೊ.

3. ಗೊಳಿ ಮಾರಿಲೊ ಗೊಳಿ ಮಾರಿಲೊ
ಡುಬ್ಬ ಜಾಲಲೊ ಫಕಿರಾನ್ ಗೊಳಿ ಮಾರಿಲೊ
ರಂಬಟಕ್ಕ ರಂಬಟಕ್ಕ ಗೊಳಿ ಮಾರಿಲೊ
ತಾಕಾ ಏಕ್ ಚೊವ್ಕಿ ದಿಲಲೊ.

ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಂಳ್ತೆರಾಕ್ ಸ್ತ್ರೀ ತಯಾರ್ ಜಾತಾನಾ ಬಾಪುಯ್ ವಾ ಭಾವ್ ಪಾಚ್ವೆಂ ಕಾಪಾಡ್ ಹಾಡ್ನ್ ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಕುಳಾರಾ ಆಪವ್ನ್ ವರೊಂಕ್ ಯೆತಾ. ಪಯ್ಲೊ ಬಾಂಳ್ತೆರ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಕುಳಾರಾಚೆಂಚ್.

ಬಾಂಳ್ತೆರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಾಳೀಸ್ ದೀಸ್ ಬಾಂಳ್ಟಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಘರಾ ಭಾಯ್ರ್ ವಚೊಂಕ್ ನಾ. ಸ ಮಹಿನ್ಯಾಂನಿ ವಾ ವರ್ಸಾನ್, ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ಯುಗಾದಿಚ್ಯಾ ದಿಸಾ, ನವ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾಚೆ

ಕೆಸ್ ಕಾತರ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾಕ್ ನೋವ್ ಯಾ ಬಾರಾ ದಿಸಾಂನಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಘಾಲ್ಚಿ ದಸ್ತುರ್. ಬಾಳ್ಯಾಚಿ ಆಜಿ ತಾಕಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ದವರ್ತಾ.

ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ದವರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾಕ್ ನಿದಾಂವ್ಕ್ ಗಾಣಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ತೆಂ ಅಶೆಂ ಆಸಾ :

ಜೊರೆ ಬಾಳಾ ಜೊಪಯ್ಲಾ
ಅರೇ ಜೊಪಯ್ಲಾ ಅರೇ ಜೊಪಯ್ಲಾ
ಜೊ ಜೊ ಜೊ ಜೊರೇ ಕಂದಾ ಜೊ ಜೊ ಜೊ
ಬಾಪಾಚ್ಯೆ ನಾಂವಿ, ಪುತ್ರಾಚಿಂ
ಇಸ್ಪಿರಿತ್ ಸೊಂತಾಚಿಂ, ಜೊ ಜೊ ಜೊ ಎ ಬಾಳಾ ಜೊಪಯ್ಲಾ.

ಹಾಂವೆಂ ಭೆಟ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ವಿಶೇಸ್ ಕಸಲ್ಯೊಯಿ ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ ವಾ ಗಾದಿ ಆಯ್ಲ್ಯೊನಾಂತ್ ತರೀ ಅವ್ಚಿತ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯೆಪರಿಂ ಥೊಡ್ಯೊ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ಹಾಂಗಾ ದಿತಾಂ.

1. ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ ಭಟ್
   ತಾಕಾ ಡಬ್ಬಲ್ ಡಬ್ಬಲ್ ಕೊಟ್ - ಪಿಯಾವ್
2. ಹಾಸ್ಕುಲ್ಯಾರೆ ಬಸ್ಕುಲ್ಯಾ
   ತುಡುಸಿರೆ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕ್ ನಾಶಿಲ್ಲ್ಯಾ?
   ನಾಕ್ಚ್ಯಾ ರಾಂಡೆ ಭಗ್ಲಾ ಕಾಗೊ ತುಕಾ?
   ಭಗಾವ್ಯೊ ರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಗಾಳಿ ಸೊವ್ತಾ ತೊ,
   ಗಪ್ ರಾವ್ ರೆ ರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಜಕ್ ಮಾರ್ತಾ ತೊ
   ಯೆವ್ಡಾಚ್ಯಾ ಕೊಪಿತ್ ಲಲ್ಲುಬಾಯಿ ಖೆಳ್ಟಾ.
   -ಬೆಡ್ಕಿ (ಮಾಣ್ಕೆ), ಹತ್ತಿ (ಹಸ್ತ್), ದೆಕುಳ್ (ದೆಂಕ್ಯೊ)
3. ದೂರ್‌ಚ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಾ ಪಕ್ಷಿ
   ತಾಕಾ ದೊಕೊ (ದೊಂಕ್ಯೊ) ಏಕ್‌ಚ್ - ಆಳ್ಮೆಂ
4. ದೆಂಟ್ ನಾಶಿಲ್ಲೊ ಲಿಂಬೂ - ತಾಂತಿಂ
5. ಫುಲ್ ಆಮ್ಕಾಚ್, ಝುಡ್ ಜಮ್ಕ್ಯಾಚ್
   ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ-ಮಿರ್ಸಾಂಗ್

ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿಂ ಥೊಡಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಆಲ್ಕುಂಜಾಂ

ಲಲಿತಾ ವಿಶೆಂತಿ ಬಿರ್ಜೆ, ಅರ್ಜುನ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅಂಬ್ರೆಕರ್, ಜೆಸಿಂತಾ ಡಿ'ಸೊಜಾ, ರೂಪ್ ರುಜಾರ್ ಸಿದ್ಧಿ, ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಗಾಬ್ರೆಲ್ ಕೊಸ್ರೊಳ್‌ಕಾರ್, ಗ್ರೆಸಿಫಿಲಿಪ್ ಹಾಡನೊರ್, ರೊಜಾಯಿ ಸಾವೆರ್ ಪ್ರಿಗಡೆ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹರ್‌ನೊಳ್‌ಕರ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಲ್ಕುಂಜಾಂ : ನರ್ಗೊಳ್‌ಕರ್, ಕಿರುವತ್ತೆ, ಅಡ್ವಾಪ್ಪಾಜೆ, ಮಂಗಳ್ವಾರ್ಕರ್, ಕಾಪ್ರೆಕರ್, ಗೊದೊಳ್‌ಕರ್, ಡಿಗ್ಗೆಕರ್, ನಾಯ್ಕ್, ಘಾಡಿ, ಪಾಂಗಪ್ಪಾಜಿ, ದೆಸಾಯಿ, ದೊಡ್ಡಮುನಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾಚ್ಯೆ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭಾ

ಗೊಯಾಂ ಖಾಲ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಅಸಲೊ ಲೋಕ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ಯೆತ್. ನವಿ ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ ದಿಯೆಸೆಜ್ ಘುಡ್ಲ್ಯಾರೀ ಹಾಂಚೆ ಖಾತಿರ್ ಕಾಂಯ್ ಘುಡ್ಲೆಂನಾ. ಫಕತ್ ಕಾರ್ವಾರ್ ದಿಯೆಸೆಜ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಪೆಲ್ಯಾ ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಂತ್ ಲೆಕಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ.

ಆದಿಂ ಹಳ್ಯಾಳ್ ತಾಲುಕಾಂತ್ ಬೋವ್ ಥೊಡಿಂ ಕೊಪೆಲಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ತರೀ ಅದ್ವೆಂತ್ ನತಾಲ್, ಕರೆಜ್ಮ್ ಆನಿ ಪಾಸ್ಕಾಂ ವೆಳಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಪೆಲಾಂತ್ ಲಿತುರ್ಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಿಂ ಚಲಯ್ನಾಸ್ಲೆ. ತಾಂಕ್ತಾತರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಹಳ್ಯಾಳ್ ಆನಿ ದಾಂಡೆಲಿಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜಾಂಕ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾಲೆಂ. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಫಕತ್ ಆಲ್ಮಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ಆನಿ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಸುಕ್ರಾರಾ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಚುಕಾನಾಸ್ತಾನಾ ಪಾವ್ತಾಲೊ. ಹಾಂಕಾಂ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚೆರ್ ವಿಶೇಸ್ ಭಕ್ತ್ ಆಸಾ ದೆಕುನ್ ಆಲ್ಮಾಂವ್ಚೊ ದೀಸ್ ಚಡ್ ಮೊಗಾಚೊ ಆನಿ ಭಕ್ತಿಚೊ.

ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಸುಕ್ರಾರಾ, ಆದಿಂ ಪಾಶಾಂವಾಚಿಂ ದೃಶ್ಯಾಂ ದಾಕಯ್ತಾಲೆ ದೆಕುನ್ ಲಿತುರ್ಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ಯೇನಾಸ್ಲಲೊ ಲೋಕ್ ಹಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಚುಕಾನಾಸ್ತಾನಾ ಯೆತಾಲೊ. ಹಾಚ್ಯೆ ಶಿವಾಯ್ ದೊತೊರ್ನೆಕ್ ನಹಿಂ ತರೀ ಲಗ್ನಾಕ್ ಆನಿ ವೊಲಾಕ್ ತಾಣಿಂ ಕಡ್ನಾಯೆನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಪಡ್ತಾಲೆಂ.

ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆನ್ ತಾಂಕಾಂ ಘರಾಂ ಬಾಂದುನ್ ದಿಲಿಂ. ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕುಂಬಾರಾಚ್ಯಾ ಆವ್ಯಾಂತ್ಲೆ ನಳೆ, ಕಾಪ್ರಿಯೊ ಲಾಯ್ಲ್ಯೊ. ಹಾಕಾ ಜರ್ಮನಿಚಿ ಮಜತ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. ಅಸಲಿಂ ಘರಾಂ ಜಕಮ್ ಜಾತಿತ್ ತರ್ ತಿಂ ಸಮಾ ಕರುಂಕ್ ಲೊಕಾಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚಿ ಮಜತ್ ಜಾಯ್. ಜೊಡ್ಲೆಲೆಂ ಉರಂವ್ಚಿ ಸವಯ್ ತಿಂ ಆಜೂನ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ನಾಂತ್.

ಆತಾಂ ಸತ್ರಾಂ ವರ್ಸಾಂ ಹೆವ್ಯಿನ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಕೊಪೆಲಾಂ ಆನಿ ಹಳ್ಯಾಳ್ ದಾಂಡೆಲಿ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರಾಂ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಫಿರ್ಗಜ್ಯೊ ಘುಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ವಿಗಾರ್ ಆಸಾತ್. ಆತಾಂ ಕೊನ್ವೆಂಟಾಂ ಇಗರ್ಜಾಂನಿ ಮಿಸಾಚಿಂ ಮಾಗ್ಣಿ, ರಜಾರ್, ಕಂತಾರಾಂ, ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಜಾತಾತ್. ತಶೆಂ ಲೊಕಾಕ್ ಪಾದ್ರಿಂ ಮಾದ್ರಿಂಚ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಹಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ. ಶಿಕ್ಪಾ ಸವೆಂ ಭಾಸ್, ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆನಿ ಕಿತೆಂ ಮೆಳೊನ್ ತಾಂಚಿ ಕಾಲೆತ್ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ ಬಗಾರ್ ಸಗ್ಳಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ ರುಪಾಂತರ್ ಜಾತೆಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಂತ್ ದುಬಾವ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಆನಿ ಸ್ಮೃತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಶೆಂ ಘಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ವಾಜ್ಬಿ. ●

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಡುಂಬಿ ಲೋಕ್

✍ ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ

1. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿಂ ಪಾಳಾಂ ಮುಳಾಂ :

ಗೋಂಯಾಂತ್ ತೇರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಲಾಗುನ್ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನ್ ಭಿತರ್ ಡಿಲ್ಲಿಚ್ಯೆ ಖಿಲ್ಜಿ, ತೆನ್ಕಾಚ್ಯೆ ಬಹಮನಿ, ಬಿಜಾಪುರ್‌ಚ್ಯೆ ಸುಲ್ತಾನ್ - ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಯಾಂಲೆಂ ರಾಜ್ವಟ್ ಆಹಾಲ್ಲೊ. ಹಿಂಗ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಏಕಲೇಕ್ ಯೆವ್‌ಧಾಂ ದಾತಾಲಿಂ. ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಯ್ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ಗೋಂಯ್ಯಾ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಂಲ್ಯೆ ಮತಾಂತರ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಅಖೆರಿಕ್ ಗೋಂಯ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ದಾಲೆಂ. ಹ್ಯೆ ಫಿರ್‌ಂಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾಂಚಾಕ್‌ಯೀ ಕಠಿಣ್ ರಿತಿನ್ ಗೋಂಯ್ಯಾಕಾರಾಲ್ಯಾ ಮತಾಂತರಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಮತಾಂತರಾಕ್ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಕೆಲೊ. 1560 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಇಂಕ್ವಿಸಿಷನ್' ಮುನ್ವೆಲೊ ಕಾಯ್ದೊ ಹಾಡುನ್ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಘಾಲ್ಲೊ. ಹಿಂದುಂವಾಲಿಂ ದಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ ಕೆಲಿಂ. ಲೊಕಾಕಡ್ಲೊ ಮಿತ್ ಮಿರ್‍ವಾಲ್ಲೊ ಸುಂಕ್ ವಸೂಲ್ ಕೆಲೊ. ಮತಾಂತರಾಕ್ ಒಪ್ಪೊನ್ವಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಬಾಂಯಾಂನಿ ಮಾಸ್, ರಗತ್, ಹಾಡಾಂ ಘಾಲ್ಲಿಂ. ಫಿರ್‌ಂಗಿ ನ್ಹೆಸಣ್ ನ್ಹೆಸ್ಟಾಕ್, ಫಿರ್‌ಂಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಆಚರಣಾಕ್ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲ್ಲೊ.

ತ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಕಠಿಣ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್‌ವಾದಿ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ, ಜೀವ್ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಸೊಡೀತ್, ಜಾತ್ ಸೊಡ್ಚ್ಯಾ ತಯಾರ್ ನಾಹಾಲ್ಲ್ಯೀ ಮುಳಾವೊ ಲೋಕ್ ಮತಾಂತರಾಕ್ ಒಪ್ಪೊನ್ವಾಸ್ತಾನಾ ಘರ್‌ಬೊದಿಕ್, ಭುಂಯ್‌ಭಾಟ್, ಅಖೆರಿಕ್ ಗಾಂವುಂತ್ತ್ ಸೊಡುನ್ ತಿಂಗ್ಲೊ ದೇವ್‌ಧೊರ್ಮು, ಕುಟೊಂಬ್-ಸೊಂಸಾರ್, ಬಾಯ್ಲ್-ಭುರ್ಗಿಂ-ಬಾಳಾಂ ಸಾಮೇತ್ ಲಾಗ್ಗಿಂಚಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಕರಾವಳಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಕ್ ದೇಸಾಂತರ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವುಲ್ಲ್ಯಾ ಅನೇಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ಲೊ ಏಕು ವಾಂಟೊ - ಆಮಿ ಕುಡುಂಬಿ. ಆಮ್ಚೆಲಿ ಆವೊಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ.

ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ, ರೂಕ್ ಝುಡ್, ಫಾತರ್ - ಯೆಹೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ರೂಪಾಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಧೊರ್ಮಾಚಾಂಕ್ 'ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್' ಮುನ್ತಾ. ಕುಡುಂಬಿ ಹೇಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಆಹಾಲ್ಯೆ ಏಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ಮುನ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ, ದೇಶೀ ಆನಿ ವಿದೇಶೀ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಆಮ್ಚೆಲೆಂ ಆಂಗ್‌ಪಾಂಗ್, ತೊಂಡಾ ಲಕ್ಷಣ್, ಧುಸ್ತುರಿ, ನ್ಹೆಸಪ್, ಭಾಸ್, ಜೀವನ್ ಕ್ರಮ್, ಗೊಳ್ಳಿ, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ನಂಬಿಕೆ, ಮುಗ್ಧ್ ಆನಿ ಸರಳ್ ಸ್ವಭಾವ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ದಿಸ್ಟಿನ್ 'ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂತ್ತ್' ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ವಿಂಗಡ್‌ಪಣ್ ಅಹಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹೊಡ್ಲೆ ದೋನ್ ಪಂಗಡ್ ಮುನ್ಯ್ಯಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ಆನಿ ಗೋಂಯ್ಯಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ. ಕೊಡಿಯಾಳ್, ಕಾರ್ಕೊಳ್, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್

ತಾಲೂಕಾಂನಿ ಸುಮಾರ್ ಪೈಂತೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ಆನಿ ಕಾರ್ಕೊಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್ ತಾಲೂಕಾಂಚ್ಯಾ ಚಡ್ ಉಣೆ ತೀಸ್-ಚಾಳೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ ವಾಸ್ ಕೊರ್ನು ಅಹಾ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ 'ನಾಯ್ಕ್' ಆನಿ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ 'ಗೌಡ' ಮ್ಹುಣ್ ಆಡ್‌ನಾಂವಾಂ (Serve Name) ಅಹಾ.

2. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಕುಟುಂಬಾ ಪದ್ಧತ್ :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ 'ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಲೆಂ ಕಟ್ಟ್' (ಮಕ್ಕಳ ಕಟ್ಟು) ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಅಹಾ. ಬಾಪಾಯ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಪುತಾಕ್ ಮೆಳ್ಟಾ ಶಿವಾಯ್ ಧುವೆಕ್ ಮೆಳಾನಾ. ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ದಾರ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೊರ್ಯಾದ್ ಚಡ್. ಎಕಾ ರಿತಿನ್ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ್ ಕುಟುಂಬಾ ಪದ್ಧತ್ ಮ್ಹುಣ್ಯೆತ್. ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ರಿತಿಂನಿ, ದಾರ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಇಟ್ಲಿ ಮೊರ್ಯಾದ್ ನಾ. ಎಕಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ಕೊರುನ್ ದಿಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ತ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಆವೊಯ್ ಬಾಪಾಯ್‌ಕಡ್ಚೊ ಕಹೊಲೊಯೀ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ. ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಚೆಡ್ವಾಯ್ ಆವೊಯ್ ಬಾಪಾಯ್‌ಗೆರ್ಚೊ ಬೊದ್ಕಾಚೊ, ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ಆನಿ ಒಲೆಂ ಸೂತಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಸಯ್ತ್ ಸುಟೊನ್ ಉಯ್ತಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ 'ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಾ' ಪದ್ಧತ್ ಜಾಲ್ತಿರ್ ಅಹಾ. ಏಕೇಕಾ ಘುರ್ಕಾಡೆ ಪನ್ನಾಸ್-ಸಾಠ್ ಲೋಕ್ ಎಕಾತ್ತ್ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಹೊಂದ್ಸೊನ್ ಅಹಾಲ್ಲೆ. ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಆತಾನ್‌ಯೀ ಮೆಳ್ತಾ. ಆಸಲ್ಯಾ ಅವಿಭಕ್ತ್ ಕುಟುಂಬಾಚೊ ಆಜ್ಜೊಗೀ, ಪೊಣ್ಸೊಗೀ, ಮ್ಹಾಲ್ಘಡೊ ಕೋರ್ತು ಜಾವ್ನ್ ಆಸಲ್ಯಾರ್, ತಾಗ್ಲೆ ಭಾವ್, ಪೂತ್ ಪುತೊನೆ, ಧುವೊ, ಧುವ್ರ್ಯೊ, ನಾತ್ರಾಂ, ಸೆಂತ್ರಾಂ, ಒಟ್ಟು ಜೀವನ್ ಕರುನ್ ಆಸ್ತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಮುಖ್ಯ್ ಕಸಬ್ ಸಾಗ್ವಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೈ ಸಗ್ಳೆ ಮೆಳುನ್ ಸಾಗ್ವಳಿ ಕೃಷಿ ಕರ್ತಾ. ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಕುಟುಂಬಾದಾರ್ ಚಲ್ತಾ. ಕುಟುಂಬಾದಾರಾಂಚೆಂ ಖಾಣಾ ಜೆವ್ಣಾಚೆಂ, ನೆಹೊಂ ಘಾಂಗ್ರುಚೆಲೆಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯೆಜ್ಮಾನ್‌ಂಚ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ಸದ್ವಾಂಚೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾತಾನಾ, ಬರೆಂ ವಾಯ್ಟ್ ಕೆಲಸ್ ಜಾತಾನಾ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ್ ಯೆತಾನಾ, ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ರೋಗ್ ರುದಾನ್ ಯಾ ಕಷ್ಟ್ ಯೆತಾನಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಸುಧಾರ್ಸುನ್ ವರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಚೆಂ ತೀರ್ಮಾನ್ ಆಖೇರ್.

3. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ವಾಡೊ :

'ಎಕಾಚ್ಯ್ ಥರಾಚ್ಯಾ ಪಾಕಾಟ್ಯಾಂಚಿಂ ಸೊಪ್ಣಿಂ ಒಟ್ಟು ಮೆಳ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಗಾದ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ 'ವಾಡೊ' ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ಸಂಘಟನ್ಯಾಂನಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿರ್ ಒಟ್ಟು ಜೀವನ್ ಕೊರುನ್ ಅಹಾ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್, ಸ್ವಜಾತಿಚ್ಯೆ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕುಳಿಯಾಂಚೆ ಕುಡುಂಬಿ ಒಟ್ಟು ದಾವ್ನ್, ಎಕಾತ್ತ್ ಮಾಂಡಾರ್, ಎಕಾತ್ತ್ ದೆವಾಕ್ ನೊಮ್ಸೊನ್ ಪೂಜಾ ಕೊರುನ್, 'ಗುರ್ಕಾರ್' ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾ

ಮುಖೆಲ್ಲ್ಯೊಣಾರ್ ಜಾತಿಚೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಆಚರಣ್ ಕೊರುನ್ ಇವ್ವೆಲ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕ್ 'ವಾಡೊ' ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಎಕಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಮುಂದಾಳ್ತನ್ ಘೆವ್ಚೆಲ್ಯಾಬಾನ್, ಎಕ್ಲೊ ಅನುಭವಸ್ತ್ ಮಾಲ್ಘಡೊ, ನ್ಯಾಯ್ ನೀತ್ ಕೊಳ್ಳಲೊ, ತಾಂಕಿವಂತ್ ಮುಖೆಸ್ತ್ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಹಿತದೃಷ್ಟಿನ್ ಬಾಂಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವಾಡೊ, ಗುರ್ಕಾರ್ - ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ರಚನೆ ದಾವ್ನ್ ಆವಾತ್.

ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಕುಳಿಯೆಂತ್ ಒಲೆಂ ಸೂತಕ್ ಈಯ್ಲ್ಯಾ ವೆಳೇರ್, ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಬಾಕಿ ಉರಾನೆಹೆಂ ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಗುರ್ಕಾರಾಕ್ ಸಹಾಯಕ್ ದಾವ್ನ್ 'ಒತ್ತು ಗುರ್ಕಾರ್' ಯಾ 'ರಾಯ್ಬಾರಿ' ಆನಿ 'ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಸಾಂದೆ' ತ್ಯೋ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಚಲೊವ್ನ್ ವ್ಹೊರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಧಿಕಾರಸ್ತ್ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲಿ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್, ಜನನ್ ಮೊರಾಣ್, ಹೊಳಿಯೆಚೊ ಖೆಳ್‌ಮೇಳ್, ವನಭೋಜನ್, ಸುವಾಸಿನಿ ಪೂಜಾ, ವೊಂಟಿ ಭೊರ್ಚೆಂ, ಘಾಡ್ಬೊಣ್ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಮುಖೇಲ್ಲ್ಯೊಣ್ ವಹಿಸುನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲೊವ್ನ್ ದಿವ್ಕಾ. ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹರ್‌ಎಕ್ಲ್ಯಾಗೇರ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಮುಖೇಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾನ್ ಸಂದ್ಬಾತಾ.

ಆರ್ಲ್ಯಾ ಲೆಕಾನ್ 'ಬಾರಾ ವಾಡ್ಯೆ ತೇರಾ ಕುಳಿ' ಮುನ್ ಏಕ್ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಅಹಾಲ್ಲಿ. ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಆತಾನ್ ವಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಖೊ ಚಡ್ಲಾ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲ್ಯೆ ಗೋತ್ರ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾವ್ಹಿರಿಂತ್ತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ 'ತೇರಾ ಕುಳಿ' ಅಹಾಲ್ಲ್ಯೊ. ಆತಾನ್ ತೆತ್ತೀಸ್ ಕುಳಿ ದಾಲ್ಯಾ. ಎಕಾತ್ತ್ ಕುಳಿಯೆ ಮಧೆಂ, ದಾಯ್ಜಿ ಮಧೆಂ ಸಯ್ರಿಗ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಯ್ನಾ.

4. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ನ್ಹೆಸಾಪ್ :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ನ್ಹೆಸಾಪ್ ಸುಯ್ತುರಿತ್ತ್ ಹ್ಯೊ ಕುಡುಂಬಿ ಮುನ್ ಸಾಂಗ್ಯೆಂತ್. ಆರ್ಲೆ ಕುಡುಂಬಿ ದಾದ್ಲೆ ಚಡ್ ದಾವ್ನ್ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂಧ್ತಾಲೆ. ಶೆಂಡಿ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಕುಟುಂಬಾಂತ್, ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಮೊರ್ಯಾದ್ ಆಹಾಲ್ಲಿ. ವಾವ್ರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ಏಕ್ ಆಡ್ ಬಾಂಧ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ರುಮಾಲ್, ಕಂಡಿ ಯಾ ಪೊಂಯಾಂಚೊ ಗೋಂಪಾರ್ ಧೊರ್ತಾಲ್ಯೆ. ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ರುಪ್ಯಾಚೊ ನೇವಾಳೊ ಆಸ್ತಾಲೊ. ಮ್ಹಾತಾರ್ಯೆ ಸೊಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಕಾಷ್ಠಿ ನೆಹೊನುಂತ್ತ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ತಾಲ್ಯೆ. ದಾರ್ಲೆಯೀ ಕಾನಾಂಕ್ ಒಂಟ್ಯೊ, ಟಿಕ್ಕಿ ಘಾಲ್ತಾಲ್ಯೆ. ಬೊರ್ಯಾ ಕೆಲ್ಸಾಂಕ್ ಕ್ಯಾಸ್ ಮಾರ್ತಲ್ಯೆ. ಆತಾನ್ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂಧ್ಚೆಲ್ಯೆ ಉಣೆಂ ದಾಲ್ಯಾ. ಪುಡ್ವೆಂ, ಆಂಗ್ಯೊ, ಪ್ಯಾಂಟಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ.

ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಶ್ಯಾಂ, ಮ್ಹಾತಾರಿಂ ಸುಡ್ಕೊ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. ತರ್ನಾಟಿಂ ಮಾಗ್ಗಾಚಿಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. ನಾಕಾಕ್ ಮೊತಿಂ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಮಾಮುಲ್ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಹಾತ್ ಭೋರ್ ಮಾತ್ಯೆಚಿಂ ಕಾಕ್ಣಾಂ ಘಾಲ್ತಾಲಿಂ. ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಆಬೊಲಿಂ ವ್ಹಾಳ್ಚೆಂ ಮುತ್ತೈಸ್ತಾನಾಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ದಾವ್ನ್ ಅಹಾಲ್ಲೆಂ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್

ದಾಯ್ಯಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ ಆಬೊಲಿಂ ಮ್ಹಾಳ್ಚಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ನಾ. ಪಾಂಯಾಂ ಬೊಟಾಂಕ್ ಮುದಿಯೊ ಘಾಲ್ಚ್ಯೊಯೀ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್. ವ್ಹಾಡಿಗ್ ದಾಯ್ಯಾಹಾಲ್ಲಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂ ಪಾಂಯಾಂಕ್ ಸೊರ್ಪೊಳ್ಯೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಮ್ಹಾತಾರ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾಟ್ಟ್ಯಾಸೂತ್, ತಾಕಾ ಕಾನಾಲ್‌ಕಾಡಿ, ಸಾನ್ ಪಿಸ್ಕಾತ್, ಸುವೊ - ಇತ್ಯಾದಿ ವೊಸ್ತ್ ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿಂ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಯಾಂ ಸೊಳಿಯೊ ಘಾಲ್ನಾ. ತೀಂ ಗೇಂಟಿ ಬಾಂಧುಂನ್ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ಗಳ್ಯಾಕ್ ರಾಂದಯ್‌ಗಾಯ್ ಸೋರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಯಾನ್ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ಲೆಲೊ ವ್ಯಾಜ್ ಕೋರ್ಟಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಮುನ್ ಕೊಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಆತಾನ್ ಸುಧಾರಣೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪರಿಸರಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕಾಲ್ ಬದ್ಲಾಲಾ. ಆತಾನ್ಚಿಂ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಯಾಂ ಸೊಳಿಯೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಚೆಡ್ವಾಂ ಆಧುನಿಕ್ ನ್ಹೆಸ್ಪಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ರಾದ್ಲೆ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂಧ್ಚೆಲಿ ರಿವಾಜ್ ಆಳ್ವಾಲ್ಯಾ.

5. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿಂ ಘರಾಂ :

ಕುಡುಂಬಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಮೊಸ್ತು ಪಾಟಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಕೂಲ್, ಕೃಷಿ ಕೂಲ್, ಕುಮ್ರಿ ಕಷ್ಟ್, ಸಾಗ್ವಳಿ ಕರುನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಚೊ. ಸ್ವಂತ್ ಜಾಗೊ ಉಣೊ. ಭೂಸುಧಾರಣ್ ಕಾಯ್ದೊ ಜ್ಯಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಇಲ್ಲ್ಯಾ ಇಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂಚೆ ಹಿಡುವಳಿದಾರ್ ದಾಲ್ಯಾ.

ಆದ್ದಿಂ ಘರಾಂ ಮಾತ್ತ್ಯೆಚಾ ವೊಣ್ತಿನಿ ಬಾಂಧುನ್ ಕೊಲ್ವ್ಯಾಚೆಂ ಪಾಕೆಂ ಕರ್ತಾಲ್ಯೆ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ವೊಣ್ತಿಚಾ ಬೊರ್ನ್ಯಾಕ್ ಚಾರ್ ಖಾಂಬ್ಯಾಂರ್ ಪಾಕೆಂ ಹೊಸೊನ್, ಕಾಂಬಿಂಚೊ ಯಾ ಆರ್ಣಿಂಚಾ ಶಿರ್ಯಾಂಚೊ ತಾಟ್ಯೊ ಬಾಂಧುನ್ ತಾಕಾ ಮಾತ್ತಿ ಲೆಪ್ತಾಲ್ಯೆ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಏಕ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್ ಆನಿ ನಡೆಂ (ಮೊಧ್ಲೆಂ ಕೂಡ್) ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ತಾಚಾ ಮುಕಾರ್ ಅಸಿರ್ ದಿಗ್ಗಿ ಚಾವೊಡ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡಾಂತ್ ಏಕ್ ಉಜ್ವಿ ರಾಂದಣ್, ಏಕ್ ದಾವ್ವಿ ರಾಂದಣ್, ರಾಂದ್ನಿ ಪೊರ್ಲ್ ಆನಿ ಜಳ್ವಾಚೊ ಮುಲೊ ಆಸ್ತಾ. ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿರ್ ಸೀತ್, ದಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿರ್ ರಾಂದ್ಯೆ ಆನಿ ಇತರ್ ರಾಂದ್ಪಾಂ, ಭಾಜ್ಪಾಂ ಕರ್ತಾ. ಮೊಸ್ತ್ ಲೋಕ್ ಎಕಾ ಮೆಡ್ಕೆಕ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಕಡೆ ಚಾರ್ ಸುತ್ತಾಂಚೆಂ, ಸುತ್ತು ಮುದಿಲಾಚೆಂ ಒಡ್ಲೆಂ ಘರ್‌ಯೀ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಆತಾನ್‌ಯೀ ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಯೆಹೆಲಿಂ ಘರಾಂ ಸುವ್ಹಾ ಮೆಳ್ಟಾ. ಆರ್ತಾಂ ಕುಡುಂಬಿ ಚಿಕ್ಕೆ ಸುಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮುನ್ಯೆತ್. ನೊಳ್ಯಾಂಚಿಂ ಟೆರೇಸಾಚಿಂ ಘರಾಂ ಬಾಂಧುನ್ ಅಹಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡೆ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ದೃಶ್ಯ್ ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್, ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ವಿಶಾಲ್ ಆಂಗಣ್ ಏಕ್ ತುಳ್‌ಸಿ ಕಾಟೆಂ. ಸಾಗ್ವಳಿದಾರಾಂಗೇರ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಬಾತಾಚೆಂ ತುಪೆಂ, ತಣಾಕುಡಿಂ ಮಾಮೂಲ್ ದಾವ್ನೆ ಆಸ್ತಾ. ಘರಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಕುಸಿನ್ ಗೊಟೆಂ,

ಅಂಗ್ಣಾ ಬೊಗ್ಲೆನ್ ನ್ಹಾಣ್ಯಿ, ವಾಳ್ಚೆ ಭಾಜ್ಯೆ ಮಾಟೊವ್, ತೆಂಡ್ಲ್ಯೆ ಮಾಟೊವ್, ಪಪಾಯಿ ಮಾಡೆ, ಮುಸ್ಕಾ ರೂಕ್, ಮಾಡ್‌ಮಾಡಿ ಆಸ್ತಾ. ಘರಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಗೊಟ್ಯಾ ಬೊಗ್ಲಾಂನಿ ಜೂಂ ನಾಂಗೊರ್, ಪಾಗ್ತಿಂ ಭಾಲ್ಯೆ ಸಾತಿಯೊ, ಖೊಳ್, ಜಾಬ್ಯೊ, ಜಾಳಿ ಕೊರ್‌ಂಡೆ, ಪೊಳಯಿ, ಕೊವುಡಿ, ನಿವ್ಡೊ ಉವ್ಮ್ಯಾಕಳೊನ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್ ತೇಂ ಘರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲೆಂತ್ತ್ ಮುನ್ ಸಾಂಗ್ಯೇತ್.

6. ಜನನ್ ಮೊರಾಣ್ :

ಆದ್ದಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂ ನಾಂವಾಂಲಾಗ್ಯಾ ಪೂಡೆ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾತಾಲಿ. ನಾಂವಾಂಲಾಗ್ಲ್ಯಾರ್ 'ನ್ಹಾಣ್' ಮುನ್ ಏಕ್ ಶುದ್ಧಾಚಾರಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ವಾಡಿಕೆ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಆತಾನ್ ನ್ಹಾಣಾಚಾ ಬೊರ್ರ್ಲಾಕ್ ದಿವ್ಯಾಂತ್ ಊಹ್ನು ಪುಣ್ಯಾರ್ಚನ್ ಕರ್ತಾ. ಗುರ್ಬಿಣಿಕ್ ಸಾತ್ ಮುಹಿನ್ಯಾಂನಿ 'ವೊಂಟಿ ಭೊರ್ಚೆಂ' ಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾ. ಬೊಳಾಂ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸೋ ದೇಹಾಂನಿ 'ಸೆಟಿ' ಕರ್ತಾ. ಥೊಡ್ಯಾಂ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಸೆಟಿ ನೋವ್ ದೆಹಾಂನಿಯೀ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ವಾಡಿಕೆ ಅಹಾ. ಸೋ ದೆಹಾಂಚ್ಯಾ ಸೆಟಿಯೆಕ್ ಬಾಯ್ಲ್ ಮೊನ್ಯಾಂ ಫುಗುಡಾಂ ಖೆಳ್ಟಾ. ನೋವ್ ದೆಹಾಂಚ್ಯಾ ಸೆಟಿಯೆಕ್ ಗಾನಿಂ ಗಾಂಯ್ತಾ. ಬೊಳಾಂ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಡ್ವ್ಯೊಳ್ನ್ ಲುಗ್ಟಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಇವ್ಕಾ. ತಿಂ ಲುಗ್ಟಾ ಬೊಳಾಂತಿನ್ ನೆಹೊಕಾ. ಬೊಳಾಂತಿಲಿಂ ಲುಗ್ಟಾಂ ಮೊಡ್ವ್ಯೊಳ್ನಿನ್ ಉಂಬೊಳ್ನ್ ದಿವ್ಕಾ. ಆನಿ ಬಾಳ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ನ್ಹಾಣೊಕಾ. ಮೊಡ್ವ್ಯೊಳ್ನಿನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲಿ ಭುಕ್ತ್ ಬೊಳಾಂತಿಲ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಘಾಪ್ವ್ನ್ಕಾ. ಆದ್ದಿಂ ಬೊಳಾಂತ್ರಾಕ್ ಪರಿಣತ್ ವಯ್ಜಿಣ್ಯೊ ಅಹಾಲ್ಯೊ. ಆತಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರ್ಯಾಂನಿ ಬೊಳಾಂದಾತಾ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಬಾರ ದೆಹಾಂನಿ 'ಭಾರ್‌ಸೊ' ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಪಾಳ್ಣೆಂ ಬಾಂಧ್ತಾ. ಆದ್ದಿಂ ಗಾಂವ್ಟಿ ವೊಕಾದ್, ರಾಂದ್ಯೊ, ಕಸಾಯ್, ತೇಲ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಆತಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ವಯ್ಜ್ ಚಲ್ತಾ.

ಭುರ್ಗೆಂ ಒಲೆಂ ಸರಾಚಾ ಆದ್ದಿಂ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಪುರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ದಾಯ್ನಾಹಾಲ್ಲಿಂ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಪುರ್ತಾ. ವ್ಹಾರ್ಡಿಕ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಮೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಹುಲ್ಪೊಯ್ತಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಪುರ್ಚೆಲೆಂತ್ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ದಾರ್ಲೆ ಮೊರ್ತಾನಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಜೀವಾಂತ್ ಅಹಾಲ್ಯಾರ್, ಮೊಡೆಂ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ ತಿಕಾಯೀ ಒಟ್ಟು ನ್ಹಾಣಯ್ತಾ. ತಿಗ್ಲೆ ಆಯಪಣಾಚೆ ಕುರು ದಾಲ್ಲೆ ಪಿರ್ಡುಗ್, ಕಾಕ್ಣಂ, ಮೊತಿಂ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಡ್ಟಾ. ಮೊಡ್ಯಾಕ್ ಎಕಾ ಫೊಳ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳೆಲೆಂ ಕೆಳಿಚೆಂ ಪಾನ್ ದೊರುನ್ ತಾಜೆರ್ ನಿದಾಯ್ತಾ. ಮೊಡ್ಯಾಕ್ ಸುರುಗಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಏಖ್ ತುಳ್‌ಸೀ ಕೆಹ್ರಾಂಚಿ ಮಾಳಾ ಅಗತ್ಯ ಘಾಲ್ತಾ. ಮೊಡ್ಯಾಕ್ ಉದಿ ಸೊಡ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್, ಪಾನ್‌ಪೊಡ್, ಸೀತ್ ಬಾಂಧ್ತೆಲೆ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಮೆಲ್ಯಾಲ್ಯೆ ಪೂತ್, ಲಾಗ್ಗಿಂಲ್ಯೆ ಕುಟುಂಬಾದಾರ್ ಮೊಡೆಂ ವಾಂವೊನ್ ಸರ್ನಾರ್ ಧೊರ್ತಾ. ಮ್ಹಾಲ್ಘಡೊ ಪೂತ್ ಸರ್ನಾಕ್ ಉಜೊ ಲಾಯ್ತಾ. ಹುಲ್ಪೊಯ್ತಾನಾ ಜೀವಾಕ್ ಜೀವ್ ಘಾಲ್ಕಾ ಮುನ್ ಕಟ್ಟ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಜಿವೆಲೊ ಬೆಬೊ ಸರ್ನಾರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ದೋನ್ ಸಗ್ಳೈೆ ನಾರ್ಲ್ ಸರ್ನಾಕ್ ಘಾಲ್ತಾ.

ನೋವ್ ದೆಹಾಂನಿ ಗೊಬೊರ್ ರಾಸ್ ಕೊರುನ್, ಪೂತ್ ಖಾಡ್ ಬೋಡ್ ತಾಸುನ್ ಶುದ್ಧಾ ಖಾತಿರ್ ಕ್ರಿಯೆಂ ಧರ್‍ತಾ. ಇಕ್ರಾ ದೆಹಾಂನಿ ಭೋಟ್ ಯೇವ್ನ್ ಸುದ್ದು ದಾತಾ. ಸುದ್ಧಾ ದೀಸ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬಾನ್ಯಾರ್ ವಾಡ್ಟಾ. ತೇರಾವ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಸಮಾರಾಧನ್ ಕರ್‍ತಾ. ಆನಿ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸದ್ಗತಿ ಖಾತಿರ್ ಘಾಡ್ಪೊಣ್ ಕರ್‍ತಾ. ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಳ್‌ಪಕ್ಷಾಂತ್ ಸೀತ್ ಘಾಲ್ನು ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ರಾಶಿಕ್ ಸೇರ್ಸ್ವಿತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ 'ಕೊಲೆ' ಮುನ್ಚೆಲೆಂ ಮೊಸ್ತ್ ಖರ್‍ಚ್ ಇವ್ಚೆಲೆಂ ಏಕ್ ಕ್ರಮ್ ಕರ್‍ತಾ.

7. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಜನಜೀವನ್ :

ಕುಡುಂಬಿ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಭಾರೀ ಬುದ್ವಂತ್. ಲಾಟ್ ಘಾಲ್ನು ಉದಿ ಒಡ್ಚೆಂ, ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಭೆತ್ಚೆಂ, ಕುಮ್ರಿ ಕಷ್ಟ್, ತೋಟಾ ವಾವ್ರ್, ಘರಾಂ ಬಾಂಧ್ಚೆಂ, ಮುಡ್ಯೆ ಭಾಂದ್ಚೆಂ, ರಾನ್ ಉತ್ಪೊತ್ ವಿಕ್ಚೆ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚ್ಯೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಒಟ್ಟು 'ಬೇಟ್' ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ್ ಹವ್ಯಾಸ್.

i) ಬೇಟ್ :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಪೊಸ್ಪಾಚೆಂ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಖಾಯ್ನೆಹೆಂ ಮುನ್ ನಂಬಿಕೆ ಅಹಾ. ಬೇಟ್ ಆನಿ ಮಾಹ್‌ಳಿ ಧರ್‍ಚೆಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲೊ ಆಶೀರ್ವಾದಾನ್ ಮುನ್ ಕುಡುಂಬಿ ನೊಮ್ಗೊತಾ. ತಿಹಿ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಳ್‌ದೇವುಯೀ ದಾಲಾ. ಪಾಗ್ತಿಂ ಭಾಲ್ಯಾಂನಿಂತ್ತ್ ಕುಡುಂಬಿ ಕೊಳಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಕರ್‍ತಾ. ಸೊಸ್ಯೆ, ಪಿಸಿಯೊ, ಸಾಳೊ, ತೆರಿಯೊ, ಗಾರ್, ಕೆಂಕ್ಣಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುರ್ಗ್ಯಾಂ ಸೊವ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಕರ್‍ತಾ. ಕೆಂಕ್ಣಾಂ ದೊರುನ್ ಖಾತಾ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಪೊಸ್‌ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಡಾಂ, ಬೊಕ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಖಾಯ್ನಾ. ಬೇಟೆಕ್ ದಾವ್ಕಾಹಾಲ್ಲ್ಯೊ ಹತ್ಯಾರ್ ಸ್ವಂತ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ತಾ. ಜಾಳಿ, ಕೊರ್‌ಂಡೆ ಒಳುನು ಮಾಹ್‌ಳಿ ಧರ್‍ತಾ, ಖೂಳಿ ಒಳುನು ಕುರ್‍ಲ್ಯೊ ಧರ್‍ತಾ. ಮಾಸ್, ಮಾಹ್‌ಳಿ ರಾಂದುನ್ 'ವನಭೋಜನ್' ಮುನ್ಚೆಲಿ ಮಹಾಮ್ಮಾಯಿಲಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಕರ್‍ಚೆಲೆಂ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಲೆ ಅಹಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಂತ್‌ಯೀ ದೆಡ್ಯಾಂ ಜೆವ್ಣಾ ದೀಸ್ 'ಮಾಹ್‌ಳೆ ಜೆವೊಣ್' ಕರ್‍ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ.

ii) ಜೆವೊಣ್ ಖಾಣ್ :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಖಾಣಾಂತ್ ತಾಂದ್ಳಾಚೊ ಮುಖ್ಯ್ ವಾಂಟೊ. ತಾಂದ್ಳಾಚೆಂ ಸೀತ್, ವಿವಿಧ್ ಭಾಕ್ರಿಪೊಳಿ, ಪಾಯ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೊರುನ್ ಖಾತಾ. ಪೋವ್, ಚರ್ಮುರ್ಲ್ಯೊ, ಲಾಯೊ - ಸ್ವಂತ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ತಾ. ಆದ್ವಿಂ ಯೆಹಲ್ಯೆ ಖಾಣ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ಚೆಲ್ಯೆ, ಗಾಣೊ ಘಾಲ್ನು ಗೋಡ್, ತೇಲ್ ಕರ್‍ಚೆಲಿಂ ಕುಟುಂಬಾಂ ಅಹಾಲ್ಲಿಂ. ನಾಹಣೊ ಪಿಕೊನ್ ತಾಜಿ ಆಂಬಿಲ್, ಭಾಕ್ರಿ ಕರ್‍ತಾಲೆ. ವಿವಿಧ್ ಕಾಂದೆ, ಕಣ್ಗಾಂ, ಆಳುಂ, ದೆಂಟ್ಯೆ, ಭಾಜ್ಜಿ, ಮುಸ್ಕಾಭಾಜ್ಜಿ,

ಅಳ್ಸಂಡ್ಯೊ, ತೆಂಡ್ಲಿಂ, ವಾಳ್ಚೆಭಾಜಿ - ಇತ್ಯಾದಿ ರಾಂದಯ್‌ಗಾಯ್‌ಚೆಂ ಬೆಳೆಂ ಕೊರುನ್, ದಾವ್ಯಾ ತಿಟ್ಲೆಂ ದೊರುನ್ ಮಿಕ್ಸಾಲ್ಲೆಂ ವಿಕ್ತಾ. ಆಂಬ್ಯೆ, ಪೊಣಸ್, ಪಾತ್ಯೆ ಪೊಣಸ್, ಅಂಬಾಡ್ಯೆ, ಯೆಟಿ, ರುಂಬ್ಡಾಂ, ಗಾಬ್ಯಾಕಾಂಡಿಂ, ಚಲ್ಲಂಗಾಯ್, ಕರ್ಮಲಾಂ ಮಿಟಾಖಿಳಾಕ್ ಘಾಲುನ್, ನೆಂಚೆಂ, ಹಪ್ಪಾಳೆ ಘಾಲುನ್, ಪಾವ್ಸಾಳ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ಮಾತ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಕಾರಾಣೊ, ಭಿರ್‌ಂಡಿಪಾಲೊ, ಬಿಬ್ಯಾಕೊಮ್ರ್ಯೊ, ಒಡಾಕೊಮ್ರ್ಯೊ ವಾಟುನ್ ಚೆಟ್ನಿ, ರಾಂದಯೆಕ್ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಕರ್ತಾ.

iii) ಪಾಳಾಂ ಪಾಲ್ಯಾ ಒಕದ್ :

ವಯ್ಜ್‌ಪಣಾಂತ್ ಕುಡುಂಬಿ ನಾಂವಾಗ್ಗೆಲ್ಲೆ. ಮೊನ್ಸ್ಯಾಲ್ಯಾ, ಜಾನ್ವಾರಾಲ್ಯಾ, ಬೊಳಾಂತಿಲ್ಯಾ ವಯ್ಜ್‌ಪಣಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಟಿ ಪಾಳಾಂ ಪಾಲ್ಯಾ ಒಕದೆ ದಿವ್ಚೆಲ್ಯಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ ಬುದ್ವೊಂತ್. ವೀಸ್ ಹಾಪ್ಸಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ದಾಕ್ತೆರಾಂನಿ ದಾಯ್ಲ್ಯಾ ಮುನ್ ಪಾಟಿಂ ಸೊಡ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಒಕಾದ್ ದಿವ್ಚೆಲ್ಯೆ ಆತಾನ್‌ಯೀ ಅಹಾ.

iv) ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಪಾನ್‌ಪೋಡು :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಪಾನ್ಪೊಡ್ ಖಾವ್ಚೆಲೆಂ ಹವ್ಯಾಸ್ ಅಹಾ. ಸಯ್ರೆ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಜೆವ್ಣಾಚಾನ್‌ಯೀ, ಪಾನ್ಪೊಡ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಚಡ್ ಮೊರ್ಯಾದ್. ವೀಡ್ಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ವ್ಹಾಡ್ಲಿಗ್ ನಿಘಂಟ್ ಕರ್ಚಿ, ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ವೊಫ್ಲಿಗ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ, ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ಪಾಯೆ ಧರ್ಚೆಂ - ಇಹಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿಂನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಪಾನ್ಪೊಡಿಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಸ್ಥಾನ್ ಅಹಾ. ಪಾನ್ಪೊಡಿಕ್ ದಾವ್ಯಾಹಾಲ್ಲೊ ಸುನೊ ಕುಡುಂಬಿ ಸ್ವಂತ್ ಧರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಖಿಬ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಸಿಪಿಯೊ ಲ್ಹಾಸುನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ.

v) ಇತರ್ :

ವಾಲಿಂಚೊ, ಬೆತಾಂಚೊ ವಾವ್ರ್, ಆಚಾರಿ ವಾವ್ರ್, ಸಾಗ್ವಳೆಚಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಮಾಂದ್ರ್ಯೊ ಒಳ್ಚೆಂ, ರೂಕ್ ಚಿರ್ಚೆಂ, ವ್ಹೊಂವ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ, ರಾನ್ ಉತ್ಪತ್ ಪೂಂದೊವ್ನ್ ವಿಕ್ಚೆಂ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಇತರ್ ವಾವ್ರ್ ಮುನ್ಯೆತ್.

ಕುಡುಂಬಿ ಜಾನ್ವಾರ್ ಪೊಸ್ಚೆಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹುಷಾರ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಾಕ್‌ಯೀ ಚಡ್ ಮೊಗಾನ್ ಜಾನ್ವಾರಾಂ ಪೊಸ್ತಾ. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಂತ್ 'ವಂಡಾರು' ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ನಾಂವಾಗ್ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ, ಸಾಧಾರ್ನ್ ಪಾಂಚ್ ಎಕ್ರ್ಯಾ ಸುವಾತಿಚಾ ಕಾಂಬ್ಳ್ಯಾಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಲ್ಯೆ ಮುಕ್ಕಾಲ್‌ವಾಸ್ ಲೋಕ್ ಕುಡುಂಬಿ.

8. ಕುಡುಂಬಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ :

ತೆಕ್ಲೆನ್ ತೆಕ್ಲಿ, ಪಿಳ್ಗಿ ಲಾಗುನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಈಯ್ಲ್ಯಾ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾತಿಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುನ್ಯೆತ್. ಎಕಾ ಜಾತಿಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿಎಕಾ ಜಾತಿಚಾಂಕ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ದಾಯ್ತ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್ ಹೇರ್ ಜಾತಿಚಾಂಕ್ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಮುನ್

ದೆಹೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್ ನಾ. ಚಡ್‌ಉಣೆ ಕುಡುಂಬಿ ಹೆರ್ ಜಾತಿಂಚಾಡ್ಯೆ ಭೊರ್ಸ್ಸಾನಾ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಗೆರ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ಜಾತಿಂಚಾಗೆರ್ ಜೆವೊಣ್ ಖಾಣ್ ನಾ. ಆತಾನ್‌ಯೀ ಥೊಡೆಕಡೆ ಹೇರ್ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾಂಕ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಸೊಡಿನಾ. ಹೇರ್ ಜಾತಿಚ್ಯೆ ಹಾಪ್ಡಾಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾ ಹಾಪ್ಡಾನಾ ಆನಿ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಹಾಡಿನಾ.

ಕುಡುಂಬಿ ಚಾಂದ್ರಮಾನ್ ಪದ್ಧತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್‍ತಾ. ಅಮಾಸ್, ಪುನೊವ್, ಸಂಕ್ರಾಂತ್, ವ್ಹಾಳ್, ದೇವ್‌ಕಾರ್‍ಯೆಂ, ಸುವಾಸಿನಿ ಪೂಜಾ, ಪೊರೊಬ್, ತುಳ್‌ಸೀ ಪೂಜಾ, ವೊನ್‌ಭೋಜನ್, ಹೊಳಿ, ಖೇಳ್‌ಮೇಳ್, ಪಾಡ್ವೊ ಆಚರಣ್ ಕರ್‍ತಾ. ಆಮಾಸ್ಯೆ ದೀಸ್ ಪೂಜಾ ಕೊರುನ್ 'ಕಾವ್ಳ್ಯಾ ವಾಡಿ' ಧೊರ್‍ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಆದ್ದಿಂ ಕುಡುಂಬಿ ಜಾನ್ವೆಂ ಘಾಲ್ತಾಲ್ಯೆ. ಸುತಾ ಪುನ್ವೆಕ್ ಕರ್‍ಹಾಡ್ ಪುರೋಹಿತ್ ಹಿಂಕಾಂ ಜಾನ್ವೆಂ ಹಾಡುನ್ ದಿತಾಲ್ಯೆ. ಮ್ಹಾಳ್ ಪಕ್ಷಾಂತ್ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸೀತ್ ಘಾಲ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ದೇವ್‌ಕಾರ್‍ಯೆಂ ಕೊರುನ್ ಶಿವ್ರಾತ್ರೆ ಪೂಜಾ ಕರ್‍ತಾ. ಗಾಂವಾಂತ್ ಹೇರ್ ಜಾತಿಚೆ ಕರ್‍ಚೆಲಿ ಅಷ್ಟೋಮಿ, ದಿವಾಳಿ ಪೊರೊಬ್, ಕೆಡ್ಗೊಸ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್‍ತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ತುಳ್‌ಸೀ ಪೂಜಾ ವಿಶೇಸ್. ತುಳ್‌ಸೀ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ ತಿರುಪತಿಕ್ ದೇವಾ ಗಾಟ್ ಬಾಂಧ್ತಾ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಾಡುನ್ ಖೇಳ್‌ಮೇಳ್ ಸುರು ಕರ್‍ತಾ. ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಸಗ್ಳೆ ಮೆಳುನ್, ಬೇಟ್ ಕೊರುನ್ 'ವೊನ್‌ಭೋಜನ್' ಮುನ್ಚೆಲಿ ಮಹಮ್ಮಾಯಿ ಪೂಜಾ ಕರ್‍ತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಚೊವೊತ್ ಮಾತ್ ಆಚರಣ್ ನಾ. ಗಣಪತಿಕ್ ರುಂಡು ಹಾಡ್ಟಾನಾ ಹೆರಾಂನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಮೋಸ್ ಕೊರುನ್ ತಿಂಗ್ಲೆಂ ಜಾನ್ವೆಂ ಸೊರ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಿ ಕುಡುಂಬಿ ಚೊವೊತ್ ಕರ್‍ನಾ ಮುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

9. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಜಾನಪದ್ :

ವಂಶ ಪರಂಪರೆ ಲಾಗುನ್ ತೊಂಡಾನ್ ತೋಂಡ್, ಜಿಬೆನ್ ಜೀಬ್ ಉರೊನ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾ ಮೌಖಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾನಪದ್ ಮುನ್ಯೆತ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚೆಲೊ ಹೊಳಿಯೆಚೊ ಖೇಳ್‌ಮೇಳ್. ಹ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಕ್ ಆನಿ ಜಾನಪದ ಕಲಾಕ್ ಆಡ್‌ಆಡ್ಕೊಳ್ ನಾಹಾಲ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಅಹಾ. ಆಜ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಡೆ ಗುಮ್ಟಾ ತೋಣಿಯಾಂ ಗಾನಿಂ, ನಾಚ್, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಉರ್‍ಲ್ಯಾಂ ದಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಆಮ್ಚೆಲೊ ವಾಡೊ, ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಕಾರಣ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳು ಕರ್‍ತಾತ್ತ್ ಮುನ್ಚೆಲೆಂ ಕಟ್ಟ್ ನಿಟ್ಟ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೆಂ ಜಾನಪದ್ ಉರ್‍ಲೆಂ. ಕುಡುಂಬಿ ಹ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾರ್ ದೇವಾಲೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಸುಯ್ತಾ ಆನಿ ಪೂಜಾ ಕರ್‍ತಾ. ಆಯ್ಜ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಹಿಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂತ್ ಬೊಟಾಂನಿ ಮೆಜ್ಚೆಲ್ಯಾ ತಿಟ್ಲ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಹೀ ಕಲಾ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ - ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚೌಕಟ್ಟಾ ಭಿತರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ, ಗಾನಿಂ, ನಾಚಾಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ಇಗರ್‍ಜಾಂನಿ ಆವ್ಕಾಸ್ ಆಹಾಲ್ಲೊ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಡೆಯೀ ಹೆಂ ಜಾನಪದ್, ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಡ್ಯೆ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾವ್ಹಿರಿಂತ್ ಜಿವೆಂ ಉರ್‍ತೆಂ.

ಗುಮಾಟ್ : 'ಗುಮಾಟ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ 'ಸುಂದರ್' ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥು ಅಹಾ. ಗುಮಾಟ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ತೆನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ದುದಿಯಾಚ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ, ಪುರಾತನ್ ಸಂಗೀತ್ ಉಪಕರಣ್. ಹ್ಯಾಕಾ ದೋನ್ ತೊಂಡಾಂ ಆವುನ್ ಏಕ್ ತೋಂಡ್ ಏಕಾ ಗೇಣಾ ಇತ್ಲೆಂ ರೂಂದ್ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿಏಕ್ ಅಸಿರ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ ತೋಂಡ್ ಭಾಯ್ರ್ ಮಿರ್ವೊನ್ ತಳ್ಪಾ ಭಿತರ್ ಧರ್ಚೆಲ್ಯಾ ತಿಟ್ಲೆಂ ಸಾನ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆಂ ತೋಂಡ್ ಉಗ್ತೆಂ ಆಸ್ತಾ. ರೂಂದ್ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ್ 'ಗಾರಾಚೆಂ' ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಿಗ್ದುನ್ ಬಾಂಧ್ತಾ. ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿತಿಚೊ ಆವಾಜ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ.

ಆದ್ಲಿಂ ಗುಮಾಟ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಆವ್ಯಾ ಮಾತ್ತೆಕ್ ಕಾಂಕ್ಣಾಚೊ ಫಿಟೊ, ಭೊರ್ನಿಚೊ ಪಿಟೊ, ರೆಂವ್ಯಾ ಪಿಟೊ - ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಂಬ್ರಾಂಚೆಂ ಭೊರ್ಸಿತಾಲ್ಯೆ. ಹ್ಯಾ ಕ್ರಮಾರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ತೀಕ್ಷ್ಣ್ ರಿತಿಚೊ ಸಬ್ದ್ ಯೆತಾ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚಾ ಮೆಡ್ಕೆಕ್ 'ಕಳ್ಸಿ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ಕಳ್ಸೆಕ್ ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಆಯ್ ಅಹಾ. ಕಳ್ಸಿ ಪಾತಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಹಾಲ್ಲೆಂ ಗುಮಾಟ್ ಮಾತ್ರ್ ಲಾಯ್ಕ್ ಸಬ್ದ್ ದಿತಾ.

ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜೊವ್ಚಾಕ್‌ಯೀ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಒಟ್ರಾಸ್ ವ್ಹಾಜೊವ್ಚಾಕ್ ದಾಯ್ನಾ. ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚಾ ಮೊಧೆಂಗಾತ್ ಬಡಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಪಿಂದ್ಚಾ ಆವ್ಕಾಸ್ ಅಹಾ. ತಳಾಟ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅರುವೆರ್ ಆವುನ್ ಬೊಟಾಂ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾ ಊಯ್ರ್ ನಾಚಾತ್ತ್ ಆವೊಕಾ. ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜೊವ್ಚಾ ಕಳ್ಳೆಲೆ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಖೆಳ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಉತ್ಸಾಹಾಚಾ ಉತ್ತುಪ್ಪತೆಕ್ ಪಾವಯ್ತ್.

ಆಯ್ಚಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯೆ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಕರ್ತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬೂಹ್ನ ವ್ಹಾಜೊಂವ್ಚೆಂ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಿಂಗ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಕಾರಾರ್ ಓಡ್ ಆಸ್ತಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ನಾಚ್ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಿಂಗ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾಕಿ ಆಕಾರಾರ್ ಸಾನ್. ಹಾಲಕ್ಕಿ ಜನಾಂಗಾಚಾಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಮದ್ದೊಳ್ಯಾವ್ಹಿರಿಂ ದೀಗ್ಸಿಂ. ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ಧಿ, ಮರಾಠಿ ನಾಯ್ಕ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಕರ್ತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ದಿವ್ಯಾಂನಿ ಪೂಜಾ ದಾತಾನಾ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಾಂತ್ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಲ್ಯಾ ಹರಿಕತಾ ರೂಪಾಚ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾಂತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಹೊಳಿಯೆಕ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚ್ಯಾ ತಾಳಾ ತೆಕಿದ್ ಗಾನಿಂ ಗಾಂವ್ನ್ ನಾಚ್ಚೆಂ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್. ಖೆಳ್‌ಮೆಳಾಚ್ಯಾ ಅಖೇರಿಕ್ ಕುಡುಂಬಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಪಾಡ್ವ್ಯಾಕ್ ದೊರ್ಲ್ಲೆಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪೊರ್ತುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಕಾರ್ತಿಕ್ ಏಕಾದಶೀ ದೀಸ್ ತುಳ್‌ಸೀ ಪೂಜಾಕ್. ಪವಿತ್ರತೆಚ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಮೊದ್ಲ್ಯಾ ಅವಧಿಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಗಾನಿಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾತಿಂತ್ ಆಕ್ಷೇಪ್ ಅಹಾ.

ತುಳ್‌ಸೀ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಾಡ್ಟಾನಾ ಸಾಂಗ್ಚೆಲಿಂ ಏಕ್‌ದೋನ್ ಗಾನಿಂ ಇಹಿ ಅಹಾ.

1. ಗ ಘುರಾ ಮೊದೆಂ ಮೊದನಾಂಚಾ ಭಿತರ್ । ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ತುಳುಸೇ ಭೋರ್

ಗ ತುಳುಸೇ ಮಳಾದಾಳ್......

ಗ ತುಳುಸೇ ಮಳಾದಳ್ ಸೇಕಾ ಊಯ್ರ್ । ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ಕೊಳುಸೋ ಭೋರ್

ಗ ತುಳುಸೇ ಘೆವ್ಪೂನಿಯಾ....

ಗ ತುಳುಸೇ ಘೆವ್ಪೂನಿ ಖಾಂದಾ ಊಯ್ರ್ । ಪರದಗ್‌ಸಿಣ್ ಯೆವ್ವುನಿ ಮುಗುಟು ಶಿರ ಹರೇಗೆ -

ಓಂದೇ ಪುರಿಯ ತುಳುಸೇ ಭೋರ್ ।

2. ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣಾ ತುಳ್‌ಸೇ । ಚಮ್ಕೊನ್ ನಾಚ್‌ತೀ । ಕ್ರಮುಂತು ವಾಟ್‌ತೀ ।

ಹರಹರಾ ಖಾಂಕೀ ಘೆವ್ನ್ । ತುಳ್‌ಸೇ ಮಾಯಾ । ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಯಾತೇ । ಗೋವಿಂದಾ ।

ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೇಳು ಸಾಲ್ ಬಾಂಧುನ್, ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ರಾವುನ್, ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿನಿಂ ಖೆಳ್ಟಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ಸುರ್ವೆರ್, ವಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಅಖೆರಿಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್, ಮೊದೆಂಗಾತ್ ಯಾ ಅಖೆರಿಕ್ ಗಾ, ಗೆ, ಓ, ಯಾ, ಆ, ಹೋ...... ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಳೊ ಕಾಡುನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ವಾಡಿಕೆ. ಹೇಂ ಗೌರವ್ ಸೂಚಕ್ ದಾವ್ನ್, ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ತಾಳಾಕ್ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯೆ ಸಬ್ದ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ನೊಮೊನ್, ಲಳಿತ್, ಉಡ್ಗೆಂ, ಕೀರ್ತನ್, ತೆಂಗೆಂ, ಸಮ್ಮಿಗಾಂ, ಥಾಗ್ ಮುನ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಹಾ. ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ಉದಾಹರಣ್ ದಾವ್ನ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲಾಂ. (ಗಾನಿಂ ದೀರ್ಗ್ಗ ಅಹಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಜಿಂ ಸುರ್ವೆಚಿಂ ಚರಣಂ ಮಾತ್ ದಿಲ್ಯಾ)

i. ನೊಮೊನ್ :

ಗ ಪ್ರಥಮ್ ನೊಮೊನ್ ಭೂಮಿಗೇ । ಮಾಯೇ । ತೂರ್ಝು ಧರಿನ್ ಚರಣ್ ಪಾಯೆ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ...

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓನೊಂದು ಜಾಲಾ । ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ ಖೇಳು ದೇಂವಾಲಾ,

ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ಓ...

ಗ ಖೆಳೇಯಾಲೇ ತೂಮ್ಕಾ ಸೆಯ್ಯಾ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಂಯಾಂ

ಗ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಯಾಂ+ಓನೊಂದು ಶಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಳೊಂಯಾ

ಹೆಂ ಗಾನೆಂ 'ಲಳಿತ್' ರೂಪಾರ್ ಅಹಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಭೂದೇವಿಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ವಂದನ್ ಕರ್ಚೆಲಿ ವಿಷಯ್ ಅಹಾಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ ನೊಮೊನ್ ಮುನ್ತಾ. ಮೊದೆಂ ಇವ್ಚೆಲಿಂ ಅರ್ಥ್ ಚರಣಾಂಕ್ 'ಕೀರ್ತನ್' ಮುನ್ತಾ. ಕೀರ್ತನ್ ಗಾನೆಂ ಮುಕಾರ್ ಒರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅನ್ಕೂಲ್ ಕರುನ್ ದಿತಾ. ಲಳಿತಾಚಿಂ ಥಾಪ್ಟಾಂ, ಗಾನೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಸವ್ಕಾಸ್ ಆಸ್ತಾ.

ii. ಉಡ್ತೆಂ :

ಘಾಟ್ ದೊಂಗೊರ್ ಘಾಲ್ನು ಯಾಲೇ ತುಮ್‌ಚಾ ಗಾಂವಾಂ ।
ಸೊಭಾಗ್ಯಾಂನಿ ದಾನ್ ದಿಲೊ ದೇವಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂ ।
ತಿನಿ ದಿಲಾ ದಾನ್ ಮುನ್ ಫುಡಾಂ ವೇಲೊ ಹಾತ್ ।
ತಿಂಕಾಂ ಪೊರ್‌ಸನ್ ದಾಂವ್ ದೇವೂ ಕುಳಾ ॥

ಹೆಂ ಉಡ್ತೆಂ ಉಯ್ಯಾಲ್ಯಾ 'ನೊಮೊನ್' ಲಳಿತಾಚೆಂ ಉತ್ತರಾರ್ಧ್. ಹರ್‌ಏಕಾ ಲಳಿತಾಕ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಉಡ್ತೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಉಡ್ತೆಂ ನಾಸಿಂ ಲಳಿತ್ ಗಾನೆಂ ಪೂರ್ತಿ ದಾಯ್ನಾ. ಉಡ್ತೆಂ ಗಾನೆಂ, ಥಾಪ್ಪಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಸರಾಗ್ (Fast) ಆಸ್ತಾ.

iii. ತೆಂಗೆಂ :

ಸೀತೇ ಸೊದೇಕ್ ರಾಮಾನ್ ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ । ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ ।
ವೀರಾ ಹನುಮತನ್ ವೀಡೊ ಧರಿಲೊ । ಸ್ವಾಮೀ
ವೀಡೊ ಧರುನ್ ವೀರ್ ಉಡೊಂಲಾಗ್‌ಲೊ ॥

ತೆಂಗೆಂ ಗಾನೆಂ ಉಡ್ತ್ಯಾಚಾಕ್‌ಯೀ ಸರಾಗ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ದಾಟ್ ನಾಚ್, ಪಾವ್ಲಾಂಚಿ ಘುಂವ್ಡಿ ಅವುನ್ ಖೇಳ್ ಆಕರ್ಶಕ್ ದಿಸ್ತಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ದೋನ್ ತೀನ್ ಚರಣಾಂನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಥಾಚೊ ಸಾರಾಂಶ್ ಆಸ್ತಾ.

iv. ಥಾಗ್ :

ದೀವುಳಾ ಭೊವುಂತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಯಾತೇ ।
ಕಾಳ್ಯಾ ನಿಳ್ಯಾ ವುಸ್ತುರಾಂಚ್ಯೊ ವೊಳ್‌ಲ್ಯೋ ವಾತೀ ।
ಥಳಾಚ್ಯಾ ದೇವಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡಾಂ ಜೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ ।

ಉಡ್ತ್ಯಾ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ಚೆಲೆಂ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ದಿವ್ಯಾ ಥಳಾರ್, ದೈವಸ್ಥಾನಾಂ ಮುಕಾರ್, ಮಾಂಡಾರ್ ದೆವಾಕ್ ಹೊಗ್ಳೊಸಿತಾನಾ ಸಾಂಗ್ತಾ.

v. ಸಮ್ಮಿಗಾಂ :

ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಯಂತ್ ರಂಗಾ । ನಮಾಗೆಚ್ಯಾ ದೇವಾಂದೊ ॥2॥
ಜಳ್‌ಮೆಳೆ ಉಯ್ಸ್ರಾ ಯಾಲೋ ಸೂರ್ಯಾ । ದಾಲೊ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ
ಸಮ್ಮಿಗಾಂ ವಾಜೊನ್ ದಯಿತ್ಯಾಂ ಮಾರೇ -
ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಗನೇಸಾ ॥
ಗನೇಸಾಚೊ ದಾಲ್ಯಾ ರಾನಿಯೊ । ಶಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಲೊಂ ಮಾಟ್ವಾ ಥಳೇ ।
ಸೂಗಿ ಆಯೊ ಸೂಗಿ ಬಾಯೊ । ಸೇಸ್ ಭೊರ್‌ಲ್ಯೊ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನಿ ॥

ಸಮ್ಮಿಗಾಂ ಖೆಳ್ಟಾನಾ ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ರಾವ್ತಾ. ಮೊಧೆಂ ದಿವೊ ಯಾ ನಾರ್ಲ್ ದೊರುನ್, ಪಾಂಯಾಂ ಪೊಡುನ್ ಗಾನೆಂ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ಮಾಂಡಾರ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಯಾ ಖೆಳು ಖೆಳ್ಟಾ ನಾ.

ತೋಣಿಯೊ :

ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊ $1^1/_4$ ಫೀಟ್ ದೀಗ್ ಆನಿ ಮುಟಿಂತ್ ಧರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಇಟ್ಲ್ಯೊ ಮೊಟ್ಯೊ ಆಸ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊ ದೇಡ್ ಗೇಣ್ ದೀಗ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯ ಖೆಳ್ಟಾನಾ ತೋಣಿಯಾಂ ಮಧೆಂಗಾರ್ ಧರ್ತಾ ಆನಿ ಖೆಳ್ಟಾನಾ ತೋಣಿಯಾಂಚ್ಯೊ ದೊನ್‌ಯೀ ತುದಿಯೊ ಅಪ್ಟಾತಾ. ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ತೋಣಿಯೊ ಮುಳಾಂತ್ ಧರ್ತಾ.

ತೋಣಿಯೊ ಘಟ್ಟ್ ರೂಕಾಚೊ ದಾವ್ಯಾ. ಫುಟನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ, ಶಿಗ್ರಾಂ ಉಕ್ಲಾನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಬ್ದ್ ಇವ್ಚೆಲ್ಯಾ ರುಕಾಚೊ ತೋಣಿಯೊ ಕರ್ತಾ. ಲಕ್‌ಂಡೆಚೊ, ಚಿಂಚಿಚ್ಯೊ, ಬಿಟಿಚ್ಯೊ, ಖರಿಯೆಚ್ಯೊ ತೋಣಿಯೊ ಘಟ್ಟ್ ಯೆತಾ. ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ದೋನ್ ಹಾತಿಂನಿ ದೋನ್ ತೋಣಿಯೊ ದಾವ್ಯಾ. ತೋಣಿಯೊ ಮಾರ್ಚ್ಯಾ ಎಕ್ಲೊ ಸಾಂಗಾತಿ ದಾವ್ಯಾ. ಹ್ಯಾಕಾ 'ಘೊಡೊ' ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಉಜ್ವ್ಯಾ ಕುಸಿನ್ ರಾವುಲ್ಲೊ ಭಾಯ್ಲೊ ಘೊಡೊ, ದಾವ್ಯಾ ಕುಸಿನ್ ರಾವುಲ್ಲೊ ಭಿತರ್ಲೊ ಘೊಡೊ ದಾತಾ. ತೋಣಿಯೊ ಖೆಳ್ಚಾಕ್ ಉಣ್ಯಾನ್ ಉಣೆ ಬಾರಾ ಘೊಡೆ ದಾವ್ಯಾ. ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳು ಚಡಾವತ್ ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ಆಸ್ತಾ.

ತೋಣಿಯಾಂ ಖೆಳಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಥರಾಂಚೆ ಖೇಳ್ ಅಹಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಚ್ ಅಹಾ. ಹರ್‌ಎಕಾ ಗಾನ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ ಅಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ತಾಳಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ಆಂಗ್ ವೊಡ್ನಿ, ಉಡನ್, ಬುಗುರಿವ್ಹಿರಿಂ ಘುಂವ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಖೆಳೈಲ್ಯಾವ್ಹಿರಿತ್ತ್ ತೋಣಿಯಾಂಚೆ ಪೇಟ್‌ಯೀ ಪೊಡೋಕಾ. ಚುಕ್ಲ್ಯಾರ್ ಪೇಟ್ ಹಾತಿರ್, ಆಂಗಾರ್ ಪೊಡ್ಟಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಹರ್‌ಯೆಕಾ ಘಟನ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿಯೀ ಗಾನಿಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ಪುರಾಣ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಾಂಸಾರಿಕ್, ರಾಗ್, ಮೋಗ್, ಹಾಸ್ಯ್, ವ್ಯಂಗ್ಯ್, ವೈರಾಗ್ಯ್, ಸುಖ್, ದುಖ್... ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗ್ತಿಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ್ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಕಯ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ತೋಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ಉದಾಹರಣ್ :

i. ಮೋರಾಲೊ ನಾಚ್ :

ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾಂ ದೋನುತು ದೊಳೇರೇ (2)
ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾ ಸೊರ್ರ್ವುಯಾಂಗೇ ದೊಳೇರೆ (2)
ಲಟೇ ಲಟೇ ಕೊರುನ್ ನಾಚ್‌ರೇ ಮೋರಾ ।
ಮೋರಾ ಭೊವ್‌ಂತ್ಯೊ ಮೊರೀ ಗಾತ್ಯೋ ॥

ii. ರಾಮಾಲೊ ಭಾರ್‌ಸೊ :

ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಭಾರ್‌ಸ್ಯಾಕ್ ಚಂದ್‌ನಾಚೆಂ ಪಾಳ್‌ನೇ -
ಚಂದ್‌ನಾಚಾ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾಕ್ ಸುವರ್ಣಾಚೊ ದೊರಿಯೊ ।

ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯಾ ದೊರಿಯಾಂಕ್ ರೂಪಿಯಾಂಚೊ ತಾಳಿಯೊ -
ಜಲ್‌ಯಿರೇ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾ ಭೂಮಾಂಡಳಾ ॥
ಜೋ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ಯಾ । ಜೋರೇ ಜೋ ಜಲಯ್ಯಾ ।
ಜೋ.... ಜೋ.... ಜೋ....
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ರಾಮಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ಯಾ।
ಜೋರೇ ಜೋ ಬಾಳಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ಯಾ ॥
ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾಂತ್ ನಿದ್ಯೆ ಬಾಳಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ಯಾ ।
ನೋವ್ ಖಂಡ್ ಪ್ರಥಮ್ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ಯಾ ॥

iii. ಭಿರುಂಭುಸೆಲೆಂ ಗಾನೆಂ :

ಭಿರುಂಭುಸ್ಯೆ ವೊವುರೇ ಮಾಂದ್ರಿ ಘಾಲ್ ನೊವುರೇ ।
ಮಾಂದ್ರೀ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮುನ್ ನಿದ್ರಾ ಗೇಲ್ಯಾ ॥
ವೊಳ್ನಿ ಉಯ್ಲಿ ಘಾಕ್‌ಡೀ ಹಾಡ್‌ಗೇ ಸೀಮ್ಲ್ಯಾ ।
ಸೀಂಯಾನ್ ಜೀವ್ ಮ್ಹಜೊ ಆಂಕ್‌ಡೇಲಾ ॥

iv. ಕೊಂಬ್ಯಾ ಪಾಯಾಕ್ ಕಾಂಟೊ ಲಾಗ್ಲೊ :

ಪಾವ್ಸ್ ಪೊಡ್ಲಾ ಗಿಳ್‌ಯೇ ಚಿಕನ್ ದಾಲಾಂ ಮಾಳಿಯೇ (2)
ರೂಕಾ ಸಾವುಳೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ । ರೂಕಾ ಸಾವುಳೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ ।
ಪಾಯಾ ಲಾಗ್ಲೊ ಕಾಂಟೋ - ಯೋರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಕಾಂಟೊ ಕಾಡಿಯಾ ।
ದುಕ್ತಾಮುಂಗಾ ಸೊಯಿರ್‍ಯಾ ॥

v. ಭೊಯ್ನಿನ್ ತೆಂಡ್ಲಿಂ ಖಿಂಟ್ಲಿ :

ಆಡೊಳಾಚ್ಯಾ ಮೊಡ್‌ಳಾ ತೆಂಡ್‌ಲೆಂ ಚಡ್‌ಲಾಂ-ಸೊರ್‌ವುಯಿ ಪಿಕ್‌ಲಾಂ
ತೆಂಡ್‌ಲೇಂತೆಂ ।
ಮಾಟ್ವಾರ್ ಪೊಳಯ್ಲಾಂ ತೆಂಡ್‌ಲೆಂಗೋ ಬಾಯೆ-ಬಾಯೆನ್ ಖೊಂಟ್‌ಲಾಂ
ತೆಂಡ್‌ಲೇಂಗೊ॥

iv. ಭೊಯ್ನಿಲ್ಯೆ ದೂವಾಳೆ :

ಆವಾಳ್ನಿಚಾ ರೂಕಾ ಮೂಳಾಂ ಕುವಾಳ್ನಿಚೀ ರೋಂಪಿ।
ಭಾವಾ ತೂಜಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಕ್ ಭೊಯ್ಣ್ ದೂವಾಳ್ಯಾಂಚಿ ॥
ದೊಗಾಂ ಬುಯ್ಲಾಂಚೀ ಗಾಡೀರೆ । ಭಾವಾ । ಸೂದಾಂ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರೆ ।
ಸೂದಾ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರೆ । ಭಾವಾ । ಕುಳೇರಾಚಿ ಕುರ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಕಡೀರೆ ॥

10. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ :

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಆದ್ದಿಂ ಎಕ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ನಾಂವಾಲಾಗ್ಗಾಚ್ದಿಂ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾತಾಲಿ. ಚೆಡ್ವಾಕ್ ದಾವ್ಯಾಹಾಲ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ಮ್ಹಾಲ್ಫಡೆ ಸೊದ್ತಾಲೆ. ಚೆಡ್ಯಾನ್ಂತ್ತ್ ಚೆಡುಂ ಸೊದುನ್ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಸೊಂಸಾರ್ ಸಾರ್ಥಕಾಯೆನ್ ಚಲಾನಾ ಮುನ್ ನಂಬಿಕೆ.

ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಆನಿ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗೆಕ್ ಥೊಡ್ಯೆ ಸಾಮ್ಯ, ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಅಹಾ. ದೋನ್ಯಿೀ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಯ್ನಾಹಾಲ್ಲಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂ ಆಬೊಲಿ ಮ್ಹಾಳಿನಾ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ನಾ. ಹ್ಯಾಜಾ ಬೊರ್‍ಲಾಕ್ ವಧುದಕ್ಷಿಣೆ ದಿವ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಸಾಡೊ, ಸೊಳಿ, ಪಿರ್ಡುಗು, ವೀಡ್ಯೆ - ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊರ್‍ಯೆದಾನ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ದಿವ್ಕಾ. ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಚೆಡುಂ ಕುಟುಂಬಾ ಭಾಯ್ರ್. ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಆವೊಯ್ ಬಾಪಾಯ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಕಹಲ್ಯಾತ್ತ್ ರಿತಿಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ.

ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಹೊಕ್ಲಿಲಿ ಆವೊಯ್ ಧಾರೆಕ್ ಉಯ್ಯಾನಾ. ಹಿಂಗೆಲಿ ಹೊಕಲ್ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗೆ ದೀಸ್ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಜಾ ಆದ್ದಿಂ ದಾಂವ್, ಮಾಗಿರ್ ದಾಂವ್ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ಚಾನಾ. ತಿ ಗೇಂಟಿ ಬಾಂಧುನ್ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಹೊಕಲ್ ಘೊವಾಗೆರ್ ಉಯ್ತಾನಾ ಆವೊಯ್‌ಗೇರ್ ಹುಮ್ರಾರ್ ದೊರ್‍ನ್ಲೊ ದಿವೊ ವಾಡ್ನೊಕಾ. ಮಾತ್ಯಾಚೊ ಕೇಸು ಕಾಡುನ್, ಪೊಡ್‌ಚಾನ್ ಚಿರುನ್ ಘುರಾಭಿತರ್ ಉಡೋಕಾ. ಹಾತಿಚೆಂ ಕಾಕಣ್ ಫುಟೋಕಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ನಾ.

ದೆಡ್ಯೆ ಉಯ್ಚಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ದೊನ್ಯಿೀ ಪಂಗ್ಡಾಚೆ ಮಾಹ್ಳ್ಯೆ ಜೆವೊಣ್ ಕರ್‍ತಾ. ಮಾಹ್ಳಿ ಹೊರ್‍ಯೆದಾನ್ ಆನಿ ದೆಡ್ಯಾನ್ ಧರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ಹೊಕ್ಲೆನ್ ಆನಿ ದೆಡಿಯೆನ್ ಸೂಟಿ ಕೊರುನ್ ರಾಂದ್ಕಾ. ಹೊಕ್ಲೆಗೇರ್ - ತೇಲ್ ಮಕಾನ್, ಸೇಸ್ ದಾವ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ಏಕಾದಸ್ ಪರ್‍ಯಾಂತ್ ಹೊರ್‍ಯೆದ್ ಮಾಂಯ್‌ಗೇರ್ ವುಯ್ಯಾನಾ. ತಿಟ್ಲೆ ದೀಸ್ ಭಿತರ್ 'ಪ್ರಸ್ತ'ಯೀ ನಾ. (ಪ್ರಸ್ತ = ದೈಹಿಕ್ ಸಂಪರ್ಕ್) ಮಾಂಯ್‌ಗೇರ್ ಏಕಾದಸಿಚೊ ಉಪಾಸ್ ಧೊರುನ್, ದ್ವಾದಶಿಕ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ದಾವ್ನ್, ಮಾಂಯ್ಕ್ ಉಡ್ಗುರೆಂ ದೀವ್ನ್, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ 'ಪ್ರಸ್ತ'ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್‍ತಾಲ್ಯೆ. ಆತಾನ್ ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಳ್ವಾಲಾಂ.

ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಚಾ 'ವಂಡಾರು' ಮುನ್ಚಲ್ಯಾ ಕಾಂಬ್ಳಾಕ್ ವ್ಹಾಡ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾನ್ ಸುತ್ತುತಾಂದು ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಪ್ರಸ್ತ ಕರ್‍ತಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆತಾನ್ಯಿೀ ಆಚರಣೆಂತ್ ಅಹಾ.

ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್, ಆದ್ದಿಂ ಹೊರ್‍ಯೆದಾಲಿ ಆವಯ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಪಿರ್ಡುಗ್ ಬಾಂಧ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಕ್ ಹೊಂದ್ನೊನ್ ಆತಾನ್ ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಳ್ವಾಲಾಂ. ಆತಾನ್ ಧಾರ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಹೊರ್‍ಯೆದ್ ಪಿರ್ಡುಗ್ ಬಾಂಧ್ತಾ.

ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ದಾವ್ಯಾದ್ದಿಂತ್ ಚೆಡ್ವಾಲಿ ಆವಯ್, ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಪಿರ್ಡ್ಗಿ ಬಾಂಧ್ತಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ 'ಸಾಕ್ಷಿಡೊ' ಮುಖಾಂತರ್ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಘಟ್ಟ್ ದಾತಾ. ಚೆಡ್ಯಾಲ್ಯೆ ಆನಿ ಚೆಡ್ವಾಲ್ಯೆ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯೆ, ಗುರ್ಕಾರ್, ರಾಯ್ಬಾರಿ ಪರಸ್ಪರ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಒಪ್ಪೊವ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ 'ಸಾಕ್ಷಿಡೊ' ಮುನ್ ನಾಂವ್ ಚೆಡ್ವಾಗೇರ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಿಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ ದೋನ್ ಕಡೆಚ್ಯಾಂನಿ ವೀಡ್ಯೆ ಬೊರ್ಲ್ಲಿಲ್ಯಾರ್, ತಾಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಚೆಡ್ವಾಗಾರ್ ದಾಂವ್, ಚೆಡ್ಯಾಗಾರ್ ದಾಂವ್ - ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಸುಕ್ಷ್ಯಾನಾ. ಸಾಕ್ಷಿಡ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ದೀಸ್ ಥೊರ್ತಾ. ಆದ್ದಿಂ ಪಾನ್ಪೊಡು ಯಾ ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವೊಪ್ಪಿಗ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ. ಆತಾನ್ ಕಾಗ್ದಾಂ ದಿತಾ. ಆದ್ದಿಂ ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂಚಿ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಘರ್ಕಾಡೆ ದಾತಾಲಿ. ಆತಾನ್ ಹೊಲಾಂನಿ, ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪಾಂನಿ ಎಕಾತ್ತ್ ದೆಹಾನ್ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ತೀರ್ಸತಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಆದ್ದಿಂ ಕೆಳಿಂಚೊ ಮೊಂಟೊಪ್ ಅಗತ್ಯ್ ದಾವ್ಯಾಹಾಲ್ಲೊ. ವ್ಹಾಡಿಗೆಚ್ಯಾ ಚಡ್‌ಸ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ಗಾನಿಂ ಆಹಾಲ್ಲಿಂ. ರೇಗ್ ದಾತನಾ, ಹಳದ್ ಪುಸ್ತನಾ, ಮಾಟೊಟಿಂತ್ ಕಳ್‌ಸಾ ಉದಿಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಫಿಟಾಂ ಕಾಂಡ್ತನಾ, ಸವೊರ್ ರುಮೊಡ್ ಲಾಯ್ತನಾ, ಹೊರೈದ್ ಆಯ್ದೊ ದಾತನಾ, ದಿಬೊಣ್ ಭಿತರ್ ಘೆತನಾ, ಆರ್‌ತ್ಯೊ ಕರ್ತನಾ, ದಾರ್ ಆಡಯ್ತನಾ, ನಾಗೋಲೆ ದಾತನಾ, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತನಾ ಮುತ್ತೈಸ್ತನಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲ್ಲೊ ಮೊನ್ಯಾಂ ಗಾನಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾಲಿ. ವ್ಹಾಡಿಗೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ವಿವರಣ್ ಕೆಲಾಂ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಂ ಗಾನ್ಯಾಂಚೆ ಏಕ್ ದೋನ್ ಚರಣಾಂ ಹೆಂಗಾ ಸಕಯ್ಲ್ಲೊ ದಿಲ್ಯಾಂ.

1. ರೇಗ್ ದಾತಾನಾ :

(ವ್ಹಾಡಿಗೆಕ್ ಕೆಳ್‌ಸಿ ಯೇವ್ನ್ ಹೊರೈದಾಲೆಂ ಖಾಡ್ ಬೋಡ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚ್ಯಾ ಅರ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ರಾತ್ತಿ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ 'ರೇಗ್' ಮುನ್ತಾ)

ಕೆಳ್‌ಸ್ಯಾ ತುಜಿ ಬಾಲ್ ।
ನೊವ್ರ್ಯಾ ತುಜೀ ರೇಗ್ ।
ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ಯೊ ।
ತುರ್ಘು ಸಾಕ್ರೈಗಾರ್...
....
....

2. ಹಳದ್ ಪುಸ್ತಾನಾ :

(ಹೊರೈದಾಕ್ ಆನಿ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚ್ಯಾ ಅರ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ರಾತ್ತಿ ಹಳದ್ ಪುಸ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಹಳದ್ ಪುಸ್ತಾನಾ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಂಯ್ತಾ)

ಸಯಿ ಸನಿಯಾಂಚಿಗೇ ಕುದೋಳು ।
ರೂಪ್ಪೊಯಾಂಚೊ ಸೇರು ।
ಪಾಂಚ್ ಓಳಿ ಹೊಳುಡುಳಿ ।
ತೀ ಖೊಂಡೊಂಯಾಲೀ....॥
....
....

3. ಮಾಟೊಟಿಂತ್ ಕಳ್‌ಸಾ ಉದಿಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ :

(ಹಳದ್ ಪುಸುನ್ ದಾವ್ನ್ ಕಳ್‌ಸಾ ಉದಿಕ್ ನ್ಹಾಣೊವ್ಚೆಲೆ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ.)
ದೇಸೀಂ ಬಾ ಯೇಗೊ ದೇಸಿಂ ।
ಆಂಬ್ಯಾಚೊ ಗೇ ಗೋಸಿಂ ।
ಪಾಂಚ್ ತಾಳಿಯೊ ಎಕ್ಡೆ ಕೊರುನ್ ।
ಹೆಂ ಕಳ್‌ಸಾಚೆಂ ಪಾನಿ ಸಿಂಪೂಯಾಲೆ.......
....
....

4. ರುಮೊಡ್ (ಸಾವೊರ್) ಲಾಯ್ತಾನಾ :

(ಕಳ್‌ಸಾ ಉದಿಕ್ ನ್ಹಾಂವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ರುಮೊಡ್ ಲಾವ್ಚಾಕ್ ಅಹಾ)
ವಾವ್ರಾಡಿ ವಾವ್ರಾಡಿ ಮುನುನ್ ಖಾಂದೀ ಲಾಯ್ಲ್ಯೊ ಕುರಾಡಿ -
ಕಾತ್‌ರೆಲ್ಯೊ ಯಾಮಿ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಂದ್‌ನಾ ಮೆಡಿ ।
ಕಾತ್‌ರೆಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಂದ್‌ನಾಚೋ ಮೆಡಿ - ಚಂದ್‌ನಾ ಮೆಡಿ
ಫಾಲೀಲ್ಯೊ ।
ಫಾಲೀಲ್ಯೊ ಫಾಲೀಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಾಂದ್‌ನಾಚೊ ಮೇಡಿ -
ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ನೆ ಮೇಳ್‌ಲ್ಯಾ
ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ನೆ ಮೆಳುನಿ ಗೆಲ್ಯಾ - ರುಮೊಡಿಚಿ ಬೊಡಿ ರೂವೊಯಾಲಿ ॥

5. ಹೊರ್ರೈದ್ ಆಯ್ತೊ ದಾತಾನಾ :

ನ್ಹಾವುಲೊ ಮಾಕ್‌ಲೊ ಹೊರ್ರೈದ್ ಬೊರೋಬಾ ನ್ಹಾವುಲೊ ।
ಸೊರ್ರ್ಯುಯೀ ಸುರುಂಗಾರ್ ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯಾ ತಾಟ್ಯಾಂತ್ ದೋರಿಲೊ ।
ಸುವರ್ಣಚೆಂ ತಾಟ್ ದೇವಾಲ್ಯಾ ಮೊಣೆಯೆರ್ ದೋರಿಲಾಂ ।
ದೇವಾಲ್ಯಾ ಮೊಣೆಯೆರ್ ಆನೊಂದು ದಿವೊ ಪರ್ಜಾಳಿಯೊ ।
....
....

6. ದಿಬೋಣ್ ಭಿತರ್ ಘೆತನಾ :

ಕೀರಾಂ ಕಾಪ್‌ಡಾಂ ನೆಸುನ್ ಯಾಲ್ಯಾಂ । ರಾಯಾಂ ದೇವಾಂಲ್ಯೊ ಧುವೊ ।
ವೊವೊರ್ ಪಾವ್ಲಾ ಗದ್‌ನೀ ಭಾಯ್ರ್ । ಮಾಟ್ವಾ ಭಾಯ್ರ್ ।
ಈಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೋರಾ ಮಾನ್‌ವೊ ಕರಾಂ । ಉದುಕಾಚೊ ।
ಈಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೋರಾ ಮಾನ್‌ವೊ ಕರಾಂ । ತೀಳ್ ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಚೊ ।
ಈಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೋರಾ ಮಾನ್‌ವೊ ಕರಾಂ । ಆರತ್ಯಾಂಚೊ....।
....
....

7. ಆರತ್ಯೊ ಕರ್ತಾನಾ :

ಹೊಕ್ಲೆ ತುರುಘಾ ದೇರಾಂನಿ । ಕೇಳಿಂಬ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ
ಕೇಳಿಂಬ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ । ಮಂಟಪ್ ಸೊಭೇಲಾ
ಚಾರಿಂ ಮುಲ್ಯಾಂ ಸಾತಿ ಲಾವುಂ । ಮೊಂಟೊಪು ಘಡೀಲಾ ।
ಸಾಟ್ ಕೋಟು ಸೊಭಾ ಮೆಳೊಂ । ಮೊಂಟೊಪು ಘಡೀಲಾ

8. ದಾರ್ ಆಡಯ್ಯಾನಾ :

(ವ್ಹೋರ್ ಹೊರ್ಯೆದಾಗೆರ್ ಘರ್ ಭೊರ್ತಾನಾ ಹೊರ್ಯೆದಾಲಿ ಭೊಯ್ಣ್ ದಾರ್ ಆಡಾಯ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಭಾವ್ ಭೊಯ್ಣಿಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ಚೆಡುಂ ದಿತಾ ಮುನಾಸೆರ್, ಭೊಯ್ಣ್ ಭಾವಾಕ್ ಭಿತರ್ ಇಂವ್ಚಾಕ್ ಸೊಡಿನಾಸಿ 'ದಾರ್ ಆಡಾವ್ಚೆಲಿ' ವಿಷಯ್ ಅಹಾ)

ಸಾತ್ತಾಂ ತಾಳ್ಯಾಂ ಮೊಳ್ಯಾಂ ಮೊದೆಂ ಜೊಲ್‌ಮೊಲಾ ಮಾಡ್ ।
ಸಾತ್ತಾಂ ತಾಳ್ಯಾಂ ಮೊಳ್ಯಾಂ ಮೊದೆಂ ಜೊಲ್‌ಮಾಲ್ಯಾ ಮಾಡಿ ।
ಜೊಲ್‌ಮೊಲಿಂ ಜೊಲ್‌ಮೊಲಿಂ ಭಾವ್‌ಗಾ ಭೊಯಿಣ್ ।
ಉರು ದೊಂಗೊರ್ ಘಾಲುನ್ ಯಾಲೀ ಭಾವಾ ತುಜಿ ಭೊಯಿಣ್ ।
ದರ್ಲ್ ದೊರುನ್ ಹೂಬಿ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಭಾವಾ ತುಜಿ ಭೊಯಿಣ್ ।
ಕಹಲೆಂ ಮಾಗ್ಣಂ ಮಾಗ್ಸಿಗೇ ಭೊಯಿಣಿ ತುರುಘಾ ಭಾವಾ ಲಾಗಿಂ ।
....
....

9. ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿಂವ್ಚೆ :

(ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಗುರ್ರ್ವಾರ್ಸ್ ಎಕ್ಲೆಂ, ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಬೊಳಾಂ ದಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪೊಸುನ್, ವಾಡೊನ್, ಆತಾನ್ ಆನ್ಯೇಕಾ ಕುಳಿಯೆಚ್ಯಾ ಚೆಡ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ಕೊರುನ್, ತಾಕಾ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದಾವ್ಚೆಲಿ ಘಟನಾವಳಿ ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ)

ಏಕು ಮಾಸ್ ದಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಾಯೆಚಾ ಊದರಿಂ ।
ದೋನು ಮಾಸ್ ದಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಾಯೇಚಾ ಊದರಿಂ ।
ತೀನೇಗೇ ಮಾಸಾಂನಿ ತೀಕಾ ನ್ಹಾಣೆಬಾ ಧರ್‌ಲ್ಯೆ ।
ಚಾರ್ ಮಾಸ್ ದಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಾಯೇಚಾ ಊದರಿಂ ।
ಪಾಂಸಾಂಗೇ ಮಾಸಾಂನೀ ತೀಕಾ ದೂವಾಳ್ಯೆ ಸುಪರಣ್ ದಾಲೇ ।
....
....

10. ನಾಗೋಲೆ ದಾತಾನಾ :

ಸಯ್ರಿಗ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಯಾ ಬಾಪೊಯ್ನ್ । ಸಾತ್ತಾಂ ಸೊಮ್ದಿರಾಚೆ ತೇರೆ ।
ಲಗನ್ ಸುಯಿಲಾ ಬಾಪೊಯ್ । ದೀಸ್‌ಗಾ ದೋರೀಲಾ ।
ಘಾಟೀಚಿ ಬೊಯಿನ್‌ಗಾ ಬಾಪೊಯ್ । ನಿಗ್ಗೀಗಾ ನಿವಾಳ್ಟಾ ।
ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ । ತುರುಂಬುಟ್ಯೊ ವಾನೊ ।
ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ । ಕುರಿಟಿಚಿ ತೊಡೊಪು ।
ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೊಯ್ । ಬೇಂಡಾಚೊ ನೇವಾಳೊ
....
....

ಹೀಂ ಗಾನಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ದಿಗ್ಗ್ ಅವುನ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚೆಂ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ಅಹಾ. ಆದ್ದಿಂ ಘರ್‍ಕಾಡೆ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ದಾತಾನಾ ಹಿಂ ಗಾನಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾಲಿಂ. ಹೊಕಾಲ್ ಹೊರೈದ್ ಮುದಿ ಖೆಳ್ಚಿಲೆಂ ಕ್ರಮ್, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಲಿಪವ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್, ಒಡ್ಯಾಂ ಪಾಯ್ಸಾಚೆಂ ಜೆವೊಣ್, ಪೊರ್ತಾಪಣ್, ವೊಜಿಂ ಬಾಂಧ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಅಹಾಲ್ಲೆಂ. ಆತಾನ್ ಏಕಾ ದಿಸಾ ಭಿತರ್ ವ್ಹಾಡಿಗೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಮುಗ್ದಾತಾ. ಆತಾನ್ಹಾಂಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಊಯ್ರೆ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲಿ ಗಾನಿಂ ಆಹಾಲ್ಲಿಂ ಮುನ್‌ಯೀ ಗೊತ್ತು ನಾ.

ವ್ಹಾಡಿಗೆಚಿಂ ಮಾತರ್ ನೂಂ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಖೆಳಾಯ್ತಾನಾ, ಖಾವಯ್ತಾನಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಲಿ ಆವೊಯ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಲಿಂ ಗಾನಿಂ ಅಹಾ. ಗಾನಿಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ರಡ್ತೇತ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಸಳ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಒಗೆಂ ರಾವ್ತಾ ಆನಿ ಹಾಸ್ತಾ ಖೆಳ್ಟಾ. ಹುಗ್ರಾಯ್ ಝೋಮ್ ಯೇವ್ನ್ ಥಂಯ್‌ತ್ತ್ ನಿದ್ತಾ. ಖಾಂವ್ಚಾ ಆಯ್ಕಾನಾಹಾಲ್ಲೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಗಾನೆಂ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ ಖಾವೊಯಿಲ್ಲೆಂತ್ ಕಳಾನಾ. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಖೆಳೊವ್ಚೆಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ಇಹಿ ಅಹಾ.

1. ಅಬೇ ಬೊಬೇ ಕಯ್ಲಾರ್ । ಮಾಮಾಲೆಂ ಚೆಡುಂ ಬುಯ್ಲಾರ್ ।
ಬೊಬೇ ಭಾಜ್, ಬೊಬೇ ಭಾಜ್ । ಒಟ್ಟೆ ಕಯ್ಲಾರ್ ।
ಮಾಮ್ ಯೆತೊಲೊರೆ ಪುತಾ । ಕುಡ್ಡ್ಯಾ ಬುಯ್ಲಾರ್ ।

ಮಾಮಾನ್ ದಿಲಾಂ ತೊವ್ಸೆಂ । ಖಬ್ಚ್ಯಾ ಖಾಂದಾರ್ ಘೆವ್ಚೆಂ ।
ಅಂಗ್ಣಿ ವೆಲ್ಯಾರ್ ವೀಕಾನಾ । ಘರಾ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಪಿಕಾನಾ । ವಾಟೆರ್ ಬೂಹ್ನು
ಖಾಂವ್ಚೆ ॥

2. ಫಾಲೆಂ ದಾಲೆಂ ಫಾಲೆಂ ದಾಲೆಂ ಕಾವ್ಳೆ ರಡ್‌ತಾ (2)
ಸಾನ್ ಸಾನ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಬೊಬೇ ಮಾಗ್ತಾ (2)

3. ಮುಸ್ಕಾ ರುಕಾರ್ ಕೀರ್ ಬೊಹಲಾ ಸಿಮ್ಟಿ ಹಾಲಯ್ತಾ ।
ತರ್ಣೆಂ ಪಾನ್ ಸೊಧುನ್ ಖಾತಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಡಯ್ತಾ ।

4. ಮಾತ್ಯಾರ್ ಶೆಂಡಿ ತಾರಾಂಚೆಂ ।
ಚೆಡುಂ ಖಂಯ್‌ಗೆಲಾಂ ಬೋರಾಂಚೆಂ ॥
ಸಾಂಗನಾಕಾ ಸಾಂಗನಾಕಾ ಮಾತಾರೇ ।
ತುಕಾ ದೋನ್ ದಿತಾಂ ದಾಂತಾರೇ ॥
ಆಮ್ಗೆರ್ ಏಕ್ ಮಾತಾರಿ ।
ಶೆಳೆಂ ಊನ್ ಖಾತಾಲಿ ॥
ತೀ ಗೇಲಿ ರಾಗಾನ್ ।
ತಿಕಾ ವೆಲೆಂ ವಾಘಾನ್ ॥

5. ಮಾಮಾಗಾ ಮಾವ್ಳೆರಾ ।
ಲೆಂಕಿಕ್ ಧಾಡ್ ಕುಳಾರಾ ॥
ಲೆಂಕಿಚೊ ಮಾಮ್ ಘರಾನಾ ।
ಲೆಂಕಿಕ್ ಹಾಂವ್ ಧಾಡೀ ನಾ ॥

ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಆನಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ದಿಷ್ಟಿನಿಂ ಕುಡುಂಬಿ ವೊಸ್ತ್ ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಉರ್ರೊನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲೆಂ ಜಾನಪದ್, ತಿಂಗ್ಲಿ ಒಡ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ ಮುನ್ಯೆತ್. ಖೇಳ್ ಮೆಳಾಚಿಂ ಗಾನಿಂ, ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಚಿಂ ಆನಿ ಇತರ್ ಗಾನಿಂ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಜಾನಪದಾಚಿಂ ಅಪ್ರೂಟ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ವಾಳೊನ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ನಾಚಾಚೆಂ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ದಾಯಿತ್ತೆಂ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಅಹಾ ಮುನ್ಯೆತ್.

ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ಕಾವಿಕಲಾ

✍ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತ್

ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಗಲೆ ಮೂಳ ಆನಿ ಭಾಸ, ಹ್ಯಾ ದೋನಿಚೆ ವಿಚಾರಾ ಬದ್ದಲ ಏಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯು ನಾ! ತರಿ ಸುದ್ಧಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜಾವ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವಕಾಲಾ ಧೊರ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಗೆಲೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ರಾಕ್ಕುನ್ ಘೆವ್ನು ಆಯಿಲೆ ಸಾರಸ್ವತ ಜನಾಂಗ, ಉತ್ತರಭಾರತಾಂತು ಅನೇಕ ಕಾಲ ವಸಣೂಕ ಕರ್ನು ನಂತರ ಪಶ್ಚಿಮೆಕ ಆಯಿಲೆ. ಥಂಚಾನ ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಸ್ಥಾಯಿ ಜಾಲ್ಲೆ, ಮ್ಹಳೆಲೆ ವಿಚಾರ್, ಸಗಳೆ ಲೋಕ ಮಾನತಾತಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಪಾಂಚ ಹಜಾರ ವರ್ಸಾಪೈಲೆ, ಉತ್ತರೆಂತು 'ಸರಸ್ವತಿ' ಮ್ಹಳೆಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನದಿ, ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಾಂತು ಜನ್ಮುನು ಪಶ್ಚಿಮೆಕ ಅರಬಿ ಸಮುದ್ರಾಕ ಮೆಳ್ತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ನದಿಚೀ ಮಹಾನ್ ಕೋಡಿ (Valley), ಸುಮಾರ ಶತಮಾನ, ವೇದವಿದ್ವಾಂಸ ಲೋಕಾಗಲಿ ಮಾಯಭೂಮಿ ಜಾವ್ನು ಉರಲಿ. ನದಿ ಸುಕ್ಕತ ಆಯಲ್ ತಶಿ, ಸರಸ್ವತಿ ಕೋಡಿಚೆ ಸ್ಥಾಯಿ ಲೋಕ-ಜೆ 'ಸಾರಸ್ವತ' ಮ್ಹಣು ವೇದ ಪುರಾಣಾಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಸ್ಸತಿ, ತೆ ಚಾರಿ ದಿಕ್ಕಾನೆ ಪ್ರಚಾರಸುನ ಗೆಲ್ಲೆ. ಥೊಡೆ ಕಾಶ್ಮೀರಾಕ, ಥೊಡೆ ತ್ರಿಗರ್ತಕಡೆ (ಅತ್ತಾಚೆ ಯು.ಪಿ.), ಥೊಡೆ ಪಶ್ಚಿಮೆಕ ಪಂಜಾಬಿ ಆದಿ ರಾಜ್ಯಾಕ, ಆನಿ ಉರಲೆಲೆ, ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗಾನೆ 'ಪರಶುರಾಮಭೂಮಿ' ಮ್ಹಣು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾಲೆಲ್ಯಾ ಗೋಮಂತಕಾಕ ಆಯಿಲೆ. ಆಶ್ನಿ ದಕ್ಷಿಣೆಕ ಆಯಿಲೆ. ಸಾರಸ್ವತಾಂಕ 'ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಸಾರಸ್ವತ' ಮ್ಹಣತಾತಿ. ಮೂಲ ಸಾರಸ್ವತ ಜನಾಂಗ, ಏಕ್‌ಚೀ ಆಶಿಲ್ ತರೀ, ಶಂಭರಗಟ್ಟೆ ವರ್ಸ, ನಾಶಿಲ್ಯಾನ, ವೆಗವೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಸಾರಸ್ವತಾಂತು ರಹಾಣೆ-ಸಹನ ಆನಿ ಭಾಷೆಚೊ ಮಸ್ತ ಅಂತರ ದಿಸ್ಸುನು ಏತ್ತ.

ಸಾರಸ್ವತ ಜನಾಂಗ, ಶಕ್ತಿ ಮಾತೆಗೆಲೆ ಪೂಜಕಯಿ ಆಶಿಲೆ. ಕರಾವಳಿ ಬರಿ, ಕ್ರಮೇಣ ವಾಂಟುನು ಗೆಲ್ಲೆಲೆ ಹೆ, ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಲೋಕ. 'ಕುಂಕಣಾ' (ಕುಂ=ಭೂಮಿ, ಕಣ=ಧೂಳಿ) ಅಥವಾ ಭೂದೇವಕಾಚಿ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಾನೆ ಪೂಜಾತಾಲೆ. ತಾಂಗೆಲೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಭಾಸ, ಕ್ರಮೇಣ್ 'ಕೊಂಕಣಿ' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾಲಿ. ಆಜಿಕ 'ಕೊಂಕಣಿ' ಮ್ಹಣುಗೆತ್ತಲೆ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಲೋಕ, ಜಾತಿ-ಮತ, ಭೇದ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಪ್ಲಪಣ ರಾಕ್ಕುನ್ ಘೆವ್ನು ಏವಚಾಕ ಭಯಂಕರ ಕಷ್ಟ ಭೋಗಲ್ಯಾತಿ. ತಾಂಗೆಲಿ ಸಾಹಸಯಾತ್ರಾ, ಸರಸ್ವತೀ ತೀರಾನ ಸುರು ಜಾಲ್ಲೆಲೀ, ಆಜಿಕ ಸಾತ ಸಮುದ್ರ ಪಾರ ಕೋರ್ನುಯಿ, ಅಜುನು ಚಾಲೂ ಆಸ್ಸ! ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತು ಕೊಂಕಣ್ಯಾಂಗೆಲಿ ಖಾಸ ಕಲಾ ಜಾವ್ನು ಆಯಿಲ್ಯಾ, ಕಾವಿಕಲೆಚೇರಿ, ಉಜ್ವಾಡ ಘಾಲ್ಚೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಸ್ಸ.

ಗೊಯೆಂತು ಸ್ಥಾಯಿ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಜನ, ಆರ್ಯಪರಂಪರೆಚೆ ದೇವಾಂಕ, ಪೂಜಾತಾಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ಥಂಚೆ ಗ್ರಾಮದೇವತಾಕಯಿ ಆಪ್ಣಾಗೆಲೆ ಆರಾಧನೆಂತು ತಾನಿ ಜಾಗೊ ಕರ್ನು ದಿಲೊ. ಪೂಜಾ-ಪುನಸ್ಕಾರ ವಹಿಸುನು ಘೆವ್ನು, ಭೂಂಯಿ-ಭಾಟ ಹಾಜ್ಜಿ ದೇಖರೇಖ

ಸ್ಥಳೀಯ ಲೊಕಾಂಕ ತಾನ್ನಿ ಸೋಣ್ನು ದಿಲ್ಲೆ. ಪೈಲೆ ಥೊರ್ನು ಶೈವ-ವೈಷ್ಣವ-ಶಾಕ್ತ ಆದಿ ಭೇದಾಕಡೆ ಲಕ್ಷ ಘಾಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕು, 'ಪಂಚಾಯತನ' ವಿಚಾರುಂತು ವಿಶ್ವಾಸ ದವರಲೆಲೆ ಜನ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು, ಶಕ್ತಿ, ಸೂರ್ಯ, ಗಣಪತಿ ಹೇ ಪಾಂಚ ಅಧಿದೈವತ, ತಾಂಗೆಲೆ ಮೂಲ್ ದೇವ. ಭೇದ ಭಾವ ನಾಸ್ತಾನಾ ಗೋವಾಸ್ಥಿತ ಸರ್ವ ದೇವಾಂಕ, ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ಪೂಜಾ ಜಾತ್ತಾ. ಮುಖ್ಯ ಕುಲದೇವ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ಜಾಂಬಾವಲಿಚೊ ದಾಮೋದರ, ಬಾಂದೋಡೆಚೊ ರಾಮನಾಥ, ಮಾಶೆಲ್‌ಚೊ ದೇವಕಿಕೃಷ್ಣ ರವಳನಾಥ, ಕಾಣಕೋಣಚೊ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಪ್ರಿಯೋಳಚೊ ಮಂಗೇಶ, ಕವಳೆಚೀ ಶಾಂತದುರ್ಗಾ ಚಂಡೋಲಚಿ ಭಗವತಿ, ಫಾತರಪೆಚಿ ದುರ್ಗಾ, ಕೇರಿಚಿ ವಿಜಯದುರ್ಗಾ, ಬಾಂದೋಡಚೀ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಬೋರಿಚೀ ನವದುರ್ಗಾ. ಪೇಡ್ನೆಚೀ ಭಗವತಿ, ಶಿರೋಡಚೀ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ಅಣ್ರಿವಲ್ಲಿಂಗಚೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನರಸಿಂಹ ಸಮೇತ! ಮೂಲ 'ಕುಂಕಣಾ' ದೇವಿ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಮಾತೇನ ಕ್ರಮೇಣ ಪಾವರ್ತಿ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆಲೆ ರೂಪ ಘೆತ್ತಿಲೆ ಗೋಯೆಂತು ಸ್ಪಷ್ಟ ದಿಸುನು ಎತ್ತಾ.

ಸಮಸ್ತ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಗೆಲೆ ದೇವುಳ ಆನಿ ಮಠ, ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಚೀ ದೆಕ್ಕು ಪಡ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾಮಿತಿ ಅನೇಕ ಶಂಭರಿ ವರ್ಸ ಥಾಯಿ ಗೋಮಂತಕ ಅಥವಾ 'ಗೊಯೆಂ'ಚೀ ತಾಂಗೆಲಿ ಮಾಯಭೂಮಿ ಜಾವ್ನು ಗಾಜಲಿ ಮ್ಹಣು ಕಳ್ತಾ.

ಪೈಲೆಚೆ ಕೊಂಕಣಿಮಠ, ಕವಳೇ ಅಥವಾ ಕೈವಲ್ಯ ಮಠ, ಕ್ರಿ. ಶ. 740 ವರ್ಸಾಂತು ಕುಶಸ್ಥಳಿ (ಕುಚಾಲ) ಗಾಂವಾತು ಸ್ಥಾಪನಾ ಜಾಲ್ಲೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1545 ವರ್ಸಾಂತು ಕಾಶೀಮಠ (ಕೊಚ್ಚಿಂತ), ನಂತರ್ 1590 ಸಾಲಾಂತು ಕಾಣಕೋಣ (ಗೋವಾ) ಮ್ಹಳೆಲ್ ಕಡೆ ಆನಿ ಏಕ್ ಗೌಡಸಾರಸ್ವತ ಮಠಾಚಿ ಸ್ಥಾಪನಾ ಜಾಲಿ. ಪಂದರಾವೆ ಶತಮಾನ ಪರ್ಯಾಂತ, ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶಚೆ ಲೋಕ, ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಾಜಸೇವಾ, ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಹಾಂತುಯಿ, (ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಭಾಯ್ರುಯಿ) ನಿರತ್ ಜಾವ್ನು ಉರಲೆ. ನಂತರ ರಾಜಕೀಯ ತುಫಾನಾನೆ, ಗೋಯೆಂಚೀ ಸುಖ-ಶಾಂತಿ ನಷ್ಟ ಕೊರ್ನು ಉಡ್ಡೆಯಲಿ.

'ಕೊಲಂಬಸ್ ಮ್ಹಳೆಯಾ ಮಹಾನಾವಿಕಾನೆ ಅಮೇರಿಕೆಚ್ಯಾ ಕರಾವಳಿಂತು ದೇವ್ನು ಜಗಾಚೊ ನಕಾಶೊ ಬದ್ದಲನು ಘಾಲೊ' ಅಶಿ ಮ್ಹಣಿ ಆಸ್ಸ. ತಶಿಚಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1478 ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತು ಪೋರ್ಚುಗೀಜ ನಾವಿಕ, ವಾಸ್ಕೊ-ಡಿ-ಗಾಮಾನೆ ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗಾನೆ ಕೇರಳಾ ಯೆವ್ನು ದೇವ್ನು, ಕೊಂಕಣ ಪಟ್ಟಿಚೋ ಇತಿಹಾಸುಚಿ ವೆಗಳೊ ಕರ್ನು ಘಾಲ್ಲೊ! ಹಾಜ್ಜೆ ಪಯ್ಲೆ ಹಾಂಗಾ ಆಯಿಲೆ ವಿದೇಶಿ ಲೋಕಾಂಕಯಿ ಹೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ ಜನ ವಿಪರೀತ ವಿಂಗಡ, ಆದರ್ಶ ಘೆವ್ನು ಆಯಿಲೆ. ಆಪ್ಲೆ ಜಿಕ್ಕುನ್ ಘೆತ್ತಿಲೆ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಲೋಕಾಂಕ ವಟ್ಟುಯಿ ಬಾಟ್ಟೊವ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಕೊರ್ಚೊ ತಾಂಗೆಲೊ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶು ಆಶ್ಶಿಲೊ. ತ್ಯಾಮಿತಿ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರ, ಸೈನಿಕ್ ಆನಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಮೆಳ್ನು ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸಾ, ಗೊಯೆಂ ಅಕ್ರಮಣ ಕೆಲ್ಯಾ ನಂತರ ಹೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣಾರಿ, ಲೋಕಾಂಗೆಲೆ ಧರ್ಮಾಂತರ ಕೊರು ಲಾಗಲೆ. ಮುಖ್ಯತಃ ಪ್ರಮುಖ

ನಾಗರಿಕ ಜಾವ್ನ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಸಾರಸ್ವತಾಂಕ ಬಾಟ್ಟೊಂಚೆ ಧ್ಯೇಯ ಆಶ್ಶಿಲ್‌ತರಿ, ದುಸ್ರೆಲೋಕಾಕ್‌ಯಿ ತಾನಿ ಸುಖಾನೆ ಉರಾಚಾಕ ಸೊಡಲನಾ! ಕ್ರಿ. ಶ. 1534 ವರ್ಸಾಂತು, ನೇಮಣೂಕ ಜಾಲ್ಲೆಲೊ ಗೋವಾ ಬಿಷಪ್ ಹಾಕಾ ಮುಖ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಚೀ ಬಾಟ್ಟೊಂವಚೀ ಆಶ್ಶಿಲಿ! ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಕೋಣೀ ಲೋಕ್ ಸ್ವಂತ ಖುಷಿನೇ ಕ್ರಿಶ್ಚಿನ್ ಜಾಲ್ನಾತೀ. ತೆನ್ನಾ ಕ್ರಿ. ಶ. 1546 ವರ್ಸಾಂತು, ಲೋಕಾಂಕ ಬಾಟ್ಟೊಂವಚೀ ತರಬೇತಿ ದಿಂವಚೆ ಖಾತಿರ್, ಸೇಂಟ್ ಪಾಲ್ ಕಾಲೇಜ ಸುರುಕೆಲ್ಲೆ. ದೋನ್‌ವರ್ಸಾ ಉಪರಾಂತ್, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಟುಂಬಾಚೆ ಲೋಕಾಂಕ ಧರ್ಮಾಂತರ ಕರ್ನ್ ಖುಷಿ ಪಾವ್ಲೆ. ಫಕ್ತ ತೆರಾವರ್ಸಾಂತ 20,737 ಲೋಕಾಂಕ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ದೀಕ್ಷಾ ದೆಲ್ಲೆಲಿ ಕಳ್ಳು ಎತ್ತಾ. ಪಯ್ಲೆ ಧರ್ಮಾಚೆ, ನಾಮೋ ನಿಶಾನ ಉರ್ಚಾನಾ ಮ್ಹಣು ಬಾಟ್ಟಿಲೆ ಲೋಕಾಲಿ ನಾವ, ಅಡ್‌ನಾವ ಬದಲಾಯಲಿ. ನಾಯ್ಕ, ಕುಡ್ವ, ಪ್ರಭು, ಪೈ, ಶೆಣ್ಯೆ, ಕಾಮತ, ಭಂಡಾರಿ ಮ್ಹಣುನು ಘೆತ್ತಿಲೆ ಸಜ್ಜನ ಅತ್ತಾ ಆಲ್ಮೇಡಾ, ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಗೋಮ್ಸ್, ಕಾರವಾಲೊ, ಮೆನೆಝಿಸ್, ಲೂಯಿಸ್, ಗೊನ್ಸಾಲ್ವೆಸ್ ಜಾಲೆ.

ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಆನಿ ಪೈಶಾ ಲಾಲಚ ದಾಕೊವನ ಲೋಕಾಂಕ ಬಾಟ್ಯೆಯಲಿ ತರಿ, ಯುಗಾಂತರಾಂತು ಚಲ್ನು ಆಯಿಲೆ ರೀತಿ-ರಿವಾಜ, ನವೀನ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಜಾಲ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ ಸೊಡಚಾಕ ಜಾಲ್ಲೆನಾ! ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ ಸರಕಾರಿ, ಅಧಿಕಾರಿ ಜನಾಂತು ಭಾರಿ ಅಸಂತೋಷ ದಿಸ್ಸುಲಾಗಲೊ. ತಾನ್ನಿ ಪ್ರಜಾಲೋಕಾಂಕ ಭಳಚಾಕ ಸುರುವಾತ ಕೆಲಿ. ಚರ್ಚಾಂತು ಜಾಂವಚೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾಮಾಂತು ಭಾಗ್ ಘೆನಿ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಧರ್ಮಭೋದನ ಆಯಕನಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಗಾಂವಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲೋಕಾಂಕ ದಂಡ ಘಾಲಚಾಕ ಸುರುವಾತ ಕೆಲಿ. ಪರ್ನೆರಿವಾಜ ಸೋಣ್ನು ದಿವ್ನಾಶಿಲೆ ಲೋಕಾಂಚೆರಿ ನಜರ ದವರ್ನ, ರಿಪೋರ್ಟ ಕರಚಾಕ ಗೂಢಚಾರ ನೇಮಸಿಲೆ. ಕ್ರೆಸ್ತ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಹಜಾಮ ಲೋಕಾನಿ, ಹಿಂದುವಾಂಗಲೆ ಸೇವಾ ಕರ್ಚಾನಾ, ಮ್ಹಣು ಆಜ್ಞಾ ಕಾಡಲಿ. ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಘಾಲ್ಲೊ. ಕೊಂಕಣಿಭಾಸ ಉಲ್ಲೊವಚಾಕ ನಾ! ಮ್ಹಣು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞಾ ಜಾರಿ ಕೆಲಿ.

ಹೆ ಒಟ್ಟು ನೇಮ ಪಾಳನಾಶಿಲೆ, ಎಕ್ಕೆ ಪಾಂಚ ದಾರಲೆ ಆನಿ ಸೊಳಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ ಜೀವಂತ ಲಾಸಲೆ. ತ್ಯಾನಂತರ ಮಜಬೂರ ಜಾವ್ನ ಬಾಟ್ಟಾಲೆ ಲೊಕಾಂಗಲಿ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಡ್ಡತ ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ ಜಾಲಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹಿಂದು ಫಕ್ತ ತೀನ ಹಜಾರ ಉರಲೆ.

ಯುರೋಪಾಚಾನ ಆಯಿಲೆ ಕ್ಯಾಥಲಿಕ್ ಮಿಶನರಿ ಜನಾಕ ಮೆಳಚೆ ಖಂಚೆ ಸವಲತ ಗೊಂಯಕಾರಕ ಮೆಳ್ನಾಶಿಲೆ. ಧರ್ಮಾಂಧ ಸರಕಾರಲೆ ಪ್ರಜಾ ಜಾವ್ನ ಕಠೋರ ಜೀವನ ಚಲ್ಲೊಂವಚೆ ಪಾಶಿ, ಮಾಯಾಭೂಮಿ ತ್ಯಾಗ ಕೊರಚೆ ಹಿಂದು ಜನಾನಿ ಠರಯಿಲೆ. ಉತ್ತರ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾಗಾಂತ ತೆ ಭೂಂಯ್ ಆನಿ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗನೆ ಭಾಯ್ರುಗೆಲೆ. ಗೊಯಾಂತ ಉರ್ಲೆ, ಬಾಟ್ಟಿಲೆ ಅನೇಕ ಜನಾಂಕಯಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಜಾಲೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಸಹನ ಜಾಯಾನಾಸ್ತಾನಾ, ತೆವಯೀ ಭಾಯ್ರಪಣ್ ಆಯ್ಲೆ ಮ್ಹಳೆಲೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯ ಆಮಿ ವಿಸರಚಾಕನಾ! ಪೋಳ್ನು

ಆಯಿಲೆ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಜನಾಂಕ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಯ ಆನಿ ಪಾಳೇಗಾರ ಪುಡಾರ್‍ಯಾನಿ ಚಾಂಗ ರೀತಿನೆ ಸ್ವಾಗತ ಕೊರ್‍ನು, ವಸಾಹತ ಕರ್ಚಾಕ ಮದತ ದಿಲಿ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಹೊನ್ನಾವರ, ಭಟಕಳ, ಬಸರೂರ್, ಬಾರಕೂರ್, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಮುಲ್ಕಿ, ಮಂಗಳೂರ, ಉಲ್ಲಾಳ ಗಾಂವಾಚೆ ರಾಜ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾನಿಂ ಆಸಪಾಸಚೆ ಜಾಗೆ ದಿಲ್ಲೆ. ವ್ಯಾಪಾರಾಕ ಅನುಕೂಲ ಕರ್ನ್ ದಿಲೆ. ಕೃಷಿಕ ಜನಾಂಕ ಝುರಿ, ಹರಿನೀರ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಕಡೆ ಭೂಂಯಿ-ಭಾಟ. ತೋಟ ಕರಚಾಕ ಸವಲತ ಮೆಳ್ಳಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಜನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಲೋಕಾಬರೋಬರ ಮೆಳ್ನು-ಜುಳ್ನು ಗೆಲ್ಯಾನ, ಕೆನ್ನಾಯಿ ಖಂಚೆಯಿ ಘರ್ಷಣಾ, ಮನಸ್ತಾಪಾ ವಗೈರೆ ಜಾಂವಚಾಕ ವಾವ ಮೆಳ್ಳಿನಾ. ವ್ಯವಹಾರಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ ಜಾಲ್ಲೆ ತರೀ ಘರಚಿ ಭಾಷಾ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾವ್ನು ಉರಲಿ. ಸುಮಾರ ಕುಟುಂಬಾನಿ ಆಪಲೆ ಕುಲದೇವ ಗೋಯೆಂಚಾನ ಹಾಣ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತು ಸ್ಥಾಪನಾ ಕೆಲಿ. ಅಂಕೋಲೆಂತು ಮಹಾಳಸ ನಾರಾಯಣೀ, ಕುಂಡೋದರಿ, ಅವರ್ಸಾಚೀ ಕಾತ್ಯಾಯನಿ-ಬಾಣೇಶ್ವರ, ಶಿರಾಲಿಂತು ಮಹಾಮಾಯಾ, ಮಹಾಗಣಪತಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಜಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಅನೇಕ ಗಾವಾಂತ, ವೆಂಕಟರಮಣಾಲೆ ದೆವುಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಜಾಲೆ. ಹೊನ್ನಾವರ, ಕುಮಟಾ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ, ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಮುರ್ಡೇಶ್ವರ, ವೆಂಕಟಾಪುರ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಕುಂದಾಪುರ, ಮುಲ್ಕಿ, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರ, ಬಂಟವಾಳ, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ, ಕಾರ್ಕಳ ಗಾಂವ, ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಗಾಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಜಾವ್ನು ವಾಡಲೆ.

ವಿಶ್ವಭರಿ, ಅಜಮಾಸ ಪನ್ನಾಸಲಕ್ಷ ಕೊಂಕಣಿ ಜನ ಆಸ್ಸತಿ. ತಾಂತು ಅರ್ಧಸಂಖ್ಯಾಕ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತು ಆಸ್ಸತಿ. ತಾನ್ನಿ ವಸತಿ ಕರ್ನು ಆಶ್ಶಿಲೆ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಇತರ ಜನಾ ಬರಶಿ ಐಕ ಜಾವ್ನು ಗೆಲ್ಲೆ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಳಾಚೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಸ, ರೀತಿ, ರಿವಾಜ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲಾ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ ವಾಡೊಂಚಾಕ ಹೋಡ ದೇನ ದಿಲ್ಯಾ! ಸಾಂಗಾತಿ ಆಪಲೆಪಣ ತಾನಿ ಸೋಡುನು ದಿಲ್ಲೆನಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ, ಮೂಲತಃ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆನ ಜಲ್ಮಲೆಲಿ 'ಶೌರಸೇನಿ ಪ್ರಾಕೃತ' ಭಾಷೆಚೆ ರೂಪಲಸ್ಸ. ಮರಾಠೀ ಭಾಷೆಕಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪೊರನಿ ಮ್ಹಣು ಸಿದ್ಧ ಜಾಲ್ಯಾ. ಪೋರ್ಚುಗೀಜಾನಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ನಿರ್ನಾಮ ಕರ್ಚೆ ಪ್ರಯತ್ನಾಂತು, ತ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತು ಆಶಿಲೆ ಸರ್ವ ನಮುನ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಳ್ನು ಭಸ್ಮ ಕರ್ನ್ ಉಡ್ಡೆಯಲೆ. ರಾಜಾಶ್ರಯ, ಜನಾಂಕ ಮೆಳ್ಳೆ ಶಿವಾಯ್ ಭಾಷೆಕ ನೈ! ತಶ್ಶಿ ಜಾವ್ನು ಕೊಂಕಣಿ ಅನಾಥ ಜಾಲಿ. ದುಸದುಸರೆ ರಾಜ್ಯಾಕ ಗೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಗೆಲೆ ಮಾಯಾಭಾಷೆರಿ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಚಾಲ್ತಿ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ ಜಾಲ್ಯಾನ, ಏಕರೂಪತಾ ಉರಲಿ ನಾ. ಆಸ್ಲೆ ಭಿನ್ನರೂಪೀ ಭಾಷೆಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಷ್ಟಾಚಿ ಜಾತ್ತಾ! ಲಿಪಿ ಸುದ್ದಾ ವೆಗಳಿ ಜಾತ್ತಾ.

ತರಿ ಸುದ್ದಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಗೋಯೆಂತ ಜೀವಧರ್ನು ಉರಲಿ ಆನಿ ಕ್ರಮೇಣ ವಾಡಚಾಕ ಲಾಗಲಿ! ಕ್ರಿ. ಶ. 1580 ವರ್ಸಾಂತು 'ದೊವತ್ರಿ ದೌತ್ರಿನಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂ' ಮ್ಹಳೆಲೆ ಕೊಂಕಣೆಂತು ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟ ಜಾಲೆ. ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಾಚೆ ಉದ್ದೇಶಾನ, ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕಯಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸಾನಿ ಲಕ್ಷ ಘಾಲುಕಾ ಪಡ್ಲೆ! ಫಾದರ ಥೋಮಸ್ ಸ್ಟೇಫನ್ಸ (1541-1618) ಹಾಗೆಲೆ 'ಕ್ರಿಸ್ತಪುರಾಣ' ಆಯ್ಲೆ ತೆ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ (1566). ಭಾರತಾಂತು ಇತ್ಲೆನಯಿ

ಏಶಿಯಾಂತು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ಜಾಲ್ಲೆಲಿ ಪುಸ್ತಕ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಂತು ಆಯ್ಲಿ. ಗದ್ಯರಾಮಾಯಣ ಆಯ್ಲೆ. ಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಯ್ಲೆ. 1886 ಸಾಲಾಂತು 'ಓ ಕೊಂಕಣಿ' ವಾರ್ತಾಪತ್ರ ಸುರು ಜಾಲೆ. 1889 ವರ್ಸಾಂತು 'ಸಾಳಕ' ಪತ್ರಿಕಾ ಯೆಂವಚಾಕ ಲಾಗಲಿ. 1938 ಪಾಸುನು 'ರಾಕ್ಣೊ' ಸುರುವಾತ ಜಾವ್ನು ಅಜಪರ್ಯಂತ ಚಲ್ನು ಆಯ್ಲಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಜನ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆಲೆ ವಿಷಾಯಾಂತು ದೋನಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯನಾತಿ! ಪೈಲೆ, ತಾಂಗೆಲೆ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಭದ್ರ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಉಪರಾಂತೆ, ತಾನಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಚೆ ಕಲಾರೂಪ ವಾಡ್ಡೊಂವಚೆ ಕಡೆ ಲಕ್ಷದಿಲೆ. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಹರಿಕಥಾ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತು ನಾಮ ಕಮಯಿಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ ಅಸಂಖ್ಯ ಅಸ್ಸತಿ! ತಶ್ಶಿಚಿ ಕಲಾಭಿರುಚಿ ದುಸರೆ ನಮೂನ್ಯಾನೆಯಿ ವಾಡ್ಡೊನು ಘೆತ್ತಿಲಿ ಅಸ್ಸ ಮಣು ಸಾಕ್ಷಿ ಜಾವ್ನು ಅಸಂಖ್ಯ ಕೊಂಕಣ್ಯಾನಿ ಬಾಂದೆಯಲಿ ದೆವುಳ, ಪಳೆಯಲ್ಯಾರಿ ದಿಸ್ಸುನು ಎತ್ತಾ. ಹೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜನಾನಿ, ಆಪ್ಣಾಲಿ ವಸಣೂಕ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಗೋವಾ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಯಾಂತು ಬಾಂದಿಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನಾಂತು ರಚವ್ನು ಘೆತ್ತಿಲೆ 'ಕಾವಿಕಲೆ'ಚೀ ನಮೂನೆ ಪಳಯತ ಗೆಲ್ಲೆತಶಿ, ಹೀ ಶುದ್ಧಕೊಂಕಣಿ ಕಲಾ ಅಸ್ಸ! ಮ್ಹಣೆಲೊ ವಿಚಾರ, ಸ್ಪಷ್ಟ ಜಾತಾಗೆಲೊ. ಅಸ್ಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನಾಚೆ ಮೊಕ್ತೆಸರ, ಪೂಜಾರಿ ಆನಿ ಗಾಂವಚೆ ಚಾರಿ ಚೌಘಾಲಾಗಿ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೆಲ್ಯಾ ನಂತರ ಖಾತ್ರಿ ಜಾಲಿ. ಧನಸಹಾಯ, ಜನಸಹಾಯ, ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯ ವಗ್ಯೆರೆ ಸವಲತ ನಾಸ್ತಾನಾ, ಹೀ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕೊರಚಿ ಕಿತ್ಲೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ ಮ್ಹಣೆಲೆ, ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತು ಲಕ್ಷಘಾಲ್ತಲ್ಯಾಂಕ ಮಾತ್ರ ಕಳತಾ!

ಗೋಯೆಂಚೆ ಗ್ರಾಮದೇವ-ದೇವತಾಂಕ ಕೊಂಕಣ್ಯಾನಿ ಆಪ್ಣಾಲೆ ಕುಲದೇವ ಮ್ಹಣು ಕರ್ನು ಘೆತ್ತಿಲೆವಾರಿ, ಗೊಯೆಂಚೆ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗಲಿ ಜಾವ್ನು ಆಯಿಲಿ ಕಾವಿಕಲಾ ಸುದ್ಧಾ ಆಪ್ಣಾಲಿ ಕರ್ನು ಘೆವ್ನು ವಾಡ್ಡೊವನು ಹಾಡಿಲಿ ಉರಚಾ ಪುರೊ! ಕೊಂಕಣಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲಿ 'ಕಾವಿ' ಮಾತ್ತಿ ಅಥವಾ 'ಹುರಮುಂಜಿ' ಮೆಳ್ತಾ. ತೀ ಮತ್ತಿ ಹಾಡುನು, ಗಾಳುನು, ಗಿಲಾಯಿಂತು ಮೆಳೊವನು, ಗಾಂವಡಿ ಲೋಕಾಲಾಗ್ಗಿ ಥಾನು ಜಾಮತೆ ನಮೂನ್ಯಾಚೆ ಚಿತ್ರ ಬರಸೋವ್ನು ಅಮಗೆಲೆ ಮ್ಹಾಲಗಡೆ ಖುಷ್ ಪಾವಲೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಾಕ ಆಯ್ಲೆ. ತೆನ್ನಾ ಗಾಂವಡಿ ಲೋಕಾಗಲೀ ಮದತ ತಾಂಕಾಂ ಮೆಳ್ಳಿನಾ ತರೀ, ಗುಡಿಗಾರ, ತಾಂಗೆಲೆ ಸಹಾಯಕ ಆಯ್ಲೆ. ಹೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿ ಗುಡಿಗಾರ್ ಜನಾಂಕ, ಹೊಯ್ಸಳ ಕಾಲಾಧರ್ನು, ದೇವಳ ಬಾಂಚೆ ಆನಿ ಅಲಂಕಾರ ಕರಚೆ ವಿಧಾನ ಒಟ್ಟುಯಿ, ಹಸ್ತಗತ ಜಾವ್ನು ಆಯಿಲ್ಲೆ. 'ಗುಡಿಗಾರ' ಹೋಶಬ್ದುಚಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಂತು ದೇವಳ ಬಾಂತಲೊ ಮ್ಹಣು ಜಾತ್ತಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಜನ, ಘರಾಂತು ಕೊಂಕಣಿ, ಆನಿ ವ್ಯವಹಾರಾ ಖಾತಿರ ಭಾಯ್ರು ಕನ್ನಡ ಭಾಸ ಉಲ್ಲೆತಾತಿ. ಗುಡಿಗಾರ ಜನ, ಘರಾಂತು ಕನ್ನಡ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ವಾವರಚಾಕ ಭಾಯ್ತುರ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ ಉಲ್ಲೈತಾಲೆ! ತಾಂಗೆಲೊ ಚಡಾವತ ವ್ಯವಹಾರು ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾ ಬರೊಬರ ಆಶ್ಶಿಲೆಂಚಿ ಹಾಜ್ಜೆ ಕಾರಣ್.

ಶತಮಾನಗಟ್ಲೆ ವಾಡ್ದುನು, ಉರೋವ್ನು, ಆಯಿಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಗಲಿ ಹೀ ಕಲಾ ಸರ್ವನಾಶ ಜಾವ್ನು ಗೆಲಿ. ಜನಾಲೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಸರಕಾರಾಲೀ ಅನಾಸ್ಥಾ, ದೆವಳಾಚೆ ನವೀಕರಣ ಆನಿ ಪೇಂಟ್ ಆನಿ ವಾರ್ನಿಶ್ ಬದ್ದಲ ಲೋಕಾಂಗಲೊ ಮೋಗು, ಒಟ್ಟು ಏಕ ಜಾವ್ನು ಕಾವಿಕಲಾ, ನಾಸಾಡ ಜಾಲಿ. ನಾಶ, ಜಾತ್ತ ಆಶಿಲೆ ದಿವಸಾಂತು ಜನಾಂತು ಜಾಗೃತಿ ಕರ್ಚೆ ಉದ್ದೇಶಾನೆ 1985 ಇತ್ಲೆ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಚೀ, ಹಾಂವೆಂ 'ತರಂಗ' ಕನ್ನಡ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಂತ ಏರ ಲೇಖನ ಬರಯಿಲೆ. ತ್ಯಾ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅರ್ಕಿಯಾಲಜಿ ವಿಭಾಗಾಚೆ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಟಿಂತು ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧ ವರೆಕ ವಾಚ್ಚಿಲೆ. 1988 ವರ್ಸಾಂತು ಪಾಂಚವೆ ರಾಜ್ಯ ಕಲಾಮೇಳ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ತವಳಿ, 'ಕಾವಿಕಲೆಂತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ" ಮ್ಹಳೆಲೆ ಸಚಿತ್ರ ಲೇಖ ಪ್ರಕಟ ಕೆಲ್ಲೆ. ತಾಜ್ಜೆ ಉಪರಾಂತೆ, ಥೋಡೆ ಕಾಂಯಿ ಜನಾಂತು ಹ್ಯಾ ಬದ್ದಲ ಆಸಕ್ತಿ ಆಯಿಲೆ ಕಾರಣಾನೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆನಿ ಕನ್ನಡಾಂತು ಆನಿ ಥೊಡಿ ಲೇಖ ಬರಯಿಲಿ. ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರ ಹಾನ್ನಿ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರಿ ಪುಸ್ತಕ ಬರೊವ್ನ್ ದಿವಚಾಕ್ ಆಗ್ರಹ ಕೆಲೆ. ಹಾಜ್ಜಾನೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಲಿ ಖಾಸ ಜಾವ್ನು ಮೆರವಯಿಲಿ ಏಕ ಅಪರೂಪಕಲೆ ಬದ್ದಲ ಲೋಕಾಂತು ಜಾಣೀವ ಎಂವಚಾಕ ಕಾರಣ ಜಾಲೆ. ಅತ್ತ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನೆ 'ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ಕಾವಿಕಲಾ' ಬರೊವಚಾಕ ಸಾಂಗಿಲೆ ಮಿತಿ ಭಾರಿ ಸಂತೋಷ ಜಾಲೊ. 1995 ವರ್ಸಾಚಾ ವಿಶ್ವಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾ ವೆಳಾರೀ ಹೀ ಕೃತಿ ಆಯಿಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಜ್ಜಿ ಜಾಣೀವ ಚಡಾವತ ಲೋಕಾಂಕ ಮೆಳ್ತಶಿಲಿ. ಆತ್ತ ಸುದಾ ವೇಳು ಮೀರುನು ಗೆಲ್ನಾ! ಹಾಂಗಾ, ಥೈಂ ಅಜ್ಜುನುಯಿ ಜೀವ ಧರ್ನು ಉರಿಲೆ ಕಾವಿಚಿತ್ರಾಚೀ ಪೂರ್ಣ ರಾಕವಣ ಜಾಂವಚಾ ಜಾಯ್. ತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾಚಿ ಫೋಟೊ ಆನಿ ವಿಡಿಯೋ ಕಾಡುನು ದವರಕಾ. ಹ್ಯಾ ಕಲೆ ಬದ್ದಲ ವಿಶ್ವಭರಿ ಪ್ರಚಾರ ಜಾಂವಕಾ. ಆಮ್ಗಿಲೆ ಭಾವೀ ವೇಡಿಕ, ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಗಲೀ ಏಕ ಅಪೂರ್ವ ದೇನ ಅಥವಾ ದೇಣಗಿ ಕಿತ್ಲೊ ಹೋಡ ಆಶಿಲಿ, ಹಾಜ್ಜೀ ಕಲ್ಪನಾ ಎಂವಚಾಕ ಸಾಧ್ಯ!

ಕಾವಿಚಿತ್ರ ಖೈಂ ಖೈಯ್ ಆಸ್ಸತಿ

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಲಿ ವಾಸಣುಕ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಭರಿ, ಆಮಕಾ ದೇವಸ್ಥಾನಾಚೆ ವೈಭವ ಆನಿ ವೈವಿಧ್ಯ, ಹೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣಾರಿ ದೆಕ್ಕು ಪಡತಾ. ಚಾಲುಕ್ಯರಾಯಾಂಗಲೆ ಬಾದಾಮಿ ಗುಹೆಂತಿಲಿ ದೇವುಳ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಾಯಾಂಗಲಿ. ಹೋಡ ಹೋಡ ಶಿಲಾದೇವುಳ, ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜಘರಾಣ್ಯಾಚಿ ಮವು ಶಿಲೆಂತು ಕೊರಾಯಿಲಿ ಸುರೇಖ ದೇವಳಂ ಆನಿ ಬಸದಿ, ವಿಜಯನಗರಕಾಲಾಂತುಲಿ ಘಟ್ಟಿ ಪಾಷಾಣಾಚಿ ಅದ್ಭುತ ಮೂರ್ತಿ ಆನಿ ದೇವಳಂ, ಆಮ್ಕಾಂ ಪೊಳೊಂವಚಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾತಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಖಾಸ ಕೊಂಕಣಿ ವಸತೀಚೆ ಕೇಂದ್ರ ಜಾವ್ನು ಆಶ್ಶಿಲೆ ಕೊಂಕಣಪಟ್ಟಿಚಿ ಗಾಂವಾಂತು, ಅಸಲೀ ದೇವಳಂ ದೆಕ್ಕು ಮೆಳ್ನಾತಿ. ಹಾಕ್ಕಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ, ಜೂನ ಮಹಿನೊ ಧರ್ನು ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಪರ್ಯಂತ, ಪಡತ ಆಶ್ಶಾ ಪಾವಸಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ, ಅಸ್ಲಿ ದೇವಳ ಟಿಕ್ಕನಾತಿ! ಥೈಂಚ್ಯಾ ಹವ್ಯಾಕ, ವೆಗಳೆ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ದೇವಳ ಬಾಂಚಿ

ಪದ್ಧತಿ ಚಲ್ನು ಆಯ್ಲಾ. ಮುಂಬೈಚಾನ ಕೋಚಿ ಪರ್ಯಾಂತ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ ಪ್ರಸಾರುನ ಆಸ್ಸ. ಹ್ಯಾ ಅಪೂರ್ವ ಗುಡ್ಡ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತು ಚಾಂಗ ಫಾತರಾಕ ಬರಗಾಲ ನಾ! ಹ್ಯಾ ಫಾತರಾಂತು ಲೋಖಂಡ ಅಂಶ ಮಸ್ತ ಆಸಿಲ್ಯಾನ, ತಾಂಕಾ ತಾಂಬಡೊರಂಗ ಆಯಿಲೊ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ವತಾಂತು, ಹೊಡ ಹೊಡ ಖಡಪ ಚೀರ್ನು, ಚೌಕೊನಾಕಾರಾಚೆ ಫಾತರಾಂತು ಕಾಣ್ಣು ಇಮಾರತ ಬಾಂಚಾಕ ವಾಪರತಾತಿ. ಚೀರ್ನ ಕಾಡಿಲೆ ಫಾತರಾಕ 'ಚೀರಾ ಫಾತ್ತರ' ಮ್ಹಣು ನಾವ ಆಯಲಾ. ಆಕಾರ ನಾಶಿಲೆ ಫಾತರಾಕ 'ಗುಂಡಗಲ್' ಮ್ಹಣತಾತಿ.

ಹ್ಯಾ ಘಟ್ಟಿ ಫಾತರಾ ಮದ್ದೆ, ಮವು ಮಾತ್ತಿ ಶಿರಕಲೆಲಿ ಉರ್ತಾ. ಪಾವಸಾಡಿಂತು ಹಿ ಮಾತ್ತಿ, ಉದಕಾನೆ ಧುವನುವತ್ತಾ, ತಾವಳಿ, ಮೈಸೂರು, ಪಾಕಾವಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಪಡಿಲೆ ಪೋಕಳ ಫಾತ್ತರ, ಮಾತ್ರ ಉರತಾತಿ. ಆಶ್ಶಿ ಜಾಂವಚಾ ನಾ ಮ್ಹಣು, ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಇಮಾರತ ಬಾಂಚೆ ಕಾಮ ಪಾವಸಾಡಿ ನಂತರ ಸುರು ಕರ್ನು, ಮೇ ಮಹಿನ್ಯಾ ಭಿತರ ಆಟಾಪುನ ಘೆವಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸ.

ದೆವಳಾ ನಿರ್ಮಾಣ, ಏಕ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಶ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಸಗಳೆ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗಾಚೊ, ವೆಗವೆಗಳೆ ಕಾಮ ಕರಪಿ, ಲೋಕಾಂಲೊ, ಹಾಂತು ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಯ ದಿಸುನ ಎತ್ತಾ. ಉಪ್ಪಾರ ಜನ, ಪಿಕಾಸ ಆನಿ ಖೊರೆ ಘೆಂವ್ನು ಗುಡ್ಡೊ ಖಣ್ಣು, ಕಾಪ್ಸುನು ಕಾಡತಾತಿ. ನಂತರ ಬೈಲಾಗಾಡೇರಿ ಫಾತ್ತರ ಬೊರ್ನು ಜಾಯಿಶಿಲ್ಲೆ ಜಾಗ್ಯಾರಿ ಹಾಡತಾತಿ. ಹೆ ಫಾತ್ತರ, ಅಷ್ಟವಾಂಕುಡ ಆಶ್ಶಿಲೆ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ. ಗಾವಡಿ ಲೋಕ 'ಬಾಚೀ' ಘೆವ್ನು ತಾಸ್ಸುನು ಸಪಾಟ ಕರ್ನು ಘೆತ್ತಾತಿ. ಚೀರ್‍ಯಾ ಫಾತ್ತರ ಜೋಡುಸುವಚಾಕ ಚುನ್ನೊ ಕಾಲೊವನು ಮಿಶ್ರಣ ಕರ್ಕಾಪಡ್ತಾ. ಸಮುದ್ರಾ ಕಿನಾರ್‍ಯಾರಿ ಭರಪುರ ಮೆಳಚೆ ಶಿಂಪಿ ಹಾಡುನು, ಲಾಸ್ಸುನು, ಲೊಣ್ಯಾವಾರಿ ಚುನ್ನೊ ತಯಾರ ಕರಚೆ ಕಾಮ, ಖಾರ್ವಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಗಲೆ ಕಾಮ. ಆಮಾಶೆಗೋಡ, ರೆಂವ, ಕುಪಾಘಾತ್ರಾ ಪಿಟ್ಟೊ ಮೆಳೊವ್ನು ದೋನವಾರ ಪರ್ಯಾಂತ ಕುಸಚಾಕ ಸೊಡತಾತಿ. ನಂತರ ಕಷ್ಟಿಕ ಖಾರ್ವಿಣ್ಯೊ, ಜಡಜಡ ಕಾಂಡಣಾನ ಕಾಂಡುನ್ ಹೆ ಮಿಶ್ರಣ, ಸಮರಸ ಕರತಾತಿ. ಹೊ ಚುನ್ನೊ, ಮಾತ್ತಿ ಹೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣಾರಿ ಜಾಯಜಾಲ್ಯಾರ ಏಕ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾಚೋ ಗಟಾರ ತಯಾರ ಕರ್ನು, ತಾಂತು ಏಕ ಗೋಲ ಭಾರಿ ಫಾತರಾ ಜೋಡಿ, ಬೈಲಾಕಡಚಾನ ತಣೊವನು, ಮಿಶ್ರಣ ತಯಾರ ಕರತಾತಿ. ಹ್ಯಾ ರೀತಿನೆ ತಯಾರ ಕೆಲ್ಲೆಲೊ ಗಚ್ಚು, ವತ, ಪಾವಸು, ವಾರೊ ತುಫಾನಾಂತು ಸುದ್ಧಾ, ಘಟ್ಟಿ ಜಾವ್ನು ಉರ್ನು, ಪಾಯಶಿ, ಸಂಯಶಿ ವರ್ಸ ಪರ್ಯಾಂತ ಟಿಕಾವ ಆಶ್ಶಿಲೆ ದಿಸ್ಸುನು ಎತ್ತಾ!

ಚೀರಾ ಫಾತ್ತರ, ಈಟಾ (ಇಟ್ಟಿಂಗಿ)ಕಿಂತ ಜಡ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಮಿತಿ, ವಣತಿ ಸುದ್ದಾ ದಾಟ ಆನಿ ಘಟ್ಟಮುಟ್ ಉರಕಾ ಜಾತ್ತಾ. ಮಾಳಿಬಾಂಚೊ ವಿಚಾರ ಅಸಲ್ಯಾರಿ, ಪಾಯಾ, ಮಜಬೂತ ಘಾಲ್ಕಾ ಜಾತ್ತಾ. ತರಿ ಸುದ್ಧಾ, ದೋನಿಕಿಂತಾ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಳಿಯೊ ಬಾಂಚೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ನಯಿ. ಅಸಲೆ ಇಮಾರತ ಬಾಂದುಚಾಕ ಯಥೇಷ್ಟ ಲಾಕ್ಕುಡ ವಾಪರಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸ. ಮಸ್ತ ಪಾವಸು ಪೊಡ್ಲೊ ಪ್ರದೇಶ ಜಾವ್ನು ಹಾಂಗಾ ಸಾಗವಾನಿ, ನಂದಿ, ಪಣಸ್, ಅಂಬ್ಯಾಚೆ ನಾಟ ಮಸ್ತ.

ಟ್ಟಂ ಚೀರ್ನು, ಖಾಂಬೆ, ಜಂತಿ, ಪಕಾಶೆ ಕರ್ನು ಘೆತ್ತಾತಿ. ಪಾವಸಾ ಉದ್ಕಾಕ ಭಿತ್ತರಿ ಯೇನಾಶಿ ಪಾಕ್ಯಾಕ ಗಾಂವಟಿ ಜಾವ್ನೊ, ಮಂಗಳೂರ ನಳೊ ಜಾವ್ನೊ ವಾಪರಾತಿ. ಗರ್ಭಗೃಹ ಾಜ್ಜೆವೈರಿ, ತಾಂಬ್ಯಾಚೆ ತಗಡ ಧಾಂಪಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸ. ಅಸ್ಲಿ ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಳಯತಾನಾ, ಗೊಯೆಂಚಿ ದೇವಳಚಿ ಪಳೆಯತ ಆಸ್ಸತಿ ಕಿ ಕಶ್ಶಿ? ಮ್ಹಳೆಲಿ ಭಾವನಾ ಎತ್ತಾ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಂತು, ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವಳ ಅಸ್ಸತಿ. ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ೊಯೆಂಚೆ ದೆವಳಾ ರಚನೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ ಉಟುನು ದಿಸಲ್ಯಾರಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ೇರಳಚೊ ಛಾಪ ದೆಕ್ಕು ಪಡತಾ. ಹಾಂತುಲೆ ಆರಾಧನ ದೈವ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ವೆಂಕಟರಮಣ, ುಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಹನುಮಂತ, ಗಣಪತಿ ಆನಿ ಗೊಯೆಂಚೆ ಕುಲದೇವಾಲೆ ಪ್ರತಿಮಾರೂಪ ದಿಸ್ಸುನು ತ್ತಾಲೆ. ಹೀ ವಟ್ಟುಚಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೇವಳ, ಅಥವಾ ಮಠ ಆಸಲ್ಯಾರಿ ಸುದ್ದಾ ಧೊಡಿ, ಾಸಗಿ ಘರಾಣ್ಯಾಚ, ಬಿ ಆಸ್ಸತಿ. ಥೊಡೆಕಡೆನ, ಪೂಜಾರಿ, ಅರ್ಚಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಜನ, ಂಶಪರಂಪರೆನೆ ಚಲೊವ್ನು ಘೆವ್ನು ಆಯಲ್ಯಾತಿ. ಬಾಕಿ ಕಡೆ, ಏಕ ತೆ ಪಾಂಚವರ್ಷಾಚೀ ುನಾವಮೆ ಕರ್ನು, ನೇಮಣೂಕ ಕರತಾತಿ. ಭಟ್ಟಾಂಗಲೆ ಕುಟುಂಬ ವಾಡ್ಡತ ಗೆಲ್ಲೆ ತಶಿ, ಪಾಳಿ ್ರಕಾರ ಪೂಜಾ ವಹಿಸುನು ದಿವಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸ. ಥೊಡೆಕಡೆನ, ಭಟ್ಟಾಕ ವರ್ಸಾಂತು ಫಕ್ತ ಕ ಆಠವಾಡ್ಯಾಚೊ, ಪೂಜೆಚೊ ಅವಕಾಶ ಮೆಳ್ತಾ! ಮಾಕ್ಷಿಕಾಲಾಂತು ಪೂಜಾರಿಕ ದೇವಸ್ತಾನಾಚೆ ಸ-ಪಾಸ ರಾಬಚಾಕ ದಿತ್ತಾಲೆ. ಅತ್ತಾ ತೀ ಘರಾ, ಹಿತ್ತಲ, ವಟ್ಟು ಭಟ್ಟ ಲೋಕಾಂಕ ದಿವಕಾ ್ಹಣು ಕೋರ್ಟಾ ತೀರ್ಪ ಆಯಲ್ಯಾನ ದೇವಳಾ ಅವಾರಾಂತು, ಮಸ್ತ ನಮೂನ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರ, ುದ್ಯೋಗ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾತೀ!

ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ದೇವಳ, ಉರಲ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಗಲೆ ದೇವಸ್ತಾನಕಿಂತ ವಿಂಗಡಚಿ ಆಶಿಲ್‌ಮಿತಿ, ಳಕುವಚೆ ಕಷ್ಟ ಜಾಯನಾ! ಮಹಾದ್ವಾರಾಚ್ಯಾ ಅಜಬಾಜುನೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕಲೀ ಮೂರ್ತಿಯೋ ಾಬ್ಬೆಯಿಲಿ ಉರ್ತಾತಿ. ಬಿತ್ತರಿ ಗೆಲ್‌ತಶೀ ವಿಶಾಲ ಜಗಲಿ, ದೆಕ್ಕು ಪಡತಾತಿ. ಪೂಜೆಚೆ ವಿಗ್ರಹ, ಿಂಗಡಚಿ ಇಮಾರತ, ಗರ್ಭಗೃಹಾಂತು ಸ್ಥಾಪನ ಕೆಲ್ಲೆ ಮಿತಿ, ಭಕ್ತಜನಾಂಕ ವಿಸ್ಕಳ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ಾಲ್ಚಾಕ ವಗೈರೆ ಜಾಗೊ ಮೆಳ್ತಾ. ನವರಂಗ ಆನಿ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮೇಳ್ಳುಚಿ ಕೆಲ್ಲೆಲಿ ರಚನಾ, ಹ್ಯಾ ೇವಳಾಚೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ! ಗರ್ಭಗೃಹಾಚೆರಿ, ಏಕ ಅಥವಾ ದೋನ ಮಾಳ್ಯೊಬಾಂದುನು, ಕತೆ ಪಾಂಚ, ಕಲಶ ದವರ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಕರ್ನು ಸಜೆಯತಾತಿ. ಕಾವಿಚಿತ್ರಾನಿ ಅಲಂಕಾರ ಲ್ಲೆಲೆ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ, ದೂರಥಾಂವ್ನುಚಿ ವಳಕುಂವಚಾಕ ಜಾತ್ತಾ. ಜಗಲಿ, ಪೌಳಿ, ನವರಂಗ ರ್ಭಗೃಹ, ಅಶ್ಶಿ ಖೈಂ ಖೈಂ ಜಾಗೊ ಮೆಳು ಶಕ್ತಾ, ಥೈಂ ಥೈಂ ಹಿ ಕಾವೀ ಚಿತ್ರಾ ರಚಯಿಲಿ ಿಸ್ಸುನು ಎತ್ತಾತಿ.

ಚೀರಾ ಫಾತ್ತರ, ಕೊರಾಂವತುನು ಚಂದ ಚಂದ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರ ಕರ್ಚೆ, ಭಾರೀ ಕಷ್ಟಾಕಾಮ! ್ಯಾಮಿತಿ ದೇವಳಾಂಕ ಶೋಭಾ, ವಾಡೊಂಚೆ ಖಾತಿರ ಖಾಂಬೆ, ಕಮಾನ, ಕಿಡಕಿ ಆನಿ ಬಾಗಿಲ ಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿನೆ ಜೋಡಸುತಾತಿ. ಕಾವಿಚಿತ್ರರಚನೆಕ ವಿಂಗಡಚಿ ಕಟ್ಟೊ ನಾಜಲ್ಯಾರಿ 'ಕುಳಿ' ಯಾರ ಕರ್ನ ಘೆತ್ತಾಲೆ. ಭಕ್ತ ಜನಾನಿ ಮಾತ್ತೆ ಊಂಚಕರ್ನ ಪೊಳೊವಚ್ಯಾ ಜಾಯಶಿ, ವಣತಿಚೆ

ವೈಲೆ ಭಾಗಾಂತ ಚಿತ್ರ ಸುಟೊಂವಚಿ ಪದ್ದತ ಆಸ್ತ. ಚಿತ್ರಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾ ತಗ್ಲು, ನಾನಾ ನಮೂನ್ಯಾ ಫುಲಾಚೀ, ನಕ್ಷಾಚಿ ಪಟ್ಟೆ ಕೊರಚೇ, ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸಾದಾ ದೋನ ತೀನ ಗೀಟಿ ವೊಡಚೆ ಮಿತಿ ಚಿತ್ರಾಕ ಏಕ ಭವ್ಯತಾ ಎತ್ತಾ. ಪ್ರತಿ ಏಕ ದೇವ, ದೇವತೆಚ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾ ಮಾತ್ರ ಮಾಕ್ಷಿ, ಪ್ರಭಾವಳಿ ಸುಟೊವಂಚೀ ರಿವಾಜ ಆಶಿಲ್ಯಾವರಿ, ಫೋಟೊಕ 'ಫ್ರೇಮ್' ಘಾಲ್ಯಾವರಿ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗೀಟ-ಗೆರೆ ಕಾಡಿಲೆ ದಿಸ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ ಅರ್ಧ ವರ್ತುಲ, ವರ್ತುಲ, ತೋರಣ, ಕಮಲ, ಮುಕುಟ, ಸಿಂಹಲಲಾಟ, ಕಲಶ ಸುದ್ಧಾ ಪ್ರಭಾವಳಿಂತ ಪಳೊವಚ್ಯಾಕ ಮೆಳತಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಾಲೆ ಚಿತ್ರಾಂತ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಬದಲಾಕ ಖಾಂಬೆ, ಕಮಾನ ಅಥವಾ ಸರಳ ಗೆರೆ ಬಳಸಿತಾತ.

ಹಂಪಿ, ಮಯೂರ, ಲೇಪಾಕ್ಷಿ, ಸೀಬಿ, ಸೀರಾ, ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಗೊಳ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಆನಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಚೆ ದೆವಳಾಂತ ಆಶಿಲೆ ವೆಗವೆಗಳೆ ರಂಗರಂಗೀತ ಚಿತ್ರ ಕೊಂಕಣ ಪಟ್ಟಿಚೆ ದೆವಳಾಂತು ದೆಕ್ಕು ಪಡಣಾತಿ. ತಶ್ಶಿಚಿ 'ಮೈಸೂರು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಶೈಲಿ' ಮ್ಹಣು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಶಿಲೆ 'ಜೆಸ್ಕೊ' ಕಲಾಕೃತಿ ಸುದ್ಧಾ ನಾತಿ. ಭಾರೀ ಪಾವಸು ಆನಿ ಹವ್ಯಾಂತಲ್ಯಾ ಆರ್ದ್ರತೆ ಆನಿ ರಣಕಾಪ ವತ ಹ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ ರಂಗೀತ ಚಿತ್ರ ಒಟ್ಟುಯಿ ಮಸ್ತ ಬೆಗ್ಗಿ ವಾಯ್ಟ ಜಾತ್ತಾತಿ. ತ್ಯಾ ಮಿತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾನಿ ಎಕ್ಕ ಬಣ್ಣಾಚಿ, ಜಾಸ್ತಿ ಕಾಳ ಉರಚಿ, ಕಾವಿಚಿತ್ರ ಶೋಧ ಕಾಣ್ಣು ತ್ಯಾ ರೂಪಾನೆಚಿ ಆಪಲೆ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ ದಾಕುನು ಫೆತ್ತಾ! ಸಮುದ್ರಾಕಿನಾರೆರಿ, ಅನೇಕ ಕಡೆನ ಮೆಳಚೆ 'ಹುರಮುಂಜಿ' ಮ್ಹಳೆಲಿ ತಾಂಬಡಿ ಮಾತ್ತಿ, ಗಾಢ ತಾಂಬೆಡ ಬಣ್ಣಾ ಚಿತ್ರ ಕಾಡುಕ ಉಪಯೋಗ ಕೆಲ್ಲಾ. ಶರವತಿ ನದೀಂತುಲೆ ದ್ವೀಪ, ಬಸವರಾಜದುರ್ಗ ಹಾಂಗಾ ತರಿ, ಭರಪುರ ಹೀ ಮಾತ್ತಿ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹಳೆಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಾ ಧರ್ನು ಕಳ್ನು ಆಯಲಾ. ಕರಾವಳಿಚೆ ಗರೀಬಲೋಕ, ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾ, ಹ್ಯಾ ಮಾತ್ತಿನೆಚಿ ಆಪ್ಣಾಲೆ ಗುಡಿಸಲ, ಆಂಗಣ, ತುಳಸಿಕಟ್ಟೊ ವಗ್ಯೆರೆ ಅಲಂಕಾರ ಕರತಾತಿ. ನಾರ್ಲಾ ಸೊಣ್ಣಾ ಲಾಸುನು ತಾಕ್ಕಾ ಇಂಗುಳ್ಯಾ ಪಿಟ್ಟೆ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಲೆಂಪಿಲೆ ನೆಲ, ಆನಿ ವಣತಿಚೆರಿ ಸುಟೆಯಲಿ ಹುರಮುಂಜಿ ಬಣ್ಣಾಚಿ ಚಿತ್ರ ಕಿತ್ಲೆ ಸುಂದರ ದಿಸತಾತಿ, ಹೆಂ ಪಳೊವನುಚಿ ಕಳಕಾ!

ವಣತೀರಿ ಸೊಡೊವಚಿ 'ಫ್ರೆಸ್ಕೊ' ಚಿತ್ರಾ ನಮೂನ್ಯಾರಿ, ಕಾವಿಚಿತ್ರ ತಯಾರ ಕರ್ತಾತಿ. ಗಿಲಾಯಿ ವಲ್ಲಿ ಆಸ್ತನಾಚಿ, ಚಿತ್ರ ಸೊಡೊಂವಚೆ ಕಾಮ ಆಟಾಪುನ ಘೆಂವಕಾ. ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ ಚಿತ್ರದೃಶ್ಯಾಚೇ ಪೂರ್ಣ ಕಲ್ಪನಾ ಆನಿ ರೂಪರೇಖೆಚೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಚ್ಚಾ ಚಿತ್ರ ಪೈಲೆಚೀ ತಯಾರ ಕರಕಾ ಪಡ್ತಾ. ಘಾಟ್ಲೆ ಕಾಲಾಂತು; ಹ್ಯಾ ಕಲೆಂತು ನಿಷ್ಣಾತ, ಗಾವಡಿ ಕಲಾಕಾರ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಖಂಚೆ ನಮೂನ್ಯಾ ಚಿತ್ರ ಸುಟೊಂವಕಾ ತೆ ಪೈಲೆಚಿ ನಿರ್ಧಾರ ಜಾಯ್ನಾಪಡೆ, ತಾಜ್ಜಿ ರೂಪ-ರೇಷಾ, ಕಲಾಕಾರ ಲಾಗಚಾನ, ಕಾಗಾದಾರಿ ಕಾಡುನು ಫೆವ್ನು, ನಂತರ ಕಾಮ ಸುರು ಕರಚೀ ಪದ್ಧತಿ ಆಶಿಲಿ. ಚೀರಾ ಫಾತ್ತರ ಜೋಡಸುವಚಾಕ ವಾಪರಿಲೊ ತಸ್ಲೊಚಿ ಗಚ್ಚು, ಗಿಲಾಯ್ ಕರ್ಚಾಕ ವಾಪರ್ತಾಶಿಲೆ. ಶಿಂಪಿ ಲಾಸುನ ತಯಾರ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ, ಲೊಣ್ಯಾ ನಮೂನ್ಯಾ ಚುನ್ಯಾಂತು, ಹುರಮುಂಜಿ ಪಿಟ್ಟೊ, ಮೆಳೊವನು, ಉಡದಾ ಪೊಳ್ಯಾ ವಾಟ್ಟೆಲ್ ಪಿಟ್ಟಾ ಇತ್ಲೆ ದಾಟ ಕಾಲಯತಲೆ. ಹೇ ಮಿಶ್ರಣ, ವಣತಿ ಅಥವಾ ಖಾಂಬ್ಯಾರಿ - ಚಿತ್ರ ಕಾಡಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರಿ ಏಕ್ಕಲೆಕ, ಲೆಂಪುನ ಫೆತ್ತಾಲೆ. ಏಕ ತಾಸು ಗೆಲ್ಲೆಲೆ ಉಪರಾಂತೆ, ನಾಕ್ಕಾಶಿಲೆ ಮಿಶ್ರಣ. ತಾಪೆನೆ ಕಾಪುನ

ಾಡತ ಎತ್ತಾಲೆ. ಕಾಗ್ದಾರಿ ಸುಟಯಿಲೆ ಡಿಸೈನ್ ವಣತಿರಿ ಗುರ್ತು ಘಾಲ್ಲಿಲೊ ಉರ್ತಾಲೊ. ಜಾಗ್ರತೆನೆ, ತೆ ಡಿಸೈನ್ ಅಥವಾ ದುಸರೀ ಆಕೃತಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ದಿಸ್ಸಸರಿ ಪೊಳೊವ್ಸು ಘೆತ್ತಾಲೆ. ಥಂವೇ ವಣತೀರಿ ತಾಂಬಡೆ ಚಿತ್ರ ಅತ್ತ ಸುಂದರ ಜಾವ್ನು ಶೊಭ್ತಾಲೆ. ಕೇಸ, ಭಾಂಗರ-ದಾಗಿನೆ, ದೊಳೆ, ನಾಕ, ಸೊಡೊವಚಾಕ, ಲೊಖಂಡಾ 'ಕಂಟಿ' ವಾಪರತಾಲೆ. ಜಾಯ್‌ಶಿಲ್‌ಕಿಂತಾ ಜಾಸ್ತಿ ಗಿಲಾಯಿ ಗೆಲ್ಯಾರಿ, ಆನಿಪರತ ತಾಂಬಡೆ ಮಿಶ್ರಣ ಸಾರೊಂವಚಾಕ ತೊಂದ್ರೆ ನಾಶಿಲೆ. ಚಿತ್ರಪೂರ್ಣ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ, ಏಕ ದಿಸಾನೆ, ಚಾರ ತಾಸಾಕ ಏಕ ಪಟಿ ಉದಾಕ ಮಾರತ, ಉರಲ್ಯಾರಿ, ಚಿತ್ರಾಕ ಫೂಟ ಯೆಂವಚೆ ಭಯ ನಾಶಿಲೆ. ಅಶ್ಶಿ ಏಕ ಅಠವಾಡಭರಿ ಉದ್ದಾಕ ಮಾರಚೀ ಪದ್ಧತಿ ಆಶ್ಶಿಲಿ. ಅಶಿ ತಯಾರ ಜಾಲ್ಲೆಲಿ ಚಿತ್ರ, ಏಕಚೀ ರಂಗಾನೆ ಕೆಲ್ಲೆ ತೆಕೆಯಿ, ರೇಖಿವ ಆನಿ ಸುಂದರ ಜಾವ್ನು ದೇವಾಲಯಾಕ ಜಾಸ್ತಿಚಿ ಶೋಭಾ ದಿತ್ತಾಲಿ.

ಶಿಲ್ಪಿ, ಮೇಸ್ತ್ರಿ, ಸುತಾರ, ಗಾವಡಿ, ಗುಡಗಾರ ಆದಿ ಕಲಾಕಾರ, ತಾಂಗೆಲೆ ವಿಂಗಡ ವಿಂಗಡ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮಾಕ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ, ದೇವಿಪುರಾಣ ಹಾಂತುಲಿ ಘಟನಾವಳಿ ವಾಪರಾತಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂಗೆಲಿ ಚಿತ್ರರಚನೆಚೀ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಕ್ರಮು, ಅಗದೀ ವೆಗ್ಳೊ. ಸುಂದರ ಆನಿ ನಾಜೂಕ ಕಾಮಗಿರಿ ಹಾಡ್ತಾ. ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ ವ್ಯಕ್ತಿ, ದೇವ ದೇವತಾಲೆ ಭಾವ, ತೊಂಡಾರಿ ದಾಕೊಂವಚಾ ಸಾಧ್ಯ ಜಾತ್ತಾಲೆ. ಚಿತ್ರ ಪಳೆಯತಾನಾ ಭಯ-ಭಕ್ತಿ ಆಪೊ ಆಪ ಜನಾಂತು ಜಾಗೃತ ಜಾತ್ತಾಲಿ. ಪ್ರತಿ ಏಕ ಚಿತ್ರಾಚೆ ಅಂಕಣಾಚೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರ ಭರ್ನಾಪಣೆ, ಆಜುಬಾಜೂನೆ ಮಸ್ತ ನಮೂನ್ಯಾ ಆಕೃತಿ, ತ್ಯಾ ಚೌಕಟ್ಯಾಂತು ಬರೊವ್ನು ಅಥವಾ ಸೊಡೊವ್ನು ಹಾಡ್ಚೊ ರಿವಾಜ ಆಶ್ಶಿಲೊ. ಅಜಿಕಯಿ, ಹೀ ಚಿತ್ರ ಪೊಳೆವ್ನು, ವಿಸರಚಿ ನೈ! ಪ್ರತಿಚಿತ್ರ ದೊಳೆ ಭರ್ನು ಪೊಳೊವ್ನು ಆಜಬಾಜೂಚಿ ಆಕೃತಿ, ಕಲಾವಿನ್ಯಾಸ ನಿರಖಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಕರತ ಗೆಲ್ಲತಶಿ, ರಸಾನುಭಾವ ಚಡತವತಾ. ಆಮ್ಗೆಲೆ ಮಾಲಗಡ್ಯಾನೆ ತಾಪ್ಯಾರಿ ಅಥವಾ ಕುಂಚ ಆನಿ ಕಂಟೀರಿ ಸಾಧಸುಯಿಲೆ ನೈಪುಣ್ಯ ಅರ್ಥ ಜಾತಾ. ಕುಸ್ತಿ, ಯುದ್ಧ ಆಸ್ಲೆ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂಕ ಪೂರಾಯಿ ದೋನತೆ ಪಾಂಚ ಅಂಕಣ ಸುದ್ಧಾ ವಾಪರಿಲ್ಲೆ ದಿಸುನ ಎತ್ತಾ.

ಏಕವರ್ಣೀಯ ಆಶ್ಶಿಲೆತರೀ ಕಾವಿಕಾಲಾಕಾರಾನಿ, ತಾಂಗೆಲ್ಯಾ ಕೃತಿಂತು, ಒಟ್ಟುಚಿ ಕಾಳುಕ ಆನಿ ಉಜ್ವಾಡಾಚೆ 'ಇಫೆಕ್ಟ್' ಹಾಡಚಾಕ ನಾಟಕೀಯತೆನೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೆಲ್ಲಾ. ಕೋಪ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಲಾಜ, ಖುಷಿ, ತೃಪ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಆದಿಭಾವ ಅಥವಾ ರಸತೊಂಡಾರಿ ಹಾಡಚಾಂತ, ತೆ ಸಫಲ ಜಾಲ್ಯಾತೀ. ಸಾನಸಾನ ಚಿತ್ರಾಂತು ಸುದ್ಧಾ, ಆಕರ್ಷಕ ಕರಚೆ ಖಾತಿರ, ಕಲಾಕಾರಾನಿ ಮಾತ್ತೆ ತಾಪ್ಪೊನು ಘೆತ್ತಿಲೆ ಉರಚಾ ಪುರೋ! ಚಿತ್ರಾವಳಿ ಪಳೆಯತ ಗೆಲ್ಲೆತಶಿ, ದೇವದೇವತಾಕಿಂತಾ ಹ್ಯಾ ಅಜ್ಞಾತ ಆನಿ ಅಪೂರ್ವ, ಕಲಾಕಾರ ಜನಾಂ ಬದ್ದಲ ಗೌರವ ಆನಿ ಭಕ್ತಿ ವಾಡತ ವತ್ತಾ! ಇತ್ಲೆ ವಟ್ಟು ಪರಿಣತಿ ಪಾವಿಲೆ ಕಲಾಕಾರಾನಿ ಆಮ್ಕಾ ಸೊಣ್ಣು ಗೆಲ್ಲೆಲೆ ಕಲಾಕೃತಿ ದೆಕ್ಕು ಪಳ್ತಕಯಿ, ಸ್ವತಃ ತೆ ಕಲಾಕಾರ, ನಾಮೋ-ನಿಶಾನ ನಾಸ್ತಾನಾ ಅದೃಶ್ಯ ಜಾಲ್ಯಾತೀ! ಹಾಂಗಾ ಥಂಯಿ ಉರಲೆಲೆ ಕಲಾವಶೇಷ, ಪೊಳೊಂವಚಾಕ ಆಮ್ಕಾ ಪುರಸತನಾ. ತೆನ್ನಾ, ತಾಂಗೆಲಿ ಕಲಾಪರಂಪರಾ, ಮುಖಾರಸುನ ವ್ಹೊರಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ದೂರಚೀ ಉರಲಿ!

●

ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಣೆಂ

✍ ಬಾಪ್ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ

ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಅತ್ಯಂತ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಮಾರಂಭ್ ಆನಿ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮೂಳ್-ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ರೊಂಬೊನ್ ಆಸಾಂವ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಭಾಗಿ ದಿಸಾ ಕುಟಾಮ್ ಎಕಾ ಮನಾನ್ ಜಮ್ತಾ ಆನಿ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಬಸ್ತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಎದೊಳ್ ಆಸೊನ್ ಆತಾಂ ಸರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ನ್, ಘರ್ಚ್ಯಾ ಆಲ್ಮಾಂವಾಂಕ್ ಮಾಗೊನ್, ಜೆವಣ್ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ವಾತಾವರಣಾಂತ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾ. ಸಕ್ಕಡ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಜೆಂವ್ಣೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಏಕ್‌ಪಣಾಚೆಂ ಸಂಕೇತ್; ಆಮಿ ಜಿಯೆಂವ್ಣೆಂ, ಸಾಲ್ವಾಸಾಂವ್ ಜೊಡ್ಚೆಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಂದೇಶ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ ಕಳ್ತಾ. ಸುಖ್ ಆಸೊಂದಿ, ಸಂಕಟ್ ಲಾಭೊಂದಿ, ಪುಣ್ ಆಮಿ ಸಾಂಗಾತ್ ಸೊಡ್ಚೊ ನಾಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಹಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಜೆಂವ್ಣೆಂ ಕಶೆಂ ಪೆಲ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭರ್‍ವಸಾಂಚಿ ಮಯಾಮೊಗಾಚಿ ಆಶಾ ದಾಕಯ್ತಾಗೀ, ತಶೆಂಚ್ ತೊಂಡ್ ಕರ್ಪೊನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಂಯ್ಗ್ಯಾಬರಿ ಪುಗೊನ್ ಹಾಂವ್ ಜೆವಿನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹಟಾನ್ ರಾಂವ್ಣೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಎಕ್ಸುರ್ಪಣಾಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾತಾ. ಆಮ್ಚೆಂ ಧರ್ಮ್ ಮಾನವ್ ಕುಟ್ಮಾಚೆಂ ಭಕ್ತಿಪಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ, ಸುಸಂದೇಶಾಂತ್ ಜೆವ್ಣಾ ಆನಿ ಖಾಣಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಜಾಯಿತ್ತೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ - ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಜೆವಣ್, ಮಾನ್ನಾ, ಜಿವಿತಾಚೊ ಉಂಡೊ, ನಿಮಾಣೆಂ ಜೆವಣ್. ದೆವಾಚೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ಎಕಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಮಾಟೊವಾಬರಿ ನ್ಹಯ್‌ವೇ? ಮೊಳ್ಬಾರ್ ಉಬ್ಜಾ ಸುಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಪೊಸ್ಚೊ, ಆಜ್ ಆಸೊನ್ ಫಾಲ್ಯಾ ನಾ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಲಿಲ್ಲಿ ಫುಲಾಂಕ್ ಸೊಭಂವ್ಚೊ ಸರ್ಗಿಂಚೊ ಬಾಪ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಆಪಯ್ತಾ ನ್ಹಯ್‌ವೇ?

ಶಿತ್-ನಿಸ್ತೆಂ ಮೊಗಾಚೊ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಜೆಂವ್ಣೆಂ ಕುಟಮ್ ಆಸಾ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಬಾಂಧ್ತಾ. ವಾಟ್ಲೆಂತ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಶಿತ್ ಖಾಣ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತಾಂತುಂ ಬಾಬಾಚೊ ಘಾಮ್ ಆಸಾ, ಮಾಂಯ್ಚೊ ಮೋಗ್ ಆಸಾ. ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉಕಡ್ನ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಮಾಂಯ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ನ್ಹಯ್, ತಿ ತೆಂ ರುಚಿಕ್ ಕರ್ತಾ. ಉಕಡ್ಚೊ ತಾಯ್ಕುಳೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ತಾಂತುಂ ದೋನ್ ಸಾಸ್ವಾಂ ಚಿಟಪಿಟಿ ಕರ್ನ್ ಫಡ್ನ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ರೂಚ್ ಯೆತಾ. ತಿಚೆಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಚೆಂ ಉದಕ್ ಪಡ್ತಾನಾ, ಕಡಿ ಅಮೃತ್ ಜಾತಾ ಶಿತ್-ಕಡಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಂಯ್-ಬಾಪ್ ಮ್ಹಾತಾರಿಂ ಜಾತಾತ್, ತಾಂಚೆ ಕೆಸ್ ಪಿಕ್ತಾತ್, ತೊಂಡಾರ್ ಮಿರಿಯೊ ಪಡ್ತಾತ್ - ಪುಣ್ ಭುರ್ಗಿಂ ವಾಡ್ತಾತ್, ತಾಂಚೆ ಗಾಲ್ ಫುಗ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗಿಂ ಫುಟ್ ಜೇವ್ನ್ ಫುಟ್‌ಮುಟ್ ಜಾತಾನಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಸಂತೊಸ್ ಜಾತಾ, ಭುರ್ಗಿಂ ಫುಟ್ಟ್ ಜೆವಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಟಾಕ್ ಉಜೊ.

ಆಮ್ಚಿ ಶಿತ್-ಕಡಿ ರುಚಿಕ್ ಆಸೊಂದಿ, ತಾಕಾ ಚೆಡ್ ಶಿರ್ಕೊ ವೊತುನ್ ಆಂಬೊಟ್ ಕರ್ಚೆಂ ನಾಕಾ. ರಡ್ಣೆಂ ಆನಿ ದಾಂತ್ ಖಿರ್ಲೊಣಿ ಆಮ್ಚೊ ದಿಸ್ಪಡ್ತೊ ಗ್ರಾಸ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಂವ್ದಿ. ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಕ್ ಬಸ್ಚೆಂ ಕುಟಾಮ್ ಕೊಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಟಾಚೊ ಗ್ಹಾದೊ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಂವ್ದಿ. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖೆಲ್ಲೆಂ ಖಾಣ್ ಆಂಗಾಕ್ ಲಾಗಾಶೆಂ ನಾ.

ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾ-ಝುಡಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ನಾಂವಾಂ

✍ ಡೇವಿಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ವಾಮಂಜೂರ್

ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾ-ಝುಡಾಂಕ್ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣೆಂಕ್ ಬರಿಚ್ ಸೈರಿಕ್ ಆಸಾ. ಉತ್ಪತ್ತಿ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಹಾಚೊ ವಿವರ್ ಆಸಾ. ದೆವಾನ್ ಫಳ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ರುಕಾಂಕ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆದಾಂವ್ ಎವೆನ್ ರುಕಾಚೆಂ ಫಳ್ ಖೆಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಪಾತಕ್ ಉಬ್ಜಾಲೆಂ ತೆಂ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಅಶಿ ಏಕ್ ಕಾಣಿ ಆಸಾ, ಆದಾಂವ್ ಎವೆನ್ ಖಂಚ್ಯಾ ರುಕಾಚೆಂ ಫಳ್ ಖಾವ್ನ್ ಪಾತಕ್ ಆಧಾರ್ಲೆಂ, ತ್ಯಾಚ್ ರುಕಾಚೊ ಖುರಿಸ್ ಕೆಲೊ, ತಾಂತುಂ ಜೆಜುನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಿವಾಚೆಂ ಬಲಿದಾನ್ ಭೆಟಯ್ಲೆಂ ಅಶೆಂ ರುಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ಕಾಕ್ ರುಕಾರ್ ಮರೊನ್ ಫಾರಿಕ್ಪಣ್ ದಿಲೆಂ.

ಭಾರತಾಂತ್ ಪುರಾತನ್ ಕಾಣ್ಯಾಂನಿ ರುಕಾಂ-ಝುಡಾಂಕ್ ಬರೆಂಚ್ ವಾಪರ್ಲಾಂ. ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇನಕಾ ಗಾಂಧಿನ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯಾಂಚೊ ಪುಂಜೊ 'ಬ್ರಹ್ಮಾಚೊ ಕೇಸ್' ನಾಂವಾರ್ ಪರ್ಗಟ್ಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಸಬಾರ್ ರುಕಾ-ಝುಡಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ನಾಂವಾಂನಿ ಒಳ್ಕತಾತ್. ಸಾಂತ್ ಅಂತೊನಿಚೊ ರೂಕ್, ಸಾಂ. ಜುಜೆಚಿ ಬೆತ್ಕಾಟಿ, ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೊ ಕೇಸ್, ಕಾಂಟೆ ಕುಂವರ್, ಕರೆಜ್ಮಾಚಿ ವಾಲ್, ಖುರ್ಸಾರೂಕ್, ಸಾಸ್ಣಾಚಿಂ ಫುಲಾಂ, ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣೆಚಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೊ ಕೇಸ್ : ಹಿ ಏಕ್ ಮೂಳ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ವಾಲ್. ಖಿಂಗಡ್ ಝುಡಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಖಾಣ್ ಸೆವ್ನ್ ವಾಡ್ಚಿ ವಾಲ್, ಬೊಲ್ಯಾ ರುಪಾರ್ ವಾಡ್ಚ್ಯಾ ಝುಡಾಂಚೆರ್ ಹಿ ಆಸ್ತಾ. ರಾಸ್ ಫಾಲ್ಲೆಬರಿ ಮುದೆ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚೆ ಹೆ ವಾಲಿಕ್ ಪಾನಾಂ ಆಸಾನಾಂತ್. ಹಿ ವಾಲ್ ಒಕ್ತಾಕ್ ಉಪೇಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಕಾಣಿ ಅಶಿ ಆಸಾ : ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ದರ್ಶನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಉಬೊನ್ ಯೆತಾನಾ ತಿಚೊ ಏಕ್ ಕೇಸ್ ಝುಡ್ಲೊ. ಕೇಸ್ ಪವಿತ್ ದೆಕುನ್ ದೆವಾನ್ ತೊ ಮಾತ್ಯೆಂತ್ ಪಡೊಂಕ್ ಸೊಡ್ಲೊನಾ, ಝುಡಾಂಚೆರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ಕೇಸ್ ವಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದಲ್ಲೊ. ಆತಾಂಯಿ ತೆ ವಾಲಿಕ್ ಮೂಳ್ ನಾ, ಪಾನಾಂ ನಾಂತ್. ಅಶಿ ಕಾಣಿ ಸಂಪ್ತಾ.

ಕರೆಜ್ಮಾಚಿ ವಾಲ್ :

ಹೆ ವಾಲಿರ್ ಚಡುಣೆಂ ಮಾರ್ಚಾಂತ್ ಫುಲಾಂ ಜಾತಾತ್. ಫುಲಾಂ ನಿಳ್ಯಾ ರಂಗಾಚಿಂ, ಫುಲಾಂಕ್ ತೀನ್ ಪಾಕ್ಳ್ಯೊ ಆಸ್ತಾತ್, ಕರೆಜ್ಮಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನಿಳ್ಯಿಂ ಫುಲಾಂ ಫುಲ್ತಾತ್

ದೆಕುನ್ ಫುಲಾಂಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ 3 ಪಾಕ್ಳ್ಯೊ ಜೆಜುಕ್ ಮಾರ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ 3 ಖಿಳ್ಯಾಂಚೊ ಉಡಾಸ್ ಹಾಡ್ತಾ ದೆಕುನ್ ತೆಂ ನಾಂವ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಆಸೈತ್.

ಕಾಂಟೆಕುಂವರ್ :

ಹೆಂ ಲೊಳಿಸರ್ ಮ್ಹಣ್, ಆನ್ಸಾಬ್ಯಾ ಝುಡಾತಶೆಂ ವಾಡ್ಟೆಂ ಝಾಡ್. ಹಾಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಡ್‍ಲ್ಲೊ ರಗ್ತಾಬೊಳ್ ಜೆಜುಕ್ ನಿಕೆಪಿತಾನಾ ವಾಪರ್‍ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸಾಂ. ಜುಜೆಚಿ ಬೆತ್ಕಾಟಿ :

ಹೆಂ ಏಕ್ ಕೆಳ್ಬ್ಯಾಂ ಫುಲಾ (ಅರ್ಕಿಡ್) ವರ್ಗಾಚೆಂ ಝಾಡ್, ಚಡುಣೆಂ ಸಾಂ. ಜುಜೆಚ್ಯಾ ಪಾಯ್ನೆಲಾಂತ್, ತಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಫುಲಾಬರಿ ದಿಸ್ತಾ. ರುಕಾಂಮಧೆಂ ವಾಡ್ಟೆಂ ಹೆಂ ಝಾಡ್ ಚಡುಣೆಂ ನತಾಲಾಂ ಫೆಸ್ತಾವೆಳಾರ್ ಫುಲ್ತಾ. ದೋನ್-ಆಡೇಜ್ ಮಹಿನೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಫುಲಾಂ ಜಿವಿಂ ಆಸ್ತಾತ್.

ಸಾಂ. ಅಂತೊನಿಚೊ ರೂಕ್, ಖಿಸ್ತಾ ರೂಕ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಅನಿಕೀ ಜಮುಂವ್ಕ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ.

ಪಾರಾಂಟೊಳ್ :

ಹಿ ಏಕ್ ಕಾಂಟ್ಯಾಚಿ ವಾಲ್ ಹಾಚೆ ಕಾಂಟೆ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಮಸ್ತಕಾಕ್ ದವರ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಂಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಕುಟಾಚ್ಯಾ ಕಾಂಟ್ಯಾಬರಿಚ್ ಲಾಂಬ್ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಸಾಸ್ಣಾಚೆಂ ಫುಲಾಂ :

ಹೆಂ ಏಕ್ ಫುಲಾಂಚೆಂ ಝಾಡ್. ಹಳ್ದುವಿಂ ಧವಿಂ ಫುಲಾಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಝಾಡ್ ಹಿತ್ಲಾಂತ್ ಕಿರ್ಲಾವ್ನ್ ಪೋಸ್ ಕರಿಜೆ.

ರಾನಾಂತ್ಲೆಂ ಮೊಪ್ ವಾಪರ್ಚೆ ರೂಕ್

✍ ಡೇವಿಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ವಾಮಂಜೂರ್

ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆ ವಸ್ತೆಕ್ ಘರ್ ಗರ್ಜ್. ಘರ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಮನಿಸ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಸಕಾನಾ, ತಶೆಂಚ್ ಮೊಪಾಚೆಂ ರುಕಾಡ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಘರ್ ಬಾಂದುಂಕ್ ಸಾದ್ಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಪರಿಗತ್ ಕೊಂಕ್ರೆಟಿಚೆಂ ಬಾಂದ್ಪಾಂ ಬಾಂದಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ರಾನಾಂಸಂಗಿಂ ಮೊಪಾಕ್ ವಾಪರ್ಚೆ ರೂಕ್ ಆಳ್ಖೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾತ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಮೊಪಾಕ್ ವಾಪಾರ್ಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ರುಕಾಂಕ್ ಒಳ್ಖೊಂಚೆಂ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲಾಂ.

ಬಿಟಿ ಆನಿ ಸಾಗೊಣಿಚೆಂ ರುಕಾಡ್ ಬಾಳ್ವಿ ಆನಿ ಸೊಭಾಯ್ ಗುಮಾನಾಕ್ ಧರ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸಾತ್. ಹಾಕಾ ಮೋಲ್‌ಯಿ ಚಡ್. ಎಕಾ ಕ್ಯೂಬಿಕ್ ಮೀಟರಾಕ್ 800 ರುಪ್‌ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ 1400 ರು. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ.

ಪೊಣ್ಸಾಚೆಂ, ಪಾಲ್‌ಪೊಣ್ಸಾಚೆಂ, ನಂದಿಚೆಂ ರುಕಾಡ್ ಅನ್ಕೂಲ್‌ವಂತ್ ಘರಾಂ ಬಾಂದುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಅಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ರುಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಡಾಕ್ ಬಾಳ್ವಿ ಉಣಿ. ಮೋಲ್‌ಯಿ ಉಣೆಂ.

ಮಾಡ್ತಿಚ್ಯಾ (ಬನ್ಪು) ರುಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ರುಕಾಡ್ ಘರಾಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಝೂನ್ ರುಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಡಾಕ್ ಬರೀ ಬಾಳ್ವಿ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಮಾಡ್ತಿಚ್ಯಾ ರುಕಾಡಾ ಶಿವಾಯ್ ಹಾಚೊ ಪಾಲೊ ಆನಿ ಸಾಲ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕಾಮಾಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಸಿಮೆಂಟ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಘರಾಚಿ ಮಾತ್ಯೆಚಿ ಧರ್ಣ್ ಜರಂವ್ಕ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಪಾಲ್ಯಾಚೊ ರೋಸ್ ವಾಪರ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಧರ್ಣ್ ಸಪಾಯ್ ಆನಿ ತೆಲ್ತಿ ಉರ್ತಾಲಿ. ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗುಂಕ್ ನೈಲಾನ್ ಜಾಳಾಂ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಸೊನಾಚ್ಯಾ ಝಾಡಾಂಚ್ಯಾ ನಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಳಾಂಕ್ ಘಟಾಯ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಳಾಂ ಬುಡವ್ನ್ ದವರ್ತಾಲೆ. ಹಾತ್ ಮಾಗಾಂತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಲುಗ್ಟ್ಯಾಂಕ್ ರಂಗ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಸಲೊಚ್ ಕಸಾಯ್ ವಾಪರ್ತಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಬೈನಾವ್ ಯಾ ಬೈನಾಮ್ ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಒಳ್ಖೊಂಚೊ ಹೊ ರೂಕ್ ಆಳ್ಖೊನ್‌ಚ್ ಗೆಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹಾಚೆಂ ರುಕಾಡ್ ಆತಾಂ ವಿಕ್ತೆಂ ಮೆಳನಾ. ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ, ಹೊ ರೂಕ್ ಕಾತರ್ತಾನಾ ಯಾ ರುಕಾಡಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾನಾ ಖರ್ವಂತ್ ಇರ್ನೆಂ ಮೊಡ್ತಾಲೆಂ ಖಂಯ್. ಸುಕ್ಯಾ ರುಕಾಡಾಕ್ ಉದ್ಕಾಶೆಳ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾರ್ ವೆಗ್ಗಿಂ ಕುಂಬು ಜಾತಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಝೂನ್ ಮಾಡಾಚಿಂ, ತಳ್ಯಾಚಿಂ ಆಡಿಂ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಬಾಳ್ವತಾತ್. ಬಾಂಯೊಂ ಕೊಸಳ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಂ ಫಾತೊರ್ ಬಾಂದ್ತಾನಾ ರುಕಾಡಾಚೊ ಚೌಕ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಹಾಕಾ

ಚಡಾವತ್ ಅವಾಳ್ಯಾ ರುಕಾಚೊ ಚೌಕ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಹಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಿಂಗಡ್ ರೂಕ್ ವಾಪಾರ್ತಾಲೆ ಆಸ್ಯೆತ್. ಹಾಚೆ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲಿ ದಿಸಾನಾ.

ಹಿತ್ಲಾಂತ್ ವಾಪಾರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಯ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಜುಚ್ಯಾ ರುಕಾಚೆ ಫಾಂಟೆ ವಾಪಾರ್ತಾತ್. ಘರಾಂನಿ ವಾಪಾರುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಂಗೊರ್, ಜೂಂ, ಪುಡ್ಕಾಯ್ ಕೊಸುಂಕ್ ವಾಪಾರ್ಚಿ ಬೊಡಿ, ಮುರ್ಗುಲ್, ಸಾಂಬಾಡ್ರೊ, ಕೊನ್ಸೊ, ಕಳ್ಸಿ, ಸೆರ್, ಮುಡೆ ಬಾಂದುಂಕ್ ವಾಪಾರ್ಚಿ ಕುದಂಟಿ ಹಾಂಚೆ ಖಾತಿರ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ರೂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚಿ ಪುರ್ತಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆತಾಂ ಮೆಳಾನಾ.

ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ರಾಂದ್ಚೆಂ ಕೂಡ್

(ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಸ್ ರೇಗೊನ್ ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡಾಚೆ ಸಾಹೆತಿಂ ವಯ್ರ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ ಅಧ್ಯಯನಾಚೊ ಲ್ಹಾನ್ ವಾಂಟೊ)

✍ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ಮೊನ್ಶಾಜಾತಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಲ್ಲೊ ಮನಿಸ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾಂ, ಯೆತಾಂ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಿಡಾರಾಂತ್ ತಾಣೆ ಸುದ್ರಾಪ್ ಹಾಡ್ಲ್, ಕುಡಾಂ ಘುಡ್ಲಿಂ. ಆನಿ ಸೊಪೊ-ಚಾವ್ಡಿ, ಗುಡಾಸೊಪೊ, ಪಾಟ್ಲೊ ಸೊಪೊ, ಸಾಲ್-ಮಧ್ಲೆಂ ಕೂಡ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್, ನಾಣಿ, ಕಾಕುಸ್, ನಿದ್ಚೆಂ ಕೂಡ್, ಜೆವ್ಣಾಚೆಂ ಕೂಡ್, ಸಯ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ಕೂಡ್, ಶಿಕ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್, ವಾಚ್ಚೆಂ ಕೂಡ್, ಖೆಳ್ಚೆಂ ಕೂಡ್, ಅಶೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ನಾಗರಿಕತಾ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಲೆ ಬರಿಚ್ ತಾಚೆಂ ಬಿಡಾರ್‌ಯೀ ವಿಸ್ತಾರ್ಲೆಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜ್ ಜಣಾಂಚ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆಂ ಸುಖ್-ದೂಕ್, ಸಂತೊಸ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಚೆ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭರೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜೀವನಾಚೊ ಮುಖ್ಯ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಹಜ್ ಆಶಾ ಆಪೇಕ್ಷಾಂನಿ ಭುಕ್ ಮೂಳ್‌ಬೂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭುಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವೊಡ್ ತೃಪ್ತಿ ಕರುಂಕ್, ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ವಾಪಾರ್ಚಿ ಕಸಲಿಯ್ ವಸ್ತ್ ಆಹಾರ್ ಜಾತಾ. ಆನಿ ಆಹಾರ್ ತಯಾರ್ಸುಂಕ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್ - ತಿ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್. ಜಿಂದ್ಗಿ-ಸಾಮಾಗ್ರಿ.

ರಾಂದ್ಚೆಂ ಕೂಡ್ :

ಮನ್ಶ್ಯಾ ಬಿಡಾರಾಂತ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ ರಾಂದ್ಪಾಚೊ ಜಾಗೊ, ವಾ ರಾಂದ್ಪಾಚೊ ಕೂಡ್, ಕಿಚ್ಚನ್, ಕುಜ್ನಾ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕಾತಾತ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಕಡೆನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಆಸ್ತಾ. ರಾಂದ್ಚೆಂ ಕೂಡ್ ತೆಂ ಖಂಯ್ಸರೀ ಆಸೊಂ, ತಾಚೆ ಭಿತರ್ ಬರೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಆನಿ ವಾರೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ಥಾವ್ನ್ ಭಿತರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಘುಂವೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚೆಂ ಥಳ್ ಹೆರಾಂ ಕುಡಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಏಕ್ ದಾರ್ಶ್ವೊಂತ್, ಆನಿ ಮೇಟ್ ಚಡೊಂಕ್ ಉಬಾರ್ ಕರ್ನ್ ಬಾಂಧ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ರಾಂದ್ಪಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಪಯ್ಲೊ ಮಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್. ಆದಿಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಹೆರಾಂ ಕುಡಾಂಕ್, ಏಕ್ ಮೇಟ್ ದೆಂವೊಂಕ್ ಶಿವಾಕ್ ಚಡೊಂಕ್ ಆಸಾನಾತ್ಲೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಆನಿ ಸಾಹೆತ್ ಪ್ರಬಂಧ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಹಾಂವೆಂ ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲೆಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್‌ಚ್ ವಿಂಚ್ಲಾಂ. ಪುಣ್, ಹಾಂಗಾಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮುಳಾನ್ ಹಿಂದೂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ - ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ದಶಕಾಂತ್, ಸಾಂ. ತೊಮಾಸ್ ಭಾರತಾಕ್

ಯೆತಚ್, ಮತಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತೀ, ಆಪ್ಲೊ ಆದ್ಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಆಚರಣ್, ಮಾಪ್ಲ್ಯಾಂ ತಾಣಿಂ ಉರವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಿಂ, ಆನಿ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲ್ಯಾಚ್ ಥೊಡಿ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಹಾಡುನ್, ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಘರಾಂ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ, ಕುಡಾಂ ಘುಡ್ತಾನಾ ಪ್ರಧಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚಿ ಬಾಂಧಾವಳ್ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಾಕ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಉಜಾರ್ ಕೆಲೊ.

ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಆಮ್ಚಿ, ಆದಿ ಹಿಂದೂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಇಶಿಲ್ಯಾ ತೆಂಪಾರ್ ಹರಪ್ಪಾ ಮೊಹೆಂಜೊಧಾರೊಂಚ್ಯಾ ಖೊಂಡ್ಪಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಉಸ್ಪಾಲ್ಲಿಂ, ಪುರಾತನ್ ನಿರ್ಮಾಣಾಂ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್; ಸಿಂಧೂ ಖಂಡ್ಯಾಂನಿ ನಾಗರಿಕತೆಚ್ಯಾ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಭಾರಿಚ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಮಾಪಾನ್ ಮಾಪಾನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ರೂಪ್‌ರೂಪ್ ರುಜ್ವಾತ್ಯೊ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾತ್.

ವೇದ್ ಕಾಳಾಚಾಕೀ ಆದಿಂ ಆರ್ಯಾವರ್ತಾಂತ್ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಹಾಚೆವರ್ತಿ ರುಜ್ವಾತ್ ದುಸ್ರಿನಾ. ಚೊವ್ದಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಜ್ ಭಾರತಾಕ್ ಯೆತಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಚಾರ್-ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಬದ್ಲೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯರೀ, ಹಿಂದೂ ಆರ್ಯಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಆನಿ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತಿರಾಚೆ ವಿಚಾರ್ ಆಮಿ ಸಾಂಡ್ಲೆನಾಂತ್.

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಘರಾಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ಧಾವ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್-ಸಾಲಾಥಾವ್ನ್ (ಮಧ್ಲೆಂ ಕೂಡ್-ಹೊಲ್) ಏಕ್ ದಾರ್ವೊಂತ್ ಉಬಾರ್ ಕರ್ನ್ ಬಾಂದ್ಚೆಂ. ಮುಡ್ಲಾ ಆನಿ ತೆನ್ಕಾಂಚ್ಯಾ ಮಧೆಗಾತ್ ಮೂಡ್‌ತೆಣ್ಕಾ (ಆಗ್ನೇಯಾ) ದಿಕ್ಕಾಕ್ ರಾಂದ್ನೊ ಘಾಲ್ಚ್ಯೊ. ಆಗ್ನೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಜೊ. ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಅಗ್ನಿಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ. ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಗ್ನೆಯಾ ಭಲಾಯ್ಕೆಕ್ ಮೂಳ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಗ್ನೆಯ ದಿಕ್ಕ್, ಅಗ್ನಿಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿತಾ. ದೆಕುನ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ಆಗ್ನೇಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಕೂಜ್ನ್-ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್, ಕುಜ್ನಾಚ್ಯಾ ಆಗ್ನೇಯ ಕುಶಿಕ್ ರಾಂದ್ನಿ ಘಾಲ್ಚಿ ಉತ್ತಮ್ ಪದ್ಧತ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ಆಸಾ. ಉದೆಂತಿ ಸುರ್ಯೊ ಉದೆವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಕುಶಿ ಥಾವ್ನ್ ಕೂಜ್ನ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕುಜ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ ಹರ್‌ಏಕ್ ವಿಶಯ್ ಸುರ್‌ಯಾಬರಿ ಪರ್ಜಳೊನ್, ಭರೊನ್‌ಚ್ ಅಂತ್ಯ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್.

ರಾಂದ್ನಿ-ರಾಂದುಣ್ ಪಡ್ಲಾಕ್ ಮುಖ್ ಕರ್ನ್, ರಾಂದಾಪ್ ಕರ್ತೆಲಿ ಮುಡ್ಲಾಕ್ ಮುಖ್ ಕರ್ನ್, ಬಸ್ಚ್ಯಾಬರಿ ಆಮ್ಚೆ ಮೆಸ್ತ್ರಿ-ಮೇಸ್ತ್ ರಾಂದ್ನೊ ಬಾಂಧ್ತಾತ್. ಸಕಾಳಿಂ ಆದೇಸಾಕ್ ಸುರ್‌ಯಾಚೆಂ ತರ್ನೊ ಪ್ರಕಾಸ್ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಕ್ ಮಾರ್ನ್, ಪಡ್ಲಾಚ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವಾಳ್ತಾನಾ, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಮಿ-ಕಿಟಾಂ, ವಾಯ್ಟ್-ದಳ್ದಿರಾಂ, ಜಳೊವ್ನ್ ಪಡ್ಲಾಚ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವಾಳ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಕ್ ಏಕ್-ದೋನ್ ಜನೆಲಾಂ, ದೋನ್ ದಾರಾಂ ಖಂಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಪಾಟ್ಲೆಂ ದಾರ್-ಬಾಗಿಲ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವೆಚೆಂ ರಾಂದ್ಪಾನಾ ಧುಲ್ಲೆಂ, ಶಿಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ, ತಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಸರ್ವ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ದಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಉಡಂವ್ಕ್ ಹಾಡಿನಾಸ್ತಾನಾ ಸೀದಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ದಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್‌ಚ್ ಭಾಯ್ರ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ದೆಕುನ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಪಾಟ್ಲೆಂ ದಾರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದುಸ್ರೆಂ ಮುಕ್ಲೆಂ ದಾರ್ (ಭಿತರ್ಲೆ ದಾರ್) ದಾರ್ ಬಾಗಿಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ದಾರ್ವೊಂತ್, ಹುಂಬೊರ್, ಬಾಗಿಲ್, ತಾಕಾ ಬಿಜಾಕ್ರಾಂ, ಖಿಳ್, ಸಾಂಕಳ್ ಆನಿ ಆಡಾಂಬೊ ಆಸ್ತಾ. ಆಡಾಂಬೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘರಾಂತ್ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ದಿಮ್ಮುಕರೆಂ ವೆಚಿಂ, ಚಲ್ಚಿಂ, ಪೋಟ್ ವೊಡ್ಚಿಂ ಬಾಳ್ಕಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಸ್ತಾನಾ, ತಾಣಿಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಉಜೊ ಕೊಲಿತ್ ವೊಡಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ, ಹುನೂನಿಂತ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್ನ್ ವೊಮ್ತೆಂ ಘಾಲಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ, ರುಕಾಚ್ಯೊ ಬೊಡಿಯೊ ವಾ ರಿಪಾಂ ದಾರ್ವೊಂತಾಕ್ ಆಡ್ ಗೆಟಿಬರಿ ಮಾರ್ತಾತ್, ಆವಯ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಾಮಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಬಾಳ್ಕಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಹ್ಯಾ ಆಡಂಬ್ಯಾಕ್ ಧರ್ನ್‌ಚ್ ಆವಯ್ಕ್ ತಿಳ್ಯಾ, ಮೆಳ್ಯಾ, ಆಪಡ್ಯಾ, ಧರ್ಯಾ ನಿಬಾನ್ ಉಬೆ ರಾವೊಂಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್. ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ನ್ ಚಲೊಂಕ್ ಶಿಕ್ತಾತ್.

ಆದಿಂ ಘರಾಂ ಥಪ್ಕಾಟಿಂ. ದಾರಾಂ ಜನೆಲಾಂ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಮುಕ್ಲೆಂ ಮುಖೆಲ್ ದಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ ಬಾಗ್ವೊನ್ ಜಾಗ್ರುತ್ಕಾಯೆನ್ ರಿಗ್ಚೆಬರಿಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಬೆಸಾಂವ್ ಘೆ ವಾ ಖಾಲ್ತೊ ಜಾ, ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಹಿ ನಿಶಾನಿ ಹಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಲ್ಘಡಿಂ. ಹಳ್ಳ್ಯಾಂ ನಾಡಾಂನಿ ಮಾತಿಯೆಚೆ ಮುದೆ ದವರ್ನ್ ಘರಾಂಚ್ಯೊ ವೊಣ್ತಿ ಬಾಂಧ್ತಾನಾ, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚ್ಯಾ ವೊಣ್ತಿಕ್, ಭಾತೆಣಾಚ್ಯಾ ಯೆಂಟ್ಯಾಚೊ ವೊಡ್ತೊ ಏಕ್ ಚೊಮ್ಡೊ ಕರ್ನ್ ದವರ್ನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ವೊಣ್ತಿಚಿ ಶೆಳ್ ಸುಕೊನ್ ಯೆತಾನಾ, ತೊ ಚೊಮ್ಡೊ ವೊಡ್ನ್ ಕಾಡ್ತಾಲೆ, ಆನಿ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮಾತಿ ಸಪಾಯ್ ಕರ್ನ್ ತ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಕ್ ಏಕ್ ಬೊಡಿಯೆಚೊ ಕುಡ್ಕೊ ಆಡ್ ಉಬೊ ಚೆಪುನ್ ಖವೊಯ್ತಾಲೆ ಆನಿ ತೆಂಚ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚೆಂ ಜನೆಲ್.

ತಶೆಂಚ್, ವೊಣ್ತಿಕ್ ಮಾತಿಯೆಚೆ ಗುಳೆ ವಾ ಇಟೆ ಬಸಯ್ತಾನಾ, ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪೊಕೊರ್ ಉರವ್ನ್, ಕಂತ್ರಳಾಂ ರಚ್ತಾಲೆ. ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಆಲ್ತಾರೆಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚಿಮ್ಣೆಚ್ಯಾ ಕಂತ್ರಾಳಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್. ಚಿಮ್ಣಿ ಕಂತ್ರಾಳಾ ಭಿತರ್ ದವರುಂಕ್ ದೋನ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಾಂ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ವಾರ್ಯಾಕ್ ಚಿಮ್ಣಿ ಪಾಲ್ವಾನಾಶಿ ರಾಕೊಂಕ್, ದುಸ್ರೆಂ ಚಿಮ್ಣಿ ತೆಣೆಂ ಹೆಣೆಂ ದವರ್ನ್ ಚುಕೊನ್ ಸಕಯ್ಲ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೇಲ್ ಖಾಣಾ ಜೆವ್ಣಾಂತ್ ಮಿಸ್ಲೊನ್ ಪೊಟಾಕ್ ಬಾಧಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ರಾಕ್ಚ್ಯಾಕ್. ಹಾಚೆ ಮಧೆಂ ಏಕ್ ಲಾಭಾಚೊ ವಿಶಯ್ ಆಸಾ. ಚಿಮ್ಣಿ ಪೆಟವ್ನ್ ಕಂತ್ರಾಳಾ ಭಿತರ್ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತವಳ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ಕಾಳಿ ಕಾಳಿ ಕರಿ ಮಾಂಡ್ತಾ ಆನಿ ತಿ ಬೋವ್ ಚಡ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ತಾಲಿ.

ಆದಿಂ ಘರಾಂ ಬಿಡಾರಾಂಚಿ ಧರಣ್ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಆಸ್ತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಧರ್ಣಿಕ್ ಶುದ್ಧಾಕ್ ಆನಿ ಮಾತಿ ಉಕ್ಲಾನಾ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಘಟಾಯೆಕ್, ಸೊಭಾಯೆಕ್ ಗಾಯ್ಚೆಂ ಶೆಣ್ ಖಿರವ್ನ್ ಪುಸ್ತಾಲಿ. ತವಳ್ ಧವ್ಸ್ರೊ ಶೆಣಾಚೊ ರಂಗ್ ಆಕರ್ಶಿಕ್ ಕರುಂಕ್, ಆನಿ ಕರಿಯೆಂತ್ ತೆಲಾಂತ್ಲೊ ಆನಿ ಉಜ್ಯಾಂತ್ಲೊ ವಕ್ತಾ ಗೂಣ್ (ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ್) ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಶೆಣಾಕ್ ತಿ ಕರಿ ಭರ್ಸುನ್, ಧರ್ಣ್ ಸೊಭಯ್ತಾಲೆ. ದೆಕುನ್ ಸದಾಂ ಸಾಂಜೆರ್ ಚಿಮ್ನಿ ಪೆಟಂವ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಕಯ್ಲೆ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ತಿ ಕರಿ ಖಿರ್ವಟಾವ್ನ್ ಕಾಡ್ನ್, ಪುಟ್ಕರ್ ಬುಡ್ಕುಲ್ಯಾಂತ್ ವಾ ಡಬ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಸೊದಿನಾಸ್ತಾನಾ, ಗರ್ಜೆಕ್ ತತ್‌ಕ್ಷಣಾ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಬರಿ ತಿ ತಿ ವಸ್ತ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದವರ್ಚ್ಯಾಕ್, ಹೆರ್ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ರಚ್ತಾಲೆ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚ್ಯಾ ಧರ್ಣಿರ್ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ವಸ್ತು ಮಧೆಂ ಮಧೆಂ ದವರ್ನ್ ಹಾತಾಂ ಪಾಂಯಾಂಕ್ ಆದ್ಳೊಂಚ್ಯಾಕ್ ಹೆರ್ ಕಂತ್ರಾಳಾ ಕರ್ತಾಲೆ ಆನಿ ತಾಂತುನ್ ಆಯ್ದಾನಾಂಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್ ಕರ್ಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್, ಅಶೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗರ್ಜೆ ಆನಿ ಮರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಚಡಾತ್ತ್ ವೆತಾಲಿಂ.

ಧರ್ಣ್ ತಿ ಜಾಂವ್ ಶೆಣಾಚಿ, ವಾ ಮೆಣಾಚಿ ತಫಾವತ್ ನಾ. ಆದಿಂ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯಾ ಧರ್ಣಿಕ್ ಶೆಣ್ ಪುಸುನ್ ಸಜಯ್ತಾನಾ, ತ್ಯಾಚ್ ಧರ್ತೆರ್ ಬಸ್ತಾಲೆ, ನಿದ್ತಾಲೆ, ಖೆಳ್ತಾಲೆ, ಜೆಂವ್ಕ್ ಬಸ್ತಾಲೆ. ಭಾರತಾಚೆ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಪರ್ಮಾಣೆ : ಘರ್ಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಭಾಯ್ರ್ ಚಾವ್ಡೆರ್ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್‌ಚ್ ಜೆಂವ್ಕ್ ಬಸ್ಚಿ ರಿವಾಜ್. ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ರೆಟಚಿ ಧರ್ಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ, ಮೊರಯ್ಚಾಯ್ಕ್ ಪಾಂಗೊರ್ಲ್ಯಾರೀ, ಪರ್ಜಳಾಯ್ಲ್ಯಾರೀ, ಧರ್ಣಿಚೆರ್ ಕೋಣೀ ಜೆಂವ್ಕ್ ಬಸನಾಂತ್. ಖೆಳಾನಾಂತ್, ನಿದಾನಾಂತ್, ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತೆಲೆಂ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಏಕ್ ಸಾಂಗ್ನಿ ರಚ್ಲ್ಯಾ : ಧನಾಚ್ಯಾ ರಾಶಿರ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಧರ್ಣಿರ್ ಬಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಂಯ್ಚ್ ಫರಕ್ ನಾ (ತಫಾವತ್ ನಾ).

ರಾಂದ್ನಿ / ರಾಂದಣ್ :

ರಾಂದ್ನಿಕ್, ರಾಂದಣ್, ರಾನ್ನಿ, ರಾಂದುಣೆ, ಚೂಲ್, ಶಿಗ್ಡಿ ಅಶೆಂ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂನಿ, ವಿವಿಧ್ ನಾಂವಾಂನಿ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ಬೂತ್ ಗರ್ಜಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಗರ್ಜೆಚೊ. ರಾಂದಾಪ್, ಪಕ್ವನಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಜಾಗೊ-ರಾಂದ್ಚೆಂ ಕೂಡ್ ಹೆಂ ಕೂಜ್ನ್. ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಆರ್ಥಿಕ್ ವೆವಸ್ತೆಕ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕೆಂಕ್, ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಂಕ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಚ್ಯಾ ಗಾತ್ರಾಕ್ ನಿಕಟ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಕೂಜ್ನ್ ಜಾಂವ್ ತೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ವಾ ವ್ಹಡ್, ದೋನ್ ರಾಂದ್ನಿ ಘಾಲ್ಚಿ ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ದಾವಿ ಆನಿ ಉಜ್ವಿ ರಾಂದ್ನಿ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚ್ಯಾ ವಿಸ್ತಿರ್ಣಾಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್, ಏಕ್ ಫುಟ್ ವಾ ಚಡ್ತಿಕ್ ಜಾಯ್ ಪುರ್ತೊ ಉಬಾರ್ ಸೊಪೊ ಬಾಂದುನ್, ತಾಂಕಾಂ ಮುಕ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ರಾಂದ್ನಿ ಆನಿ ದೊನೀ ರಾಂದ್ನಿಚ್ಯಾ ಮಧೆಗಾತ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ

ಕುಶಿಕ್ ಏಕ್ ಉರುಟ್ ಬುರಾಕ್ ದವರ್ತಾತ್ ಆನಿ ದೊನೀ ರಾಂದ್ಣಿಂಚ್ಯಾ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕೆಕ್ ಸುರಂಗ್ ರಚುನ್, ದೊನಾ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಏಕಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹ್ಯಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾತಾ. ಹಾಕಾ ಮದ್ಲಿ ರಾಂದುಣ್, ವಾ ವೊಯ್ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೋನ್ ರಾಂದ್ಣಿ, ಧಾವಿ ಆನಿ ಉಜ್ವಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ, ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಮಾತ್ರ್ ದಿಸಾಚೊ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ತಾತ್. ಆನಿ ಲಾಂಕ್ಡಾ ತಿಕ್ಕೆಶೆಂ ಮುಕಾರ್ ಲೊಟುನ್ ವೊಯ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉಜೊ ವಚಾಸೊ ಕರ್ನ್, ವೊಯ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಡಿ ಕತ್ಕತಾಂವ್ಕ್, ಕಾಫಿ ಕರುಂಕ್, ಗೊರ್ವಾಂಕ್ ತಾಳ್ಣೆಂ ತಾಪಂವ್ಕ್, ದೂದ್ ವೊತಂವ್ಕ್, ಹುನ್ ಕರುಂಕ್, ವಾ ಪಿಂಯೆಂವ್ಚೆ ಉದಾಕ್ ಹುನ್ ಕರುಂಕ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹೆಣೆ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಶಿತಾಕ್ ತಾಂದಳ್ ಘಾವ್ನ್ ಶಿಜ್ತಾನಾ, ತೆಣೆ ಹೆರ್ ಗರ್ಜೊ ತಿರ್ಸುಂಕ್ ಜಾತಾತ್. ಜೊಳ್ವಾಚೊ ಖರ್ಚ್ ಉಣೊ ಜಾತಾ. ವೆಳಾಚೊ ವಿಭಾಡ್ ಉರ್ತಾ. ವೊಯ್ಲ್ಲಿ ವಾ ಮದ್ಲಿ ರಾಂದ್ಣಿ ಕೆದಳಾಯ್ ರಿತಿ ಸೊಡಿನಾಂತ್. ಕಾಂಯ್ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾಚ್ಯಾ ಕಡಿಯೆಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ ಪುಣಿ ಕಡಿ ಆಟಂವ್ಕ್ ಚಡಯ್ತಾತ್.

ದಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚೊ ಗರ್ಜೆ ಆಕಾಂತಾಕ್, ಆಂವ್ಸರಾಕ್ ಮಾತ್ರ್. ಫೆಸ್ತಾ ಪರ್ಬೆಕ್, ಚಡ್ತಿಕ್ ನಮುನ್ಯಾಚೆಂ ರಾಂದಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ನಾವೇ ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಯ್ರಿಂ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ರಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉಣೆಂ ಪಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್. ತಶೆಂಚ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಭುಕೆಲ್ಯಾಂತ್, ಜೆವ್ಣಾಚೊ ವೇಳ್ ಉತ್ರೊನ್ ಗೆಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಉಜ್ವಿ-ಧಾವಿ ದೊನೀ ರಾಂದ್ಣಿ ಉಜಾರ್ ಕರ್ನ್, ಆಂವ್ಸರಾನ್ ಆವಯ್-ಆಜಿ, ಭುಕೆಲ್ಯಾ ಪೊಟಾಂಕ್ ಶಿಜವ್ನ್ ಘಾಲ್ತಾ. ದಾವಿ ರಾಂದ್ಣಿ ಕೆದಳಾರೀ ಖಾಲಿ. ಆನಿ ಗೊಬ್ರಾ ಕಚ್ರ್ಯಾನ್ ಇಟಾಳ್ ದೆಕುನ್ ಕಿತೆಂಯ್ ಭಿಯಾಳೊ ಝುಡಾಂ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ವ್ಹರ್ನ್ ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಲಾಯ್, ಪೂರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಧಾವಿ ರಾಂದ್ಣಿ ಪಣ್ಗಿಲ್. ತಾಂತುನ್ ಸಕಾಳಿಂಚೆಂ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ, ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್, ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಖಾಲಿ ಕರ್ಚೊ ಆನಿ ಕಿತೆಂಯ್ ಕೋಯ್ರ್ ಸಾಲಿ-ಕರ್ಲ್ಲಾಂ ಆನಿ ಮಾತ್ತಿ ಗೊಬೊರ್, ಭುರ್ಶೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಚೆಪುನ್ ದವರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ರಾಂದಾಪ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಆರ್ದಿಂ ಜಳ್‌ಲ್ಲಿ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ; ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಗೊಬ್ರ್ಯಾಂತ್ ಚೆಪುನ್ ಚಿಡ್ಡುನ್ ಪಾಲ್ವೊಂಕ್ ದವರ್ಚಿಂ.

ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಕ್ಕಡೀ ಜಾಗ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಧಾವಿ ರಾಂದ್ಣಿ ಅಧಿಕ್ ಭುರ್ಶಿ. ಧಾವಿ ರಾಂದುಣ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕಾಮ್, ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಕ್ಕಡ್ ಕಾಮಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅಧಿಕ್ ಹಲ್ಕೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಚಿಂತ್ತಾಲೆ. ಆನಿ ತರ್ನಾಟ್ಯಾ ಚಲಿಯಾಂನಿ ಇಲ್ಲಿಶಿ ಉಚಾಂಬಳಾಯ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾರ್ : "ತುಜೆ ಕರ್ನ್ಹಾ ಆಮ್ಹಾ ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್ ಕಾಡಯ್ತಾಂ" ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತುಕಾ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜಿ ಸುನ್ ಕರ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾಂ ವಾ ಬಾಯ್ಲ್ಲ ಕರ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್, ಸೂಚನ್, ಶರ್ತ್.

ಚಲಿಯಾಂಕ್, ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ ಚಡ್ ಶಿಕಾಪ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್? ಪೆಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿಚೊ, ಘೊವಾ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿಚೊ ಗೊಬೊರ್ ಕಾಡುಂಕ್ ವೆತೆಲೆಕ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ತಾಲಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಮನ್ಯಾ. ಆಮ್ಚಿಂ ಮಾಲ್ಘಡಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ, ಘುರ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ, ಕಾಮ್ ಶಿಕಯ್ತಾಲಿಂ. ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಕ್ ಧಾಡಿನಾಸ್ತಾನಾ, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಲೊಟ್ತಾಲಿಂ. ಆತಾಂ ಕಾಳ್ ಬದಲ್ಲಾ.

ಉಜ್ಯಾ ಮುಲ್ಯಾಚಿ ಉಜ್ವಿ ರಾಂದಣ್ ದಿಸ್ಪೊಡ್ತೆಂ ವಾಪರ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿಂತ್ ಖಂಚಾಯೀ ವೆಳಾರ್ ಉಜೊ ಆಸ್ತಾಲೊ. ದುಬ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಡಿಯಾಂ ಪೇಟ್ ಮೊಲಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ತಾಂಕ್ ಆಸಾನಾ, ಪುರೊ ಪಡಾನಾ ವಾ, ಕಾಡಿಯೊ ಮುಗ್ದಾಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಜಾಂವ್, ಹೆರಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಆದಿಂ ಘಡಿಯೆ ಘಡಿಯೆ ಕಾಡಿಯೊ ಘಸ್ಪುನ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ನಾತ್ಲ್ಲಿಂ. ಏಕಚ್ ಪೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘರ್ಚೊ ಉಜೊ ಮಾಗೊನ್ ಹಾಡ್ಚೊ. ವಾ ಗಾದ್ಯಾಂ ಬೆಟಾಂನಿ, ಗೊಟ್ಯಾಲಾಗಿಂ ವಾ ಹಿತ್ಲಾಂತ್, ಪಾವ್ಸ್ ಸರ್ತಚ್ ಸೊರ್ಮುಣ್ ಪೆಟಂವ್ಕ್ ಹೆಂಯೀ ಏಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಉಜೊ ದಿಲ್ಲೊ ಸೊರ್ಮುಣ್ ಪೆಟೊನ್ಚ್ ಆಸ್ತಾಲೊ. ಆನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಆಸ್‌ಪಾಸ್‌ಚೊ ಲೋಕ್, ಸೊರ್ಮುಣಾ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಉಜೊ ವ್ಹರ್ನ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ನಿಂಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ತಾಲೊ. ಚಡ್‌ಕರ್ನ್ ಉಜೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘುರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಸೊರ್ಮುಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಜೊ ಕಟ್ಟೆಂತ್ ವರ್ಚೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಕಟ್ಟೆಂತ್ಲೊ ಇಂಗ್ಲೊ ವಾ ಉಜೊ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಆಸಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘುರ್ ಲಾಗಿಂ, ವಾ ಪಯ್ಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಕಟ್ಟೆಂತ್ ಇಂಗ್ಲೊ ಘಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಚ್, ವೇಳ್ ವಿಭಾಡಿನಾಸ್ತಾನಾ, ತುರಂತ್ ತೊ ಪಾವೊಂತ್ ಜಾಯ್. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಪಾಯ್, ಕಟ್ಟೆಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಚಡ್.

ಉಜೊ :

ಮನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಮಹತ್ವಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಣೆಯೆಂತ್ ಅಧೀಕ್ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂ ಪಯ್ಕಿ ಉಜೊ ಏಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ನಾಂವ್ಕ್ ಉದಾಕ್ ತಾಪಂವ್ಕ್, ಥಂಡಿ ತಾಪವ್ನ್ ಧಾಂವ್ಡಾವ್ಕ್, ರುಚಿಕ್ ರಾಂದಾಪ್ ಕರುಂಕ್, ಉಜೊ ಅಧೀಕ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್. ಆದಿ ಕಾಳಾರ್ ಉಜೊ ಮನ್ಯಾನ್‌ಚ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಉಜೊ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಮನ್ಯಾಕ್ ಜಿವಿತ್ ಸಾರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್‌ಚ್ ನಾ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಉಜ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಆವ್ಗಡಾಂ ಘಡ್ಚಿಂ ಚಡ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಉಜೊ ಮನ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಮರ್ಣಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಉಜೊ ಜಾವ್ನ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಉಜ್ವಾಡ್, ಧುಂವೊರ್, ಹುನ್ಸಾಣ್ ಉಬ್ಜಾತಾ, ಜಳವ್ ಮುಗ್ದಾತಾನಾ. ಇಂಗ್ಲೊ, ಕೆಂಡ್, ಗೊಬೊರ್ ಉರ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉಜೊ ಪಾಲ್ವಾತಾ. ಸವ್ಕಾಸ್ ಧಾವ್ ಮುಗ್ದಾತಾ.

"ಪೆಟ್ಟ್ಯಾ ಉಜ್ಯಾಕ್ ಉದಾಕ್ ವೊತ್ತಾ" ಆನಿ "ಪೆಟ್ಟ್ಯಾ ಉಜ್ಯಾಕ್ ತೇಲ್ ವೊತ್ತಾ" ಸಾಂಗ್ನ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಕ್ ಅನ್ಸರ್ರುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಮನ್ಯಾ ಕುಡಿ-ಮನಾಂತ್ ರಾಗಾಚೊ ಮೊಸ್ರಾಚೊ ಉಜೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್. ಉಜ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ನ್ಯೊ, ಗಾದಿ, ಉತ್ರಾಂ ಆಸಾತ್.

ಘರ್ಚ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯೆನ್ ಸಕಾಳಿಂ ಉಟೊನ್ ನಾವ್ನ್, ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾಯ್ಚೆಂ ಶೆಣ್ ಹಾಡ್ನ್ ಖಿರವ್ನ್, ರಾಂದ್ಣಿಚ್ಯಾ ಬುರಾಕಾ ಭೊಂವ್ತಣಿ, ರಾಂದ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲಾಂತ್ ಆನಿ ಕುಜ್ನಾಚ್ಯಾ ಧರ್ಣಿಕ್ ಶೆಣ್ ಪುಸುನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಚ್ ತಿಣೆಂ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಕಾಡಿಯೊ, ಬೊಡಿಯೊ, ಚುಡೆತ್ಯೊ ಲಾವ್ನ್ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚೆಂ ನಿಯಮ್, ವಾ ಶಾಸ್ತಿರ್. ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪೆಜೆಚ್ಯಾ ಮೊಡ್ಕೆಂತ್ ಆದಾನ್ ದವರ್ನ್ ಸಳ್ಸಳ್ತಾನಾ, ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ನ್, ಖತ್ಕತೊನ್ ಶಿಜ್ತಾನಾ ಭುಂಯ್ ದವರ್ನ್, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಕಾಪೊಚಿ ಕುಂಡ್ಲಿ, ತಾಳ್ಣ್ಯಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ಅಶೆಂ ಏಕಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಚಡೊನ್ ಧೆಂವೊನ್, ರಾಂದಾಪ್ ಜಾವ್ನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ ರಾಂದ್ಣಿರ್.

ಕಿಟಾಳ್ :

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಲಾನ್ಸಿ ತರೀ ಪ್ರಭಾವಿಕ್ ಏಕ್ ಕಿಸ್ಪರ್ ಉಜ್ಯಾಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕಿಟಾಳ್. ಆದಿಂ ಕೊಲ್ವಾಚಿಂ, ಮೊಡ್ಲಾಂಚಿಂ, ಕೊಬಾಚ್ಯಾ ಪಾಲಿಯೆಚಿಂ ಪಾಕಿಂ, ವೊಣ್ತಿ ಲಾಸೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. "ಏಕ್ ಕಿಟಾಳ್ ಸಗ್ಳೊ ಗಾಂವ್ ಜಳವ್ನ್ ಗೊಬೊರ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾವ್ತಾ" ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ಣಿಂ ಮನಾಂ ಥರ್ತರಾಯ್ತಾಲಿ. ಉಜ್ಯಾಚೆಂ ಕೀಟ್-ಕಿಟಾಳ್ ಹ್ಯಾ ಕಿಟಾಳಾ ಖಾತಿರ್ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಕರ್ತಾನಾ ಭಾರಿಚ್ ಜಾಗ್ರುತ್ಕಾಯ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾಲಿಂ.

ಧುಂವೊರ್ :

"ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ದೊಳ್ಯಾಂ ಉದಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲೆಂ ಧುಂವ್ರಾ ನಿಮ್ತಿಂ" ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆತಾಂ ಆಮಿ ಕಶೆಂ ಜಳಾರಿಂಕ್ ಧಾಂವ್ಡಾಂವ್ಕ್ ಧುಂವೊರ್ ಘಾಲ್ತಾಂವ್. ತಶೆಂ ಘರಾಥಾವ್ನ್ ವಚಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಆದಿಂ ಧುಂವೊರ್ ಘಾಲ್ತಾಲಿಂ ಖಂಯ್. "ಉಜ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾಂದ್ಣಿ ಥಾವ್ನ್ ಯೆತಾ ಧುಂವೊರ್", "ಧುಂವೊರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘರ್ ನ್ಹಯ್" ಮ್ಹಣ್ತಾಲಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಮನ್ಯಾಂ. ಘರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಧುಂವೊರ್ ಆಸೊಂಕ್‌ಚ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್. ಸುಕ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿವೆಂಯ್ ಜಳ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಸುಕೆಂ ಜಳ್ತಾನಾ ಧುಂವೊರ್ ಉಟ್ಚೊ ಉಣೊ. ಜಿವೆಂ ಭರ್ಶಿಕ್ ಜಳಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಧುಂವೊರ್ ಭರ್ತಾ.

ಧುಂವರೊ ಕಿತ್ಲೊ ಮನ್ಯಾಕ್ ಖರ್ಕರ್ ಕರ್ತಾ, ತಿತ್ಲೊಚ್ ತೊ ಉಪ್ಕಾರಾಚೊ. ಧುಂವೊರ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ರುಕಾಡ್, ನಳೆ ಆನಿ ಹೆರ್ ಬಾಳ್ತಾರ್ ಯೆತಾತ್. ಧುಂವೊರ್ ಭಿರಾಂತೆಂತ್, ಆಕಾಂತಾಂತ್ ಭರ್ವಶ್ಯಾಚೆಂ ನೆಕೆತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆದಿಂ ರಾನಾಂ ಮೊಲ್ಯಾಂನಿ,

ಗುಡ್ಯಾ-ಖಂದ್ಯಾಂನಿ ಚಲೊನ್ ವೆತಾನಾ, ಖಂಯೀ ಪಯ್ಸ್ ಧುಂವೊರ್ ದಿಸ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಧಯ್ರಾಚಿ ಊಬ್ ಚರ್ತಾಲಿ ಕಾಳ್ಜಾ ಮನಾಂತ್. ಧುಂವರ್ ದಿಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಘರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್. ಅಶೆಂ ಧುಂವರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಘರ್ ಆಸ್ರೊ ಆಸಾ. ಮನಿಸ್ ಜಿಯೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್.

ಜೆವ್ಣಾಕ್ ರುಚಿಕ್ ಕರ್ತಾ ಭುಕ್, ಉದ್ಕಾಕ್ ಅಮೃತ್ ಕರ್ತಾ ತಾನ್, ತಶೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕ್ರಿಯಾಂಕ್, ಭಾವೊ ತೆ ಪರಿಂ ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ ದವರುಂಕ್, ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಸುಂಕಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಪೋಟ್, ವೆಳಾ ವೆಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಜರ್ತರ್ ಪೊಟಾಕ್ ತೃಪ್ತಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಹರ್ಎಕಾ ವಾಟೆನ್ ಜಾಯ್ತ್ ಜೊಡ್ಯೆತ್. ಕಿತೆಂಯ್ ಜೊಡ್ಚೆಂ - ಸೊಡ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಪೊಟಾಖಾತಿರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪೊಟಾಚ್ಯಾ ಭುಕೆಚೆರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಕ್ರಿಯಾ ಹೊಂದ್ಲ್ಯೊನ್ ಆಸಾತ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂನಿ ಕುಜ್ನಾ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಹರ್ಎಕಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಗಾದಿ ಉತ್ರಾಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ರಾಂದ್ನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಆದಳ್ತಾ ಖುರು, ರಾಂದ್ನಿಚೊ ಖುರ್ - ರಾಂದ್ನಿ ಬಾಂಧುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಸೊಪ್ಪೊ. ಹಾಕಾ ರಾಂದ್ನಿಚೊ ಖುರ್-ರಾಂದ್ನಿ ಪೇಡ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಾಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧಗಾಕ್, ಉಬೆಕ್ ವಾ, ರಾಂದ್ಪಾ ವೆಳಾರ್ ಸಲೀಸಾಯೆನ್ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಪರಿಂ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಲಾಗಿಂ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಗರ್ಜೆಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ದವರ್ತಾತ್. ರಾಂದ್ನಿಚ್ಯಾ ಖುರಾರ್ ದವರ್ಚ್ಯೊ ವಸ್ತು : ಕಾಡಿಯಾಂಪೆಟ್, ಉಜ್ಯಾ ಪೇಟ್, ಧಾರ್ವೆಚ್ಯೊ ಕಾಡಿಯೊ ಶೆಳೆತಾತ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ನಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಕ್ ವಾ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ಗರ್ಜೆ ಆಕಾಂತಾಕ್ ಕಂತ್ರಾಳಾಂತ್ಲಿ ಚಿಮ್ನಿ ಪೆಟಂವ್ಕ್ ತಿಕಾ ರಾಂದ್ನಿಚ್ಯಾ ಬಗ್ಲೆಕ್‌ಚ್, ತುರ್ತಾನ್ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಬರಿ ದವರ್ತಾತ್. ರಾಂದ್ನಿ ಬಗ್ಲೆಕ್ ತಿಕಾ ಪಯಿಲ್ಲೊ ಜಾಗೊ. ಮಿಟಾಚಿ ಮೊರ್ಗಿ, ನಾಲ್ಲಾಚೆಂ ವೊಳೆಂ, ಸೊಲಾಂಚೆಂ ಮೊರ್ಗುಲ್, ಗೊಡಾಚೆಂ ಗುಮಾಟ್ಣೆ - ಮೊಡ್ಕಿ, ವಾ ಡಬ್ಯೊ. ಗರ್ಜೆಕ್ ಪೆಟಂವ್ಚಿ ಚಿಮ್ನಿ, ಧುವ್ನ್ ತಾಪಾತ್ ಘಾಲ್ಲಿಂ ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ರಾಂದ್ಪಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾ - ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲಿಂ, ಕುಡ್ಲೆಂ, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಮಾಲ್ತಿ, ಮಾಲ್ತುಲ್, ಧುಂಪೆಲ್, ಪುನೆಲ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಹೆತ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸ್ತಾ.

ಮಾಂಕ್ಡಿ :

ಶಿಂಕೆಂ, ಫಳೆಂ, ಉತವ್, ಮಾಳೊ, ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆತಾ ಮಾಂಕ್ಡಿ, ಮಾಂಕ್ಡಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೋನ್ ನಮೂನ್ಯಾಂಚಿ ಆಸಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲಿ ಮಾಂಕ್ಡಿ ಲೆಂಕ್ಕಿರ್ ವಾ ವಾಸ್ಯಾ ಕುಡ್ಕೊ, ಥೊಡೆಕಡೆನ್ ಫುಟ್ಸ್ ಬೊಡಿ ವಾ ಮೊಟ್ಟೆ ವಾಲ್ ಮಾಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ರಿಪಾಂಕ್, ವಾ ಆಡ್ಯಾಂಕ್, ದೋನ್ ಪೊಂತಾಂನಿ ದೊರಿಯೊ ಬಾಂದುನ್, ತ್ಯಾ ದೊನೀ ಸುಂಬಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಸಾಂ ಭಿತರ್ ಬೊಡಿ ಆಡ್ ರಿಗವ್ನ್ ಬಾಂಧ್ಚಿ, ಹ್ಯಾ ನಮೂನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಕ್ಡೆಕ್ ಪಿಯಾವಾಚೆ ಘೊಸ್, ಅಮ್ಟಾಣೆ ಗುಲೊ, ಮೊಗಿಂ, ಕುವಾಳೆ, ದುದೆಂ ಅಶೆಂ ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ

ನಾಂ ಖಾತಿರ್ ದವರ್ಚಿ ರಾಂದ್ವಯ್ : ಕೆಂಳ್ಯಾಚೊ ಬರೊ ಸುಕೊ ಘಟ್ಟ್ ದೋರ್ ್ ದೇಡ್ ಇಂಚ್ ರೂಂದ್ ನಿಸರ್ ಪಾಸ್ ಫಾಲ್ನ್ ತಾಚೆ ಭಿತರ್ ಮೊಗೆಂ, ದುದೆಂ ವಾ ವಾಳೊ ರಿಗವ್ನ್, ಪಾಸ್ ಘಟ್ ಕರ್ಚೊ, ಎಕೊಡೊ ದೋರ್ ಪಾವಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಬ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ದೋರ್ ಬಾಂಧ್ಚೊ, ಪೆಂಕ್ಟಾಕ್ ಬಾಂಧ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಟ್ಯಾ ಬರಿ ಹೊ ೋರ್ ಮೊಗೆಂ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಟಾರ್ ಸೊಭ್ತಾನಾ, ಸಾಲಾನ್ ಉಮ್ಕೊಳ್‌ಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಬರಿ ದೆಖ್ತೆಲ್ಯಾಕ್ ಆಕರ್‍ಯೇಕ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ದುಬ್ಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ವಸ್ತುರಾಚಿ ದಾಂಡಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಡೆನ್, ರಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಕುಡಾಂನಿಂಯ್ ಅಶ್ಯೊಚ್ ಮಾಂಕ್ಡ್ಯೊ ಬಾಂಧುನ್, ತಾಚೆರ್ ಸದಾಂಚೆಂ ಸ್ತುರ್ ದವರ್‍ತಾಲಿಂ, ಆದಿಂ ಬರೆಂ ವಸ್ತುರ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೊ ಸಾಡೊ ಆನಿ ಬರಿಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ, ಾತ್ಯೆಚ್ಯಾ ಮೊಡ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್ ಪನ್ರ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾನ್ ತ್ಯಾ ಮೊಡ್ಯೆಚೆಂ ಮುಕ್ ಬಾಂಧುನ್ ವರ್‍ತಾಲಿಂ, ತಾಂತುನ್‌ಚ್ ತಾಂಚೆಂ ಭಾಂಗಾರ್ ಶಿಂಗಾರ್‌ಯೀ ವಿಶೇವ್ ಘೆತಾಲೆಂ ಆನಿ ದ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ವಸ್ತುರ್, ವಾಲಿಂನಿ ವೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪೆಟುಲಾಂತ್ ಘಡಿಕರ್ನ್ ಕುತಾಂವ್, ಫುಡ್ವೆಂ, ಡೊಪ್, ಉರ್ಮಾಲ್ ಸರ್ವ್ ದವರ್‍ತಾಲಿಂ. "ಮಾಂಕ್ಡೆರ್ ಮಾಂಕೊಡ್ ಉಮ್ಕಾಳ್ತಾ" ್ಹಣ್ತಾತ್ ತೆಂ ಏಕ್ ಉತರ್, ಪರ್ನೆಂ, ಪರ್ಕಟೆಂ ಚಡ್ ವಸ್ತುರ್ ತ್ಯಾ ಮಾಂಕ್ಡೆರ್ ಸ್ತಾನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್

ಪಾಂಚಿ ಕಾಯ್ಲ್	ಆಪ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಕಾಯ್ಲ್	ಆದಾಳೊ	ಆಯ್ದಾನಾಂ
ಮ್ಪಾಣೆಚೊ ಗುಳೊ	ಆಡಾಂಬೊ	ಆಟ್ರೊಳ್ಳಿ	ಹರ್ವಾಣ್
ಾತೊ	ಹಾತಾಳೊ	ಬನಾಲೊ	ಬಾವಾಡೆಂ
ಾಣ್ಯೆರೆಂ	ಬಾಂಕ್	ಬುಡ್ಕುಲೊ	ಬುಡ್ಡಿ
ಡ್ಡೊ ತೆಲಾಚೊ	ಬುಯಾಂವ್	ಬೊಶಿ	ಬೊರ್ನಿ
ಯ್ರಾಸ್	ಪಾರಯ್	ಫಾತರ್	ಫಾತ್ರಿ
ೀಠ್	ಪೀಟ್	ಪೊಸ್ಣೆಂ	ಪೋಲ್ರ್
ಂಟ್ಟಿ	ಪುನೆಲಾ/ಜೀಲ್	ಪೆಣೆರ್	ಜಾಂಬ್ಳಿ
ಳೊವ್	ಕಡಾಯ್	ಕಯ್ಲ್	ಕಯ್ಲಿ
ಯ್ಲ್ಲೊ	ಕಟ್ಟಿ	ಕಟ್ಬುಲ್	ಕವ್ಲೊ
ಸ್ಕತಿ	ಕಳ್ಸಿ	ಕಂರ್ಡೊ	ಕಯ್ಲಾಡ್
ನ್ವೆತ್	ಕಾಣಸ್	ಕಾಂಟ್ಫಾರೊ	ಕಂತ್ರಾಳ್
ಡಿಯಾಂಪೆಟ್	ಕಾಂತ್ನೆ	ಕಾಂಟ್	ಕಾಯ್ಲಾತೊ
ಯ್ಲ್	ಕಿಳೊ	ಕಿಟಾಳ್	ಕುಲೆರ್

ಕುಟ್ಟೆಂ	ಕುರ್ವೆಂ	ಕುರ್ಪೊಣ್	ಕುರ್ಪಾಣೊ
ಕುಡ್ಕೊ	ಕುಂಡ್ಲಿ	ಕುಂಡ್ಲೆಂ	ಕುಡಾರ್
ಖುಂಟೊ	ಕೊಟ್ಬುಲ್	ಕೊಲಿತ್	ಕೊಯ್ತಿ
ಕೊಯ್ತುಳ್	ಕೊದಾಂಟಿ	ಕೋಪ್	ಕೋಲ್
ಕೊಳ್ಸೊ	ಕೊಳ್ಸಲೊ	ಕೊನ್ಸೊ	ಕೊಣ್ಸೊ
ಗಾಳ್ನ್	ಗಾಳ್ಚೆಂ	ಗುರ್ಗುಲೆತ್	ಗುಳುಮ್
ಗುಳ್ಮಾಂ	ಗಿಂಡ್ಡಿ	ಗಿಂಡಾಲ್	ಗೊಬ್ಳೊ
ಘಾಟ್ಲೊ	ಮಣಂಯ್	ಮಗ್ಗ್	ಮಾಲ್ತಿ
ಮಾಲ್ತುಲ್	ಮಾಂಕ್ಡಿ	ಮಾಳೊ	ಮಾಂಡ್
ಮಾಂಡೊ	ಮುಸಾಳ್	ಮುನ್ಕುಟೊ	ಮೊರ್ಗ್ಗುಲ್
ಮೊರ್ಗಿ	ಮೊಡ್ಕಿ	ಮೊಡ್ಕುಲ್	ಮೊಡು
ಮುರ್ನೆಂ	ಮುರ್ನಾಳ್	ಚಾವ್ಲಿನ್	ಚಾಳ್ನ್
ಚಾಳ್ನೆಂ	ಚಿಮ್ಣಿ	ಚುಲ್	ಚೆಂಬ್ಬು
ಶಿಂಕೆಂ	ಶೆವ್ಗೊ	ಶಿಗ್ಡಿ	ಶಿರ್ಪುಟಾಂ
ಶಿಧೆಂ	ವಾನ್	ವಾಳ್ಣಿ	ವಾಟ್ಲಿ
ವೊಣೊಕ್	ರಗ್ಡೊ	ರಾಂದುನ್	ರಾಂದುಣ್
ರಾಂದ್ಣಿ	ತಟ್ಟೆಂ	ತಾಟ್/ತಬಾಕ್	ತಾಂಬ್ಲೆರ್
ಥಾಲಿ	ತೊವೊ	ತೊಂದೊರ್	ತೊಡ್ಪೆಂ
ತೊಪ್	ತೊಡೊ	ತೊಪ್ಲೆಂ	ತಾಂಬ್ಯೊ
ದಾಲಿ	ದಾಲೆಂ	ದಾಯಿ	ಧಾರ್
ದಾಂಕ್ಣೆಂ	ದಾಂತೆಂ	ದಾಂತ್ರೆಂ	ದೊಯಿ
ದೊಂದ್ಡಿ	ದೋಣ್=ಕೊಣ್ಸೊ	ಲಾಂಪ್ಯಾಂವ್	ಲಾಂಬೆಟಿ ಘಾತರ್
ಲೊಟೊ	ಲಾಟ್ಣೆಂ	ಲಾಟ್ಫಳೆಂ	ಲಾಂಕುಡ್
ನೆಸಣ್	ನಿವ್ಣೆಂ	ನಳಿ/ಚಿವೊ	ಉತವ್
ಉತ್ರೆಂ	ಸಾರೊಣ್	ಸಾಂಬಾರ್ಡೊ	ಸಿದಿ
ಸುರಿ	ಸೊಮೊಯ್	ಇದ್ರ್	ಕೆಟಲ್
ಕೇನ್	ಗಾರ್ಫ್/ಪೊಕ್	ಪೆಣೆರ್	ಗ್ಲಾಸ್
ಕಫ್/ಕೋಪ್	ಬೊರ್ನಿ	ಮೀಟ್‌ಶೆಲ್ಫ್	ಪುನೆಲ್
ಟೀ ಕಪ್	ಟೀ ಪೊಟ್		

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮೊನ್ಜಾತ್ :

ಮಾಜಾರ್, ಉಂದಿರ್, ಜರ್ಲೆ, ಮುಯೊ, ವಾಳಯ್, ಮುಸ್ಕಾಂ, ಉರ್ನಾಂ/ಹುರ್ನಾಂ.

ಮಾಳ್ಯಾರ್ :

ಮುಳಾಂತ್ ನಿಸಣ್ / ದೆಳೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ವಯ್ರ್ : ನಾರ್ಲ್, ಲಾಂಕುಡ್, ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಮುಡೆ, ದಾನಿಯೆಚ್ಯೊ ಮುಡಿಯೊ, ಭಿಯಾಳೊ, ಭಿಯಾಚೆಂ ಭಾತ್, ಆಪ್ರೂಪಾನ್ ಗಳ್ಸುಂಚೊ ತಾಂಬ್ಯಾ-ಪಿತ್ಳಿಚೊ ಸಾಮಾನ್=ಸೆವ್ರೊ, ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಕಾಜಾರಾಂ ಸೊಬಾಣಾಂಕ್, ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿಂ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾ, ಕಾಂಟಿ, ಕುರ್ಪಾಣೆ, ಪಿಕಾತ್ ದವರ್‍ಲ್ಲೆ ಗಡಾಯ್, ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ಕಯ್ಲಾಡ್ ಮಾಂಡೊ, ವ್ಹಡ್ಲಿ ಮೊಡ್ಕಿ ಆಸಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ.

ಅಂಕ್ಡಿ :

ದೊಯೊ ಕೊಯ್ತಿ, ಕೊಯ್ತೊ, ಕೊಯ್ತುಲಾಂ, ಕಾಯ್ಲಾತೊ, ದಾಯಿ, ಕಿಳೊ/ಮೊಳೊ : ಸೊಲಾಂಚಿ ಮುಟ್ಟಿ, ಜಾಂಬ್ಳಿ=ಮಾರ್ಕೆಟಿಕ್ ವ್ಹರ್ಚಿ, ಬೊಶಿಯೊ/ವಾಟ್ಲ್ಯೊ, ಪುಸ್ಟೆಂ ಲುಗಾಟ್ ಶಿರ್ಕಾವ್ನ್ ಖವವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್. ತೊಡ್ಪೆಂ, ಸುಪ್.

ರಾಂದ್ನಿಚೊ ದುಸ್ರೊ ಕೊನ್ಸೊ :

ರಾಂದಾಪ್ ಕರ್ನ್ ಭುಂಯ್ ದವರ್‍ಲ್ಲಿಂ ಶಿತಾಚಿ-ಪೆಜೆಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ಕಾಪ್ಯೆಚಿ ಕುಂಡ್ಲಿ-ಬುಡ್ಕುಲೊ, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಕಸಾಯಾಚೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಮೊಡ್ಕೆ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಪೊಂದಾ ದವರ್ಚಿಂ ನಿಷ್ಣಿಂ/ನಿವ್ಣೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ತಿಸ್ರೊ ಕೊನ್ಸೊ :

ಸಾರೊಣ್, ಬೆತ್ರಾಟಿ, ಮುಸಾಳ್, ಪಾರಯ್, ಕೊದಾಂಟ್ಟಿ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚೊವ್ತೊ ಕೊನ್ಸೊ :

ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ/ಮಾಂಡೊ, ಕೊಳಾಚೊ ಮಾಂಡೊ, ಬುಯಾಂವ್ ಆನಿ ಹೆರ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು-ಸಾಹೆತ್-ಬಾಂಧಾಪ್ :

ರಾಂದ್ನಿ : ಉಜೊ-ಜೊಳೊವ್, ಕೊಲಿತ್, ಕಿಟ್, ಇಂಗ್ಳೊ, ಕೇಂಡ್, ಗೊಬೊರ್, ಧುಂವೊರ್.

ರಾಂದ್ನಿಚ್ಯಾ ಖುರಾರ್ :

ಕಾಡಿಯಾಂ ಪೇಟ್/ಉಜ್ಯಾ ಪೇಟ್, ಮಿಟಾಚಿ ಮೊರ್ಗಿ, ನಾರ್ಲಾಚೆಂ ವೊಳೆಂ, ಸೊಲಾಂಚೆಂ ಮೊರ್ಗುಲ್, ಗೊಡಾಚೆಂ ಗುಮಾಟ್ಲೆಂ/ಮೊಡ್ಕಿ/ಡಬ್ಬೊ, ಸಾಂಬಾರ್ಡೊ, ಚಿಮ್ಣಿ ಧುಂಪೆಲ್, ಪುನೆಲ್, ಕಾಪ್ಯೆ ಪಿಟ್ಯಾಚೊ ಕಂಡೊರ್, ಧುವ್ ಸುಕಾತ್ ಘಾಲ್ಲಿಂ ರಾಂದ್ಪಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ : ಮೊಡ್ಕಿ, ಬುಡ್ಕೊಲೊ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಕುಂಡ್ಲಿ, ಮಾಲ್ತಿ, ಮಾಲ್ತುಲ್ ಆನಿ ಮಾಜಾರ್.

ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲಾಂತ್ :

ಕೊಲಿತ್, ಅಧ್ಯಾರ್ ಪಾಲ್ವಯಿಲ್ಲಿಂ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ, ಬಾಣ್ಯೆರೆಂ, ಉಜೊ-ಪುಂಕ್ಟಿ ನಳಿ/ಚಿವ್ರೊ, ಕುದಾಯ್, ಪಾತಳಿ, ನಿವ್ಣೆಂ.

ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ :

ಜಳೊವ್, ಲಾಂಕ್ಡಾಂ, ಸೊವ್ಣ್ಯೊ, ಶಿರ್ಪುಟಾಂ, ಸೊಂಟೆ, ಪಿಡೆ, ಪೊಡಿಯೊ, ಪಿಸೊಂದ್ರ್ಯೊ, ಕೋಂಬ್, ಶೆಣಿಯೊ, ಸಾಂಪ್ಣೆ, ಚುಡೆತ್ಯೊ, ಬೊಡಿಯೊ, ಆಡಾರಾಂ, ಸೊಣ್ಣಾ, ಸರ್ಲಾಂ (ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸಾರ್ಣಿಚೊ ಕೊನ್ಸೊ ವಿಂಗಡ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ) ಕೊನ್ಯಾಕ್ ಮುಲೊ ಮ್ಹಣ್‌ಯೀ ವಳ್ಕಾತಾತ್.

ವಯ್ರ್/ಫಳ್ಯಾರ್/ಉತ್ಪಾರ್ :

ಗೊಡಾಂ ಪೆಳೆ, ಸಾಕರ್, ಸುಕಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಮೊಡ್ಕೆಂತ್ ಭರ್ನ್ ಸೊಲಾಂ, ಆಂಬ್ಯಾಚಿಂ, ದಾರಾಂಬ್ಯಾಚಿಂ, ಬಿಂಡ್ಡಾಂಚಿಂ, ಒಂಟಿಚಿಂ, ಮಾತ್ಯೆಚ್ಯಾ ಮೊಡ್ಕೆಂತ್/ಕೊಳ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಂಬಾರ್ ಸುಕವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ಶಿಂಕ್ಯಾರ್ :

ಖಾಣಾಚ್ಯೊ ವಸ್ತು, ಭಾಜ್ಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಪೊಳಿಯೆ ಕುರ್ಪಾಣೊ ದಾಲಿ, ತಾಕಾಚೊ/ಧಂಯಾಚೊ ಬುಡ್ಕೊಲೊ, ಸುಕಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಮಾಜ್ರಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾ ಥಾವ್ನ್ ವಾಂಚಂವ್ಕ್ ನಿಸ್ತ್ಯಾ-ಕಡಿಯೆಚಿಂ ಕುಂಡ್ಲಿಂ.

ಕಂತ್ರಾಳಾಂತ್ :

ಜೆವ್ಣಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಡಬ್ಬೆ ಬೊತ್ಲಿ, ಟಿನ್ನಾಂ, ಕಂಡೆ, ಸಾಂಬಾಡ್ರೊ.

ಮಾಂಕ್ಡಿ :

ಪಿಯಾವಾಚೆ ಫೊಸ್, ಆಮ್ಟಾಣೆ, ಗುಳೊ, ಮೊಗೆಂ, ಕುವಾಳೊ, ದುದೆಂ, ಅಶೆಂ ಬಿಯಾಳೊ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಸಾಹೆತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ :

ಕಡಂವ್ಚೆ	ಕಾಡ್ಚೆಂ	ಕಾಂಡ್ಚೆಂ	ಕಿರಂವ್ಚೆಂ
ಕಿಸಂವ್ಚೆಂ	ಆಸುಡ್ಚೆಂ	ಆರಾಂವ್ಚೆಂ	ಉಕಡ್ಚೆಂ
ಉಬೆಂವ್ಚೆಂ	ಉಸ್ಪುಂಚೆಂ	ತಾಸ್ಚೆಂ	ವಿಂಚ್ಣೆಂ
ಖರ್ವಾಟಾಂವ್ಚೆಂ	ಪಾಂಗ್ಳಾಂವ್ಚೆಂ	ದಾಡಾಂವ್ಚೆಂ	ದಾಳ್ಚೆಂ
ವಾಟ್ಚೆಂ	ವಾಡ್ಚೆಂ	ವಾಳ್ಚೆಂ	ಮಾಂಡ್ಚೆಂ

ವಾಸುಡ್ಚೆಂ	ಝೂಡ್ಚೆಂ	ಘಾಸ್ಚೆಂ	ಧುಂವ್ಚೆಂ
ಪುಸ್ಚೆಂ	ಪಾಪುಡ್ಚೆಂ	ಚಾಳ್ಚೆಂ	ಶಿಜಂವ್ಚೆಂ
ಕಾತರ್ಚೆಂ	ಧುಂವ್ಚೆಂ	ಖಾಂವ್ಚೆಂ	ಜೆಂವ್ಚೆಂ
ಪಿಯೆಂವ್ಚೆಂ	ಚಾಬ್ಚೆಂ	ಭಾಜ್ಚೆಂ	ಉಬ್ಚೊಂವ್ಚೆ
ಕರ್ಪಂವ್ಚೆಂ	ಖಂರ್ಗಟಾಂವ್ಚೆಂ	ಉಕ್ಲಾಂವ್ಚೆಂ	ವೊತ್ಚೆಂ
ಗಾಳ್ಚೆಂ	ಸುಟಿ ಕರ್ಚೆಂ		

ವಿ.ಸೂ. : ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಜಳೊನ್ ಲಾಸೊನ್ ಉರ್ಚೊ ಇಂಗ್ಳೊ, ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕೇಂಡ್. ಸಗ್ಳೆಂ ಆಗ್ಟೆಂ ಜಳೊನ್ ಉರ್‍ಲ್ಲೊ ಪ್ರಭಾವಿಕ್ ವೀರ್‍ಯ. ತೊ ಪಾಲ್ವಾತಚ್ ಉರ್ತಾ ಕಾಳೊ ಇಂಗ್ಳೊ=ಕೇಂಡ್ ಜಳ್ಚೆಂ, ಇಂಗ್ಳೊ ಪಾಲ್ವಾಲ್ಲೊ.

ಗಿತಾಂನಿ ಜಳ್ಕೊಂಚೆಂ
ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತಿರ್

✍ ದೆ। ಜೆಜ್ವಿತ್ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯ

ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ತಿಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಪಿಸ್ವೊಂಚೊನಾ ಕೊಣ್? ಅಧಿಕ್ ಕರುನ್ ತಿಂ ಆಯ್ಕಾತೆಲಿಂ ಬಹುತೆಕ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾ ಭಿತರ್ ವಿಸ್ರೊನ್ ಸೊಡ್ತಾತ್. ಕಾಂಯ್ ಥೊಡಿಂ, ಸಂಗೀತಾಚಿ ವೋಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ, ತೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಗುಣ್ಗುಣೆತ್ತ್ ಉರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ತಿಂ ಗಿತಾಂ ರಚ್ಲೆಲ್ಯಾಂಚೊ ಇರಾದೊ ಹಾಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ವಿಶಾಲ್ ಗೂಂಡ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಆನಿ ವೋಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಹೆಂ ಗಮ್ತಾ. ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಜಾವ್ನಾಕ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಕ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅನ್ಯಾಯಿ ಕರ್ತಾಂವ್. ತಸಲೊ ಅನ್ಯಾಯ್ ನಿವಾರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಹೆಂ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್!

ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್‌ಗೀತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಸಲ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್? ಆನಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೋಣ್? ಮುಖ್ಯ್ ಹೆಂ ಸಮ್ಜೊಂಚೆಂ ಗರಜ್! ಆಧುನಿಕ್ ನಾಗರಿಕತಾ, ಶಿಕಪ್ ಇತ್ಯಾದಿಂಚೊ ಲಯ್ ವೊಸೊ ಸಮೇತ್ ಲಾಗಾನಾಸ್ತಾನಾ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಿಯೆತೆಲ್ಯಾಂಚೊ ಜಮೊಚ್ ಲೋಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮಾರ್ಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಮೂರ್ ಲಾಗಾನಾಸ್ತಾನಾ ಅಪ್ಪಟ್ ಸಂಯ್ಸಿಕ್ ಸ್ಪೂರ್ತಿನ್ ಆನಿ ನೆಟಾನ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತುನ್ ವಾಳ್ತಾತ್ ತಿಂ ಗಿತಾಂಚ್ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕೊಣ್‌ತರ್‌ಯಿ ಎಕ್ಲೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ರುಚಿಚೆಂ ಗೀತ್ ರಚ್ತಾ ಆನಿ ಗಾಯ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಜಮೊ ವಾ ಲೋಕ್ ತೆಂ ಪಸಂದ್ ಕರ್ತಾ. ಅಶೆಂ ವ್ಯಷ್ಟಿನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆಂ ಘಡ್ಲೆಲೆಂ ತರೀ ಸಮಷ್ಟಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಜಮೊ ವಾ ಸಮಾಜ್ ತಾಕಾ ಪಿಸ್ವಾತಾ. ತೆಂ ಆಪ್ಲೆಂ ಕರುನ್ ಘೆತಾ! ತಾಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ಮೊರ್ ಮಾರ್ತಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ವಾ ಜಿಬೆರ್ ತೆಂ ಘೊಳ್ತಾ. ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ತೆಂ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾ. ಅಶೆಂ ತೆಂ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾನಾ ತಾಚೆ ಸಬ್ದ್, ತಾಳೊ ಆನಿ ಕಿತೆಂ ಕಿತೆಂ ಬದ್ಲಾತೆಚ್ ವೆತಾ! ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಬರ್ಯಾಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆನೇಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಯ್ಟಾಕ್‌ಯೀ ಪಡ್ತಾ. ಲೊಕ್‌ವೆದಾಚೊ ನಿಯುಮ್ ವ್ಹಯ್! ಹ್ಯಾ ಗಿತಾಂನಿ ಲೊಕ್‌ಸಮುಹಾಚ್ಯಾ ಭಾವಭಾವನಾಂಚೊ ಆವಿಷ್ಕಾರ್ ಫುಲೊನ್ ಪರ್ಜಳ್ತಾ! ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಾಂಚಿ ಪರಂಪರಾ ಅಧಿಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಜಾಣಾರ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಮನಿಸ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ಚೆ ಆದಿಂಚ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ! ಮನ್ಶಾಚ್ಯಾ ಆದಿಮ್ ಅವಸ್ಥೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಹೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತಾ! ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಹಿಂ ಮಾರ್ಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಚ್ಯಾ ಗಿತಾಂಚೆಂಯಿ ಮೂಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಸಾಹಿತ್ಯ್ ನಾಶಿಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಆಸುಂಯೆತಾ, ಪುಣ್ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಿಶೇಸ್ ಕರುನ್ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ನಾಶಿಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಆಸ್ಚಾಕ್ ಸಾಧ್ಯ್‌ಚ್ ನಾ! ಲಿಖಿತ್

ಮಾರ್ಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸುರು ಜಾತಾನಾ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್‌ಚ್ ತೆಂ ಜಾಲೆಂ. ವೇದ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಗ್ರಂಥ್, ಪುರಾಣಾಂ, ಬೌದ್ಧ್ ಜಾತಕಾಂ, ಜೈನಾಂಚಿಂ ಆಗಮಾಂ, ಆನಿ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೆರ್ ಸಮಷ್ಟ್ ಲಿಖಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್‌ಯೀ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ತಸೊ ಪ್ರಭಾವ್ ರೂಪ್ ರೂಪ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಾಕ್ ಆಮಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಚೊ ದಾಕ್ಲೊ ಘೆವ್ಯೆತಾ. ಹಾಂತುಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಝುಳಕ್ ಜಾಣಾರ್‍ಯಾಂನಿ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾ!

ಖಂಚಿಚ್ ಭಾಸ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಾಲ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಜಾವ್ನ್ ಉರಾನಾ, ಬಾಳ್ವಾನಾ. ಭಾಷೆಚೆ ಪಂಡಿತ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಕಿ ಹರ್ ಭಾಸ್ ವೀಸ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ಮೈಲಾಂ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬದ್ಲಾಪ್ ಘೆತೆಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಎಕಾಚ್ ತೆಂಪಾರ್ ಭಾಸ್ ಅಶಿ ವೆವೆಗ್ಳಿ ಆಸಾ ತರ್, ವೇಳ್ ಬದಲ್ತಾಂ ಬದಲ್ತಾಂ ತಿ ಆನಿ ಕಿತ್ಲಿ ರುಪಾಂತರ್ ಜಾತಾ ತೆಂ ಚಿಂತುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಂಯ್! ತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ಅಸಲ್ಯಾ ನಿಯಾಮಾ ಭಾಯ್ರ್ ಉರಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಕಾರಣ್‌ಯಿ ಕಷ್ಟ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಫಕತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚೆಂ ಶೆಹರ್ ಆಮಿ ಲೆಖಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಖಂಚ್ಯಾಚ್ ದೋನ್ ಫಿರ್ಗಜಾಂನಿ ಆದ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ವಾ ಗಿತಾಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾನ್ ಗಾಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಪಾತ್ಯೆನಾ. ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂಚ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್? ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭುಗ್ಯಾರ್‍ಪಣಾರ್ ಶೆಂಭರ್ ಕಂತಿಗೊ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಂತಿಗೊ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಶ್ಹೆರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಫಿರ್ಗಜಾಂನಿ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕ್ಯೊ ಗಾಯ್ಲೆಲ್ಯೊ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೊ ಉಡಾಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾ. ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಕೊವ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಸರ್ವತ್ರ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಹಾಡ್ಲಾಂ ಶಿವಾಯ್ ಆದಿಂ ತಶೆಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತರ್ ಶ್ಹೆರಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಫಿರ್ಗಜಾಂನಿ ಭಕ್ತಿಕ್ ಗಾಯನಾಂಚಿ ಅವಸ್ಥಾ ಕಶಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ತಿ ಗಜಾಲ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ವಚಾನಾ. ಲಿಖಿತ್ ರೂಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಕ್ ಗಿತಾಂಚಿ ಗತ್ ಕಶಿ ತರ್, ಲಿಖಿಂಕ್‌ಚ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂಕ್ ಕೋಣ್ ವಿಚಾರ್ತಲೊ? 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಆಕೇರಿಕ್ ಉರ್ವಾ ಸಹಾಯಕ್ ವಿಗಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೊಜ್ ಬಾಪಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಮಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ಲಿಂ.

ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಜಮಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ ಗಿತಾಂ ಸಾಮ್ಕಿಂ ಸತ್ತರ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕೀ ಆದಿಂ ಇಜಯ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಗಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್. ತೆದ್ನಾ ಬುದಿಪ್ರಕಾಸಾಕ್ ಪಾವ್ಲೆಲೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ ಅಲ್ಲುಬಾಯ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಂತ್ ಗಾಯ್ತಾಂ ಗಾಯ್ತಾಂ ಹೆಳೊನ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ! ಆರ್ವಿಲ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಾಂಯ್ ಏಕ್ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಛಾಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಹಾಂಗಾ ಆಟಾಪ್ಲೆಲಿಂ ಸಬಾರ್ ಪದಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳಿಂ. ತೆದ್ವಾಂ ಹಿಂ ಪದಾಂ ತಿಂಚ್‌ಗಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದುಬಾವ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮಾರ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಗಿತಾಂಚೆ ಶ್ಲೊಕ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಶ್ಲೊಕಾಂಚ್ಯಾ ಆಕಾರಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ. ಉತ್ರಾಂಯಿ

ವಿಕಾರ್ಲೆಲಿಂ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ : ಆದೇವ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಕ್ ಆದೆಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಾಂಯ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ, ವಕೀಲ್ ದೆ! ಕೈತಾನ್ ಲೊಬಾಚ್ಯಾ ಪುತಾ ಡೊನಿ ಲೋಬೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲವ್ನ್ ನೆಣಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾಪ್ಪಿ ಗಾಪ್ಪಿಣ್ಯಾಂಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಗಿತಾಂಚಿ ಕೊಪ್ಪಿ ಪರ್ಗಟ್ಲೆಲಿ. ತಾಂತುಂ ತಾಳೆ ಆಧುನಿಕ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಅಥ್ವೆ ಲಾಗ್ತಾಲೆ ತರೀ ವಿಸ್ರೊನ್ ವೆಚೆ ತಾಳೆ ಪುಂಜಾವ್ನ್ ತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ರುಪಾನ್ ಖಂಚವ್ನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಪಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಘೆತ್ಲೆಲ್ಯೆ ಮಿನತೆಚಿ ಹಾಂವ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಪ್ರಶಂಸಾ ಕರ್ತಾಂ. ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಸ್ತಾರ್ ಮಾ। ಬಾ। ಜೆ. ಎಸ್. ಟಿ. ರೊಡ್ರಿಗ್ಸಾನ್ ಪರ್ಗಟ್ಲಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಲ್ಲುಬಾಯೆನ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ತಾಳೆ ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಯ್ತೆ ವೆಗ್ಳೆ ಆಸಾತ್! ಅಲ್ಲುಬಾಯೆಚಿ ತಾಳೆ ಹಾಂವೆಂ ಸೊಲ್ಭಾಂನಿ ಬರವ್ನ್ ಠೆವ್ಲ್ಯಾತ್ ತರೀ ಹಾಂಗಾ ತೆ ಛಾಪುನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸದ್ದ್ಯಾಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ತಸಲೆಂ ನ್ಹಂಯ್.

'ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಿರ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? ಮನ್ಶ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಶಿಸ್ತೆನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ತೆಂ. ಹಿ ಶಿಸ್ತ್ ಉದೆವ್ನ್ ಚಡ್ ಕಾಳ್ ಸರೊಂಕ್ ನಾ. ಗೆಲೊ ತ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಮಿಣ್ಕ್ಯೊಂಕ್ ಲಾಗೊನ್, ತೊ ಶಿಕ್ಡೊ ಸಂಪ್ತಾನಾ ಏಕಾ ನಿಘುಂಟ್ ರುಪಾಕ್ ತಿ ಆಯ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಮಾತ್ರ್ ಹಿ ಏಕ್ ಸಮರ್ಪಕ್ ಶಿಕ್ಪಾಚಿ ಶಿಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಿಕಾ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಲಾಬ್ಲಿ. ತರ್ ಹೆ ಶಿಸ್ತೆಕ್ ಆತಾಂ ಲಗ್ಬಗ್ ದೋನ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಜಾಂಟಿಕಾಯಿ ಭರ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತಾ.

ಹಿ ಶಿಸ್ತ್ ದೋನ್ ಥರಾಂಚಿ ಆಸಾ : ಏಕ್ - ಭೌತಿಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತಿರ್, ಜೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆ ಕುಡಿ ಆನಿ ಜೈವಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಚೆರ್ ವೊಂದಾತಾ. ದುಸ್ರಿ - ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಕ್ರಿಯಾ, ಚಮ್ಕಣ್, ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿಂಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ನದರ್ ಜೊಕ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಆಮಿ ಸಮ್ಜೊಂಚಿ ಹಿ ದುಸ್ರಿ ಶಿಸ್ತ್‌ಚ್. ಹಾಕಾ 'ಸಂಸ್ಕಾರಾಚೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತಿರ್' (Cultural Anthropology) ಮ್ಹಣ್ ಚಾಲ್ತೆಂ ನಾಂವ್.

ಹರ್ಯೆಕೆ ಸಮಾಜೆಕ್ ಆಪಾಪ್ಲೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಆನಿ ಆಪಾಪ್ಲೊ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಭರೊನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೆಶಾಂತ್, ಸೊಧ್ತಾಯ್ ತಿತ್ಲೆಂ ನವೆಸಾಂವ್ ದಿಸ್ತಾ ಆನಿ ಒಳ್ಖೊನ್ ಜಿರಯ್ತಾಯ್ ತಿತ್ಲಿಯೀ ಸೊಭಾಯೆಚಿ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯಿ ಲಾಭ್ತಾ. ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ವರ್ಣುನ್ ಆಖೇರ್ ಕರ್ಚೆಂ ನ್ಹಂಯ್. ಹೆಂ ಸಮಗ್ರ್ ದಾಯ್ಜ್‌ಚ್ ಭಾರತಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

"ಭಾರತಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫಕತ್ತ್ ಹಿಂದೂ ವಾ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ವಾ ಖಂಚ್ಯಾಯೀ ಎಕ್ಯೆ ಕಾಲೆತಿಚಿ ಬಿಲ್ಕುಲ್ ನ್ಹಂಯ್. ಸಕ್ಕಡ್ ಮುಳಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಏಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸಮಗ್ರ್ ಭಂಡಾರ್ ತೆಂ" ಮ್ಹಣ್ ಗಾಂಧೀಜಿನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲೆಂ ಆಸಾ. ದ್ರಾವಿಡ, ಆರ್ಯ, ಹಿಂದು, ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ತುರ್ಕಿ, ಪಾರ್ಶಿ, ಮೊಗಲಾಯಿ, ಪೊರ್ತುಗಿಜ್ ಆನಿ

ಇಂಗ್ಲೆಜ್, ಅಶೆ ಸಗ್ಳೆ ವ್ಹಾಳೆ ಜಮೊನ್ ಮೊಟೆ ನ್ಹಂಯ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಹಿ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಯುರೋಪಾಚೆ ಬೊಂಟೆಗಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಪಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಭಿತರ್‌ಚ್ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ ಹರಪ್ಪಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಂಚ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯೆ ಜಾಂಟಿಕಾಯೆನ್ ಪಿಕ್ಲೆಲಿ ಜಿವಿ ಜಿವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚಿ. ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಚೆರ್ ವೊಂದಾಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಶೂನ್ಯ ಥಾವ್ನ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ನ್ಹಂಯ್.

ಜಿವಿ ಮ್ಹಣ್ಚಾಚ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಘಡ್ಚೆಂ ಸಹಜ್. ವಾಡಾವಾಳಿಕ್ ಹೆಂ ಮುಖ್ಯ ಗರ್ಜ್. ವಾಡೊನ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಪರಿಸರಾ ಪ್ರಕಾರ್, ಘಟನಾಂ ಆನಿ ಸಂದರ್ಭಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಚಿಂ ಕಾರಣಾಂ ಆಮಿ ಅಶಿಂ ಪಟ್ಟಿ ಕರ್ಯೆತ್ :

1. ರಾಜ್ಪಟ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯೊ ಕುಳಿಯೊ, ಸರ್ಕಾರ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ರಾಯ್ ವಾ ಆಡಳ್ತೆದಾರ್ ಆಪಾಪ್ಲೊಚ್ ಪ್ರಭಾವಾಚೊ ಛಾಪೊ ಲಾಯ್ತಾ.
2. ದೆಸಾಚೆ ಶಿಮೆ ವಾ ಗಡಿ ಬದಲ್ತಾತ್, ವಿಸ್ತರ್ತಾತ್ ವಾ ಚಿಂವಾಳ್ಟಾತ್. ಅಶೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ಥಾವ್ನ್ ಜೊಡ್ಲೆಲೆಂ ವಾ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲೆಲೆಂ ಆಸ್ತಾ, ಚಡಿತ್ ವಾ ಉಣೆಂ.
3. ಪರ್ದೆಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಡ್ತಾತ್ ತಿಂ ಆಕ್ರಮಣಾಂ.
4. ಕಲೆಚ್ಯೊ, ತಶ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂಚ್ಯೊ ನವ್ಯೊ ನವ್ಯೊ ಫಾಂಟಿಯೊ ಫುಟ್ಟಾತ್.
5. ದೆಸಾಂ ವಿದೆಸಾಂಲಾಗಿಂ ಸಯ್ರಿಕ್ ಆನಿ ವೆಪಾರಾಚೊ ವೆವ್ಹಾರ್ ಚಡ್ಟಾ ವಾ ದೆಂವ್ತಾ.
6. ಆನಿ ಶೆವಟಿಂ ಕೆವ್ಳೊ ನವೊಚ್ ಎಕ್ಲೊ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ತಾ.

ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವಯ್ ಚಟುವಟಿಕ್ಯಾಂನಿ ಶಿಂಪ್ಡಾಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಾ. ದೆಕುನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಚಿಂತ್ಚ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಂಚೆರ್, ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂಚೆರ್ ಆನಿ ಹಾತಾನ್ ಘಡಂವ್ಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚೆರ್ ತಿ ನಿಶೆವೂನ್ ಜಳ್ಕಾತಾ. ಹ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಚಿಂ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ತಾಸಾಂ ಮುಖ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಶಿಂ ಒಳ್ಕೊವ್ಯೆತ್ :

1. ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಚಿಂತನಾಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂನಿ ಪಾಚಾರ್ತಾ. ದೆಕುನ್ ಭಾಸ್, ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಸಂಗೀತ್, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್ ಹಾಂತುಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊತಾ.
2. ಮಾಣ್ಸುಗೆಕ್ ಮನಿಸ್ ಆಂಗ್ ಧಾಂಪ್ತಾ. ಸಂಪೂರ್ಣ್ ವಾ ಗರ್ಜೆ ಪುರ್ತೆಂ ಮಾತ್ರ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಧಾಂಪಣಾಕ್ ಆಮಿ ಮುಸ್ತಾಯ್ಕಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಹಿ ಕಸಲಿ, ಕೆದ್ನಾಂ ಆನಿ ಕಶಿ ನ್ಹೆಸ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲ್ಯಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.
3. ಮನಿಸ್ ಉಲವ್ನ್‌ಚ್ ಬಸಾನಾ, ಕಾಮ್‌ಯೀ ಕರ್ತಾ. ತೆಂ ಕಶೆಂ, ಕಿತ್ಲೆಂ, ಕೆದ್ನಾಂ ಆನಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚಾಕ್ ಸಮಾಜೆಚಿ ವಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಆಮ್ಕಿ ಆಮ್ಕಿ ದಸ್ತುರ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ದಸ್ತುರ್ಯಾಂ ರಿವಾಜಿಂನಿ ಪರತ್ ಭರೊನ್ ಒಮ್ತಾತಾ ತಿಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

4. ಧಾ ಜಣಾಂ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಕ್ರಮ್ ಆನಿ ಕಾಯ್ದೊ ಆಸೊಂಕ್‌ಚ್ ಜಾಯ್. ತರ್ ಸಗ್ಳಿ ಸಮಾಜ್ ವಾ ಜನಾಂಗ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯೆ ಕಡೆನ್ ಆಡಳ್ಯಾಚಿ ಮಾಂಡಾವಳ್, ಕಾನೂನ್ ಕಾಯ್ದೆ, ಶಿಸ್ತೆಚಿಂ ಕ್ರಮಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಮೆಳೊನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರೂಪಿತಾ.

5. ದಿಸ್ತ್ಯಾ ಆನಿ ನಾದಿಸ್ತ್ಯಾ ಘಟನಾಂ ಸಂಗ್ತಿಂ ವಿಶ್ವಾಂತ್ ಲೊಕಾಚಿ ವೆಗ್ಳಿಚ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸ್ತಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ತಾಂಕಿ ಭಿತರ್ಲೆಂ ಚಲಯ್ತಾ ತೊ ಮನ್ಶ್ಯಾ ವರ್ತೊ ಎಕ್ಲೊ ವಾ ಎಕ್ಲಿ ವಯ್ರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದೆವಾಚೆರ್ ಪಾತ್ಯೆವ್ನ್ ತಾಕಾ ಭಜ್ತೆಲ್ಯಾಂಚೊ ಏಕ್ ಧರ್ಮ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಸ್ತಾ. ಧರ್ಮಾಚ್ಯೊ ಶಿಕವ್ಣ್ಯೊ, ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ, ಫರ್ಮಾಣಾಂ, ನಿಷೆಧ್ ವೆಗ್ಯೆರೆ ಮೆಳೊನ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಥಿಕ್ ಬಸಯ್ತಾತ್ ವಾ ತಿ ವಿಕಾರಾವುನ್ ರಾನ್ವಟ್ ಕರ್ತಾತ್.

6. ಭುಕೆಕ್ ಖಾಣ್, ತಾನೆಕ್ ಪಿವನ್, ಜಿವಾಕ್ ಸುಶೆಕ್ ತಶೆಂ ವಿನೋದ್ ವಿಲಾಸ್ ಸರ್ವ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಹಾಂತುಂ ತರ್‌ಯೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಗ್ತಾಡಿ ಜಾತಾ ಶಿವಾಯಿ ತಿ ಲಿಪೊನ್ ರಾವಾನಾ ವಾ ಉರಾನಾ.

ಆಮ್ಕಾಂ ಜರ್ ಭಾರತಾಚಿ ಖರಿ ಒಳಕ್ ಜಾಯ್ ತರ್, ಭಾರತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಭರೊನ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಜಿಯೆತೆಲ್ಯಾ ಲೊಕಾ ವಿಶಿಂ ವಯ್ರ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲಿಂ ಸರ್ವಯ್ ತಾಸಾಂ ತಾಪಾಸುನ್ ಒಳ್ಕಲ್ಯಾ ಕರಿತ್ ನಿರ್ವೊಗ್ ನಾ, ತರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗಾಕ್‌ಯೀ ತಶೆಂ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಯೆತ್‌ಗೀ? ಬಿಲ್ಕುಲ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಬರೆಂ ಕರುನ್ ಒಳ್ಕಾಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಅಸಲಿಂ ಸೊಧ್ನಾಂ ಆನಿ ತಪಾಸ್ಣಿ ಜರೂರ್ ಕರ್ಚಿಚ್ ಪಡ್ತಾ.

●

ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್

20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ 21ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಕ್ - ಸವಲಾಂ

✍ ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಪೆರ್ಮುದೆ

1. ಅಧ್ಯಯನ್ - ಸಂಶೋಧನಾಂಚಿ ಮೀತ್ :

ಹರ್ಯೆಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನಾಂಚೆರ್ ತ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಂಚೊ ಆನಿ ಸಂಸೊದಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸ್ತಾ, ಮಾನವೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ವೆಳಾ-ಕಾಳಾಚ್ಯಾ, ದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಗತೆ ನಿಮ್ತಿಂ ಸಬಾರ್ ವಾಂಟ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಭಾವಿತ್ ಜಾತಾ. ಅಧ್ಯಯನಾಚ್ಯಾ ಸ್ವಂತ್ ಅನುಭವ್ ಆನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂನಿ ಅಧ್ಯಯನಾಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಚೊ ಚಡ್. ಲಿಯೋನಾರ್ಡ್ ರ್ಯಾಂಕೆನ್ ಪಾಚಾರ್‍ಲ್ಲೆಂ ಎಂಫೀರಿಸಿಜಯ್ (ಪರಿಶುದ್ಧ್ ಸತಾಂಚೆರ್ ಆಟಾಪ್‍ಲ್ಲೆಂ ಅಪುಟ್ ಅಧ್ಯಯನ್) ಎದೊಳ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ಜೊಡ್‍ಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಮಾಂಡ್‍ಲ್ಲೆ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾರ್ಕೆ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ತರೀ ಸಕ್ಟಾಂಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ-ಜೊಕ್ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸಾಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಎಕಾಮೆಕಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್‍ಬೇಧಾಕ್ ಗೌರವ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ಸಹಮತ್ ಆನಿ ಸರ್ವಾನುಮತ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿಂನಿ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ಲೆಂ.

2. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೋಣ್? ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೋಣ್? :

2.1 ಎದೊಳ್ಯಾಕ್ ಸಬಾರ್ ತೇಂಪ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಮಿ ಭಾವುಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣೆನ್ ಆನಿ ಜನಾಂಗೀಯ್ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚೆ ಆಶೆನ್ ಆವ್ಚೆ ಭಾಷೆವಿಶಿಂ 'ಆರ್ಯಾಮೂಳ್‍ವಾದ್' ಪಾಚಾರಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಸಂಗ್ರಾಮಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಚರಿತ್ರೆಕ್ ಪಾಚಾರ್ತೆಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲೀಷಾಂ ವಿರುದ್ಧ್ ಝುಜೊಂಕ್ ಆರ್ಯನ್ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಚೆಂ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಚಲ್ಲೆಂ. (KP Jayswal® Hindu Polity, K.A.N. Shastri® Cholas etc.) ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಸಾರಸ್ವತ ಮುಳಾಚಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಿ ಮಾಲ್ಘಡಿ ಧುವ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಎದೊಳ್ಯಾಕ್ ಚಲ್‍ಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ್ / ಉತ್ಖನನ್ ಸಂಶೋಧನಾಂ ಆರ್ಯಲೋಕ್ ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಡ್ಲಾ ಕಿನಾರೆಕ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಚ್ಚಿ) ಕೊಂಕಣಾಕ್ ದೆಂವ್ಪೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ದಾಕಯ್ನಾಂ. (circa BC 1500-Indus civilization, BC 1200 Aryan Migration, BC 1000 Mahabharath, BC 900 - Ramayana, BC 600 - Buddha, BC 300 - Ashoka)

2.2 ಸುಮಾರ್ 2000 ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಚ್ಯಾ ಥಾಣೆ ಥಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜೊಯಿಡಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿ, ಆಸಾ ಥಂಯ್ ಕೊಂಕ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಜಿಯೆತಾಲೆ. ಹಾಂಚಿ ಮೂಳ್ ಭಾಸ್‍ಚ್ 'ಕೊಂಕಣಿ' 'ಕೊಂಕುನ್' ಯಾ ಕೊಂಕ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ

ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಕಂಕುನ್, ಗೌಡಿ, ಕುಣ್ಬಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಲೋಕ್ ಜನಾಂಗ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಆಯ್ಲೆ. ಹೊ ಕೊಂಕುನ್/ಕೊಂಕ ಲೋಕ್ ಛೋಟಾ ನಾಗ್ಪುರ್ ಸೀಮ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮುಂಢಾ/ಮುಂಡಾರೀ ಲೊಕಾ ಒಟ್ಟು ಸಂಪರ್ಕ್ ದವರ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲೆ ಸಬಾರ್ ಸಬ್ದ್ ಮುಂಡಾರೀ ಭಾಷೆಂತ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾತಾತ್.

2.3 ಮೌರ್ಯಾಂಚೆಂ ರಾಜಾಡಳ್ತೆಂ ಚಾಲೂ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಂಚೊ ಆನಿ ಅಧಿಕಾರಿಂಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆನಿ ಚಲನ್‌ವಲನಾಂ ಚಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಅರ್ಧಮಾಗದೀ ಆನಿ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ವಾಡ್ಲೊ, ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 500ಂತ್ ಗುಪ್ತ ರಾಜ್‌ಪಾಟಾ ಕಾಲಾರ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಣಾಸವೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಹಾಡ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸುಮಾರ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯೆಚಿ ಪ್ರಭುದ್ದ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೆಂತ್ 13ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮುಸಲ್ಮಾನಾಂಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಚಡ್ಲೊ ಅಶೆಂ ವಿವಿಧ್ ಭಾಸೊ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯೊ - ಕನ್ನಡ/ಕಾನಡೀ ಆನಿ ಮರಾಠೀ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಚಡ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ ಲೊಕಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಸುಧಾರಿತ್ ರೂಪ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ.

2.4 ಜೊ ಕೋಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳೆಂತ್ ಜಿಯೆತಾ ತೊ ಮುಳಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೊ ಜಾತಾ ಆನಿ ಜ್ಯಾ ಕೊಣಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ತೊ ಕೊಂಕ್ಣೊ ಜಾತಾ. "ಕೊಂಕ" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜಣೆಕ್ ಸುಲಭ್, ಗೋಂಕು, ಗೋಂಟು, ಕೋಂಟು, ಕೋಂಕು ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಹರ್ ಸಬ್ದ್ "ವಾಂಕ್ಡೆಂ-ತಿಂಕ್ಡೆಂ" ಆಸ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಮ್ಜಣಿ ದಿತಾತ್. ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ಭುಂಯ್ತ್ ಸಮತಟ್ ನಾ ಉಬಾರ್-ಗೂಂಡ್, ಗುಡೆ-ಪರ್ವತ್, ನ್ಹಂಯೊಂ, ಖಂದ್ಕಾಂ ಆಸ್ಚಿ ಸುವಾತ್ ತೀ ದರ್ಯಾ ತಡಿ, ಬಾರೀಕ್ ಬೈಲಾಂ, ಬೇಟ್ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆಂ ಪಡ್ಲಾಚೆ ಪರ್ವತ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಆಸೊನ್ ಕಷ್ಟಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಜೀವನ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಜಾಗೊ ಕೊಂಕಣ್. ವಾಂಕ್ಡೆ ತಿಂಕ್ಡೆಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತೀ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

2.5 "ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ರಾಜಾಡಳ್ತೆ ಆವ್ದೆಂತ್ ಜೊ ಕೋಣ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಶನಾಚಿ ತಾಡ್‌ವೋಡ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ತೆನ್ನಾಕ್ ಧಾಂವೊನ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಬಡ್ಗಾ-ತೆಣ್ಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ (ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ-ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ತಂಬು ಮಾರ್ನ್ ರಾವ್ಲೊ ತೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸವೆಂ ಕುಳಾವೀ ದೆವಾಂಕ್/ದೇವಿಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ. ತುಳು ಆನಿ ಕಾನಡೀ ಭಾಷೆಂನಿ ತಾಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಣೆಂ ಭಾಸ್ ಸೊಡ್ಲಿನಾ ತೊ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಲೊ.

3. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

3.1 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಸುಲಭ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕೆಂ, ತರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

ಭಾಷೆಕ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಕಿತೆಂ? ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಹಜ್ ಸವಾಲ್ ಆಮಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕರಿಜೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆರ್ಥ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಘೊಸಾಕ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಸಂವಹನಾಚೆಂ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜನಾಂಗೀಕ್ ಸಾಂದೆಪಣ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಸರಳ್, ಲ್ಹಾನ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಎಕ್ವಟ್/ಘಟಕ್.

3.2 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ (Culture) ಲಾತ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾ "ಕಲ್ತುರಾ" ಆನಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಲ್ತುಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ ಹ್ಯಾ ದೊನೀ ಸಬ್ದಾಂಚೊ ಆರ್ಥ್ ವಾಡಂವ್ಚೆಂ, ಲಾಂವ್ಚೆಂ, ರೊಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾತಾ. ಅಶೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವೆಕ್ತಿನ್/ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಕಲಾ, ಜೀವನ್ ಕ್ರಮ್, ಜಾಣ್ವಾಯ್, ವ್ಯವಹಾರ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಪ್ಣಾ ಥಂಯ್ ವಾಡವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾಂಕ್/ಹೆರಾಂಕ್ ಭಾಷೆ ದ್ವಾರಿಂ ಪಾಸಾರ್ಚೆಂ.

3.3 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಚಿ ಚಾರ್ ನರ್ತನಾಂ ಆನಿ ಗಾವ್ಪಾಚಿಂ ಚಾರ್ ಪದಾಂ ನ್ಹಂಯ್ ಶಿವಾಯ್ ಮನ್ಶಾ ಜೀವನಾಕ್ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೆ ಹರ್ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿವಾಜಿ, ಸಮಾಜಿಕ್-ರಾಜಕೀಯ್ ಸಂಬಂಧ್, ಲೈಂಗಿಕ್ ಜೀವನ್, ಕುಟುಂಬ್ ಜೀವನ್, ಖಾಣ್-ಜೆವ್ಣಾಂ ಆರ್ಥಿಕ್ ವ್ಯವಹಾರ್, ಅಶೆಂ ಭೊಂವ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ವಿಷಯಾಂಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಜಾತಾ.

3.4 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೆದಿಂಚ್ ಪೂರ್ತಿ ನಾಸ್ ಜಾಯ್ನಾಂ, ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿದೆಂತ್ ಪಡತ್. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ತಿ ಬಳಾದೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮುಕಾರ್ ಸಲ್ಟ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ತಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಚೆರ್ ಮೋಡ್ ಪಡ್ತಾ. ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಜಿಯೆತಾತ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಅಭಿಮಾನಾಚೆರ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜಾಗೃಣೆಚೆರ್/ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಬಳ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾತಾ. ಖಂಚೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ರುಪಾಂಚೆರ್ (ಆಚಾರ್, ವಸ್ತುರ್, ನರ್ತನಾಂ, ಪದಾಂ, ಖಾಣ್‌ಜೆವ್ಣಾಂ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಥರಾನ್ ಸಮ್ಜಣೆಕ್ ಯೆತಾ ತರ್ ತಿಚ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಚಿಂತ್ಪಾದ್ವಾರಿಂ ಆನಿ ಗರ್ಜಾಂನಿ ಚಡ್ ಬಳಾದಿಕ್ ಥರಾನ್ ಗೂಂಡ್ ಪಾಳಾಂ ರೊಂಬೊನ್ ಜಿವಿ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಸಾದ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಂತಾಚೆಂ ಸಂಚಾಲನ್ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ದಿಸೊನ್ ಯೇನಾ.

3.5 ಜೆಂ ಖಂಚೆಂ ಜನಾಂಗ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಆನಿ ಸ್ವಂತ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಕ್ ವಾಡವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಬಳಾನ್ ಧರ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಯ್ನಾಂಗೀ ತಾಕಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆರ್ ಮಾರ್ತಾ ಆನಿ ಘುಸ್ಪಡ್ ಉಬ್ಜಾತಾ ಹಾಕಾ 'ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಧಖೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಂತ್ ಎಕಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಚೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಚಿತ್ರಣ್ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್

ಅಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾತಾ. ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ ವಿಶ್ವ್‌ವ್ಯಾಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆಕ್ ಆನಿ ಜಾಳಾಕ್ ಶಿರ್ಕಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ನಿರ್ಗತಿಕ್ ಪಣಾಚೆ ಉಬ್ದೆಸ್ ಉಬ್ಜಾತಾತ್. ವಾರ್‍ಯಾರ್ ಧಲ್ಲ್ಯಾ ಚಿವ್ಯಾಬರಿ ಫೊಕೊಳ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆಚೊ ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಸಾಳಾಂ ಪಾಳಾಂ ಬಳಾಧಿಕ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಕಾಲುಬುಲೊ ಜಾತಾ.

4. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲಾ?

4.1.1 ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಜೀವನ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆಸಾಜಾಯಿಚ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ತಾಣಿಂ ರಾನಾಂ ಮೊಳ್ಯಾಂನಿ ವ್ಹಾಳಾ ದೆಗಾಂನಿ, ಗುಡ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂನಿ ದೀಸ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಕದ್ಮಿ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ (ಕ್ರಿ. ಶ. 325-540) ಸುಮಾರ್ ದೊನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ರಾಜ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ಮಾತ್ಬಾರಿ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ವ್ಹಡ್ ಸರ್ಬಾರಾಯೆಚಿ ಜೀಣ್ ಜಿಯೆತಾಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಾದೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಕೃಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯವಹಾರಾಚ್ಯಾ ಸಂಪತ್ತೆ ನಿಮ್ತಿಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತಾಂಚೆಂ ಖಾಣ್ ಜೆವಾಣ್, ಝುಜಾ ಸಾಧನಾಂ, ಕೃಷೆಚಿ ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಲ್ಯಾಂ.

4.1.2 ಕೊಂಕ್ಣೊ ಲೋಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಮಾಹೆತ್ ನಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಸ್ಚೆಂ ತಿತ್ಲೆಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಗಾಯಾನಾತ್ಮಕ್ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್‌ಯೀ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತೆಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ತಾಚ್ಯಾ ರುಪಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ವಾ ತಾಚ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ್‌ಪಣಾನ್ ಗಾವ್ಪಾಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಆವ್ಕಾಸಾನ್ ತೆಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್. ಕಾಜಾರ್, ಮರಣ್, ಬಾಂಳ್ತೆರ್, ಪಾಳ್ಣೆಂ, ಗುರ್ವಾಸರಾಕ್‌ಯೀ ಹಾಂಗಾ ಪದಾಂ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಆಸಾತ್, ಕಾಣ್ಯೊ ಆಸಾತ್, ಗಾದಿಯೊ ಆಸಾತ್, ಮಣ್ಣಿಯೊ ಆಸಾತ್, ಸವಲಾಂ ಆಸಾತ್ ಜವಾಬಿ ಆಸಾತ್.

4.1.3 ಕೊಂಕ್ಣಿ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ಜೀವನ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಜಿಣ್ಯೆ ಮೊಲಾಂ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ದೀಷ್ಟಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ಪರಿಶ್ರಮಾನ್ ಆನಿ ಜವಾಬ್ದಾರ್‌ಪಣಾನ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್‍ಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಕಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಶೆತಾ ಥಾವ್ನ್ ವಾಟ್ ಧರ್ನ್ ವಚುಂಕ್ ಸುಲಭ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

4.2 ದುರಾದೃಷ್ಟಾನ್ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಜಾಂವ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜೀವನಾಂತ್ ಜಾಂವ್ ವ್ಹಡ್ ಬದ್ಲಾಪ್, ವಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಊಂಚ್ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾಂಯ್ಚ್ ದಿಸೊನ್ ಯೇನಾ ಕೊಟನಾಚೆಂ ಕುತಾಂವ್ ನ್ಹೆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೂಡ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉದ್ಧಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ವಿಶಾಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಾಚೊ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಿಡ್ಕೊನ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಣ್ಟೆ ದೀಷ್ಟ್ ಸಯ್ತ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಫುಡಾರಿ ವಾಟ್ ಚುಕ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನ್ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ದಿಶಾ ನಾಸ್ತಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖರ್ಗ್ರಾಲ್ಯಾ.

4.3 ವಿಶೇಸ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಬರಿ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಖಾತಿರ್ ವ್ಹಡ್ ವ್ಹಡ್ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡಿನಾತ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಡೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ್ ಥರಾನ್ ಸಾಧ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ದವರ್ಲಿಂ. ಭರ್ವಸ್ಯಾಚಿಂ ಕೀರ್ಣಾಂ ದಾಕಂವ್ಚಿಂ ಜಿವಾಳ್ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಡೇವಿಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ವಾಮಂಜೂರಾನ್ ಆಮಿ ರಾನಾಕ್ ವಚೊಯಾಂ ಲೇಖನ್ ಮಾಲ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಝ್ಹಾಡಾಂ, ಅಲ್ಯಾಪಾಲ್ಯಾಚಿ ವಳಕ್ ದಿಲಿ. ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಘಬ್ರ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಂ ವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್ರಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಪದ್ವೆ ಶಿಕ್ಷಣಾಂ ಸಂದರ್ಭಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಕರ್ನಾಂ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ವಾವ್ರ್ ಕರವ್ನ್ ವಿಭಜಿತ್ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಂಕ್ ನವೆಂ ರೂಪ್ ದಿಲಾಂ ಹೆಂ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದೀಷ್ಟ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತೆಲೆಂ. ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಸರಳ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ ಆನಿ ಜರೂರ್ ಸಂಶೋಧನಾಂಕ್ ಜೊಕ್ತೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್, ಪುಂಜವ್ಣಿ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಂರಕ್ಷಣ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ.

4.4.1 "ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಾ ದ್ವಾರಿಂ 1960ಂತ್ ಮಾ। ಎಚ್. ಒ. ಮಸ್ಕರೇಞ್ಞಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಜರಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ವಿಶಿಂ ಸಬಾರ್ ವಿಚಿತ್ರ್ ಸವಲಾಂ ಆಮ್ಚೆ ಮುಕಾರ್ ದವಲ್ರ್ಯಾಂತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚಿಂತ್ಪಾಕ್ ಆನಿ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಖೆಳಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ನ್ ತಾಣೆಂ ಎಜಿಪ್ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಫಾರಾವ್ಯಾ ರಾಯಾಂಕಡೆ, ಸಾಲ್ತಾಂವ್ ರಾಯಾಕಡೆ, ಜೆಜು ಸವೆಂ, ತೊಮಾಸಾ ಸವೆಂ, ಅಶೆಂ ಸುಮಾರ್ ಸಾಡೆ ತೀನ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆವಿಶಿ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಟಯ್ಲೆಂ, 1958ಂತ್ ಅಂತೊನ್ ಸಲ್ಡಾನಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಲ್ಹಾನ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಪುಸ್ತಕ್ ಸಯ್ತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಶೆಂ ಆರ್ಯಾಂನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಿಳ್ಸಿತಾ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆ ವಿಶಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾ. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಭಾಗಾರ್ ಮಾ। ಎಚ್. ಒ. ಮಸ್ಕರೇಞ್ಞಾ ಆನಿ ಆ. ಆ. ಸಲ್ಡಾನಾನ್ 1961ಂತ್ ಸಹವಾವ್ರ್ ಕರ್ನ್ ಪರ್ಗಟಿಲ್ಲೆಂ "ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ ನಾಜರಿನ್" ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಹಾತ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚಿ, ಕುಟ್ಮಾ ಸಂಬಂಧಾಂಚಿ, ಆಚರಣಾಂಚಿ ವಳಕ್ ದಿತಾ ಆನಿ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ಕೃತಿಯಾಂಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಆನಿ ತಾಂತುಂ ವಿವರ್ಸಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ವಿಮರ್ಸೊ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ.

4.4.2 ಡಾ। ಕುಸುಮ ಪೈನ್ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ದಾಕ್ತೆರ್ಗಿ ಶಿಕಾಪ್ ಜೊಡ್ಲಾಂ. ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ್ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಶೆಣಯ್‌ಚೊ ಗ್ರಂಥ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಇವುಗಳ

ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸ' ಜೆ. ಎ. ಸಲ್ಡಾನಾನ್ 1904 ಬರವ್ನ್ ಪರ್ಗಟಾಯಿಲ್ಲೊ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕಾಸ್ಟ್ಸ್', ವಿ. ಎನ್. ಕುಡ್ವಾಚೊ 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಸಾರಸ್ವತ್ಸ್', ಸೆವ್ರಿನ್ ಸಿಲ್ವಾಚೆ ಚಾರ್ ಗ್ರಂಥ್ (History of Christianity in Canara, Vol. 1, 1958, Vol. 2. 1961, Karwar through the ages 1964, Mangalore through the ages 1956, Toponomy of Canara 1963), ರಾವ್ ಸಾಹೆಬ್ ವಿ. ಪಿ. ಚೌಹನಾನ್ 1928ಂತ್ ಪ್ರಗಟಿಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ ಮೆಟಾಂಚ್ ಸಯ್.

4.5 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಯಾಜಕಾಂನಿ ಆನಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಾಂನಿ ವ್ಹಡ್ ಮಟ್ಟಾನ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ 1914 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫಾದರ್ ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೊಜಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಗಾದಿಯೊ, ವೊವಿಯೊ, ವೇರ್ಸಾಂಚೊ ಏಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೊ 1935ಂತ್ ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್ 'ಚಾಲ್ತಿಂ ಪದಾಂ' ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ 1966ಂತ್ ಮಾ। ಬಾ। ಜೆ. ಎಸ್. ಟಿ. ಲುದ್ರಿಗಾನ್ ಚಾಲು ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಪದಾಂಚೊ ಘೊಸ್ ಪರ್ಗಟಾಯ್ಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ 'ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೊ' ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾನ್ (ಸಿ.ಸಿ.ಎ.ಪೈ) ಕೊಂಕಣಿ ಮನ್ಶಾ ಶಾಸ್ತಿರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾಣ್ಯೊ ಗಾದಿಯಾಂಚೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಪರ್ಗಟ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈನ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾ. ಜೆ. ಬಿ. ಲೋಬಾನ್ ಸಾಂಬಾರ್ಡೊ ಘರ್‌ದಾರ್ ಗ್ರಂಥ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾ. ಸಂದೇಶ ಕೇಂದ್ರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜಾಚ್ಯೊ ಕ್ಯಾಸೆಟಿ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಅಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊನ್ ವೊವ್ಯಾಂ ವೇರ್ಸಾಂಚೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಘಡ್ಲಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಮೈಸೂರ್ ಹಾಣೆಂಯ್ ವ್ಹಡ್ ವಾವ್ರ್ ದಿಲಾ.

4.6 ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕಲಾ ಧಾ ಜಣಾಂಕ್ ದಾಕಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಪಾವಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ವಿಲ್ಫೆರೆಬಿಂಬಸ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಯುನೈಟೆಡ್ ಯಂಗ್‌ಸ್ಟರ್ಸ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ವ್ಹಡ್ ವಾವ್ರ್ ಆಸಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದೊನ್ಶಿಂ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ 35 ಕ್ಯಾಸೆಟಿಂನಿ ಗೀತಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆನಿ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ 1500 ಪದಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ರೆಬಿಂಬಸಾನ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಸೆವಾ ಅಪಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಆನಿ ಎರಿಕ್ ಒಝೇರಿಯೊಚೊ ವ್ಹಡ್ ವಾವ್ರ್ ಆಸಾ. ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಿ ಅಧ್ಯಯನಾಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆನಿ ದಿಶಾ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ತಿ ವಿಸ್ತಾರ್ ಸಮ್ಜಣೆನ್ ಮುಖಾರ್ ಚಲಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಬಾಬ್ತಿಂ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ "ಕಲಾಂಗಣ್" ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಯೋಜನಾದ್ವಾರಿಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಆನಿ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಚಿ ಫುಡ್ಲಿಂ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂಬರಿಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

4.7 ರಾಕ್ಣೊ ಪತ್ರಾನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ವಿಶಿಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾ ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂವಿಶಿಂ ಲಾಸ್ಲ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲಾ. ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಕಾಣಿಕ್ ಪತ್ರಾರ್‌ಯೀ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿವಿಶಿಂ ಜಾಗೃತಿ ಉಟಂವ್ಚಿಂ ಲೇಖನಾಂ ಯೆತೇ ಆಸಾತ್. ಚಾಫ್ರಾ ದೆಕೊಸ್ತಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ತಲ್ವಾರಿ ಧಾರಿಚ್ಯಾ ಕವನಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಗಿರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯೆಚೊ ಆವಾಜ್ ಉಟಯ್ಲೊ. ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ, ಅಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊ, ಮಾವ್ರಿಸ್ ಶಾಂತಿಪುರ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಕೇಣಿ, ವಿಲಿಯಂ ಮಾಡ್ತಾ, ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ, ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಸ್ ರೇಗೊ, ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ, ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್, ಜೆ. ಬಿ. ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಜೆ. ಬಿ. ರಾಸ್ಕಿಞ ಹಾಣಿಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಸಬಾರ್ ಲೇಖನಾಂ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂನಿ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪರ್ಗಟ್ಚೊ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಜಾನಪದ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ವ್ಹಡ್ ಆಧಾರ್ ಸಯ್.

4.8 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾನಪದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಿಶೇಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತೊಂಡಿ ಸೊಬಾಯೆನ್ ರಾಕೊನ್ ವರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಅಲೆಸ್ ಲುವಿಸ್ ಪಿರೇರಾ ಆನಿ ಜೊಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ವ್ಹಡ್ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡಾನ್ ವಿಶೇಸ್ ಉಮೆದ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾ.

4.9 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಲೇಖನಾಂ, ಕವನಾಂ, ಕಾಣ್ಯೊ, ವಿಮರ್ಸೊ, ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಯ್ ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜೀವನಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪುನರಾಗಮನ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುತಾಂವ್ ಆಯ್ಲೆಂ, ಮುಂಡಾಸ್ ಆಯ್ಲೆ ತೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಂಯ್ ತರೀ ದೇಶಿ ಸೊಭಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ಸ್ವೀಕೃತ್ ಜಾಲೆ. ಪುಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ಹರ್‌ದೀಸ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆತೆವ್ಶಿಂ ವೋಡ್ ವೊಡ್ತಾ. ನವಿಂ ನವಿಂ ಫ್ಯಾಷನಾಂ, ಕಾಣಾಂ, ವಸ್ತುರಾಂ ಹೊಲಾಂತ್ (ಮಾಟ್ವಾಂತ್) ರಿವಾಜಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾತ್ ಆಜೂನ್ ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಣಾಂ ಜಾಗೆ ಜಾವ್ನಾಂವ್. "ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಿಲೇಜ್", "ಎಕ್ವಿಸಾವೆಂ ಶತಮಾನ್", "ಬದ್ಲಾಪಾಚೊ ವೇಗ್" ಅಸ್ಲಿಂ ನಾಂವಾಂ ದೀವ್ನ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆತೇ ಆಸಾಂವ್. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಸಯ್ತ್ ಶೆಳೆತೇ ಆಸಾಂವ್. ಪಾಟಿಂ ಉರ್ತೆ ಆಸಾಂವ್.

5. ಕೊಂಕ್ಣೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್/ಜೀವನಾಕ್ ಕಿತ್ಯಾ ಅಸಲೆ ಕಷ್ಟ್ ಆಯ್ಲೆ?

5.1 ಭಾರತಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ರಾಜ್ ಘಟ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ವ್ಹಡ್ ದುಸ್ಮಾನ್ ಮೈಸೂರ್ಚೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಾತ್ರ್. ಟಿಪ್ಪು ವಿರೊದ್ ಕೆನಾರಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ ತೆಂ ರೂಣ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಸರ್ಲೆನಾಂತ್. ಪಂಜಾಬಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಿಕ್ಡ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್, ನೇಪಾಳಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗೂರ್ಖಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಕ್

ಕೆನರಾಂತ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೊಗಾಚೆ ಜಾಲೆ. ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಧರ್ಮ್‌ಭಾವ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚೆ ಜಾಲ್ಲೆ. ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಬೊಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಠಾಣ್ಯಾಂನಿ ಕಾಮಾಂ ದಿಲಿಂ. 1919ಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾ ಝುಜ್ ಮುಗ್ದೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಬರಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಏಷ್ಯಾ (ಇರಾಕ್, ಲೆಬನಾನ್, ಸಿರಿಯಾ, ಜೋರ್ಡಾನ್, ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೈನ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, ಒಮಾನ್, ಕುವೈಟ್) ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಆನಿ ಫ್ರಾನ್ಸಾಚ್ಯಾ ಮುಟಿಂತ್ ರಿಗ್ಲೆಂ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಅಧಿಕಾರಾಚಿಂ ಕಾಮಾಂ, ತೆಲಾಚ್ಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ರೆಂನಿ ಕಾಮಾಂ ಕೆನರಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್‌ಯೀ ಮೆಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಬೊಂಬೈ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ (ಗಲ್ಫ್) ಥಾವ್ನ್ ಮನಿಆರ್ಡಾರಾಂ, ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಆನಿ ಚೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಬರಿ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಿರಾಂಕುಳ್ ಮಾಪಾನ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ.

ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಬಳ್ ಆಸ್ತಾಗೀ ತಾಚಿ ಶಾಭಾಸ್ಕಿ ಆಟಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಗರ್ಜಾಂ ಪಾಸತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾತಿಕ್ ರಿಗ್ಚೆಂ ಸಹಜ್. ಮೌರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಲೆಬರಿಂ. ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ತಾಂಚಾಕೀ ಪೂರ್ವಿಂ ಪುಡ್ತುಗೆಜಾಂಚ್ಯಾ ರಾಜಾಂತ್ ಆಮಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್ ತಾಂಚಿ ಶಾಭಾಸ್ಕಿ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಆಮಿ ಯುರೋಪಿ ರಿವಾಜಿ, ಜಿಣ್ಯೆ ರೀತ್, ಜೀಬ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ ಎವ್ರೋಪಿ ಸರ್ದಾರಾಂಕ್ ಭಿಯೆವ್ನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಸಯ್ತ್ ಬಸೊನ್ ಮಾರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ರಾಜಕೀಯ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸ್ಲಲೊ ವರ್ಗ್ ಆಪ್ಲಿ ಜೀವನ್ ರೀತ್ ಸೊಭಿತ್ ಆನಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕಂವ್ಕ್ ನಿರಂತರ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮುಟಿ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಜೀವನ್‌ಕ್ರಮ್ ಹಲ್ಕೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಕರ್ತಾ. ಧರ್ಮ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ವಿವಿಧ್ ಉಪಾಯಾದ್ವಾರಿಂ ರಾಜಾಡಳ್ತ್ಯಾದಾರಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿತಾ.

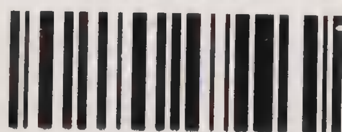
5.2 ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾನಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಲಿಮಾಂಯ್ ಬದ್ಲಾಕ್ ರೇಡಿಯೊ, ಟಿ.ವಿ. ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರ್ ಆಯ್ಲೊ, ಘೊಟ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾಯೆ ಬದ್ಲಾಕ್ ಡಬ್ಯಾಚೆಂ ದೂದ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಕೊಲ್ವಾಚಿಂ, ನಳ್ಯಾಂಚಿಂ ಘರಾಂ ಕೊಸ್ಳಾಯ್ಲಿಂ, ಆಮ್ಚೊ ಇಗರ್ಜ್ಯೊ, ಕೊವೆಂತಾಂ, ಘರಾಂ, ಇಸ್ಕೊಲಾಂ, ನವೀನ್ ಐರೋಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿಂ ದವ್ಲತೆಚಿಂ ಕೇಂದ್ರಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ. ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಏಕಾಚ್ಛಣ್ ಯೇವ್ನಾ. ಮೆಟಾಂ ಮೆಟಾಂನಿ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣ್ ರೊಂಬೊನ್ ಗೆಲೆಂ. 1756ಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂನಿ ಭಾರತಾಂತ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಮುಟಿಂತ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆರಂಭಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಕೇಂದ್ರಾಂನಿ (ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸ್) ಸಯ್ತ್ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಯಶಸ್ವೆ ಥರಾನ್ ಅಂಗ್ರೇಜಿಕರಣ್ ತಾಣಿಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ ನಾ. 1799ಂತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಮುಟಿಂತ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ತರೀ ಸಬಾರ್ ತೇಂಪ್ ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ಆಪ್ಲಿ ಆಸ್ಮಿತ್ಕಾಯ್ ಉರವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ ತಿ 1919 ಆನಿ ವಿಶೇಸ್ ಥರಾನ್ ಸುಟ್ಕಾಯೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ (1947) ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸುಲಭ್ ದುಡ್ವಾಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್ ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂಡುನ್ ಮುಖಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾಂವ್.

5.3 ಆಮ್ಚಿ ಸಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಪಾಳಾಂ ಆನಿ ಸಮಾತೋಲನಾಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆಮಿಂಚ್ ನಾಸ್ ಕರ್ನ್ ಉಡಯ್ಲ್ಯಾ. ಎಮ್. ಸಿ., ಹೊಲ್, ವಿಸ್ಕಿ, ಕೆಟರಿಂಗ್, ಟೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್, ಕಾರ್ ಅಶೆಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಪರಿಕಲ್ಪನ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ ಕಾಜಾರ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ತಿತ್ಲೆಂ ಆಮಿ ಗುಲಾಮ್ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್. ಮಾಟೊವ್, ಗುರ್ಕಾರ್, ಮಾಂಡ್ಣೊ, ವೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್, ಖೆಳ್, ಪೊರ್ತಾಪಣ್, ತಾಳಿಯೊ ಖಂಯ್ ದಿಸ್ತಾತ್? ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಜೀವನ್ ಆಮ್ಕಾಂಚ್ ಗಲೀಜ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರೀಕತಾ ಆನಿ ಮಾಣ್ಸುಗೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಚೂಕ್ ಚಿಂತಾಪ್, ಸ್ವತಾವಿಶಿಂ ಹಲ್ಕೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಅಂತಸಕ್ತೆಂಕ್ ನಾಸ್ ಕರ್ತಾ.

5.4.1 ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವಿಶಿಂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಾ, ವ್ಹಡ್ ವ್ಹಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಶೋಧಕಾಂಕ್ ಹೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂಕ್ ಲೊಟ್ತಾ. ಮಂಜೇಶ್ವರ್ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಗೌರಿಶ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ, ದೊ. ವಿಲ್ಲಿ ದಿಸಿಲ್ವಾ, ದೊ. ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನೊರೋನ್ಹಾ, ದೊ. ವಿಲಿಯಮ್ ಮಾಡ್ತಾ ಕೆನರಾಂತ್ಲೆ ವ್ಹಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಶೋಧಕ್. ತಾಂಣಿ ಸಬಾರಾಂನಿ ಸೀಮಿತ್ ಪ್ರಯತ್ನಾಂ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತರೀ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಸಂಶೋಧನಾಂಚೆಂ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಉಕಲ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಲೆಂ ದಿಸನಾ. ಹಾಕಾ ಸಬಾರ್ ಕಾರಣಾಂ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯೆವಿಶಿಂ ಆನಿ ಅಸ್ಮಿತ್‌ಕಾಯೆವಿಶಿಂ ಅಕಾದಮಿಕ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ ನಿರಂತರ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ದಾಕಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಬೆಜಾರಾಯೆಚೆಂ.

5.4.2. ಸುರ್ವಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಧರ್ನ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾನ್ ಕೆನರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆ ನಾಂವಾರ್ ಬರೊ ಫಾಯ್ದೊ ಜೊಡ್ಲಾ ಶಿವಾಯ್ ಕೊಂಕ್ಣೆ ವಿಶಿಂ ಅಧ್ಯಯನಾಂಕ್ ತಿಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಂಕ್ ಕಸಲೊಚ್ ನಿರಂತರ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಲೊ ನಾ. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾವ್ರಾಡಿ ಅನ್ಯಾಯಾಕ್ ವಳಗ್ ಜಾವ್ನ್, ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್.

5.4.3 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾಮಾ ಖಾತಿರ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲೆ ಸಬಾರ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ವಾಟ್ ಚುಕೊನ್ ಗೆಲ್ಲೆ ವಾ ನಿದೊನ್ ಪಡ್ಲ್ಲೆ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾತ್. ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತವಳ್ ತಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದಮಿ ಮ್ಹಣ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ವೊಲಾಯ್ಜೆ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ವ್ಹಡ್ ಆವಾಜ್ ಆಯ್ಕಾಲೊ. ತೆಂ ದೊನ್‌ಯಿ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ದುರದೃಷ್ಟಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಗುರ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ ಉಲಂವ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಪೊಜ್ಡಿಂ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ದಿತಾನಾ ತಕ್ಲಿ ಉಕಲ್ನ್ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಕೆಲಿಯಿ ಆಸಾತ್. ಆಮಿ ವಾಟ್ ಚುಕೊನ್ ಮಸ್ತ್ ಪಯ್ಸ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಪರಿಗತಿಕ್ ಮನ್ಯಾಚ್ಯೊ ಸಹಜ್ ಗರ್ಜೊ (ದುಡು, ಅಧಿಕಾರ್, ಸನ್ಮಾನಾಂಕ್ ಭುಲಪ್ಣಿ) ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಪ್ರಾಸ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

5.5 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವಿಶೇಸ್ ದುರ್ದೈವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚೊ ವಾಂಟೆಫಾಂಟೆ ಜಾಂವ್ಚೊ ಗೂಣ್. ಆಮಿ ಕೆದಿಂಚ್ ದೂದಾಂತ್ ಸಾಕರ್ ಜಾವ್ನ್ ಭರ್ಸೊಂಚೊ ಬರೊ ಗೂಣ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನಾ, ಉದ್ಕಾಂತ್ ತೇಲ್ ಜಾತಾಂವ್ ಮೈಥಿಲಿ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಬೊಲಿ ಆಸ್ತಾತ್, ಜಾತಿ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಆಸ್ತಾತ್, ಲಿಪಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಆಸ್ತಾತ್ ತರೀ ಥಂಯ್ಸರ್ ಫುಟಾವಳಿಚೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ನಾ ಆಮಿ ಮಾತ್ರ್ 'ತೊಂಡಾಕ್ ತೊಂಡ್ ಪಳೆನಾ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ವಿಭಾಜಕ್‌ಪಣ್ ಆನಿ 'ಆಪ್ಣಾಚೆಂಚ್ ಸಾರ್ಕೆಂ' ಮ್ಹಣ್ಚೊ ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ತಾಂವ್ ಹೊ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಆಡ್ ಮಾರ್ ಜಾಲಾ.

5.6 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕಲಾ ಮಾತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ವಾದ್ ಏಕ್ ಕಡೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮಾತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ವಾದ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ಹಾಚೆ ಮಧೆಂ ಆಧುನಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಚಾರ್ ಜಣ್ ಆನಿ ಮಧೆಂ ಮಧೆಂ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ವ್ಹಡ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಹ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿಂ ಸಳಾಂಪಾಳಾಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ದೆಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. "ಆಮಿ ಕೋಣ್ ಜಣಾಂ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಕಳ್ಳ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳಾತ್.

5.7 ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಿಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ವೇದಾಂತ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಡೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತ್ ಚೆಪ್ಲಾಂ. ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವೊವಿಯೋ, ವೇರ್ಸ್, ದುಲ್ಪೊದಾಂ, ಮಾಂಡ್ಯಾಂಕ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ತಾಳೆ ಬಸಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಹಾಚಾಕೀ ವರ್ತೆಂ "ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಹೊಲಾಂನಿ 'ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಚಡ್ತಾ ಖಂಯ್!"

5.8 ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ದೀಷ್ಟ್ ಆನಿ ಅಕಾದೆಮಿಕ್ ಮನ್ವೋಭಾವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಉಣೊ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿಂ ಥಂಯ್ ಭಾವುಕತಾ ಆಸಾನಾಯೆ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ್ ವಾಪಾರ್ನಾಯೆ ಪರಾಮರ್ಶನ್, ಅಧ್ಯಯನ್ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್‌ಚ್ ಸ್ವೀಕರಣಾಚಿ ಗರ್ಜ್. ಖಂಚಿಯೀ ಏಕ್ ಸಂಗತ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕೂಡ್ಲೆ ಸ್ವಿಕಾರಾರ್ಹ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಳಾಚಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ದೀಜಾಯ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ಲ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಆರಾಂವ್ಚೊ ನ್ಹಂಯ್.

6. ಆಮಿ ಮುಕಾರ್ ಕಿತೆಂ ಕರ್ಯೆತಾಂ

6.1 ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್‌ನೆಟಾ ತಸ್ಲ್ಯಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಾಧನಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೊಗ್ ಕರ್ನ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ಅಧ್ಯಯನಾಂಚೊ ಫಳ್ ಏಕ್ ಕಡೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್ನ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ,

ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ವಿಶಿಂ, ತಿಚೆ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯೆಚಿಂ ದುಸ್ರಿಂ ದುಸ್ರಿಂ ಮುಖಾಂ ಆನಿ ಕುಸಾಂ ಎಕಾ ಜೊಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಪೆಚಾಡ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ.

6.2 ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಂನಿ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ, ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಎಕ್ದಮ್ ಭಂಗ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಜಾತಾತಿತ್ಲೆಂ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಾಟಾವಳಿಂಕ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಚರಣಾಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಕ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕರಿಜಾಯ್. ಆರ್ಥಿಕ್, ಸಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಬದ್ಲಾಲ್ಲೆ ವರ್ಸಿಂ ಪುರ್ತೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ ತರೀ ಥೊಡಿಂ ಮೆಟಾಂ ಪುಣೀ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್.

6.3 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತರ್ನ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಅಭಿಮಾನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಬರಿ ಕರ್ಚಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡಿಜೆ. ಪೆಲ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಮಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಸ್ಕಾಂದಲ್ ಆಸಾನಾಯೆ.

6.4 ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಂ ಮಧೆಂ ಲಾನ್ಲಾನ್ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್, ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಭಾಷೆವಿಶಿಂ, ಲಿಪಿಂ ವಿಶಿಂ, ಬರ್ಪಾ ರಿತಿ ವಿಶಿಂ, ಬೊಲಿವಿಶಿಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಭೇದ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ಸಹಜ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಿತ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರೀ ತೆಗಾಂ ದೆವಾಂಚಿ ಧುವ್ ನ್ಹಂಯ್‌ವೆ, ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಚಿಲ್ಲರ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಗಜಾಲಿಂ ಖಾತಿರೀ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಮಿಸ್ಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ಎಕಾ ಹಂತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಬರೆಂ ಪುಣ್ ನಿಮಾಣೆಂ ಆಮಿ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಫೆವ್ನ್ ವಾವುರ್ಚೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಜಾಯ್ಜೆ. ಆಮ್ಚಿಂ ಝುಗ್ಡಿಂ ಹೆರಾಂಕ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ ಜಾಯ್ನಾಯೆ. ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯೊ ಸವ್ಲತ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಖಾತಿರ್ ಹಕ್ಕಾನ್ ಮಾಗ್ಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

6.5 ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆ ಭಾಯ್ಲಿ ದುಸ್ಮಾನ್ ನ್ಹಂಯ್. ನವ್ಯೊ ನವ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಶಿಕ್ಚೆಂ, ಉಲಂವ್ಚೆಂ, ಜಾಣ್ವಾಯೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ಬರೆಂಚ್. ಅಜ್ಞಾನಾಚ್ಯಾ ಅಂದ್ಕಾರಾಂತ್ ಬುಡ್ಲೆಲೆ ಮಾಯ್ಪಾಯ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸೊಡಿತ್. ಹೆರ್ ಭಾಶೆಚಿ ಚಡ್ತಿಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ, ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆ ಖಾತಿರ್ ಉಪೇಗ್ಯಿಯಾಂ. ಆಮಿ ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಭಾಸೊ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾರೀ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಕ್ ಸಾಂಡುನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂಚ್ ಆಮಿ ವಾರ್ಯಾರ್ ಧಲ್ಚೆ ಚಿವೆ ಜಾತಾಂವ್. ಮುಳಾವೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಮತಿಕ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಂತ್‌ಚ್.

6.6 ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥಂಯ್ ಅತೀ ಧಾರ್ಮಿಕ್ಪಣ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಆಡ್ ಜಾತಾ. ಅಂದ್ಯೊ ಅಭಿಮಾನ್, ದುರಭಿಮಾನಾಕ್ ಇಡೆಂ ಕರ್ತಾ. ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ್ ದೀಷ್ಟ್, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ್ ದೀಷ್ಟ್ ವಾಡವ್ನ್ ಘೆಜೆ.

ಆಮಿ ಬಾಂಯ್ತ್‌ಲೆ ಮಾಣ್ಕೆ ಜಾಯ್ನಾಯೇ ಸಂಸ್ರಾಭರ್ ಮಾನವ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್, ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಂಶೋಧನಾಂ, ಭಾಶೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಲಾಂ ತೆಂ ನವೆಸಾಂವ್ ಆನಿ ನವ್ಯೊ

ಅಧ್ಯಯನಾಚ್ಯೊ ವಾಟೊ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆವ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಾಯಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ಚಡ್ತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ದಾಕಯ್ಜೆ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ವಾಚ್ಯೊ, ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯೊ ಆಮ್ಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಜಾಯ್ಜೆ.

6.7 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಅಧ್ಯಯನಾ ಖಾತಿರ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಮನವ್ಯೊ ಕರ್ಯೆತ್ ತರ್ ಲ್ಹಾನ್ ವ್ಹಡ್ ಪಂಡಿತಾಂನಿ, ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ, ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಮಾನೇಸ್ತಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಜನಪದ್ ಅಧ್ಯಯನಾಚೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ್ ಆನಿ ದಾಖ್ಲ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ್ ಅನುದಾನಾ ದ್ವಾರಿಂ ಆರಂಭ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸರ್ವ್ ಸವ್ಲತ್ಯೊ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ಹಾಂಗಾ ಮೆಳಾಜೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್, ಸಂಗ್ರಹ್, ಆಚಾರ್, ವಿಚಾರ್ ಜೀವನ್ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಹರ್ ಕೂಸಾಂ ವಿಶಿಂ ಸಂಸೊದ್ ಆನಿ ಸಂಗ್ರಹ್ ಚಲಾಜೆ. 2) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಮಾಹೆತ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಸಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಟಿ.ವಿ., ರೇಡಿಯೊ ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರೊಂಕ್ ಉಗ್ತೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಮೆಳೊಂಕ್ ಜಾಯ್. 3) ಹರ್ಯೆಕಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆವಿಶಿಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಪ್ಣೆಂ ತ್ಯಾ ಪರಿಂ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಪೆಚಾಡ್ಚೆಂ ಹೆರಾಂಕ್ ದೇಕ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಖುಶಿ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

●

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಸೊದಾಂತ್ ವಾಪಾರಿಜೆ ಪಡ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಪುಸ್ತಕ್/ಗಜೆಟ್

1) 1874 - ಮೆಮೊರಿಯಲ್ ಸಬ್ಮಿಟೆಡ್ ಟು ರೆವೆ। ಡಾ। ಕ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಬೊನಾಂದ್ ಬಿಷಪ್ ಆಫ್ ಡ್ರುಸ್ರಿಫೆರ್ ಎಂಡ್ ವಿಕಾರ್ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಟು ಇಂಡಿಯಾ ಬೈ ದ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಆಫ್ ಕೆನರಾ.

2) 1929 - ಮೈ ರ್‍ಯಾಂಬಲ್ಸ್ ಥ್ರೂ ದ ಮಿಷನ್ ಆಫ್ ಡಯಾಸಿಸ್ ಆಫ್ ಮೆಂಗ್ಳೊರ್ ಫಾ। ರೊಜಾರಿಯೊ ಡಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ.

3) 1947 - ಎಮಂಗ್ ದ ಪುಲಾಯಸ್ ಆಫ್ ವೆಸ್ಟ್‌ಕೋಸ್ಟ್ - ಫಾ। ರೊಜಾರಿಯೊ ಡಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ.

4) ವಿರಿಯಾತೋ ದೆ। ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ - ಸೆನಾದೋ ದೇ ಗೋವಾ.

5) ಜೊಕಿಮ್ ದೆಕುನಾ ರಿವ್ಹಾರಾ - ಅರ್ಕೇವಾ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಒರಿಯಂತಲ್.

6) ಜೋಸ್ ಇಗ್ನಾಸಿಯೋ, ದೇ ಅಬ್ರಾಂಚೆಸ್ ಗ್ರಾಸಿಯ - ಆರ್ಕಾವಾ ದೆ ರೆಲಕಾವ ದೇ ಗೋವಾ.

7) ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ದೇಸೋಜಾ - ಒರಿಯಂತೇ ಕಾಂಕ್ವಿಸ್ತಾದೋ.

8) ಗಾಬ್ರಿಯಲ್ ಸಲ್ದಾನ್ಹ - ಹಿಸ್ತೋರಿಯೇ ದೇ ಗೋವಾ.

9) ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಖನಾನ್ - ಜರ್ನೀಸ್ ಫ್ರಮ್ ಮೆಡ್ರಾಸ್ ಥ್ರೂ ದ ಕಂಟ್ರೀಸ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್ ಕೂರ್ಗ್ ಎಂಡ್ ಕೆನರಾ.

10) ವಿ. ಎನ್. ಕುಡ್ವಾ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಸಾರಸ್ವತ್.

11) ಡಾ। ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಕತ್ರೆ - ಕಂಪೇರೇಟಿವ್ ಗ್ಲೋಸರಿ ಆಫ್ ಕೊಂಕಣಿ.

12) ಜೆ. ಮೂರ್. - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ದ ಡಯಾಸಿಸ್ ಆಫ್ ಮೆಂಗಲೋರ್.

13) ಜಾರ್ಜ್ ಮಾರ್ಕ್ ಮೊರಾಯಸ್ - (1927) ಮೆಂಗಲೋರ್ ಎ ಹಿಸ್ಟರಿಕಲ್ ಸ್ಕೆಚ್.

14) ಸೆವರೀನ್ ಸಿಲ್ವಾ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಇನ್ ಕೆನರಾ I 1958, II 1961 (ದೋನ್ ಭಾಗ್).
ಸೆವರೀನ್ ಸಿಲ್ವಾ - ಕಾರ್‍ವಾರ್ ಥ್ರೂ ದ ಏಜೇಸ್ 1964
ಸೆವರೀನ್ ಸಿಲ್ವಾ - ಮೆಂಗಲೋರ್ 1956
ಸೆವರೀನ್ ಸಿಲ್ವಾ - ಟೊಪೊನಮಿ ಆಫ್ ಕೆನರಾ 1963

15) ಜೆ. ಎ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹ - ಕೊಂಕಣಿ ಕಾಸ್ಟ್ಸ್ 1904
ಪಿಯುಸ್ ಫಿಡೆಲಿಸ್ ಪಿಂಟೊ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ಸ್ ಇನ್ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ.

16) ಕೆ. ಡಿ. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ - ನಾಯಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಕ್ಕೇರಿ.

17) ಕೆ. ವಿ. ರಮೇಶ್ - ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ.

18) ಅನಾಮಿಕ್ ಗ್ರೇಕ್ ನಾವಿಕ್ - ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದ ಎರೆತ್ರಿಯನ್ ಸೀ.

19) ಕೊಸ್ಮೊಸ್ - ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಟೊಪೋಗ್ರಾಫಿ.

20) ಎ. ಸುಂದರ - ಕೆಳದಿ ನಾಯಕ್ಸ್ (ಆರ್ಟ್ & ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್).

21) ಕೆ. ಜೆ. ವಸಂತ ಮಾಧವ - ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ಸ್ ಎಂಡ್ ಎಗ್ರೇರಿಯನ್ ಸೆಟಫ್ ಇನ್ ದ ಕೋಸ್ಟಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಮಾ। ಎಚ್. ಓ. ಮಸ್ಕರೇಞ - ಕೊಂಕಣಾಚೆಂ ಆಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣ್ (1960)

ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ ವೆಂಕಟೇಶ ಶೆಣೈ - ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಇವುಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ.

22) ಫಾ। ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸೇವಿಯರ್ (ಆಫ್ ಸೈಂಟ್ ಆನ್) : ಇಯರ್ಲಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಇನ್ ದ ಮಿಷನ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ವಾರ್.

23) ಅ) ಮೈಸೂರ್ ಗೆಜೆಟಿಯರ್, ಕಾರ್ವಾರ್, ವೆರಪಳ್ಳಿ ಮಿಸಾಂವ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆನಿ ಗೊಯಾಂ ದಿಯೆಸೆಜಿಚಿ ಗುಪ್ತಿಂ ಕಾಗ್ದಂ - ಚಾನ್ಸರಿಂತ್ಲೆ ದಾಖ್ಲೆ.

ಲಿಸ್ಬನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಾ ಖಾತಿರ್ 'ಕೂರಿಯ ದೇ ಇಂಡೀಸಾಂತ್ಲೆ' ಆನಿ 'ಕಾಸ್ಸ ದೇ ಇಂಡೀಸಾಂತ್ಲೆ' ದಾಖ್ಲೆ.

24) ಫಜಿರ್, ಪೆಜಾರ್, ಮಿಲಾರ್, ರುಜಾಯ್, ಹೊನ್ನಾವರ್, ಸುಂಕೇರಿ, ಕಾರ್ವಾರ್, ಇಗರ್ಜಾಂಚೆ ಗೊಂಯಾಂತ್ಲೆ ಇಗರ್ಜಾಂತ್ಲೆ, ಕುಲಾವೀ ದಿವ್ಯಾಂತ್ಲೆ ದಾಖ್ಲೆ, ಶಾಸನಂ, ಬರ್ಪಾ ಯಾ ತಾಂಚಿಂ ಹಾತ್ ಪತ್ರಾಂ, ವಿಶೇಷ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಉಗ್ತಾಯಿಲ್ಲೆ ಮೆಗಜೀನ್.

25) ಥೋಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್, ದಿಯೊಗ್ ರಿಬೆಯ್ರೊ, ಇಗ್ನಾಸಿಯೋ ಅರೊಮೆನ್, ಅಂತೋನಿಯೋ ಸಲ್ದಾನ್ಹಾ, ಮಿಗುಯೆಲ್ ದೆ ಅಲ್ಮೇಡಾ, ಯುಡಾರ್ದೊ ಬ್ರುನೋ ಆನಿ ಜೋನ್ ಗರ್ಝಿನ್ ದಾಕುನ್ಹಾ ಹಾಂಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ.

26) ಶಿಲಾಹರ್ ಶಾಸನ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಕ್ಟನ್ ಅರವಲೇಮ್ ಶಾಸನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಸಾ ಶಿಲಾಹರ್ - 12ವ್ಯಾ ಶತಕಾಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಅರವಲೇಮ್ ಸುಮಾರ್ - ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶತಕಾಚೆಂ.

ಕೊಂಕಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆ ವಿಧಾನಾಂಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯೊ ರಾಜ್ ಕುಳ್ಯೊ - ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಿಭಜನ್

1. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ್, ಜೈನ್ ಧರ್ಮ್ ಕ್ರಿ. ಪೂ. 500
2. ಮೌರ್ಯ ಕ್ರಿ. ಪೂ. 300
3. ಅಭೀರ - ಗುಪ್ತ ಕ್ರಿ. ಶ. 300
4. ಕದಂಬ ಕ್ರಿ. ಶ. 400
5. ಚಾಲುಕ್ಯ ಕ್ರಿ. ಶ. 600
6. ಗೂರ್ಜರ ಕ್ರಿ. ಶ. 700
7. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಕ್ರಿ. ಶ. 900
8. ಯಾದವ ಕ್ರಿ. ಶ. 1200
9. ಬಹಮನಿ - ಬಿಜಾಪುರ
10. ವಿಜಯನಗರ - ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1400
11. ಇಕ್ಕೇರಿ ಕೆಳದಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1600
12. ಹೈದರಾಲಿ - ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1750
13. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1800

ಸ್ಥಳೀಕ್ ಘರಾಣಿಂ

1. ಬಂಗ
2. ಚೌಟ
3. ಅಲುಪ
4. ಉಳ್ಳಾಳ್‌ಚೆಂ ಘರಾಣೆಂ
5. ಬಿದ್ರ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಘರಾಣೆಂ
6. ಪಂಜಾಂತ್ಲೆಂ ಘರಾಣೆಂ
7. ವೇಣುರಾಂತ್ಲೆಂ ಘರಾಣೆಂ

ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾಯನಾತ್ಮಕ್ ತೊಂಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಪ್ರಬೇಧ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಖೆಳ್

1. ಬನ್‌ವಡ - ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿಂ ವರ್ಣ್ ಗಿತಾಂ
2. ಬಾಮ್ಣಾಂಚಿಂ ವಳ್ಡಿಕೇ ಗಿತಾಂ
3. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿಂ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ ಗಿತಾಂ
4. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿಂ ಖೆಳಾ ಗಿತಾಂ
5. ಧಾಲೊ - ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿಂ ವಳ್ಡಿಕೆ ಗಿತಾಂ
6. ದರ್ಜಸ್ - ದುಖಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ

7. ದುಲ್ಪದ್ - ಸದಾಂಚಿಂ ಸಾದಿಂ ಗಿತಾಂ
8. ದುವಾಳೊ - ಗುರ್ವಾರಿಚಿಂ ಗಿತಾಂ
9. ಫೇಳ - ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಚಿಂ ಗಿತಾಂ
10. ದೇಖಣಿ - ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿಂ ಸದಾಂ ಗಿತಾಂ
11. ಪುಗಡೀ - ಗಣಪತಿಚಿಂ ಗಿತಾಂ
12. ಕುಣಬೀ ಫೆಸ್ತಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ
13. ಕುಣಬೀ ಕಾಜಾರಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ
14. ಲಾವಣೀ - ದೆವಾಚ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ
15. ಮಾಂಡೋ - ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ
16. ಮಾಂಡೋ ದುಲ್ಪದ್ - ವೆಗಾನ್ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ
17. ವೊವೀ - ವೇರ್ಸ್ - ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ
18. ಪಾಳಣಾ - ಹಿಂದ್ವಾಂಚಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ ಗಿತಾಂ
19. ಖೆಳ್ ಗಿತಾಂ - ಖೆಳಾಕ್ ಆನಿ ದೆಖ್ಣೆಂಕ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ
20. ಲೊಕ್ಪಾಟಾಚಿಂ ಸಮ್ಜಣಿ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಗಿತಾಂ
21. ಕಂತರಾಂ - ದೆವಾಕ್ ಗಾಯನಾಂ
22. ಸುಧೀರಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ - ಸುಧೀರ್ ಲೊಕಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಂಕ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಿತಾಂ
23. ಗುಮ್ಟಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ
24. ಕುಡ್ಮಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ
25. ಜಾಗರ್ - ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಗಿತಾನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಕಾಣ್ಯೊ
26. ತೇಲಿತ್ರಂ - ನಾಟಕಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ
27. ಜೋತಿ - ಕಾಜಾರಾಚಿಂ ಮಾಗ್ಣಿಂ
28. ಖಾರ್ವಿ, ಭಂಡಾರಿ, ನವಾಯ್ತಿ ಗಿತಾಂ
29. ಫಾದೊಸ್ - ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಾಯನ್
30. ಮುಸ್ಳಾಂ ಖೆಳ್
31. ಗೋಫ್ ಆನಿ ತೋಣೆಯಾಂ ಖೆಳ್
32. ವೀರಭದ್ರ
33. ಕಾರ್ನಿವಾಲ್
34. ಚಂದ್ರಾವಳ್
35. ದಿವೊ ನಾಚ್
36. ಘೊಡ್ಯಾ ಮಡ್ನಿ
37. ರಾನಮಳೆ

ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚೆ ಸಂಸ್ಥೆ

ಅ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಥಾನ್, ಮೈಸೂರ್
ಆ. ಥಾಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೇಂದ್ರ್, ಗೊಂಯ್
ಇ. ಗೋವಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪಣ್ಜೆ
ಈ. ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೇಂದ್ರ್, ಕೊಡ್ಯಾಳ್
ಉ. ಕೇರಳ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕೊಚ್ಚಿ
ಊ. ಗೋವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಾಗ್
ಋ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಎ. ಕಾರ್ನೆಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಾಗ್ (ಯುಎಸ್ಎ)
ಏ. ಲಿಸ್ಬನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಾಗ್ (ಪುರ್ತುಗಲ್)
ಐ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾ, ಕೇರಳ
ಒ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್, ಕರ್ನಾಟಕ
ಓ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್, ಮುಂಬೈ
ಔ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಮಡ್‌ಗಾಂವ್
ಅಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಲಾ ಪರಿಶೀಲನ ಕೇಂದ್ರ್, ಕೇರಳ
ಅಃ. ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್, ಮಣಿಪಾಲ
ಕ. ಕೊಂಕಣಿ ಪೀಠ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಣಿಪಾಲ
ಖ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್
ಗ. ಕಲಾಂಗಣ್ (ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್) ಮಂಗ್ಳುರ್
ಙ. ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಚ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭಾ, ಮಂಗ್ಳುರ್
ಛ ಯುನಾಯ್ಟೆಡ್ ಯಂಗ್‌ಸ್ಟರ್ಸ್, ಜೆಪ್ಪು ಮಂಗ್ಳುರ್
ಜ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

ಕೊಂಕಣಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ

1) ಮಂಗ್ಳುರ್ 2) ಬೊಂಬಯ್ 3) ಗೋವಾ 4) ಧಾರವಾಡ್ 5) ಕಾರ್‌ವಾರ್ 6) ಲಿಸ್ಬನ್ (ಪೋರ್ಚುಗಲ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯೊ ಬೊಲಿ - 16

1) ಭಟ್ಕಳಿ 2) ಚೆಟ್ಟಿ 3) ದಾಲ್ದಿ 4) ಪಿರಂಗಿ 5) ಗೋವಾನೀಸ್ 6) ಗೌಡ ಪ್ರಾಕೃತ್ 7) ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ 8) ಕಾಂಗೊಣಿ 9) ಕಾರ್ವಾರಿ 10) ಖೊಕಿಲಿ 11) ಕೊಂಕ್ಣಿ 12) ಕೊರ್ಲ್ಲಾಣಿ 13) ಕುಂಡ್ಬಿ 14) ಮೋಪಣ್ 15) ನವಾಯ್ತಿ 16) ಇತರ್ ಜಿಂಗ್ರಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಬೇಧ್ - 7

1) ಬಾರ್ದೇಸಿ 2) ಷಷ್ಠಿ 3) ಮಂಗ್ಳುರಿ 4) ಕೊಡ್ಯಾಳಿ 5) ಕಾರ್ವಾರಿ 6) ಕೇರಳಿ 7) ಅಂತ್ರೂಜಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗಾಂ

ಸಿದ್ದಿ ಗಾವ್ಡಿ/ಗೌಳಿ, ನಾಯ್ತೊ/ನವಾಯ್ತೊ, ನಾಯ್ಕ್, ಕುಡ್ಮಿ, ಖಾರ್ವಿ, ಕುಂಬಾರ್.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ - ಚಾರೊಡಿ, ಗೌಡಿ, ಬಾಮಣ್, ರೆಂದೆರ್, ವೊಳ್ಪಿ, ಸುದಿರ್, ಪರ್ಬು, ನಾಯ್ಕ್.

ಹಿಂದು - ದೈವಜ್ಞ್, ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್, ರಾಜ್ ಸಾರಸ್ವತ್, ಸಾರಸ್ವತ್, ದೇಶಸ್ಥ, ಚಿತ್ಪಾವನ್, ಕೊಂಕಣ್ ಮರಾಠ್, ಭಂಡಾರಿ, ದೇಶ್ ಭಂಡಾರಿ, ಸಿದ್ದಿ, ಖಾರ್ವಿ.

ಮುಸಲ್ಮಾನ - ನವಾಯ್ತಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲೆ, ವಾವುರ್ನ್ ಆಸ್ಚೆ ಥೊಡೆ ವ್ಯಕ್ತಿ

ವಂದನಾ ಕೋಹ್ಲಿ
ಡಾ। ಕುಸುಮಾ ಪೈ
ಗೌರೀಶ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ
ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್
ಗ್ಲ್ಯಾಡಿಸ್ ರೇಗೊ
ಪಿಯುಸ್ ಫಿಡೆಲಿಸ್ ಪಿಂಟೊ
ವಿಲ್ಲಿ ಆರ್. ದಸಿಲ್ವಾ
ವಿ. ಜೆ. ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ್
ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ವಿ. ಪಿ. ಚೌಹಾನ್
ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ
ವಿ. ಎನ್. ಕುಡ್ವಾ
ಡೇವಿಡ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ವಾಮಂಜೂರ್
ಡಾ। ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ತ
ಡಾ। ಒಲವಿನೋ ಗೋಮ್ಸ್
ಡಾ। ಎಡ್ವರ್ಡ್ ನೊರೆಞ್
ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡ
ಜೊಕಿಮ್ ಪಿರೇರ್
ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ
ಹರ್ಬರ್ಟ್ ನೊರೊನ್ಹಾ ಜೆ.ಸ.
ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೋ
ಜೊಕಿಮ್ ಅಂತೋನಿಯೋ ದಲ್ಗಾದೊ
ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯ್ಕ್ ಜೆ. ಸ.
ಸುಮಿತ್ರ ಮಂಗೇಶ್ ಖತ್ರೆ
ಜೊಸ್ ಪಿರೇರಾ
ವಿತೊರಿ ಕಾರ್ಕೊಳ್

ಎರಿಕ್ ಒಜೇರಿಯೋ
ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
ಮಾವ್ರಿಸ್ ಶಾಂತಿಪುರ
ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್, ಪೆರ್ಮುದೆ
ಕನ್ಸೆಪ್ಟಾ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯ ಜೆ. ಸ.
ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್
ಸಯ್ಯದ್ ಅಬು ರಹೀಮ್ ಇರ್ಶಾದ್
ಕುಡ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಶೆಣಯ್
ಬಿ. ವಿ. ಬಾಳಿಗ
ಮಾ। ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೋಜ್
ಡಿ. ಎನ್. ಶಾನುಬಾಗ್
ಅಂತೊನ್ ಸಲ್ಡಾನ್ಹ
ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶೇಣಿ
ಸಂತೋಷ್ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ
ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತ
ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್
ಶ್ಯಾಮ್ ವೆರೆಂಕಾರ್
ಜುಜೆ ರೇಗೊ
ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಡಿ'ಸೋಜ, ಮೈಸೂರ್
ಎನ್. ಡಿ. ಸೋಂದೆ
ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ ಶೆಣಯ್
ರೆಬಿಂಬಸ್ ಕುಟಾಮ್
ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತ್

ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್‌ಕಾಲೇಜಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಪದ್ವೆ ಶಿಕಾಪ್‌ಸಂಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಟೀವನ್‌ಕ್ವಾಡ್ರಸಾನ್ 1991 ಇಸ್ವೆಂತ್‌ಮಂಗ್ಳುರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಇತಿಹಾಸ್ ವಿಷಯಾಂತ್‌ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್‌ಪದ್ವಿ ಜೊಡ್ಲಿ. ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್‌ಕಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ವಾಂವ್ಟಿ ನಿಮ್ತಿಂ 'ಪ್ರೊ ಬಿ. ಎ. ಷೇಕ್ ಆಲಿ ಸನ್ಮಾನ್‌ಸಮಿತಿ' ಚೆಂ ಭಾಂಗ್ರಾಳೆಂ ಪದಕ್, ಡಾ। ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟ ಸ್ಮಾರಕ್‌ದತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರೊ ಎಸ್. ಅನಂತನಾರಾಯಣ ದತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಡಾ| ಎಂ. ವಿ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ದತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತ್ಯೊ ತಾಣೆ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆಕಾಶವಾಣೆಂತ್ ಹಾಚಿಂ ಸಬಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಪ್ರಗಟ್‌ಜಾತೆ ಆಸ್ಟಾತ್. ರಾಕ್ಣೊ, ಕಾಣಿಕ್, ದಿವೊ, ಮಿತ್ರ್, ಸೆವಕ್, ಆಂಜ್, ಆಮ್ಚೊ ಯುವಕ್, ಆಮ್ಚಿ ಮಾಂಯ್, ಉದೆವ್, ಮುಂಗಾರು, ತರಂಗ, ಉದಯವಾಣಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ಹಾಚಿಂ ಲೇಖನಾಂ, ಕವನಾಂ ಸರಾಗ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಶೆಂಚ್ ಸಂಶೋಧನ್‌ಪ್ರಬಂಧ್, ವಿವಿಧ್‌ಅಧ್ಯಯನ್, ಸಂಶೋಧನ್‌ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಪರ್ಗಟ್‌ಜಾವ್ನಂಚ್ ಆಸಾತ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಸ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲೊ ಪ್ರಥಮ್‌ಪುಸ್ತಕ್‌ಸಾಹಿತ್ಯ ಆನಿ ವಿಮರ್ಸೊ ಹಾಣೆ ಬರಯ್ಲಾ.

1992ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾ ಇಲಾಖ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್‌ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತೇ ಆಸಾ. ಕರ್ನಾಟಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಥಮ್, ದ್ವಿತೀಯ್ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಕ್ಲಾಸಿಂಕ್ ತಶೆಂಚ್ ವಿವಿಧ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಥಮ್, ದ್ವಿತೀಯ್, ತೃತೀಯ್ ಬಿ. ಎ. ಕ್ಲಾಸಿಂಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಒಟ್ಟು ಸವೀಸ್‌ಟೆಕ್ಸ್ಟ ಪುಸ್ತಕ್‌ಹಾಣೆ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಉತ್ತೀಮ್ ತರ್ಬೆತ್‌ದಾರ್ ಆನಿ ಭಾಷಣ್‌ಗಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಹಾಣೆ ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಇಲಾಖ್ಯಾಂನಿ ತರಬೇತ್‌ದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷರತಾ ತರ್ಬೆತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಹಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್ ರಾಜ್‌ಸಂಪನ್ಮೂಲ್ ಕೇಂದ್ರಾನ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್‌ಕೆಲಾ. ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣಾ ಖಾತಿರ್ ನೆಮ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮಂಡಳಿಂತ್ ತಶೆಂಸ್ ಇಸ್ಕೊಲಾನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್‌ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ್ ತಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ನೆಮ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮಂಡಳೆಂತ್ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ.

ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್: ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಟಪಾಡಿ
ಮುದ್ರಣ್: ಲವೀನಾ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫಿಸಾ ಲಾಗ್ಸಾರ್, ಕಟಪಾಡಿ – 574 105, ಉಡುಪಿ.
✆ 2578222, 2578299

